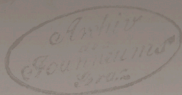

KNJIŽICA

OBRAČUNOV CELJSKIH
MESTNIH SODNIKOV

1457–1513

KNOJIGA

OBRAČUNOV CELJSKIH
MESTNIH SODNIKOV

1457–1513

Matjaž Bizjak
Aleksander Žižek

Zgodovinski
arhiv Celje

ZALOŽBA
Z R C

KNJIGA

Matjaž Bizjak – Aleksander Žižek

OBRAČUNOV CELJSKIH MESTNIH SODNIKOV *1457–1513*

Izdala:

Zgodovinski arhiv Celje
(zanj Bojan Cvelfar),
Zgodovinski inštitut Milka Kosa ZRC
SAZU (zanj Petra Svoljšak)

Založila:

Zgodovinski arhiv Celje
(zanj Bojan Cvelfar),
Založba ZRC SAZU
(zanjo Oto Luthar)

Recenzenta:

Boris Golec, Janez Mlinar

Prevod v nemščino:

Niko Hudelja

Lektor spremnega besedila:

Anton Šepetavc

Oblikovanje:

Triartes, Domjan

Prelom:

Andrej Mohorič

Tisk:

Grafika Gracer

Naklada:

200 izvodov

© 2010, Zgodovinski arhiv Celje

Vse pravice pridržane. Noben del te izdaje ne sme biti reproduciran, shranjen ali prepisan v kateri koli obliki oz. na kateri koli način, bodisi elektronsko, mehansko, s fotokopiranjem, snemanjem ali kako drugače, brez predhodnega pisnega dovoljenja lastnikov avtorskih pravic (copyrighta).

Digitalna verzija (pdf) je pod pogoji licence CC BY-NC-ND 4.0 prosto dostopna:
<https://doi.org/10.3986/9789616448253>

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

657.32:347.962(497.4)Celje)

BIZJAK, Matjaž, 1971-

Knjiga obračunov celjskih mestnih sodnikov : 1457-1513 / Matjaž Bizjak, Aleksander Žižek ; [prevod v nemščino Niko Hudelja]. - Celje : Zgodovinski arhiv ; Ljubljana : Založba ZRC SAZU, 2010

ISBN 978-961-254-247-4 (ZRC SAZU)

ISBN 978-961-6448-25-3 (Zgodovinski arhiv Celje)

1. Žižek, Aleksander
254123264

Knjiga je nastala v okviru projekta Elenchus fontium historiae Slovenicae urbanae – Objava izbora virov za slovensko urbano zgodovino (L6–0198), ki ga je sofinancirala Agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije.

Izid knjige sta omogočila:

MESTNA OBČINA CELJE

KAZALO

- V Predgovor
- VI Viri in literatura

Uvod

(A. Žižek)

- XI Celjska mestna (samo)uprava
(M. Bizjak)
- XV Računske knjige oz. srednjeveška računsko dokumentacija
- XVIII Rokopis
- XX Mere in denar
- XXIV Knjigovodska praksa
- XXVI Edicijska načela

Einleitung (Übersetzung)

(A. Žižek)

- XXVIII Kommunale Selbstverwaltung in Cilli (Celje)
(M. Bizjak)
- XXXIII Rechnungsbücher bzw. mittelalterliche Rechnungsdokumentation
- XXXVII Die Handschrift
- XXXIX Maße und Gewichte
- XLIII Die Buchhaltungspraxis
- XLVI Editionsprinzipien

Edicija

(M. Bizjak – A. Žižek)

- 1 Knjiga obračunov celjskih mestnih sodnikov 1457–1513
(originalno besedilo in vzporedni prevod v slovenščino)

Kazala

- 147 Imensko kazalo *(A. Žižek)*
- 152 Stvarno kazalo *(M. Bizjak)*

- 164 Priloga: Seznama celjskih mestnih sodnikov in vicedomov *(A. Žižek)*

Nach cristi gepurd tausent vierhundert vnd in dem
 newen vnd fünfzigsten jar ist angefangen worden
 in ditz buch zeschreiben der richter zu Cili zaitung
 izes handels desselben gerichtes halbn sind dieselb
 Statt nach weilend des hochgelorn fürsten Graf bleichs
 grafen zu Cili zu Oetepburg vnd in dem Seger der
 zu Kerechisch werffenburg als er mit seinem herren
 vnd vettern herren laslaen kunig zu hungern ze
 wider die Turken zu rettung des heiligen kristenlichen
 gelaubens gezogen ist durch laslaen weilend des
 hwnyad jannstch Gubernator zu hungern Sun vnd
 des verundign herren Mathias kunig zu hungern
 des benantn graf bleichs aidens bruder vnd andern
 hungarischen herren an samnd Theodor tag in dem
 hittel jar ermordt worden ist in des Allerdreieuch
 tzigsten vnd vnberwindlichsten fürsten hri Fridrichs
 Romischen kaiser des dritten vnd herzoggen zu Osterreich ze
 gewaltsam komen ist

Antiquarium
 Gouda
 1856

Antiquarium
 Gouda
 1856

Die erste zaitung desselben gerichtes von Zwan
 taren von den vni vnd vni des aerteneider

Anna dani a. d. d. vni jar an samnd roenan tag ist an zaitung
 bestach mit aertn Sneyder weilend Stattlicher zu Cili vmb
 sein innemen vnd aussgeben zwayer sterr auch des hütteligs zu samnd
 Lospula framarkt vnd andid zistanden von zwain trin mit name
 von dem vni vnd von dem vni jar die sich zu samnd tag in dem
 vni jar nachstweiganen gemudet haben

Sobnigt des benantn aertn Sneyder innem von dem zwain
 sterr vnd andid zistanden die benantn zwain jar
 d. h. vni jar

Predgovor

Pričujoča kritična objava arhivskega vira “Knjiga obračunov celjskih mestnih sodnikov 1457–1513” je sad triletnega znanstvenoraziskovalnega dela avtorjev dr. Matjaža Bizjaka in dr. Aleksandra Žižka. Predstavlja del širšega projekta “Elenchus fontium historiae Slovenicae urbanae – Objava izbora virov za slovensko urbano zgodovino” Zgodovinskega inštituta Milka Kosa Znanstvenoraziskovalnega centra SAZU, za katerega sta moči združila Zgodovinski arhiv Celje kot javni zavod s področja kulture ter Zgodovinski inštitut Milka Kosa ZRC SAZU kot znanstvena ustanova. Izredno naju veseli, da smo zelo hitro našli skupni interes, saj so takšna sodelovanja med kulturnimi in znanstvenimi ustanovami še vedno redkost v slovenskem prostoru.

Kljub temu da Celje s poznim srednjim vekom največkrat povezujemo s Celjskimi grofi in knezi, pa smo se tokrat odločili za raziskovanje in vrednotenje doslej nekoliko zapostavljenega obdobja mesta ob Savinji neposredno po padcu Celjskih in prehodu mesta v habsburške roke. Ideja za objavo in kritično obravnavo tega, za slovensko, predvsem pa zgodovino mesta Celje nadvse pomembnega arhivskega vira, je zorela kar nekaj časa. V letu 2004 je namreč Zgodovinski arhiv Celje izdal odmeven faksimile “Karel VI. potrdi celjske mestne svoboščine”. Nedolgo zatem je izpod peresa doc. dr. Borisa Golca v Zgodovinskem časopisu izšla ocena tega dela. V njenem zaključku je ta namignil tudi na izjemno zanimiv vir “Knjiga obračunov celjskih mestnih sodnikov 1457–1513”, ki ga hrani Štajerski deželni arhiv v Gradcu (Steiermärkisches Landesarchiv Graz). Celjski arhiv se je sicer z zamislijo o ediciji poigral že dalj časa, prav ta namig pa je pripomogel h dokončni odločitvi za tovrstni projekt. Zamisel se je izkazala za še toliko bolj pravilno, ko so pogovori o sodelovanju s predstavniki Zgodovinskega inštituta Milka Kosa takoj šli v pravo smer ter bili zelo hitro uspešno zaključeni. Zavedajoč se temeljnega pomena virov, oziroma kritičnih edicij virov kot trajnega in neizogibnega oporišča zgodovinskemu raziskovanju, kot je tovrstno delo označil akademik Fran Zwitter, sta se sodelavca obeh ustanov lotila natančnega in pogosto od znanstvene politike nerazumljenega in necenjenega dela. Prav tako so veliko mero naklonjenosti glede objave pokazali tudi v Štajerskem deželnem arhivu, za kar velja posebna zahvala dvornemu svetniku in direktorju arhiva, prof. dr. Josefu Rieglerju.

Izdajatelji se za finančno podporo projekta zahvaljujemo Ministrstvu za kulturo, Mestni občini Celje in Javni agenciji za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije, nenazadnje pa tudi kolegom dr. Ani Lavrič, dr. Heleni Seražin in dr. Tomažu Lazarju za dragocene strokovne nasvete.

Verjameva, da naš trud pomeni pomemben prispevek k zgodovinopisju mest na Slovenskem, z željo, da bi bil ta izdelek prepoznan kot ena od kvalitetnih in pomembnih objav, s katerimi se bo Slovenija, še posebej pa mesto Celje, lahko ponašala tako doma kot v tujini.

mag. Bojan Cvelfar
Zgodovinski arhiv Celje
direktor

doc. dr. Petra Svoljšak
Zgodovinski inštitut Milka Kosa
predstojnica

Viri in literatura

- BARAVALLE, ROBERT. Zur Geschichte des Grazer Maßes, *Zeitschrift des Historischen Vereines für Steiermark* 25 (1929), str. 9–98.
- . Zur Geschichte der steirischen Maße. *Zeitschrift des Historischen Vereines für Steiermark* 29 (1935), str. 49–78.
- BIRK, ERNST, ed. Urkunden-Auszüge zur Geschichte Kaiser Friedrich des III. in den Jahren 1452–1467 aus bisher unbenützten Quellen. *Archiv für Kunde österreichischer Geschichts-Quellen* 10 (1853), str. 175–240, 369–443.
- , ed. Verzeichniss der Urkunden zur Geschichte des Hauses Habsburg von 1439 bis 1457. V: E[DUARD] M[ARIA] LICHNOWSKY. *Geschichte des Hauses Habsburg* 6. Wien 1842, str. XXV–CCXII.
- , ed. Verzeichniss der Urkunden zur Geschichte des Hauses Habsburg von 1478 bis 1493. V: E[DUARD] M[ARIA] LICHNOWSKY. *Geschichte des Hauses Habsburg* 8. Wien 1844, str. DXXXIII–CCXXVII.
- BISSON, THOMAS N., ed. *Fiscal Accounts of Catalonia Under the Early Count-Kings (1151–1213)*. Berkeley – Los Angeles – London 1984.
- BIZJAK, MATJAŽ. Posest župnije Svibno in urbar ljubljanskega stolnega kapitlja iz leta 1499. *Kronika* 46 (1998), str. 1–12.
- . *Ratio facta est. Gospodarska struktura in poslovanje poznosrednjeveških gospostev na Slovenskem*. Thesaurus memoriae. Dissertationes 2. Ljubljana, 2003.
- , ed. Srednjeveški obračuni freisinške škofije 1. Obračuni gospostev Škofja Loka in Klevevž 1395–1401. *Loški razgledi* 52 (2005), str. 11–14/28.
- , ed. Srednjeveški obračuni freisinške škofije 2. Obračuni gospostev Škofja Loka 1399–1401 in Klevevž 1395–1400. *Loški razgledi* 53 (2006), str. 315–368.
- , ed. Srednjeveški obračuni freisinške škofije 3. Obračuni gospostva Škofja Loka 1437–1439. *Loški razgledi* 54 (2008), str. 353–380.
- , ed. Srednjeveški obračuni freisinške škofije 4. Obračuni gospostva Škofja Loka 1439–1442. *Loški razgledi* 55 (2009), str. 435–458.
- , ed. Srednjeveški obračuni freisinške škofije 5. Obračuni gospostva Škofja Loka 1441–1478. *Loški razgledi* 56 (2009), str. 435–462.
- , ed. *Urbarji briksenske škofije 1253–1464*. Srednjeveški urbarji za Slovenijo 5. Thesaurus memoriae. Fontes 3. Ljubljana 2006.
- BLAZNIK, PAVLE, ed. *Urbarji freisinške škofije*. Srednjeveški urbarji za Slovenijo 4. Viri za zgodovino Slovencev 4. Ljubljana 1963.
- , *Historična topografija Slovenije II. Slovenska Štajerska in jugoslovanski del Koroške, do leta 1500*, 3 deli. Maribor 1986–1989.
- CHMEL, JOSEF, ed. *Actenstücke und Briefe zur Geschichte des Hauses Habsburg im Zeitalter Maximilian's I. I 2*. Monumenta Habsburgica: Sammlung von Actenstücken und Briefen zur Geschichte des Hauses Habsburg in dem Zeitraume von 1473 bis 1576 I/2. Wien 1855.

- . Aus einem Rationarium und Diplomatarium der Grafen von Görz aus den Jahren 1398 und 1402. *Notizenblatt. Beilage zum Archiv für Kunde österreichischer Geschichtsquellen* 3 (1853), str. 290–296, 311–320.
- , ed. *Regesta cronologico-diplomatica Friderici III. Romanorum imperatoris (regis IV.). Auszug aus den im k. k. geheim Haus-, Hof- und Staats- Archive zu Wien sich befindenden Reichregistraturbüchern vom Jahre 1440–1493 nebst Auszügen aus Original-Urkunden, Manuscripten und Büchern*. 2 dela. Wien 1859.
- ČEPIČ, ZDENKO, FERDO GESTRIN, BOGO GRAFENAUER, in dr. *Zgodovina Slovencev*. Ljubljana 1979.
- EDWARDS, JOHN RICHARD. *A History of Financial accounting*. London – New York 1989.
- EMMERIG, HUBERT. *Bayerns Münzgeschichte im 15. Jahrhundert. Münzpolitik und Münzprägung der bayerischen Herzogtümer und ihrer Nachbarn von 1390 bis 1470*, 2 zv. Schriftenreihe zur bayerischen Landesgeschichte 150. München 2007.
- GESTRIN, FERDO. *Trgovina slovenskega zaledja s primorskimi mesti od 13. do konca 16. stoletja*. Dela I. razreda SAZU 15. Ljubljana 1965.
- , ed. *Mitninske knjige 16. in 17. stoletja na Slovenskem*. Viri za zgodovino Slovencev 5. Ljubljana 1962.
- GRAFENAUER, BOGO. *Struktura in tehnika zgodovinske vede*. Ljubljana 1960.
- GRÜLL, GEORG. *Geschichte der Herrschaft und des Schlosses Windhag bei Perg*. V: *Jahrbuch des Oberösterreichischen Musealvereins* 1937. Linz 1937.
- GUBO, ANDREAS. Aus den Rathsprötkollen der Stadt Cilli I–V. *Beiträge zur Kunde steiermärkischer Geschichtsquellen* 24 (1892), str. 207–224; 25 (1893), str. 107–128; 26 (1894), str. 74–107; 28 (1897), str. 50–80; 30 (1898), str. 198–220.
- . *Geschichte der Stadt Cilli vom Ursprung bis auf die Gegenwart*. Graz 1909.
- HAIACHER, CHRISTOPH, ed. *Die älteren Tiroler Rechnungsbücher. Analyse und Edition (IC. 277, MC. 8) (= 1)*. Tiroler Geschichtsquellen 33. Innsbruck 1993.
- , ed. *Die älteren Tiroler Rechnungsbücher. Analyse und Edition (IC. 278, IC. 279 und Belagerung von Weineck) (= 2)*. Tiroler Geschichtsquellen 40. Innsbruck 1998.
- , ed. *Die älteren Tiroler Rechnungsbücher. Analyse und Edition (IC. 280) (= 3)*. Tiroler Geschichtsquellen 52. Innsbruck 2007.
- HADINGER, ALOIS – MARIA STIEGLECKER – FRANZ LACKNER, ed. *Wasserzeichen des Mittelalters (WZMA)*. <http://www.ksbm.oew.ac.at/wz/wzma.php> (v. 3 – 2007–03–21).
- HARMS, BERNHARD, ed. *Der Stadthaushalt Basels im ausgehenden Mittelalter. Quellen und Studien zur Basler Finanzgeschichte I. Die Jahresrechnungen 1360–1535 1–3*. Tübingen 1909–1913.

- HEINIG, PAUL-JOACHIM. *Kaiser Friedrich III. (1440–1493). Hof, Regierung und Politik*. Forschungen zur Kaiser- und Papstgeschichte des Mittelalters. Beihefte zu J. F. Böhmer, Regesta Imperii 17, 3 zv. Köln – Weimar – Wien 1997.
- JELINČIČ BOETA, KLEMEN. *Judje na Slovenskem v srednjem veku*. Ljubljana 2009.
- JELOČNIK, ALEKSANDER. Dve najdbi srednjeveških novcev. *Zgodovinski časopis* 6–7 (1952–1953), str. 443–72.
- JONES, MICHAEL JOHN. Origins of medieval Exchequer accounting. *Accounting, Business & Financial History* 19 (2009), str. 259–285.
- KOPPMANN, KARL, ed. *Kämmereirechnungen der Stadt Hamburg 1350–1462*. I–VI. Hamburg 1869–1892.
- KOS, MILKO, ed. *Urbarji Slovenskega primorja 2. Srednjeveški urbarji za Slovenijo 3. Viri za zgodovino Slovencev 3*. Ljubljana 1954.
- KOS, PETER. Denarnišтво na prostoru današnje Slovenije v času od 12. do 14. stoletja. *Zgodovinski časopis* 48 (1994), str. 307–317.
- KOSI, MIHA. “Onstran gore, tostran Ogrske” (Bela krajina v poznem srednjem veku). V: *Črnomaljski zbornik. Zbornik historičnih razprav ob 780-letnici prve omembe naselja in 600-letnici prve omembe Črnomlja kot mesta*. Ed. JANEZ WEISS. Črnomelj: Občina, 2008, str. 119–157.
- LACKNER, CHRISTIAN, ed. *Ein Rechnungsbuch Herzog Albrechts III. von Österreich: Edition und Textanalyse*. Studien und Forschungen aus dem niederösterreichischen Institut für Landeskunde 23. Wien 1996.
- LUSCHIN VON EBENGREUTH, ARNOLD. *Materialien zur Geschichte des Behördenwesens und der Verwaltung in Steiermark*. Veröffentlichungen der Historischen Landes-Commission für Steiermark 8. Graz 1898.
- MAYER, THEODOR. Beiträge zur Geschichte der tirolischen Finanzverwaltung im späteren Mittelalter. Forschungen und Mitteilungen zur Geschichte Tirols und Vorarlbergs 16–17 (1919–1920), str. 110–168.
- MLINARIČ, JOŽE, ed. *Gradivo za zgodovino Maribora XVII. (= Davčni registri in obračunske knjige 1452–1593)*. Maribor 1991.
- MOULIN, CLAUDINE – MICHEL PAULY, eds. *Die Rechnungsbücher der Stadt Luxemburg. Erstes Heft 1388–1399*. Schriftenreihe des Stadtarchivs Luxemburg 1. Luxemburg 2007.
- MUCHAR, ALBERT, ed. Urkunden-Regesten für die Geschichte Innerösterreichs vom Jahre 1312 bis zum Jahre 1500. *Archiv für Kunde österreichischer Geschichts-Quellen* 2 (1849), str. 429–510.
- NARED, ANDREJ. *Dežela – knez – stanovi. Oblikovanje kranjskih deželnih stanov in zborov do leta 1518*. Thesaurus memoriae. Dissertationes 7. Ljubljana 2009.
- OROŽEN, IGNAC. *Celska kronika*. Celje 1854.
- OROŽEN, JANKO. Posestna in gradbena zgodovina Celja. *Bilten. Glasilo občinskega ljudskega odbora Celje*, posebna številka 6/11–12 (1957).

- . *Zgodovina Celja in okolice*. I. *Od začetka do leta 1848*. Celje 1971.
- OTOREPEC, BOŽO, ed. *Gradivo za zgodovino Ljubljane VIII*. Ljubljana 1963.
- , ed. *Gradivo za zgodovino Ljubljane IX*. Ljubljana 1964.
- , ed. *Gradivo za zgodovino Ljubljane X*. Ljubljana 1965.
- , ed. *Gradivo za zgodovino Mokronoga v srednjem veku*. V: MARJETA BREGAR, ed. *Trg Mokronog skozi stoletja* (= Zbornik župnije Mokronog 2). Mokronog 2003, str. 183–214.
- . Seznam “deželnih sovražnikov” na Kranjskem in Štajerskem iz okoli 1440. Iz borb med Celjskimi grofi in Habsburžani v letih 1436–1443. V: VINCENC RAJŠP, ed. *Grafenauerjev zbornik*. Ljubljana 1996, str. 331–342.
- . *Srednjeveški pečati in grbi mest in trgov na Slovenskem*. Ljubljana 1988.
- PENNDORF, B[ALDUIN]. *Geschichte der Buchhaltung in Deutschland*. Frankfurt am Main 1966.
- PREINFALK, MIHA. *Auerspergi. Po sledih mogočnega tura*. Thesaurus memoriae. Dissertationes 4. Ljubljana 2005 (= *Auersperg. Geschichte einer europäischen Familie*. Graz – Stuttgart 2006).
- PRIBRAM, ALFRED FRANCIS – RUDOLF GEYER – FRANZ KORAN. *Materialien zur Geschichte der Preise und Löhne in Österreich* 1. Veröffentlichungen des internationalen wissenschaftlichen Komitees für die Geschichte der Preise und Löhne 1. Wien 1938.
- PROBSZT, GÜNTHER. *Österreichische Münz- und Geldgeschichte*. Wien – Köln – Graz 1973.
- RICKER, MANFRED. Beiträge zur älteren Geschichte der Buchhaltung in Deutschland. V: *Betriebswirtschaftliche Aufschlüsse aus der Fuggerzeit* (= Nürnberger Abhandlungen zu den Wirtschafts- und Sozialwissenschaften 25). Berlin 1967, str. 111–195.
- RIEDMANN, JOSEF. Die Rechnungsbücher der Tiroler Landesfürsten. V: *Landesherrliche Kanzleien im Spätmittelalter. Referate zum VI. Internationalen Kongreß für Diplomatie, München 1983* (= Münchener Beiträge zur Mediävistik und Renaissanceforschung 35). München 1984, str. 315–323.
- SANDER-BERKE, ANTJE. Zettelwirtschaft. Vorrechnungen, Quittungen und Lieferscheine in der spätmittelalterlichen Rechnungslegung norddeutscher Städte. V: ELLEN WIDDER – MARK MERSIOWSKY – PETER JOHANEK, eds. *Vestigia Monasteriensia. Westfalen – Rheinland – Niederlande* (= Studien zur Regionalgeschichte 5). Bielefeld 1995, str. 351–364.
- SANTONINO, PAOLO. *Popotni dnevniki*. Prev. PRIMOŽ SIMONITI. Celovec – Dunaj – Ljubljana 1991.
- SCHWANKE, ROBERT. Beiträge zum Urkundenwesen der Grafen von Cilli (1341–1456). *Mitteilungen des Österreichischen Instituts für Geschichtsforschung*, Erg.-Band 14 (1939), str. 411–422.

- SEELIGER, GERHARD. Die Registerführung am deutschen Königshof bis 1493. *Mittheilungen des Instituts für oesterreichische Geschichtsforschung*, Ergänzungsband 3. Innsbruck 1890–1894, str. 223–364.
- SIMONITI, VASKO. *Turki so v deželi že. Turški vpadi na slovensko ozemlje v 15. in 16. stoletju*. Celje 1990.
- STOPAR, IVAN. *Svet viteštva. Življenje na srednjeveških gradovih na Slovenskem* (1). Ljubljana 2005.
- VALE, GIUSEPPE, ed. *Itinerario di Paolo Santonino in Carintia, Stiria e Carniola negli anni 1485–1487 (codice Vaticano latino 3795)*. Studi e testi 103. Vaticano 1943.
- VILFAN, SERGIJ. Mestne računske knjige kot zgodovinski vir. V: *Zbornik ob devetdesetletnici arhiva* (= Zgodovinski arhiv Ljubljana: Gradivo in razprave 8). Ljubljana 1988, str. 14–36.
- . *Pravna zgodovina Slovencev od naselitve do zloma stare Jugoslavije*. Ljubljana, 1961.
- . Temelji in razvoj denarnih sistemov v slovenskih deželah do 17. stoletja. *Zgodovinski časopis* 40 (1986), str. 397–412.
- . Zgodovina neposrednih davkov in arestnega postopka v srednjeveški Ljubljani (Ob Henrikovem privilegiju iz leta 1320). *Zgodovinski časopis* 6–7 (1952–1953), str. 417–442.
- VILFAN, SERGIJ – BOŽO OTOREPEC – VLADO VALENČIČ, eds. *Ljubljanski trgovski knjigi iz prve polovice 16. stoletja*. Viri za zgodovino Slovencev 8. Ljubljana 1986.
- WEISS, NORBERT. *Das Städtewesen der ehemaligen Untersteiermark im Mittelalter. Vergleichende Analyse von Quellen zur Rechts-, Wirtschafts- und Sozialgeschichte*. (priložen kompaktni disk z regesti virov: *Quellen*). Forschungen zur geschichtlichen Landeskunde der Steiermark 46. Graz 2002.
- WERUNSKY, EMIL. *Österreichische Reich- und Rechtsgeschichte. Ein Lehr- und Handbuch*. Wien 1894–1939.
- ZWITTER, FRAN. *Starejša kranjska mesta in meščanstvo*. Inavguralna disertacija. Ljubljana 1929.
- ŽIŽEK, ALEKSANDER, ed. *Našim zvestim, ljubim celjskim meščanom (Karel VI. potrdi celjske mestne svoboščine)*. Zgodovini.ce 2. Celje 2004.
- , ed. *Karel VI. potrdi celjske mestne svoboščine. 1717, september 18.*, Dunaj. Celje 2004.
- ŽONTAR, JOSIP. Kranjski deželni vicedom. V: Razprave 1. razreda SAZU V (= *Hauptmannov zbornik*). Ljubljana 1966, str. 277–315.
- ŽVANUT, MAJA. Pisni viri za materialno kulturo v obdobju gotike na Slovenskem / Written Sources for Material Culture in the Gothic Period in Slovenia. V: MAJA LOZAR ŠTAMCAR, ed. *Gotika v Sloveniji. Svet predmetov / Gothic in Slovenia. The World of Objects*. Ljubljana 1995.

UVOD

Celjska mestna (samo)uprava

Celju poznoantične veličine in slave “druge Troje” ni uspelo doseči nikoli več, najnižje pa je padlo prav v času, ko se s prvimi omembami ali celo že podelitvami trških in mestnih pravic na Slovenskem bahajo številne manj pomembne naselbine. Prve (vnovične!) omembe Celja so povezane s stolpom ali gradom (med letoma 1125 in 1132), tehtnejšo omembo naselja samega – to pot že trga – pa zasledimo v zastavni listini iz leta 1323. Pri tej listini Elizabete Vovbrške in Ulrika Pfanberškega je šlo za triletno zastavo gradu in trga pod njim ter stolpa (v trgu) Konradu Aufensteinskemu. V trgu so tedaj med drugimi prebivalci prebivali plemiči in vojaška posadka. Poselitveno jedro srednjeveške naselbine je nastajalo vzdolž Glavnega trga. Vovbržani so razvijali zlasti upravno (naselbino je upravljal vovbrški vodja urada in sodnik) ter vojaško funkcijo trga.¹

Celje naj bi formalni status trga dobilo okrog leta 1300 – čeprav se kot čas pridobitve (vsaj) trških pravic omenja že tudi začetek 13. stoletja, saj naj bi v Celje leta 1241 prišli minoriti, ki so se bojda naseljevali le v imenitnejše trge in mesta.

Leta 1333 je Aufensteinski po precej hudih spopadih (Celju se namreč po poteku zakupa in izumrtju Vovbrških leta 1322 ni hotel odreči) prodal svojo polovico deleža Frideriku Žovneškemu, ki je v zameno za še drugo polovico celjske posesti Aufensteinskemu odstopil posest na Koroškem (Guštanj – Ravne) in v svojih rokah združil celotno celjsko posest. Žovneški, ki so po gradu in naselbini prevzeli ime Celjski, so se že zelo kmalu z gradu preselili v trg, kjer so ob Savinji dali zgraditi palačo, obdano z jarki in obrambnim zidom – Spodnji grad. S trškimi nepremičninami so obdarovali svoje vazale ali pa sami nastopali kot njihovi lastniki.²

Nedaleč proč od Spodnjega gradu (na mestu Stare grofije) so Celjski namestili svoje uradnike, upravo, služinčad in morda tudi oborožence. “Pisarna” (*schreibhauz*), poleg katere so bili tudi hlevi, se navaja leta 1414.³

Razen teh posvetnih zgradb pa sta dajali tedanjemu Celju podobo tudi obe cerkvi – Marijina (minoritska) in župnijska cerkev Sv. Danijela –, ki so ju v času Celjskih grofov z njihovim denarjem tudi pogosto prenavljali in prezidavali. Minoritska cerkev je bila namenjena zadnjemu počivališču Celjskih, v župnijski cerkvi pa so Celjski (Herman I. in Herman II.) konec 14. in v začetku 15. stoletja financirali zidavo in poslikavo kapele Žalostne matere božje. V sredini 14. sto-

¹ A. Žižek, *Našim zvestim, ljubim celjskim meščanom*, str. 5, 6.

² Leta 1352 je grof Friderik I. podelil svojemu “zvestemu” (vazalu) Rudolfu Žovneškemu stolp, ki je nekdanj pripadal gospodu Zbelovskemu, in še pet dvorov v celjskem trgu. Leta 1387 pa sta brata Janez in Rudolf Grasel prodala celjskima grofoma Hermanu II. in Viljemu svoj stolp v Celju, ki je stal nasproti cerkve sv. Maksimilijana, štiri dvore, sadne vrtove in še druge pritikline. J. Orožen, *Zgodovina Celja in okolice I*, str. 266.

³ J. Orožen, *Zgodovina Celja in okolice I*, str. 266.

letja je Celje dobilo špital, ki ga je ustanovil grof Friderik I. Celjski, združeval pa je večinsko karitativno z zdravstvenim poslanstvom. Gospodarski zagon so trgu že v 2. polovici 14. stoletja dajali tudi judovski bankirji. V Celju je v tem času delovala ena judovska družina, katere začetnik je bil Isserlein, ki se je sicer večinoma mudil v Mariboru, njegov sin Scheblein pa je že živel in posloval v Celju.⁴ Njegova sinova sta bila Muš in Kadšim, najznamenitejša in najpodjetnejša izmed celjskih Judov svojega časa, ki ju je štajerski vojvoda Rudolf IV. “podelil” Ulriku I. in Hermanu I. Celjskemu. Poslovala sta večinoma z lokalnimi plemiči, a tudi oddaljenejšimi tržani in meščani, njuni “komitenti” pa so bili do konca 14. stoletja pogosto tudi sami Celjski. V Celju se leta 1407 omenja celo Židovska ulica (*Judengasse*), za katero sicer ni jasno, kje je bila – mogoče je šlo za eno izmed uličic, ki so vezale tedanjo Dolgo ulico s prostorom pred minoritsko cerkvijo. Konec judovske navzočnosti v Celju je napočil s Hermanom II., ki jih je izgnal iz vseh svojih grofij, saj je bil gospodarsko dovolj močan in ni več rabil njihove finančne pomoči.⁵

Med Glavnim trgom, župnijsko cerkvijo, Spodnjim gradom in minoritskim samostanom so nastajale hiše tržanov, med njimi pa je bilo še veliko trat in vrtov. Zlasti v zapisih pravnih dejanj (nakupov in prodaj nepremičnin) se nam je ohranilo tudi nekaj imen Celjanov s konca 14. in začetka 15. stoletja.⁶ V trgu sta se izoblikovali vsaj že dve ulici. Od župnijske cerkve in “trga” je vodila proti Spodnjemu gradu Spodnja ali Dolga, poznejša Gosposka ulica, ki se omenja prvič leta 1444, od Spodnjega gradu pa skozi Mlinska vrata k Savinji in mlinu Mlinska, kasneje Mesarska ulica,⁷ ki jo prvič omenjajo leta 1445. Ime kaže, da je ob njej že takrat stal mlin, ki mu je dovajala vodo posebna struga Savinje. Okoli župnijske cerkve je bilo pokopališče, ki je bilo gotovo obzidano. Medtem ko je bil Spodnji grad utrjen z obzidjem, je trg obdajal jarek z nasipom in lesenim plotom (popravila le-tega se omenjajo tudi v računski knjigi). Leta 1448 je trg uničil požar, vendar si je naselbina po njem kmalu opomogla. V sklop popožarne obnove lahko uvrstimo tudi začetek gradnje obzidja, ki jo je leta 1450 ukazal grof Friderik II., trajala pa je kar 23 let, saj je bilo obzidje gotovo šele po zatonu celjskega rodu, leta 1473.⁸

Mestni značaj Celja se prvič sicer omenja že v listini o pokneženju Celjskih leta 1436, po letu 1444 pa Celje označujejo kot mesto tudi v celjski fevdni knjigi.

⁴ Celjska judovska skupnost je bila namreč tesno povezana z mariborsko.

⁵ Podrobneje gl.: J. Orožen, *Zgodovina Celja in okolice* I, str. 270, 273.

⁶ Po nepremičninah ali sorodstvenih zvezah tako poznamo posestnike stolpov v trgu: brata Grasla, Jurija Zbelovskega in Rudolfa Žovneškega; tržane oziroma meščane: brata Janeza in Henrika (1326), mesarja Eberweina in njegovo ženo Kunigundo (1375), sedlarja Waldna in njegovo ženo Katarino (1389), Seifrieda (1391), brata Jurija in Janeza (1392), Miklavža Pruklerja (1393), kolarja Siegla in krojača Štefana (1414), plemiča Konrada Saurauerja, Hertleina Reschleina in njegovo ženo Katarino, plemiča Janeza Meusenreiterja (1420), brata Jošta in Ivana Furchteneggerja, Janeza Lista, Janeza Scheera, dvornega mojstra Friderika II. Erazma Lichtenberga, Friderikovega kuharja Boltažarja, Wolfleina Czeltingerja, Janeza Swaba, nekega Hofnerja v Dolgi ulici, Fabijana Kabatta in njegovo ženo Katro. J. Orožen, *Zgodovina Celja in okolice* I, str. 269, 270.

⁷ Prim.: J. Orožen, *Zgodovina Celja in okolice* I, str. 376.

⁸ J. Orožen, *Zgodovina Celja in okolice* I, str. 267, 268.

Celo Friderik II. Celjski je “svojo” naselbino opisoval kot mesto (1447) kar nekaj let pred dejansko proglasitvijo. 11. 4. 1451 je torej s podelitvijo pravic štajerskih mest Celju šlo zgolj za formalizacijo že doseženega statusa naselbine.

Nanovo proglašeno mesto je dobilo predvsem svoj teritorij – pomerij, v katerem je veljala jurisdikcija mestnega sodnika. Celjski pomerij se je tako razprostiral od skrajne zahodne točke – “*mostu čez Ložnico, nato ob logeh proti severu navzgor do gozda, mimo cerkve Svetega Duha, nato do Trnovelj, kjer so stale vislice, od tam spet navzgor do Hudinje in čez potok Voglajna do kamna, ki označuje koseško (teharsko) ozemlje. Od tega kamna do križa ob jezdni poti na gornje Celje in od tod ob Savinji do nekdanjega Pruckhlerjevega dvorca, nato čez Savinjo do izvira, od tam čez vinograde v Lisce do nekdanjega dvorca Konrada Saurauerja z imenom Pobrežje ter naravnost čez Savinjo do omenjenega mostu.*”⁹

Celjske (trške) sodnike so od leta 1314 postavljali trški gospodje iz vrst ugle-dnejših tržanov, po letu 1455 pa so sodnika in ostale organe mestne samouprave smeli voliti meščani sami,¹⁰ vendar je bil dejanski prevzem mandata združen s prisego mestnemu gospodu (Celjskim ali Habsburžanom oziroma njihovim namestnikom). Celje je imelo v tem času približno 500 prebivalcev,¹¹ ki so v glavnem živeli od obrti (sedlarstva, kolarstva, krojaštva, mesarstva) in trgovine, mestna gospodinjstva pa so bila zaradi razširjene zemljiške posesti (velikih ohišnic) in reje domačih živali glede preskrbe z osnovnimi živili precej samozadostna. Poleg trgovcev in obrtnikov so imeli v mestu hiše tudi plemiči in Cerkev. Njihove hiše so bile oproščene dajatev, kar je v mnogih primerih med meščani povzročalo precej nejevolje. Za duševni razcvet meščanstva ter dvig meščanske omike se je trudila zlasti Cerkev (minoriti), v mestu pa je gotovo obstajala tudi že “mestna šola”.¹²

Avtonomna mestna uprava je funkcionirala preko *mestnega sveta*, ki ga je poleg *mestnega sodnika* sestavljalo še 12 *prisednikov*,¹³ redkeje pa se je sestajal širši mestni svet – *mestni odbor*, medtem ko so bili sklici “*gmajne*” (zbor meščanstva) namenjeni najpomembnejšim odločitvam za prihodnost mesta (volitve svetnikov, seznanjanje z uredbami oblasti in vladarja, gospodarjenje z mestnimi zemljišči). Meščanstvo je bilo v predmodernem času zelo zaželjena dobrina – kljub določenim bremenom (davki) je v primerjavi s podložništvom pomenilo znatno olajšavo in izboljšanje družbenega položaja. Nekateri pogoji (lastništvo hiše v mestu, opravljanje primerne poklica – trgovina, obrt) so preprečevali proletarizacijo mesta in pretirano doseljevanje. Pri sprejemu med meščane so imeli prednost potomci meščanov, meščani pa so načeloma lahko

⁹ A. Žižek, *Našim zvestim, ljubim celjskim meščanom*, str. 45–47; idem, *Karel VI. potrdi celjske mestne svoboščine*, str. 14–15.

¹⁰ To jim je v svoji potrditvi mestnih pravic 6. 10. 1455 dovolil Ulrik II. Celjski. A. Žižek, *Našim zvestim, ljubim celjskim meščanom*, str. 11.

¹¹ Janko Orožen je v svojem izračunu glede na število obhajancev precej “darežljivejši”, saj je za sredino 15. st. naračunal kar 700 do 800 prebivalcev. J. Orožen, *Zgodovina Celja in okolice I*, str. 268.

¹² Glej spodaj, v objavljenem besedilu računske knjige, str. 80.20.

¹³ Konec 17. in v 18. st. se omenja tudi “šesterica” – ožji oziroma notranji mestni svet, izmed članov katerega so volili mestnega sodnika. Prim.: J. Orožen, *Zgodovina Celja in okolice I*, str. 340.

postali vsi, ki so si lahko v mestu kupili hišo in se tam ukvarjali (prvenstveno) z obrtjo in trgovino. Med formalno “enakimi” meščani je vseeno pomembna razlika – bogastvo. Bogatejšim je bilo v komuni pridržano več vpliva, zanje so bila rezervirana najvišja mesta mestne hierarhije. Mestna “aristokracija” se je rekrutirala iz vrst trgovcev in bogatejših obrtnikov – v Celju so bili to predvsem usnarji. Mestni privilegiji so bili prvenstveno usmerjeni v favoriziranje meščanov pri opravljanju tipično meščanskih gospodarskih dejavnosti – obrti in trgovine.¹⁴ Celje je že v 15. stoletju postalo član deželnih stanov (deželnega zbora), kamor je pošiljalo enega odposlanca, svoja pravna zastopnika pa je mesto imelo v Gradcu in na Dunaju, kjer je po potrebi poročal in posredoval pri oblasteh, v Gradcu pa za občino tudi plačeval davke in takse.¹⁵

Čeprav je konec celjske dinastije pomenil tudi konec “prestolničnega” značaja Celja, je moč v spremembi oblasti zaznati modernizacijsko tendenco. Celje je s prihodom pod habsburško (deželnoknežjo) nadoblast postalo središče obsežne upravno teritorialne enote – “grofije”, od 16. stoletja dalje pa celjske “četrti”. Za celjska (sedaj deželnoknežja) posestva je skrbel vicedomski urad, ki je deloval do sredine 18. stoletja,¹⁶ na gradu pa so gospodarili deželnoknežji oskrbniki, ki so bili plačani iz dohodkov vicedomskega urada. Vicedom je imel poleg gospodarske tudi upravno, sodno in vojaško pristojnost (organiziranje obrambe pred puntarji, Turki).

Čas, v katerem so Habsburžani prevzeli Celjsko grofijo in mesto, je bil vojaško precej razgiban in negotov, zato so svojim oskrbnikom na Gornjem Celju (Starem gradu) nalagali predvsem naloge s področja utrjevanja in obrambe novih posesti. Prvemu “cesarskemu” oskrbniku¹⁷ Konradu Apfaltrerju (1458)¹⁸ so sledili: Krištof Ungnad (1461), Jurij Apfaltrer (1463), Andrej Hohenwart (1470–1503),¹⁹ Jakob Landau (1506), Bernard Raunacher (1516), Gašper Herbst (1516),²⁰ Ahac Lindeški (1523),²¹ Janez baron Ungnad z Žineka (Soneka na Koroškem; 1527), Anton grof Gaisruck (1571), Ludvik baron Ungnad (1573), Jožef baron Thurn (1578), Maks Schrattenbach (1588–1591),²² Janez baron Ungnad z Žineka (1646), Janez Friderik Schrottenbach (1646), Janez Maks Herberstein (1650), Rudolf grof Wagensberg (1652), Matija Mosseger (1659), Sigmund grof Wagensberg (1713).²³

Habsburžani so z mestom in gosposčino gospodarili podobno kakor z drugimi posestvi – pogosto so jo dajali v zakup ali pa našli zakupnika zgolj za pobi-

¹⁴ A. Žižek, *Našim zvestim, ljubim celjskim meščanom*, str. 6–8.

¹⁵ J. Orožen, *Zgodovina Celja in okolice I*, str. 337.

¹⁶ Vmes je celjski vicedomski urad konec 15. st. cesar Maksimilijan I. najprej podredil graškemu, nato pa za kratek čas združil z njim. Vicedom je uradoval v Spodnjem gradu. J. Orožen, *Zgodovina Celja in okolice I*, str. 288.

¹⁷ V nemirnem medobdobju je to funkcijo opravljal še “grofovski” Tomaž Pfafoitscher. I. Orožen, *Celska kronika*, str. 97.

¹⁸ I. Orožen, *Celska kronika*, str. 105.

¹⁹ Hohenwart je leta 1492 dobil od cesarja v zastavo še celjski vicedomski urad.

²⁰ Hkrati vicedom, prevzemnik mesta in gosposčine.

²¹ Hkrati vicedom, prevzemnik mesta in gosposčine.

²² Tudi vicedom.

²³ J. Orožen, *Zgodovina Celja in okolice I*, str. 291–293.

ranje davka in mitnine, da je večinoma prazni deželnoknežji blagajni pomagal krotiti primanjkljaj s predplačili, o čemer priča tudi kadrovske kolobarjenje z vicedomsko oziroma oskrbniško funkcijo.

Številni mestni privilegiji, ki datirajo v čas prvih Habsburžanov na položaju mestnih gospodov (Friderika III. in Maksimilijana I.), dokazujejo njihov posluš za mestno funkcijo in poslanstvo, česar o Celjskih (in njihovih prednikih) ne moremo trditi. Morda se zametek nove miselnosti kaže le v Ulrikovi potrditvi mestnih pravic, kjer zadnji Celjan dovoli "svobodne" volitve mestnega sodnika in se odreka svojemu prostoru v mestni hiši.²⁴ Celjsko obdobje je bilo za mestni razvoj precej neperspektivno, saj mestni (trški) gospodje naselbine z izjemnim obrtno-trgovskim potencialom niso znali izkoristiti in ji niso bili sposobni zagotoviti privilegijskega okvirja za ekonomski razvoj. Opravičevanje mestne/trške stagnacije s kratkotrajnostjo "celjske" dobe žal ni na mestu, saj so imeli mestni/trški gospodje iz te hiše dobro stoletje časa, da iz "svojega" Celja kaj naredijo. Glede na ohranjeno gradivo in obsežno literaturo o Celjskih in Habsburžanih moramo zapisati, da je pri prvih šlo za že tedaj precej anahronističen pristop do svojih posesti, ki so jih vrednotili predvsem s stališča teritorialnega in vojaškega pomena, prezrli pa so ekonomski potencial neagrarnih panog in naselbin..

Računske knjige oz. srednjeveška računsko dokumentacija

Računske knjige zavzemajo med ohranjenimi srednjeveškimi pisnimi viri posebno mesto. Med vsem gradivom, ki je nastajalo pod okriljem tedanjih upravnih organov, ponuja časovno odmaknjenemu raziskovalcu ali zgolj vedoželjnemu bralcu najgloblji vpogled v poslovanje in organizacijo posameznih upravnih struktur.

Razvoj in začetki računovodstva, katerega vznik je v Evropi zaznaven v času visokega srednjega veka, so glede na trenutno stanje raziskav še polje, na katerem se krešejo različna mnenja. Kot možni prihajajo v poštev antični, karolinški, celo bližnjevzhodni vplivi. Vsekakor ostaja neizpodbitno dejstvo, da so pojav te dejavnosti pogojevale potrebe v okoljih z visoko stopnjo državne organizacije, pismenosti itd. Pri tem se omejujemo na računovodstvo, recimo temu – oblastnih organov (ad hoc termin je zamišljen kot krovni pojem za tedanje upravne strukture na vseh nivojih; od centralnih (dvornih) preko regionalnih do lokalnih – bodisi zemljiško-gospodarskih ali komunalnih) in puščamo ob strani privatno, trgovsko računovodstvo, ki je imelo v srednjem veku povsem samosvoj razvoj.²⁵ Kot najzgodnejša taka plodovita okolja izstopajo Normandija in Anglija v času po normanski osvojitvi, Sicilija v času Rogerja II., v drugi polovici 12.

²⁴ A. Žižek, *Našim zvestim, ljubim celjskim meščanom*, str. 53, 55, 57, 59.

²⁵ Prim. S. Vilfan – B. Otorepec – V. Valenčič, *Ljubljanski trgovski knjigi iz prve polovice 16. stoletja*, str. 161 ss; D. Penndorf, *Geschichte der Buchhaltung in Deutschland*, 3 ss, 41 ss; M. Ricker, *Beiträge zur älteren Geschichte der Buchhaltung*.

stoletja pa še Flandrija in Katalonija.²⁶ Tako je vsaj mogoče soditi na podlagi ohranjenih virov. V tem oziru predstavlja angleško kraljestvo daleč najboljši in tudi najbolj raziskan primer. Predvsem je bil angleški fiskus prvi, ki je v okviru domišljenega dvostopenjskega centralnega finančnega sistema (*exchequer*) in z učinkovito kontrolo nad upravo grofij dokumentirano uporabljal (morda tudi sam razvil) sistem računovodstva po principu “v breme – v dobro”.²⁷ Gre za sistem, temelječ na enkratnem knjiženju postavk, ki je tudi v poznejšem srednjeveškem računovodstvu oblastnih organov v Evropi absolutno prevladoval. Njegovo bistvo je v nadzoru oz. preverjanju korektnosti poslovanja podrejenih uradnikov in posledično zagotavljanju predpisanega donosa državnih resursov. V praksi je pristojni uradnik pri t. i. polaganju letnega obračuna najprej poročal o letnih obveznostih, ki jih je bil dolžan izplačati nadrejeni instanci (postavke v breme ali *debet*, običajno označene kot “prihodki”), v nadaljevanju pa je nasproti temu navedel izplačila donosa in porabo (postavke v dobro ali *kredit*, običajno označene kot “izdatki”). Bilanca, razlika med postavkami v breme in v dobro, je bila lahko izravnana, s čimer je bil obračun zaključen, lahko pa je vsebovala *saldo* (ostanek) na prihodkovni ali izdatkovni strani. V primeru, da so prihodki presegali izdatke, je dotični uradnik dolgoval neporabljeni ostanek svojemu gospodu, v nasprotnem primeru pa je bil – glede na to, da je moral primanjkljaj med letom pokriti iz lastnih sredstev – upravičen do povračila. Med pogloblitvimi značilnostmi tovrstnega obračunavanja velja izpostaviti navajanje predpisanih in ne dejanskih prihodkov nekega urada. Pri tem je nerealizirana razlika navedena med izdatki. Prav tako so med izdatke uvrščena izvedena izplačila letnega donosa gospodu, do katerih je lahko prihajalo na različne načine in v več obrokih v teku obračunskega leta. Podobno lahko najdemo med prihodki ostanek iz preteklega obračunskega leta, primanjkljaj pa med izdatki.

Na podlagi tovrstnih polaganj so bili izdelani pisni obračuni, ki so bili lahko vodeni v posebnih računskih knjigah za daljša časovna obdobja ter bolj ali manj obsežne posestne sklope, obsegajoče večje ali manjše število gospostev, uradov itd. Takšne računске knjige, ki jih moderna diplomatika uvršča med serijske akte, predstavljajo najbolj pogost tip srednjeveške finančne dokumentacije, ki ga danes srečujemo v arhivih. To pa še zdaleč ne pomeni, da je bilo srednjeveško računovodstvo omejeno na tovrstno dokumentiranje. Stanje ohranjenosti je le posledica dejstva, da je po izgotovitvi obračuna, ki je – kot rečeno – predstavljal periodično poročilo o poslovanju, večina druge dokumentacije, nastale v obračunski periodi, ostala brez praktične vrednosti. To je tudi vzrok, da razmeroma slabo poznamo razne vrste predlog, ki so nastajale v okviru uprave posameznih uradov.

²⁶ M. J. Jones, *Origins of medieval Exchequer accounting*, str. 259–267; T. N. Bisson, *Fiscal Accounts of Catalonia*, str. 52–59.

²⁷ Angleško *charge and discharge accounting*, prim. J. R. Edwards, *A History of Financial Accounting*, str. 33–34.

V srednjeevropskem prostoru se prvi sistematično vodeni obračuni pojavijo ob koncu 13. stoletja, in sicer v zelo napredno urejeni pisarni tirolskih grofov.²⁸ Od 14. stoletja postanejo običajnejši tudi v habsburških deželah in v pisarnah posameznih škofij. Najbogatejše serije, ki se nanašajo na današnje slovensko ozemlje, so ohranjene med viri freisinške in krške škofije (obračuni freisinških gospostev Škofja Loka in Klevevž ter krških posesti v Posotelju in na Dolenjskem), habsburške deželnoknežje uprave na Kranjskem, goriških grofov za posesti na Goriškem in na Krasu, iz zadnje četrtine 15. stol. pa tudi za Ljubljansko škofijo.²⁹

V vseh omenjenih primerih gre za finančno dokumentacijo zemljiških gospostev in uradov. Nekoliko specifičen, čeprav v bistvenih značilnostih soroden vir pa predstavljajo računke organov mestne avtonomije. V nemško uradujočem prostoru (vsaj od poznega srednjega veka dalje), kamor se uvršča tudi pretežen del danes slovenskega ozemlja, so najzgodnejši primerki dokumentov tega tipa ohranjeni s konca 13. stoletja, in sicer v severnonemških hanzeatskih mestih.³⁰ Za poznejši čas, drugo polovico 14. in 15. stoletje, postane ohranjenost tovrstnih virov precejšnja, dodatno vrednost pa jim dajejo presenetljivo sklenjene serije za daljša časovna obdobja, kot so denimo baselska (1360–1535),³¹ hamburška (1370–1387, 1461–1500)³² ali luksemburška (1388–1430, 1444–1495, z vrzeli),³³ če omenimo le nekatere. S temi res impresivnimi zbirkami se v tem času na Slovenskem lahko spogleduje le obravnavana računska knjiga celjskih mestnih sodnikov, ki skoraj brez vrzeli pokriva praktično celo drugo polovico 15. stoletja in pretežni del obdobja vladavine cesarja Maksimilijana I.; razen tega poznamo le še nekaj posamičnih obračunov mariborskih (1465, 1473 in 1499) ter škofjeloških mestnih sodnikov (1486, 1492, 1497).

In kakšna sta mesto ter pomen računskih knjig v okviru zgodovinskih raziskav?³⁴ Tradicionalna historiografija, ki je že vsaj pred stoletjem dosegla

²⁸ J. Riedmann, *Die Rechnungsbücher der Tiroler Landesfürsten*, str. 315–323; doslej objavljeni trije zvezki v: Ch. Haidacher, *Die älteren Tiroler Rechnungsbücher. Analyse und Edition* (1–3).

²⁹ Sistematičen pregled ohranjenih računskih knjig za ozemlje današnje Slovenije v srednjem veku v: M. Bizjak, *Ratio facta est*, str. 15 ss. Od tega je doslej objavljeno naslednje gradivo: freisinški obračuni gospostev Škofja Loka in Klevevž, sistematično v: M. Bizjak, *Srednjeveški obračuni freisinške škofije* 1–5; vzorčno tudi v: P. Blaznik, *Urbarji freisinške škofije*, str. 259–287, s slovenskim prevodom v: I. Stopar, *Svet viteštva*, str. 126–134; dva krška obračuna za gospostvo Mokronog v obliki izvlečka v: B. Otorepec, *Gradivo za zgodovino Mokronoga*, str. 211–212; obračun briksenske proštije na Blejskem otoku 1458 v: M. Bizjak, *Urbarji briksenske škofije*, str. 226–228; goriški obračuni 1398, 1402 v: J. Chmel, *Aus einem Rationarium und Diplomatarium der Grafen von Görz*, str. 290–296, 311–320 in M. Kos, *Urbarji Slovenskega primorja* 2, str. 118–132; obračuni kletarskega/vicedomskega urada za Kranjsko 1290, 1391–1392, 1421 v: Ch. Haidacher, *Die älteren Tiroler Rechnungsbücher*, str. 245–246; Ch. Lackner, *Ein Rechnungsbuch Herzog Albrechts III.*, str. 79–82; B. Otorepec, *Gradivo za zgodovino Ljubljane* IX, št. 61; dva obračuna koroškega deželnoknežjega gospostva Pliberk v: Ch. Lackner, l. c., str. 57–59, 102–105; register Krištofove bratovščine v Ljubljani 1489–1518 v: B. Otorepec, l. c. VIII; obračuni mariborskih mestnih sodnikov 1465–1499 v: J. Mlinarič, *Gradivo za zgodovino Maribora* XVII; register izdatkov ljubljanskega mestnega špitala 1492–1493 v: B. Otorepec, l. c. X, št. 91.

³⁰ A. Sander-Berke, *Zettelwirtschaft*, str. 351–352.

³¹ B. Harms, *Der Stadthaushalt Basels im ausgehenden Mittelalter* 1–3.

³² K. Koppmann, *Kämmereirechnungen der Stadt Hamburg* 1–6.

³³ C. Moulin – M. Pauly, *Die Rechnungsbücher der Stadt Luxemburg*.

³⁴ O tem že v uvodu k Srednjeveškimi obračunom freisinške škofije 1, str. 11–12.

dokaj visoko stopnjo evidentiranosti srednjeveških virov, zaradi razmeroma velike količine le-teh (in primerljivo majhnega števila raziskovalcev) dolgo časa ni posegala preko sistematične obravnave virov, ki jim je pripisovala večji pomen, in jih posledično označevala za “vodilne vire” posameznih obdobij.³⁵ Tu mislim predvsem na narativne vire (kronike, anale), listine in urbarje, ki danes v medievistiki veljajo za klasične. V tem konceptu zgodovinopisja obračuni niso ostali povsem prezrti, značilno pa je, da so bili podatki iz njih zgolj sporadično uporabljani kot dopolnilo pri preučevanju t. i. vodilnih virov, kar je bilo ob pomanjkanju celovitega pristopa k tej zvrsti gradiva povsem razumljivo. Ta pomanjkljivost se kaže tudi še danes, čeprav je zanimanje za zgodovino vsakdanjega življenja in s tem povezano materialno kulturo do neke mere populariziralo uporabo srednjeveških računskih knjig v zgodovinopisju.³⁶ Nedvomno pa predstavljajo primarni potencial računske dokumentacije za zgodovinarje s statistično obdelavo povezane možnosti za prikaz poslovanja zadevnih institucij (v večini primerov zemljiških gospodstev, pa tudi avtonomnih mestnih uprav), predvsem s praktične plati, česar si z uporabo klasičnih virov ni bilo mogoče zamišljati. Pri tem je bistvenega pomena spoznanje, da gre pri računskih knjigah v prvi vrsti za serijski vir, pri katerem se je mogoče do optimalnih rezultatov dokopati šele ob zadovoljivi količini gradiva. Računska knjiga celjskih mestnih sodnikov izpolnjuje pogoje za takšne raziskave, ki jih glede na trenutno poznavanje ohranjenih virov ni mogoče izvesti za nobeno drugo srednjeveško mesto na ozemlju današnje Slovenije.

Rokopis

Izvirni rokopis hrani Štajerski deželni arhiv v Gradcu (StLA, Stadtarchiv Cilli, Schuber 1, Heft 5/1). V njem so zapisani letni obračuni celjskih mestnih sodnikov. Papirni kodeks, ki meri v višino 38,5 cm in v širino 28,5 cm, nima več originalne vezave. Moderne platnice iz kartona so oblečene v svetlo moder papir. Kodeks obsega 65 folijev, od katerih so 2', 5', 50, 50', 53, 54, 54', 55', 56', 57', 58', 59', 60', 61', 62', 63', 64', 65' prazni. Poleg tega je vanj zataknjenih še nekaj manjših listov; dva sta foliirana (30/–30// in 64/2), tretji pa stoji med fol. 42 in 42'. Foliacija je potekala v dveh poskusih, obakrat v desnem zgornjem kotu recta. Starejša je pisana s črnilom in arabskimi številkami, ki bi jih lahko zapisala roka 18. stoletja. Upošteva vse tiste folije, ki niso popolnoma prazni. Mlajša izvedba s štampiljkami šteje vse. Na prvi strani je levo zgoraj nalepljen listič s staro signaturo 400, na sredini pa je odtisnjen žig z napisom: *Archiv des Joanneums Graz*.

³⁵ B. Grafenauer, *Struktura in tehnika zgodovinske vede*, str. 267–268.

³⁶ Značilen je bil že način objavljajanja obračunov kot vzorčnih primerkov (prim. zgoraj, op. 29), kar se zrcali v dojemanju računske dokumentacije kot sporadičnih virov, ki ga posreduje naprej sekundarna literatura (npr. M. Žvanut, *Pisni viri za materialno kulturo v obdobju gotike*, str. 127; I. Stopar, *Svet viteštva*, str. 126).

Papirni blok je s hrbtne strani mehansko poškodovan; opazni so sledovi lepila in predhodne vezave, ki je bila v celoti odstranjena, vključno z vezno vrstico. Pri tem je bilo zunanjih nekaj pol vsake lege pretrganih, tako da danes tvorijo proste folije. Glede na takšno stanje je težko natančno določiti prvotno sestavo kodeksa. Najverjetneje je bil sešit iz štirih leg, pri čemer sta si izmenično sledila po dva septernija in dva nonija, na koncu pa je bil dodan še en prosti folij, oz. izraženo s Chroustovo formulo: VII¹⁴ + IX³² + VII⁴⁶ + IX⁶⁴ + I⁶⁵. Kodeks sicer vsebuje pokončno liniranje, izvedeno s črnilom 5,5 cm od levega roba tako na rectih kot versih, vendar le do vključno folija 3'. Papir nosi vodni znak v obliki dveh prekrizanih puščic višine 63 in širine 38 mm. Dokumenti na papirju s primerljivim vodnim znakom izvirajo okvirno iz druge polovice 15. stoletja (najbolj podoben celjskemu se nahaja na papirju nekega kodeksa iz Klosterneuburga iz leta 1465),³⁷ kar sicer kaže na to, da je bil papir celjske računske knjige narejen okvirno v tem času, ne daje pa opore za preciznejšo datacijo.

Verbalni invokaciji (*Iesus*) tik pod vrhom sledi obsežen uvod, ki pojasnjuje, da so celjski mestni sodniki začeli vpisovati obračune v to knjigo, potem ko je bil v Beogradu ubit grof Ulrik II. in je mesto prišlo pod oblast cesarja Friderika III. Uvod je pisan v okrepljeni gotski kurzivi, krasi pa ga bogato okrašena kolorirana inicialka, ki sega do dna strani, kar je za računsko knjigo – ne glede na to, da gre za čistopis – prava redkost. Uvodu še na isti strani sledi prvi obračun, potem pa vsi ostali, od katerih manjkajo le za leta 1459, 1462 in 1501.

Kodeks je delo različnih pisarjev, ki so vsi pisali v gotski kurzivi in nemškem jeziku. Glavno besedilo, t. j. obračune, je pisalo 11 rok. Od *roke A* izvira besedilo na folijih od 1 do vključno 28', kar ustreza obračunom od 1458 do 1483. Ta del je, kot kaže, prvotni čistopis oz. prepis originalne računske knjige, ki so ga verjetno izdelali v začetku osemdesetih let, potem pa vanj sproti vpisovali nove obračune. Glede na analizo pišočih rok se kot najverjetnejša prelomnica – kar bi pomenilo tudi okviren čas nastanka kodeksa – kaže leto 1483; takrat je prišlo do spremembe v naslovih, oz. nekakšnih izvlečkih protokola obračuna, ki so bili pred tem formulirani po obrazcu: *Des* [ime sodnika] *raittung von dem* [letnica] *jar*, po tem letu pa nekaj časa: *Ain raittung mit dem* [ime sodnika] *weilend stattrichter zu Cili vmb sein innemen im* [letnica] *jar*. Približno do tu (fol. 24) lahko tudi sledimo marginalnim pripisom *nota*, ki se ne po pisavi ne po črnilu ne razlikujejo od osnovnega besedila, kar kaže na to, da so bili ti, sicer poznejši dodatki, prepisani skupaj z njim. Z letom 1485, tedaj je bil zapisan obračun za leto 1484, se pisarji večinoma iz leta v leto menjavajo, na vsakoletno sprotno zapisovanje pa kažejo tudi različni odtenki črnila. Foliji 29–30 in 33' oz. obračun za leto 1484 ter dodatek k obračunu 1486 so napisani od *roke B*, fol. 30²–33 (obračuna za leti 1485 in 1486) od *roke C*, fol. 34–35 (obračun za leto 1487) od *roke D*, fol. 35²–36' (obračun za leto 1488) od *roke E*, fol. 37–48' (obračuni za leta 1489–1499) od *roke F*, fol. 49–52' (obračuni za leta 1500–1503) od *roke G*, fol.

³⁷ A. Haidinger – M. Stiegler – F. Lackner, *Wasserzeichen des Mittelalters*, Pfeile, št. AT5000-561_168.

53⁷–55 (obračuna za leti 1504 in 1505) od *roke H*, fol. 56 (obračun za leto 1506) od *roke I* in fol. 57–63 oz. obračuni za leta od 1507 do 1513 od *roke J*.

Vsebinsko računsko knjige je v obliki izvlečkov objavil Norbert Weiss v dodatku (zbirki registrov na CD-romu) k svoji monografiji o spodnještajerskih mestih v srednjem veku,³⁸ poleg tega pa vir izdatno uporablja tudi Andreas Gubo pri pisanju svojega prikaza celjske zgodovine.³⁹

Mere in denar

a) Mere

V nasprotju z obračuni zemljiških gospostev, ki običajno dajejo poglobljen vpogled v določen segment sistema mer – skoraj brez izjeme gre za prostorninske mere, ki so se uporabljale pri oddaji pridelkov – in le redko prinašajo podatke o različnih drugih merah, velja za mestne računsko knjige ravno obratno. Dokumentirajo namreč celo vrsto različnih tipov mer za raznovrstno blago, pri čemer pa način navedb običajno ne dopušča razvozlanja merskih sistemov oz. relacij med posameznimi merskimi enotami. Eventualne rekonstrukcije zato nujno temeljijo na pritegnitvi drugih virov in so pogosto zgolj pogojne.

Z največjo gotovostjo lahko rekonstruiramo sistem utežnih mer, ki je bil v obravnavanem času in prostoru še najbolj unificiran. Temeljil je na utežnem funtu, ki ga nekateri izvajajo še iz starega noriško-panonskega funta. V srednjem veku sta tako dunajski kot tudi graški funt tehtala malenkost več kot 560 gramov, münchenski, na primer, pa okoli 561,5 g.⁴⁰ Upoštevanje približka 560 g za podatke, ki jih navaja celjska računsko knjiga, torej povsem zadostuje. Manjših utežnih mer v viru ne zasledimo, pogosto pa se pojavlja 100-kratnik funta – cent s težo 56 kilogramov. Tehtanje je bilo običajno predvsem za tehnično blago (surovine), kot so železo, svinec, žveplo, soliter in smodnik. V ta sistem utežnih mer se verjetno uvršča tudi *vierdung* (“četrtnka”), s katerim je enkrat samkrat izražena količina žvepla.⁴¹ Glede na podano ceno bi utegnil predstavljati četrtno centa.

Od žitnih prostorninskih mer naletimo le na *meß*, za katerega Baravalle navaja, da je ustrezal kapaciteti graškega *viertla*, torej okoli 78 litrov.⁴² Nekoliko pogosteje se omenjajo votle mere za vino; med njimi *viertel* (“štrtak”), ki sodeč po ceni (40 d za 1 *viertel* malvazije) verjetno ni identičen s tistim, ki mu Baravalle pripisuje prostornino 1,31 litra in naj bi torej predstavljal $\frac{1}{16}$ celjskega vedra, *emmer* (26,24 l).⁴³ Ta osnovna celjska mera za tekočine se v viru sicer omenja,

³⁸ N. Weiss, *Das Städtewesen der ehemaligen Untersteiermark im Mittelalter*.

³⁹ A. Gubo, *Geschichte der Stadt Cilli vom Ursprung bis auf die Gegenwart*, str. 175 ss.

⁴⁰ R. Baravalle, *Zur Geschichte des Grazer Maßes*, str. 76–77.

⁴¹ Glej spodaj v tekstu, str. 68.1.

⁴² R. Baravalle, *Zur Geschichte der steirischen Maße*, str. 58.

⁴³ R. Baravalle, *Zur Geschichte der steirischen Maße*, str. 89, 92.

vendar le posredno. Leta 1464 je namreč naveden prihodek *von der stattember* v višini enega funta, pri čemer gre verjetno za kakšno takso pri prodaji ali točenju vina. Občasno je količina vina izražena v večjih, bolj splošnih enotah, kot so *lagel* (ovalni sodček), *sam* (tovor) in *vas* (sod). Z izrazom *lagel* so se domnevno označevali sodčki, v katerih so tovorili vino. V prid tej domnevi govori dejstvo, da izpričane cene za tovor iste vrste vina (konkretno rebule) ustrezajo nekako dvakratniku cene za *lagel*.⁴⁴ *Vas* je verjetno nekoliko večji, kletarski sod.⁴⁵

V celjski računski knjigi se pojavljata še dve “merski” enoti, ki ju ni mogoče natančneje določiti. Gre za *krippo* (korito), ki se je uporabljala za merjenje oglja, in *gaden* (“koča, enoprostorska stavba”), s katerim je pogosto opredeljena količina gradbenega lesa. Pri slednjem gre domnevno za količino lesa, ki je zadostoval za izdelavo take stavbe.

b) Denar

V drugi polovici 15. stoletja je bil v slovenskem prostoru v obtoku denar različnih kovnic iz neposredne soseščine alpsko-donavsko-jadranskega prostora (z ozemlja današnje Avstrije, Severne Italije, Madžarske, Bavarske), ne nazadnje tudi denar iz nekaj redkih kovnic, ki so v tem času delovale na ozemlju današnje Slovenije.⁴⁶ Prevladujoča oblika kovancev so bili še vedno pfenigi,⁴⁷ mali srebrni novci z okvirno maso reda pol grama, ob njih pa so se že redno pojavljali tudi večji srebrni kovanci (groši, krajcarji) ter zlatniki, predvsem tipa dukat. Prevlada pfenigov v denarnem obtoku naj bi po splošnem prepričanju trajala nekako do konca 15. stoletja, ko je vlogo osnovnega plačilnega sredstva v prometu na drobno tudi pri nas prevzel izvorno tirolski krajcar. Ta tip večjega srebrnega kovanca, nominalno v vrednosti štirih pfenigov, je že od bavarsko-avstrijske denarne krize 1458–1460 dalje postopno izpodrival manjše srebrne kovance, dokončno pa je v našem prostoru – zdi se – prevladal v prvem desetletju 16. stoletja, potem ko je dotlej prevladujočemu pfenigu novčni red cesarja Friderika III. iz leta 1481 dodelil zgolj še vlogo drobiža.⁴⁸ Kovnice različnih gospodov so v okviru nekih tradicionalno (do neke mere tudi politično ali gospodarsko) povezanih teritorijev kljub uporabi različnih utežnih enot, ob razumljivih manjših odsto-

⁴⁴ Glej spodaj v tekstu, str. 60.11, 68.3, 88.13; prim. tudi F. Gestrin, *Mitninske knjige*, str. 80.

⁴⁵ Prim. R. Baravalle, *Zur Geschichte der steirischen Maße*, str. 92.

⁴⁶ O tem pričajo zakladne in posamične novčne najdbe, ki žal za zdaj še niso zadovoljivo objavljene v strokovni literaturi (drobci v: A. Jeločnik, *Dve najdbi srednjeveških novcev*, str. 443; P. Kos, *Denarništvo na prostoru današnje Slovenije*, str. 315–316). Kovnica celjskih grofov naj bi bila v 15. stoletju domnevno v Celju; za petdeseta in šestdeseta leta 15. stoletja je izpričano delovanje deželnoknežje kovnice v Ljubljani (G. Probst, *Österreichische Münz- und Geldgeschichte*, str. 265).

⁴⁷ Prim. A. Jeločnik, *Dve najdbi srednjeveških novcev*, str. 443.

⁴⁸ Vilfan ugotavlja za čas okoli leta 1517 na podlagi ohranjenih prevzemov iz blagajn ljubljanskega trgovca že popolno prevlado krajcarja; pri tem domneva, da je prišlo do prevlade teh kovancev v denarnem obtoku v času prve beneško-avstrijske vojne 1508–1516 (Vilfan – Otorepec – Valenčič, *Ljubljanski trgovski knjigi iz prve polovice 16. stoletja*, str. 170). Na drugi strani dokazuje po navedbah Jeločnika zakladna novčna najdba v Gabrovcu pri Metliki iz začetka 16. stoletja še očitno prevlado pfenigov, A. Jeločnik, *Dve najdbi srednjeveških novcev*, str. 443.

panjih v vsebnosti srebra, bolj ali manj sledile enotnemu števnemu sistemu, kar je omogočalo obstoj nekakšnih prostorov s kompatibilnimi valutami. Značilno za razvoj srednjeveškega in tudi poznejšega denarništva na slovenskem ozemlju je, da se je le-to znašlo na meji oz. v vplivni coni dveh takšnih monetarnih prostorov – avstrijskega (dunajskega) in severnoitalijanskega. Če je še v 14. in v začetku 15. stoletja to prehodno območje vključevalo celotno Spodnjo Štajersko, se je v teku 15. stoletja vedno bolj omejevalo na ozemlje Kranjske.⁴⁹ Območje nekdanje celjske grofije, v tem času pa samostojen upravni teritorij, podrejen posebnemu, celjskemu vicedomu, je vsaj do začetka 16. stoletja sodilo v ta sklop.

Števni denarni sistem, s katerim operira celjska računski knjiga, je v osnovi dunajska valuta, vendar vsebuje nekatere modifikacije, ki so posledica zgoraj opisane situacije. Pri dunajski valuti gre v osnovi za bavarsko prilagoditev zgodnjerednjeveškega števnege sistema z enotami funt, (dolgi) šiling in pfenig v naslednjem razmerju:

$$\begin{aligned} 1 \text{ funt ali libra (tl, lb)} &= 8 \text{ soldov ali šilingov (ß)} = 240 \text{ pfenigov (d)} \\ 1 \text{ sold} &= 30 \text{ pfenigov.} \end{aligned}$$

“Celjski” računski sistem dodaja k temu še števno marko v vrednosti 160 pfenigov, običajnejšo za oglejsko ali beneško valuto. Obe enoti velikega ranga se ves čas uporabe računski knjige pojavljata izmenično, pri čemer je računanje s soldi omejeno na uporabo funta in torej pri marki ne prihaja v poštev. Zgoraj opisani osnovni sistem je tako dopolnjen z naslednjim razmerjem:

$$\text{marka (mr)} = 160 \text{ pfenigov.}$$

Do nadaljnjih modifikacij je prišlo nekako v zadnji četrtini 15. stoletja, in sicer kot posledica bavarsko-dunajske denarne krize 1458–1460, ki je povzročila trajno spremembo več kot stoletje ukoreninjenega razmerja med dunajsko in severnoitalijanskimi valutami. Do tedaj so menjali dunajske pfenige in oglejske oz. beneške solde po splošno veljavnem kurzu 1,5 (3 dunajske za 2 oglejske oz. beneška). Ko so se razmere po končani krizi ustalile, se je dogovorjeni kurz spremenil v korist severnoitalijanskih valut na 2:1, medtem ko je dejansko razmerje vrednosti v zadnji četrtini stoletja še nekoliko naraslo in nihalo okrog 2,5:1.⁵⁰ Posledično se je na Slovenskem, v vmesnem vplivnem prostoru obeh valut, izoblikoval (dunajskemu) vzporedni računski sistem t. i. črnih pfenigov, poznan tudi pod imenom deželna valuta.⁵¹ To je bil nekakšen pomožni sistem preračunavanja med dunajskim in severnoitalijanskim denarjem, pri čemer so imeli črni pfenigi vrednost ½ beneškega solda, razmerje do dunajskih (v tem

⁴⁹ M. Bizjak, *Ratio facta est*, str. 88.

⁵⁰ M. Bizjak, *Ratio facta est*, str. 93–98.

⁵¹ *Landeswährung*, glej spodaj, str. 82.25, 114.29. Iz poznejšega časa je izpričan tudi naziv kranjska valuta (*Kreinerische Währung*), S. Vilfan, *Temelji in razvoj denarnih sistemov*, str. 406, z navedbo specialne literature.

kontekstu “belih”) pfenigov pa je ustrezalo vsakokratnemu razmerju dejanskih vrednosti obeh valut; seveda zaokroženo na 3 : 4, 4 : 5, 5 : 6, 7 : 8 itd.⁵² Zdi se, da celjska računsko knjiga – z izjemo krajšega intervala (1504–1505) – upošteva to deželno valuto vse od njenega pojava, in sicer brez preloma v kontinuiteti s prej uporabljano dunajsko. Pojava nove valute ni mogoče natančno določiti; bel denar (*weisser münss*), ki je redno preračunan v črnega, se prvič pojavi leta 1482.⁵³ V računski knjigi najdemo dve različni relaciji, in sicer 5 : 4 (1482–1487) in 8 : 7 (1491–1503). V tem času se je dunajski števeni sistem kot posledica sprememb v denarnem obtoku dopolnil s krajcarjem v vrednosti 4 pfenige oz. $\frac{1}{60}$ funta, ki pa se ni prenesel v vzporedni deželni števeni sistem. Krajcarji torej v vseh primerih kažejo na dunajsko valuto in so ob kurzu 5 : 4 predstavljali vrednost treh črnih pfenigov, ob kurzu 8 : 7 pa $3\frac{1}{2}$ istega kovanca. V viru se zgolj na nekaj mestih pojavlja še ena števena enota velikega ranga, *meren*. Iz same računsko knjige ni mogoče izluščiti nobene relacije do drugih denarnih enot, ki bi kazala na njeno vrednost. V meni znanih virih se ta denarna enota pojavlja še v urbarju župnije Svibno iz leta 1545, kjer je vrednost *merna* izenačena s 40 črnimi pfenigi.⁵⁴ Najverjetneje gre torej za funt ali libro (torej 240) malih pfenigov imenovanih tudi “veronski” (v tem času nekakšnega drobiža v vrednosti $\frac{1}{12}$ običajnega pfeniga v severnoitalijanskem števnem sistemu, t. j. solda in v skladu s tem $\frac{1}{6}$ črnega pfeniga). Tovrstni števeni funt je ob koncu srednjega veka dobil svoj kovani ekvivalent v liberniku (*pfundner*), tipu velikega srebrnega kovanca poznega srednjega in zgodnjega novega veka. Sama oznaka *meren* bi se utegnila navezovati na kovnico v (južno)tirolskem Meranu, čeprav je do kovanja libernikov prišlo šele po preselitvi tirolske kovnice iz Merana v Hall (1477).⁵⁵

Nekako od začetka 15. stoletja dalje se v slovenskem prostoru pogosteje začnjo pojavljati tudi zlat denar. Po opustitvi v karolinški dobi so ga v Evropi ponovno začeli kovati od druge polovice 13. stoletja dalje, in sicer sprva v Genovi in Firencah, pozneje pa tudi drugod. V virih s slovenskega prostora se omenjajo predvsem (beneški) dukati in ogrski goldinarji; oboji predstavljajo isti tip zlatnika – običajno ga imenujemo dukat –, ki ga je odlikovala izredna čistost (preko 23,5 karatov) in praktično konstantna teža ter vsebnost zlata na kos (nekaj nad 3,5 g) od 14. do 16. stoletja. V celjski računski knjigi srečujemo dukate redno v sedemdesetih in osemdesetih letih 15. stoletja kot dejansko ali računsko⁵⁶ plačilno sredstvo, katerega vrednost je preračunana po aktualnem tečaju.

⁵² S. Vilfan – B. Otorepec – V. Valenčič, *Ljubljanski trgovski knjigi iz prve polovice 16. stoletja*, str. 175–181.

⁵³ Glej spodaj, str. 66.17.

⁵⁴ NŠALj, KAL, spisi, fasc. 275/1, prim. M. Bizjak, *Posest župnije Svibno*, str. 2.

⁵⁵ G. Probst, *Österreichische Münz- und Geldgeschichte*, str. 275–276.

⁵⁶ Navaja se denimo vrednost določenega števila dukatov, izplačana v srebrnem denarju: 6 *guldein in gelt*, obračun za leto 1466, glej spodaj, str. 18.12.

<i>leto</i>	<i>tečaj</i>	<i>leto</i>	<i>tečaj</i>	<i>leto</i>	<i>tečaj</i>
1460	480	1476	255	1486	270
1471	250		280	1487	269,5
1472	255	1478	255	1488	266,5
1473	255	1480	270		269,5
1474	250	1483	270		270
	255	1485	270	1489	270

Tabela 1. Tečaj dukatov v črnih pfenigih (1460–1489).

Zaradi omenjene stabilnosti dukatov odraža njihov tečaj dejansko vsebnost srebra v pfenigih. Gornji podatki nazorno kažejo postopno drsenje vrednosti denarja v poznem 15. stoletju. Značilen je tudi podatek za leto 1460, ko je bila denarna kriza na višku in je bilo srebra v pfenigih le še za vzorec.

Knjigovodska praksa

Računska knjiga celjskih mestnih sodnikov se tipološko uvršča med knjige letnih obračunov. Vanjo so enkrat letno vpisovali obračune, t.j. poročila o upravljanju in poslovanju z mestnimi prihodki in izdatki, ki so jih sodniki predlagali mestnemu svetu v potrditev.⁵⁷ Kot lahko preberemo v uvodu knjige, je takšen način nadzora nad mestnimi financami uvedel cesar Friderik III., potem ko je mesto leta 1457, po izumrtju celjskih grofov, prešlo pod njegovo oblast. Glede na dokaj pozno uveljavitev mestne avtonomije (1455) ni preveč verjetno, da bi tak način uprave, poslovanja in nadzora izviral še iz obdobja vladavine Celjskih.

Kot rečeno, je bila knjiga obračunov namenjena nadzoru nad poslovanjem mestnih sodnikov in v tem kontekstu tudi trajni hrambi. Tako ne preseneča dejstvo, da se je ohranila v poznejšem prepisu, dejansko čistopisu, ki se že po zunanji podobi, predvsem na prvi strani, jasno loči od ostale, tekoče računske dokumentacije, kar je ne nazadnje v precejšnji meri pripomoglo k ohranitvi rokopisa. Polaganje obračuna o preteklem poslovanju je bilo povezano z nastopom novega sodnika in morda celo del umestitvene procedure. Vsekakor je bilo ugotavljanje stanja mestnih financ in morebitnega dolžniško-upniškega razmerja med sodnikom v odhodu in mestom bistvenega pomena ob nastopu nove mestne uprave.

Sprotno dokumentiranje delovanja administracije oz. poslovanja so vodili s pomočjo različnih specialnih registrov. Čeprav se noben od teh ni ohranil, lahko iz navedb v obračunih sklepamo na dokaj kompleksno knjigovodsko dokumentacijo. Poleg sodnikovega registra oz. registrov – izpričan je tako v zvezi s prihodki kot tudi z izdatki, pri čemer niti ni pomembno, ali so vodili dve ločeni knjigi ali ne – in različnih zapisov (*auffschriften*) se na enem mestu

⁵⁷ Prim. nekoliko zgodnejši podatek za leto 1763, A. Gubo, Aus den Rathsprötkollen der Stadt Cilli III, str. 86.

omenja tudi pisarjev kontrolni register (*gegenregister*).⁵⁸ Vse te in verjetno še druge predloge so bile upoštevane pri izdelavi letnega obračuna. Ni povsem jasno, na kakšen način se je izvajalo t. i. polaganje (*rechnungslegung*), vendar bi iz značaja zapisov v računski knjigi lahko sklepali, da so besedila obračunov v obliki, kot se je ohranila v knjigi, zapisniški produkt seje mestnega sveta, na kateri se je obračun sprejemal, ali točneje, sodnikovega ustnega poročila (podkrepljenega z ustrežno omenjeno dokumentacijo). Indici, ki navajajo na to, so predvsem omenjanje tako sodnika kot mesta (skupnosti meščanov) v tretji osebi,⁵⁹ ko gre za protokolarni ali bilančni del obračuna, in izmenično navajanje sodnika (v tretji osebi – *er*) in meščanske skupnosti (v prvi osebi – *wir*) kot izvršitelja posameznih stroškovnih postavk.

Posamezen obračun je – če se držimo diplomatske manire – sestavljen iz uvodnega protokola in konteksta, ta pa se še naprej deli na popis prihodkov, popis izdatkov in bilanco.

Protokol je vse do konca 15. stoletja ohranil skoraj nespremenjeno podobo. Dataciji sledi verbalna formula *ist ain raittung beschehen mit*, nato pa po vrsti podatki o vsakokratnem sodniku, predmetu obračunavanja in obračunskem obdobju. Predmetne oznake obračunanih področij sodnikovega delovanja so občasno nekoliko variirale; poleg mestnega davka so ostale postavke nekajkrat izrecno navedene, sicer pa zajete s skupno oznako *ander zustennd* (ostale pritlikline). Popisa prihodkov in izdatkov imata povsem enostavno strukturo. Pod naslovoma (*Einnemen* oz. *Ausgab* ipd.) so brez dodatnih členitev v podsklope nanizane postavke, ki običajno, ne pa striktno, sledijo nekemu bolj ali manj ustaljenemu vzorcu (najprej redne, potem izredne postavke; nadalje v okviru obojih skupine vsebinsko sorodnih postavk, kot so denimo izdatki za vzdrževalna dela, za nakup orožja ...). Oba sklopa postavk sta sumirana, vsoti pa sta odšteti med seboj v bilančnem delu, ki se nahaja ob koncu obračuna. Bilanca (razlika med vsotama prihodkov in izdatkov) je v primeru presežka prihodkov izražena kot dolg sodnika mestu in obratno, v primeru presežka izdatkov, kot dolg mesta sodniku. Bilanci so dostikrat dodani poznejši pripisi, ki dokumentirajo poravnavo dolga, kolikor se ni znesek prenesel na enega prihodnjih obračunov istega sodnika; ob utečenem sistemu rotiranja sodniške funkcije v krogu članov mestnega sveta je bilo bolj ali manj gotovo, da bo isti človek čez nekaj let ponovno zasedel sodniško mesto.

Optimalno stanje ob koncu obračunskega leta je bila torej bilančna izravnava oz. pokritje izdatkov mestne uprave z mestnimi prihodki. Presežek izdatkov je dejansko pomenil, da je mestni sodnik v določeni meri zalagal mestno poslovanje iz svojega žepa in so mu to naknadno refundirali. V nasprotju s tem je

⁵⁸ Glej spodaj v tekstu, str. 6.28. Zgolj za primerjavo navajam na tem mestu zanimiv vir iz let 1597–1609 z naslovom *Handbuch der Stadt Cilli*, StLA, Stadtarchiv Cilli, Sch. 1, Heft 5/2. Gre za register mestnih izdatkov, kjer je ločeno za posamezna leta beležena redna (predvsem plače mestnih uradnikov) in izredna poraba mestnih sredstev.

⁵⁹ Tipična je denimo uvodna formula: *Anno domini ... ist ain raittung beschehen mit ... wielend stat-trichter zu Cili, ...*

presežek na prihodkovni strani pomenil nekaj rezerve v mestni blagajni. Pri tem je treba poudariti, da je mestni davek, nekakšen letni donos mestnega gospoda (v tem primeru deželnega kneza), knjižen tako med prihodki (ko je bil pobran od meščanov) kot tudi med izdatki (ko je mestni sodnik denar izročil vicedomu) in se je tikal mestnih financ le toliko, kolikor je mestna uprava posredovala pri njegovih odmeri in pobiranju.

Ob koncu še nekaj besed o zanesljivosti vira, ki je, kadar imamo opravka s srednjeveškim računovodstvom, eden od obveznih predmetov obravnave. Kar zadeva knjigovodsko zanesljivost računске knjige celjskih mestnih sodnikov, lahko rečemo, da ni ravno na zavidljivi ravni. Temu so botrovali različni razlogi. Eden od njih je gotovo dejstvo, da je knjiga ohranjena v čistopisu, kjer so iz neznanih razlogov nekatere postavke očitno izpuščene; ponekod jih je mogoče slutiti na podlagi puščenega praznega prostora.⁶⁰ Na ta način je razumljivo, da sumiranje ne ustreza navedenim vknjižbam. K temu je treba dodati tudi napake pri računanju, ki so ob uporabi rimskih števil in tedanji računski praksi s pomočjo računске deske in računskih kovancev (sistem, ki je soroden krogličnemu računalu ali abaku) dokaj razumljive.

Edicijska načela

Objava je glede osnovnih načel ediranja zgodovinskih virov in tekstne kritike pripravljena v skladu z v stroki uveljavljeno prakso, vsebuje pa nekaj posebnosti, ki so na eni strani posledica specifičnosti objavljenega vira, na drugi pa povezane z optimalno izkoriščenostjo prostora, ki jo pogojuje vzporedni prevod.

Pri originalnem besedilu, ki je z izjemo nekaterih latinskih knjigovodskih strokovnih izrazov pisano v nemščini, so dosledno upoštewane vse posebnosti posameznih pisarjev. Pri tem predstavljajo določen problem diftongi, ki so v skladu s tedanjimi pisarskimi običaji pisani v obliki superskriptov – nadpisanih vokalov oz. preglasnih znamenj. V transkripciji so upoštevana le nedvoumno določljiva znamenja, medtem ko so nejasna opuščena. Rimske številke so – z izjemo letnic – zaradi boljše preglednosti prevedene v arabske. Standardne in sploh vse nedvoumne okrajšave so v objavi razrešene brez posebnega opozorila, negotove ali zgolj verjetne rešitve so podane v okroglih oklepajih (). Okrajšave denarnih enot so v objavi ohranjene in imajo naslednji pomen: *d* = *denarius*, *pfennig*; *gld* = *ducat*, *gulden*; *mr* = *mark*; *ß* = *solidus*, *schilling*; *tl*, *lb* = *libra*, *pfund*, medtem ko so v prevodu nazivi denarnih enot v vseh primerih izpisani z besedo.

Glede na postavitev – izvorno besedilo na levi oz. sodi strani in prevod na desni oz. lihi – je znanstveni aparat (v drobnem kurzivnem tisku) razporejen ob obeh zunanjih ter spodnjem robu. Tekstnokritične opombe, podane s črkami,

⁶⁰ Glej rokopis računске knjige, StLA, Stadtarchiv Cilli, Schuber 1, Heft 5/1, npr. fol. 41' ali pa fol. 48.; prim. tudi spodaj, str. 120, op. f.

se nahajajo pod izvirnim besedilom, vsebinske pa pod prevodom. Ob zunanjem robu sode strani, torej vzporedno z izvirnikom je podana foliacija, prav tako pa so v oglatih oklepajih razrešene v besedilu vsebovane datacije. Ob zunanjem robu lihe strani, vzporedno s prevodom, so zaradi lažje uporabe vira dodane denarne kolone z vsotami in saldi, pri čemer so eventualne računske napake dodatno komentirane v opombah.

EINLEITUNG

Kommunale Selbstverwaltung in Cilli (Celje)

Glanz und Gloria spätantiker Prägung eines “zweiten Troja” erlangte Cilli (Celje) in der Folgezeit nie wieder, seinen Tiefpunkt erreichte es gerade zu der Zeit, als zahlreiche weniger bedeutende Siedlungen im slowenischen ethnischen Raum durch Ersterwähnungen oder sogar Verleihungen von Markt- und Stadtrechten auftrumpfen konnten. Die ersten (neuerlichen!) Erwähnungen von Cilli stehen in Zusammenhang mit Turm oder Burg (zwischen 1125 und 1132), eine handfestere Erwähnung der Siedlung selbst – diesmal bereits eines Marktes – ist in einem Pfandbrief von 1323 verzeichnet. In dieser von Elisabeth von Heunburg und Ulrich von Pfannberg ausgestellten Urkunde handelt es sich um eine dreijährige Verpfändung von Burg und Markt unterhalb des Turms (im Markt) an Konrad von Aufenstein. Der Markt war außer von anderen Marktbewohnern auch von Adeligen und einer Militärbesatzung bewohnt. Der Siedlungskern der mittelalterlichen Siedlung entwickelte sich längs des Hauptplatzes. Die Heunburger förderten in erster Linie die Verwaltungsfunktion, die durch den Heunburger Amtmann und Richter ausgeübt wurde, sowie die Militärfunktion des Marktes.⁶¹

Cilli erlangte den formellen Marktstatus um das Jahr 1300, obwohl die Erlangung mindestens der Markrechte auch schon an den Beginn des 13. Jahrhunderts gesetzt wird, weil hier in Cilli im Jahr 1241 die Minoriten eintrafen, die sich angeblich nur in angesehenen Märkten und Städten niederließen.

Im Jahr 1333 veräußerte Konrad von Aufenstein nach heftigen Auseinandersetzungen (er wollte nach Ablauf des Pfandvertrags und Aussterben der Heunburger im Jahr 1322 auf Cilli nicht verzichten) seine Hälfte an Friedrich von Sannegg, der im Tausch gegen die andere Hälfte des Cillier Besitzes dem Aufensteiner seinen Besitz in Kärnten (Gutenstein) abtrat und nun in seiner Hand den ganzen Cillier Besitz vereinigte. Die Herren von Sannegg, die sich nach Burg und Siedlung Grafen von Cilli nannten, zogen bald von der Burg in den Markt, wo sie einen Palast an der Sann (die Untere Burg) errichteten und ihn mit Graben und Schutzmauer umgeben ließen. Mit Marktliegenschaften beschenkten sie ihre Vasallen oder traten als deren Besitzer auf.⁶²

Unweit der Unteren Burg (an der Stelle der alten Grafei) setzten die Cillier ihre Amtleute, Verwaltung, Dienerschaft und vielleicht auch Waffenknechte

⁶¹ A. Žižek, *Našim zvestim, ljubim celjskim meščanom*, S. 5, 6.

⁶² Im Jahre 1352 verließ Graf Friedrich I. seinem “treuen” (Vasallen) Rudolf von Sannegg einen Turm, der früher dem Herrn von Plankenstein (Zbelovo) gehörte, und noch 5 Höfe im Cillier Markt. Im Jahre 1387 verkauften die Brüder Johann und Rudolf Grasel den Cillier Grafen Hermann II. und Wilhelm ihren Turm in Cilli, der gegenüber der Maximilianskirche stand, ferner vier Höfe, Obstgärten und anderes Zubehör. J. Orožen, *Zgodovina Celja in okolice* I, S. 266.

ein. Das *schreibhauzz*, neben dem sich auch Ställe befanden, wird im Jahr 1414 urkundlich erwähnt.⁶³

Außer diesen beiden weltlichen Gebäuden wurde das damalige Cilli durch zwei Kirchen geprägt, die Marienkirche (der Minoriten) und die Pfarrkirche des hl. Daniel, die zur Zeit der Grafen von Cilli und auf deren Kosten oft erneuert und umgebaut wurden. Die Minoritenkirche war die letzte Ruhestätte der Cillier, in der Pfarrkirche ließen sie (Hermann I. und Hermann II.) am Ende des 14. und zu Beginn des 15. Jahrhunderts eine Kapelle der Trauerenden Muttergottes errichten und ausmalen. In der Mitte des 14. Jahrhunderts wurde in

Cilli durch Graf Friedrich I. ein Spital gestiftet, in dem sich die vorwiegend karitative Funktion mit der Heilkunde verband. Den wirtschaftlichen Aufschwung sicherten dem Markt bereits in der zweiten Hälfte des 14. Jahrhunderts auch jüdische Bankiers. In Cilli wirkte in jener Zeit eine jüdische Familie, deren Stammvater Izzerlein war, der sich zwar vorwiegend in Marburg (Maribor) aufhielt, sein Sohn Scheblein dagegen lebte und wirkte bereits in Cilli.⁶⁴ Die Söhne des Letzteren, Musch und Chatsim, waren die umtriebigensten unter den Cillier Juden jener Zeit, die der steirische Herzog Rudolf IV. den Cillier Grafen Ulrich I. und Hermann I. „auslieh“. Sie trieben Handel vorwiegend mit ortsansässigen Adeligen, aber auch entfernteren Marktbewohnern und Bürgern, ihre „Kommitenten“ waren bis Ende des 14. Jahrhunderts oft die Grafen von Cilli selbst. In Cilli wird im Jahr 1407 sogar eine Judengasse urkundlich erwähnt, deren genauer Verlauf sich nicht feststellen lässt – vielleicht handelt es sich dabei um ein Gässchen, das die damalige Lange Gasse mit dem Platz vor der Minoritenkirche verband. Die Herrschaftszeit Hermanns II. bedeutete das Ende der jüdischen Anwesenheit in Cilli: Er ließ die Juden aus allen seinen Grafschaften vertreiben, fühlte er sich doch wirtschaftlich stark genug, um um finanzielle Hilfe von ihnen zu benötigen.⁶⁵

Zwischen dem Hauptplatz, der Pfarrkirche, der Unteren Burg und dem Minoritenkloster entstanden Häuser der Marktbewohner, daneben auch viele Anger und Gärten. Vor allem in Rechtsakten (Kauf und Verkauf von Liegenschaften) blieben auch einige Namen von Cillier Bürgern vom Ende des 14. und Beginn des 15. Jahrhunderts erhalten.⁶⁶ Im Markt entstanden bereits zwei Gassen. Die 1444 zum ersten Mal erwähnte Untere oder Lange Gasse, spätere Herrengasse, führte von der Pfarrkirche und dem „Marktplatz“ zu der Unteren Burg, von

⁶³ J. Orožen, *Zgodovina Celja in okolice* I, S. 266.

⁶⁴ Die Cillier jüdische Gemeinschaft war nämlich mit der in Marburg (Maribor) eng verbunden.

⁶⁵ Näheres darüber in: J. Orožen, *Zgodovina Celja in okolice* I, S. 270, 273.

⁶⁶ Nach ihren Liegenschaften und Verwandtschaftsbeziehungen sind uns die Turmbesitzer im Markt bekannt: die Brüder Johann und Heinrich (1326), der Fleischer Eberwein und seine Gemahlin Kunigunde (1375), der Sattler Walden und seine Gemahlin Katharina (1389), Seifried (1391), die Brüder Georg und Johann (1392), Nicolaus Pruckler (1393), der Sattler Siegel und der Schneider Stefan (1414), die Adeligen Konrad Saurauner, Hertlein Reschlein und seine Gemahlin, der Adelige Johann Meusenreiter (1420), die Brüder Jobst und Johann Furchtenegger, Johann List, Johann Scheer, Erasmus Lichtenberg, der Hofmeister Friedrichs II., Friedrichs Koch Balthasar, Wolfgang Czeltinger, Johann Swab, ein gewisser Hofner in der Langen Gasse, Fabian Kabatt und seine Gemahlin Käthe. J. Orožen, *Zgodovina Celja in okolice* I, S. 269, 270.

der Unteren Burg durch das Mühlentor zur Sann und zur Mühle verlief die Mühlengasse, spätere Fleischergasse,⁶⁷ die im Jahr 1445 zum ersten Mal erwähnt wird. Der Name weist darauf hin, dass hier bereits damals eine Mühle stand, die durch eigens zugeführtes Wasser aus der Sann betrieben wurde. Rund um die Pfarrkirche befand sich ein Friedhof, der ummauert gewesen sein muss. Während die Untere Burg durch eine Mauer befestigt war, war der Markt von einem Graben und einem Holzzaun umgeben, dessen Ausbesserung auch im Cillier Rechnungsbuch erwähnt wird. Im Jahr 1448 wurde der Markt durch eine Feuersbrunst zerstört, dessen ungeachtet erholte sich die Siedlung bald davon. Zu den Erneuerungen nach dem Feuerschaden kann auch der Baubeginn der Ringmauer im Jahr 1450 auf Befehl von Graf Friedrich II. gezählt werden. Die Bauarbeiten dauerten nicht weniger als 23 Jahre, sie gingen erst nach dem Untergang des Geschlechts der Cillier im Jahr 1473 zu Ende.⁶⁸

Cilli wird sonst als Stadt zum ersten Mal bereits in der Urkunde über die Fürstenerhebung der Cillier aus dem Jahr 1436 erwähnt, nach 1444 wird Cilli als Stadt auch im Cillier Lehensbuch bezeichnet. Sogar Friedrich II. von Cilli beschrieb bereits einige Jahre vor der eigentlichen Ernennung „seine“ Siedlung als Stadt (1447). Bei der Verleihung der Stadtrechte an die steirischen Städte am 11. April 1451 handelte es sich für Cilli lediglich um die Formalisierung eines bereits erlangten Status der Siedlung.

Die neu ernannte Stadt erhielt vor allem ihr Territorium, ein Pommerium, wo der Stadtrichter seine Jurisdiktion ausübte. Das Cillier Pommerium erstreckte sich von der westlichen Grenze, von *“der pruggen an der Lasniz hie dißhalb den deß thiergartten, von danen auf unz zu dem Dürenpüchel, da ihr galgen steht, und von danwider ab nach der Khoding, und über den pach Agley unz zu dem stain, da der edlinger pimerckh ist, und von demselben stain biß zu dem creüz, alß man gegen ober Cilly reiht, und von danen neben der Sään ab, und zu dem hoff, der vormahls des Pruckhler gewesen ist und darnach herwider über die Sään, unz zu den jungkhprun, und von danen über durch die weingarthen, nach dem Ließ abwerths unz zu dem hoff genant Pabersniz, der vormahlen des Conrardt Sarauer gewesen ist, und alß fürbaser gerechens wider über die Sään unz zu der obgenanten pruckhen.”*⁶⁹

Die Cillier (Markt)Richter wurden seit 1314 von den Marktherren aus den Reihen der angesehensten Marktbewohner ernannt, nach 1455 durften der Richter und die anderen Organe der kommunalen Selbstverwaltung von den Bürgern selbst gewählt werden,⁷⁰ die eigentliche Einsetzung erfolgte jedoch nach der Vereidigung durch den Stadtherrn (die Cillier oder Habsburger oder

⁶⁷ Vgl. J. Orožen, *Zgodovina Celja in okolice* I, S. 376.

⁶⁸ J. Orožen, *Zgodovina Celja in okolice* I, S. 267, 268.

⁶⁹ A. Žižek, *Našim zvestim, ljubim celjskim meščanom*, S. 45–47; idem, *Karel VI. potrdi celjske mestne svoboščine*, S. 14–15.

⁷⁰ Das gewährte ihnen Ulrich II. von Cilli in seiner Bestätigung der Stadtrechte vom 6. Oktober 1455. A. Žižek, *Našim zvestim, ljubim celjskim meščanom*, S. 11.

deren Stellvertreter). Cilli zählte in dieser Zeit etwa 500 Einwohner,⁷¹ die meisten von ihnen lebten vom Gewerbe (Sattler, Stellmacher, Schneider, Metzger) und Handel, die städtischen Haushalte waren dank Grundbesitz (große Hofstätten) und Haustierzucht hinsichtlich der Versorgung mit Lebensmitteln ziemlich autark. Außer Kaufleuten und Handwerkern besaßen auch Adelige und die Kirche Häuser in der Stadt. Die Freihäuser der Letzteren waren von Abgaben befreit, was wiederholt Unwillen unter den Bürgern verursachte. Um die Bildung der bürgerlichen Bevölkerung war vor allem die Geistlichkeit (die Minoriten) bemüht, in der Stadt muss bereits eine „Stadtschule“ existiert haben.⁷²

Die autonome Stadtverwaltung fand ihren Ausdruck im *Stadtrat*, der sich außer dem *Stadtrichter* aus 12 *Beisitzern* zusammensetzte,⁷³ seltener kam der erweiterte Stadtrat, der *Stadtausschuss*, zusammen, während die *Gemein der Bürger* sich versammelte, um die wichtigsten Entscheidungen über die Zukunft der Stadt zu treffen (Wahl der Stadträte, Bekanntmachung von Verordnungen der Behörden und des Herrschers, Bewirtschaften von städtischem Grund und Boden). Der Bürgerstatus war in der vormodernen Ära sehr erwünscht – trotz gewisser Lasten (Steuern) bedeutete er im Gegensatz zur Untertänigkeit eine wesentliche Erleichterung und Verbesserung der gesellschaftlichen Stellung. Einige Bedingungen (Hausbesitz in der Stadt, entsprechende Berufstätigkeit, d.h. Handel, Gewerbe) verhinderten eine Proletarisierung der Stadt und übermäßige Zuwanderung). Bei der Aufnahme in den Bürgerstand hatten Nachkommen der Bürger Vorrang, Bürger konnten grundsätzlich all diejenigen werden, die ein Haus in der Stadt erwerben konnten und Handel bzw. Gewerbe (als ihre Haupttätigkeit) trieben. Unter den rechtlich formell „gleichgestellten“ Bürgern bestand dennoch ein wesentlicher Unterschied – der Reichtum. Reichere Bürger übten einen größeren Einfluss aus, ihnen blieben die höchsten Stellen in der städtischen Hierarchie vorbehalten. Die städtische „Aristokratie“ rekrutierte sich aus den Reihen der Kaufleute und begüterteren Handwerker – in Cilli waren es vor allem die Lederer. Die Stadtprivilegien dienten in erster Linie der Favorisierung der Bürger bei der Ausübung ihrer typischen Tätigkeiten: des Gewerbes und des Handels.⁷⁴ Cilli hatte bereits im 15. Jahrhundert seine Session im Landtag (einen Abgeordneten) sowie einen Rechtsvertreter in Graz und Wien, wo dieser nach Bedarf bei den Behörden vorsprach und vermittelte, in Graz aber auch Steuern und Taxen für die Gemeinde entrichtete.⁷⁵

Obwohl der Untergang der Cillier Dynastie auch das Ende des Residenzcharakters von Cilli bedeutete, ist im Machtwechsel eine Modernisierungstendenz

⁷¹ Janko Orožen fasst die Zahl der „Kommunikanten“ viel weiter, indem er die Einwohnerzahl für die Mitte des 15. Jahrhunderts mit nicht weniger als 700 bis 800 ansetzt. J. Orožen, *Zgodovina Celja in okolice* I, S. 268.

⁷² Siehe unten das veröffentlichte Rechnungsbuch, S. 80.20.

⁷³ Ende des 17. Jahrhunderts und im 18. Jahrhundert wird auch der „Sechserat“ erwähnt – der engere bzw. innere Stadtrat, aus dessen Mitte der Stadtrichter gewählt wurde. Vgl. J. Orožen, *Zgodovina Celja in okolice* I, S. 340.

⁷⁴ A. Žižek, *Našim zvestim, ljubim celjskim meščanom*, S. 6–8.

⁷⁵ J. Orožen, *Zgodovina Celja in okolice* I, S. 337.

zu erkennen. Mit der landesfürstlichen Oberhoheit der Habsburger wurde Cilli zum Mittelpunkt einer umfangreichen territorialen Verwaltungseinheit, einer Grafschaft, und schließlich ab dem 16. Jahrhundert des Cillier "Viertels". Die Cillier nunmehr landesfürstlichen Besitzungen wurden durch ein Vizedomamt verwaltet, das bis zur Mitte des 18. Jahrhunderts wirkte,⁷⁶ auf der Burg amtierten dagegen landesfürstliche Verweser, die aus den Einnahmen des Vizedomamtes bezahlt wurden. Der Vizedom war außer für die Wirtschaft auch für Verwaltung, Jurisdiktion und Militär (Unterwerfung aufständischer Bauern, Türkenabwehr) zuständig.

Die Zeit, in der die Habsburger die Grafschaft und Stadt Cilli übernahmen, war bewegt und unsicher, darum wurden die Verweser im Oberen Cilli (Alte Burg) mit der Befestigung und Verteidigung der neuen Besitzungen beauftragt. Auf den ersten "kaiserlichen" Verweser⁷⁷ Conrad Apfalterer (1458)⁷⁸ folgten: Christoph Ungnad (1461), Georg Apfalterer (1463), Andreas Hohenwart (1470–1503),⁷⁹ Jakob Landau (1506), Bernhard Raunacher (1516), Caspar Herbst (1516),⁸⁰ Achatius von Lindeck (1503),⁸¹ Johann Freiherr von Ungnad zu Sonnegg in Kärnten (1527), Anton Graf von Gaisruck (1571), Ludwig Freiherr von Ungnad (1573), Joseph Freiherr von Thurn (1578), Max Schrattenbach (1588–1591),⁸² Johann Freiherr von Ungnad zu Sinegg (1646), Johann Friedrich Schrottenbach (1646), Johann Max Herberstein (1650), Rudolf Graf von Wagensberg (1652), Matthias Mosseger (1659), Siegmund Graf von Wagensberg (1713).⁸³

Die Habsburger verwalteten Stadt und Herrschaft auf ähnliche Weise wie die anderen Besitzungen – oft gaben sie sie in Pacht oder setzten einen Pächter ein, der lediglich mit der Erhebung von Steuern und Mautgebühren beauftragt war und durch Vorauszahlungen das Defizit der meist leeren landesfürstlichen Kasse zu meistern half, wovon auch Wechselbäder im Zusammenhang mit der Vizedom- bzw. Verweserfunktion Zeugnis ablegen.

Zahlreiche Stadtprivilegien, die in die Zeit der ersten Habsburger als Stadtherren (Friedrich III. und Maximilian I.) datieren, stellen einen Beweis dafür dar, dass diese Verständnis hatten für Funktion und Mission der Stadt, was man von den Cilliern (und ihren Vorfahren) nicht behaupten könnte. Auf eine neue Denkart lässt vielleicht nur Ulrichs Bestätigung der Stadtrechte schließen, durch die der letzte Cillier die sogenannte freie Richterwahl zuließ und auf seinen Platz im Rathaus verzichtete.⁸⁴ Die Herrschaft der Cillier war für die Entwicklung

⁷⁶ In der Zwischenzeit unterstellte Kaiser Maximilian I. das Cillier Vizedomamt Ende des 15. Jahrhunderts dem Grazer Vizedomamt, dann aber vereinigte er es für kurze Zeit mit diesem. Der Vizedom amtierte auf der Unteren Burg. J. Orožen, *Zgodovina Celja in okolice* I, S. 288.

⁷⁷ In der unruhigen Zwischenzeit hatte dieses der noch "gräfliche" Thomas Pfafotscher inne. I. Orožen, *Celska kronika*, S. 97.

⁷⁸ I. Orožen, *Celska kronika*, S. 105.

⁷⁹ Hohenwart erhielt im Jahr 1492 seitens des Kaisers noch das Cillier Vizedomamt als Pfand.

⁸⁰ Zugleich Vizedom, städtischer und herrschaftlicher Einnehmer.

⁸¹ Zugleich Vizedom, städtischer und herrschaftlicher Einnehmer.

⁸² Auch Vizedom.

⁸³ J. Orožen, *Zgodovina Celja in okolice* I, S. 291–293.

⁸⁴ A. Žižek, *Našim zvestim, ljubim celjskim meščanom*, S. 53, 55, 57, 59.

der Stadt ziemlich perspektivlos, wussten die Stadt- bzw. Marktherren doch die Siedlung mit ihrem großen Potential im Bereich von Handel und Gewerbe nicht zu nutzen und waren nicht in der Lage, einen privilegierten Rahmen für die wirtschaftliche Entwicklung von Cilli zu sichern. Die Ursachen für die Stagnation der Stadt bzw. des Marktes in der kurzen Herrschaftszeit der Cillier zu suchen, ist fehl am Platz, hatten die Stadt- bzw. Marktherren doch hundert Jahre Zeit dazu. Aufgrund des erhaltenen Archivmaterials und einer umfangreichen Literatur über die Cillier und Habsburger kann festgehalten werden, dass es sich bei den ersteren um eine bereits damals ziemlich anachronistische Einstellung zu ihren Besitzungen handelte, die sie vor allem vom Standpunkt der territorialen und militärischen Bedeutung betrachteten, das wirtschaftliche Potenzial von nichtagrarischen Zweigen und Siedlungen dabei aber übersahen.

Rechnungsbücher bzw. mittelalterliche Rechnungsdokumentation

Rechnungsbücher nehmen unter den erhaltenen mittelalterlichen schriftlichen Quellen eine Sonderstellung ein. Von dem gesamten Quellenmaterial, das die damaligen Verwaltungsstellen hervorbrachten, bieten sie einem in großem Zeitabstand arbeitenden Forscher oder lediglich einem wissbegierigen Leser eine tiefe Einsicht in die Gebarung und Organisation einzelner Verwaltungsstrukturen.

Hinsichtlich der Entwicklung und Anfänge des Rechnungswesens, deren Ansätze in Europa im Hochmittelalter zu suchen sind, herrschen im Hinblick auf den aktuellen Wissensstand nach wie vor erhebliche Meinungsunterschiede. Es werden antike, karolingische, sogar nahöstliche Einflüsse in Erwägung gezogen. Dessen ungeachtet steht jedoch fest, dass diese Tätigkeit durch die Bedürfnisse jener Milieus bedingt war, die einen hohen Grad an Staatsorganisation, Schreibkundigkeit usw. aufwiesen. Dabei beschränken wir uns auf die Rechnungsführung von Behörden (der ad hoc gewählte Terminus soll hier als Oberbegriff gelten für damalige Verwaltungsstrukturen auf allen Ebenen, von zentralen (am Hofe) über regionale bis zu lokalen – sei es grundherrschaftlichen oder kommunalen – Verwaltungsstellen). Dabei wird die private Handelsrechnungsführung außer Acht gelassen, die im Mittelalter eine eigenständige Entwicklung aufweist.⁸⁵ Als Vorläufer treten die Normandie und England in der Zeit nach der Eroberung durch die Normanen hervor, ferner Sizilien zur Regierungszeit Rogers II. und in der zweiten Hälfte des 12. Jahrhunderts noch Flandern und Katalonien.⁸⁶ Darauf ist wenigstens aufgrund des erhaltenen Quellenmaterials

⁸⁵ Vgl. S. Vilfan – B. Otorepec – V. Valenčič, *Ljubljanski trgovski knjigi iz prve polovice 16. stoletja*, S. 161ff; D. Pennedorf, *Geschichte der Buchhandlung in Deutschland*, 3ff, 41ff; M. Ricker, Beiträge zur älteren Geschichte der Buchhaltung.

⁸⁶ M. J. Jones, Origins of medieval Exchequer accounting, S. 259–267; T. N. Bisson, *Fiscal Accounts of Catalonia*, S. 52–59.

zu schließen. In dieser Hinsicht weist das Königreich England die bei weitem fortgeschrittenste und am besten erforschte Rechnungsführung auf. Vor allem war der englische Fiskus der erste, der – im Rahmen eines gut durchdachten zweistufigen zentralen Finanzsystems (*echequer*) und durch eine wirkungsvolle Kontrolle über die Grafschaftsverwaltung – nachweislich ein Rechnungssystem nach dem Prinzip von Soll und Haben verwendete (und vielleicht auch entwickelt hatte).⁸⁷ Es handelt sich um ein System, das auf einer einmaligen Buchung von Rechnungsposten beruht, das auch im späteren mittelalterlichen Rechnungswesen der europäischen Behörden absolut vorherrschte. Sein Wesen besteht in der Aufsicht bzw. Überprüfung der Korrektheit der Geschäftsführung von unterstellten Beamten und folglich in der Sicherstellung des vorgeschriebenen Ertrags von Staatsressourcen. In der Praxis berichtete der zuständige Beamte bei der sogenannten jährlichen Rechnungslegung zunächst über die Jahresverpflichtungen gegenüber der vorgesetzten Instanz (Soll-Posten oder *Debet*, gewöhnlich als “Einnahmen” bezeichnet), in der Folge führte er demgegenüber die Auszahlung des Ertrags und den Verbrauch an (Haben-Posten oder *Kredit*, gewöhnlich als “Ausgaben” bezeichnet). Die Bilanz, der Unterschied zwischen Soll und Haben konnte ausgeglichen sein, womit die Abrechnung beendet war, sie konnte aber auch ein *Saldo* (Restbetrag) auf Habenseite oder Sollseite aufweisen. Im Fall, dass die Einnahmen die Ausgaben übertrafen, schuldete der betreffende Beamte seinem Herrn den ungenutzten Restbetrag, im entgegengesetzten Fall stand ihm – angesichts der Tatsache, dass er das Defizit im Laufe des Jahres aus eigenen Mitteln decken musste – eine Rückerstattung zu. Von den bedeutendsten Charakteristika dieser Abrechnungsart muss das Anführen von vorgeschriebenen und nicht tatsächlichen Einnahmen eines Amtes hervorgehoben werden. Dabei wurde die nichtrealisierte Differenz unter den Ausgaben angeführt. Ebenso wurden auch die Auszahlungen des Jahresertrags an den Herrn unter den Ausgaben aufgeführt, die auf verschiedene Art und Weise und in mehreren Raten im Laufe des Abrechnungsjahres getätigt wurden. Auch der Restbetrag aus dem vergangenen Abrechnungsjahr kommt unter den Einnahmen, das Defizit aber unter den Ausgaben vor.

Aufgrund solcher Rechnungslegungen wurden schriftliche Abrechnungen erstellt, die in besonderen Rechnungsbüchern für längere Zeitperioden sowie für mehr oder weniger ausgedehnte Besitzkomplexe geführt wurden mit einer größeren oder geringeren Zahl von Herrschaften, Ämtern usw. Solche Rechnungsbücher, die die moderne Diplomatie zu den Serienakten zählt, stellen den häufigsten Typ der mittelalterlichen Finanzdokumentation dar, dem man heute in Archiven begegnet. Das bedeutet bei weitem nicht, dass das mittelalterliche Rechnungswesen auf ein derartiges Dokumentieren beschränkt wäre. Der Erhaltungsstand ist nur der Tatsache zuzuschreiben, dass nach der Erstellung der Abrechnung, die, wie bereits gesagt, einen periodischen Bericht über die

⁸⁷ Auf Englisch *charge and discharge accounting*, vgl. J. R. Edwards, *A History of Financial Accounting*, S. 33–34.

Geschäftsführung darstellte, der überwiegende Teil der übrigen in der Abrechnungsperiode zusammengestellten Dokumentation ohne praktischen Wert blieb. Das ist auch die Ursache dafür, dass verschiedene Vorlagearten, die im Rahmen der Verwaltung einzelner Ämter entstanden, relativ wenig bekannt sind.

Im mitteleuropäischen Raum erscheinen die ersten systematisch geführten Abrechnungen am Ende des 13. Jahrhunderts, und zwar in der fortschrittlich eingerichteten Kanzlei der Tiroler Grafen.⁸⁸ Seit dem 14. Jahrhundert werden sie auch in den habsburgischen Ländern und in den Kanzleien einzelner Bistümer immer üblicher. Die umfangreichsten Serien, die sich auf das heutige slowenische Gebiet beziehen, sind in den Quellen der Bistümer Freising und Gurk erhalten (Abrechnungen der Freisinger Herrschaften Bischoflack/Škofja Loka und Klingenfels/Klevezž sowie der Gurker Besitzungen im Sotla-Gebiet und in Unterkrain/Dolenjska), ferner in den Quellen der habsburgischen landesfürstlichen Verwaltung in Krain (Kranjska), der Grafen von Görz für die Besitzungen in Görz (Goriška) und auf dem Karst (Kras), sowie aus dem letzten Viertel des 15. Jahrhunderts auch für das Bistum Laibach (Ljubljana).⁸⁹

In allen oben angeführten Fällen handelt es sich um eine Finanzdokumentation von Grundherrschaften und Ämtern. Eine spezifische, obwohl in ihren wesentlichen Charakteristika verwandte Quelle stellen Rechnungsbücher der autonomen Stadtverwaltungsorgane dar. Im deutschen Amtstätigkeitsbereich (mindestens seit dem Spätmittelalter), wozu auch der überwiegende Teil des slowenischen Territoriums gehörte, sind die frühesten Exemplare dieses Akkordtyps vom Ende des 13. Jahrhunderts erhalten, und zwar in den norddeutschen Hansestädten.⁹⁰ Für die spätere Zeit, die zweite Hälfte des 14. Jahrhunderts und für das 15. Jahrhundert, ist die Quellenlage zufriedenstellend, einen zusätzlichen Wert erlangen die Quellen durch überraschend geschlossen erhaltene Serien für

⁸⁸ J. Riedmann, Die Rechnungsbücher der Tiroler Landesfürsten, S. 315–323; die bisher drei veröffentlichten Bände in: Ch. Haidacher, *Die älteren Tiroler Rechnungsbücher, Analyse und Edition* (1–3).

⁸⁹ Eine systematische Übersicht über die erhaltenen mittelalterlichen Rechnungsbücher für das Gebiet des heutigen Slowenien in: M. Bizjak, *Ratio facta est*, S. 15ff. Davon wurde bisher das folgende Archivmaterial veröffentlicht: Freisinger Abrechnungen der Herrschaften Bischoflack (Škofja Loka) und Klingenfels (Klevezž), systematisch in: M. Bizjak, *Srednjeveški obračuni freisinger škofije 1–5*, exemplarisch auch in: P. Blaznik, *Urbarji freisinger škofije*, S. 259–287, mit slowenischer Übersetzung in: I. Stopar, *Svet viteštva*, S. 126–134; zwei Gurker Abrechnungen für die Herrschaft Nassenfuß (Mokronog) in Form eines Auszugs in: B. Otorepec, *Gradivo za zgodovino Mokronoga*, S. 211–212; Abrechnung des Bistums Brixen auf der Veldeser Insel (Blejski otok) 1458 in: M. Bizjak, *Urbarji brixensker škofije*, S. 226–228; Görzner Abrechnungen 1398, 1402 in: J. Chmel, *Aus einem Rationarium und Diplomatarium der Grafen von Görz*, S. 290–296, 311–320 und M. Kos, *Urbarji Slovenskega primorja 2*, S. 118–132; Abrechnungen des Keller- bzw. Vizedomantes für Krain 1290, 1391–1392, 1421 in: Ch. Haidacher, *Die älteren Tiroler Rechnungsbücher*, S. 245–246; Ch. Lackner, *Ein Rechnungsbuch Herzog Albrechts III.*, S. 79–82; B. Otorepec, *Gradivo za zgodovino Ljubljane IX*, Nr. 61; zwei Abrechnungen der Kärntner landesfürstlichen Herrschaft Bleiburg (Pliberk) in: Ch. Lackner, l.c., S. 57–59, 102–105; Register der Bruderschaft des hl. Christoph in Laibach (Ljubljana) 1489–1518 in: B. Otorepec, l.c. VIII; Abrechnungen der Marburger (Mariborer) Stadtrichter 1465–1499 in: J. Mlinarič, *Gradivo za zgodovino Maribora XVII*; Register der Ausgaben des Laibacher (Ljubljanaer) Spitals 1492–1493 in: B. Otorepec, l.c. X, Nr. 91.

⁹⁰ A. Sander-Berke, *Zettelwirtschaft*, S. 351–352.

längere Perioden, beispielsweise die von Basel (1360–1535),⁹¹ Hamburg (1370–1387, 1461–1500)⁹² oder Luxemburg (1388–1430, 1444–1495, lückenhaft erhalten),⁹³ um nur einige zu nennen. Mit diesen recht eindrucksvollen Sammlungen kann in den slowenischen Landen nur das hier behandelte Rechnungsbuch der Cillier Stadtrichter verglichen werden, in dem beinahe lückenlos fast die ganze zweite Hälfte des 15. Jahrhunderts und der überwiegende Teil der Herrschaftszeit Kaiser Maximilians I. überliefert ist. Darüber hinaus sind uns nur noch einige vereinzelte Abrechnungen der Stadtrichter von Marburg (Maribor, 1465, 1473 und 1499) und Bischoflack (Škofja Loka, 1486, 1492, 1497) bekannt.

Welche Stellung nehmen die Rechnungsbücher ein und welche Rolle spielen sie im Rahmen der Geschichtsforschung?⁹⁴ Die traditionelle Historiographie, die wenigstens vor einem Jahrhundert einen ziemlich hohen Grad an Erfassung von mittelalterlichen Quellen erreichte, griff wegen der ziemlich großen Anzahl derselben (und wegen der unverhältnismäßig begrenzten Zahl der Forscher) lange Zeit nicht über eine systematische Bearbeitung der Quellen hinaus, denen sie eine größere Bedeutung beimaß, und sie folglich als „grundlegende Quellen“ für einzelne Zeitabschnitte bezeichnete.⁹⁵ Dabei denken wir vor allem an narrative Quellen (Chroniken, Annalen), Urkunden und Urbare, die heute in der Mediävistik als klassisch gelten. Im Rahmen dieses Konzepts der Geschichtsschreibung blieben die Abrechnungen nicht ganz unbeachtet, bezeichnenderweise wurden die dort vorkommenden Angaben lediglich sporadisch als Ergänzung bei der Erforschung der sogenannten grundlegenden Quellen verwendet, was angesichts des Fehlens einer ganzheitlichen Herangehensweise bei dieser Gattung des Quellenmaterials nicht weiter überrascht. Dieser Mangel ist noch heute zu spüren, obwohl das Interesse für die Alltagsgeschichte und für die damit verbundene materielle Kultur bis zu einem gewissen Grade die Verwendung von mittelalterlichen Rechnungsbüchern in der Geschichtsschreibung popularisierte.⁹⁶ Zweifelsohne liegt das primäre Potential der Rechnungsdokumentation für Historiker in den mit der statistischen Bearbeitung verbundenen Möglichkeiten, die Finanzgebarung der einschlägigen Institutionen (in den meisten Fällen Grundherrschaften, aber auch autonomer Stadtverwaltungen) darzustellen, vor allem von der praktischen Seite her, was mit der Heranziehung klassischer Quellen undenkbar wäre. Dabei ist die Erkenntnis von grundlegender Bedeutung, dass es sich bei Rechnungsbüchern in erster Linie um eine Serienquelle handelt, bei der optimale Ergebnisse erst bei entsprechender Menge an Quellenmaterial erzielt werden können. Das Rechnungsbuch der Cillier Stadtrichter

⁹¹ B. Harms, *Der Stadthaushalt Basels im ausgehenden Mittelalter* 1–3.

⁹² K. Koppmann, *Kämmereirechnungen der Stadt Hamburg* 1–6.

⁹³ C. Moulin – M. Pauly, *Die Rechnungsbücher der Stadt Luxemburg*.

⁹⁴ Vgl. dazu die Einleitung zu Srednjeveški obračuni freisinške škofije 1, S. 11–12.

⁹⁵ B. Grafenauer, *Struktura in tehnika zgodovinske vede*, S. 267–268.

⁹⁶ Bezeichnend war bereits die Art der Veröffentlichung der Abrechnungen als Musterexemplare (vgl. Anm. 89), was sich in der Auffassung der Rechnungsdokumentation als sporadischer Quellen widerspiegelt und in der Sekundärliteratur zum Ausdruck kommt (etwa M. Žvanut, *Pisni viri za materialno kulturo v obdobju gotike*, S. 127; I. Stopar, *Svet viteštva*, S. 126).

erfüllt die Bedingungen für derartige Forschungen, die im Hinblick auf die jetzige Kenntnis der erhaltenen Quellen für keine andere mittelalterliche Stadt im Gebiet des heutigen Slowenien vorgenommen werden können.

Die Handschrift

Die Originalhandschrift liegt im Landesarchiv in Graz (StLA, Stadtarchiv Cilli 1, Heft 5/1). Sie enthält die Jahresabrechnungen der Cillier Stadtrichter. Der Papierkodex von 38,5 cm Höhe und 28,5 cm Breite weist keinen Originaleinband auf. Die modernen Deckel sind aus hellblauem Pappumschlag. Der Kodex umfasst 65 Folios, davon sind fol. 2', 5', 50, 50', 53, 54, 54', 55' 56', 57', 58', 59', 60', 61', 62', 63', 64', 65' nicht beschrieben. Ein paar Blätter kleineren Formats sind eingeschoben, zwei davon sind foliiert (30/-30// und 64/2), das dritte befindet sich zwischen fol. 42 und 42'. Die Foliiierung verlief in zwei Versuchen, beide Male in der oberen Ecke der Rectoseite. Die zweite erfolgte mit Tinte und arabischen Ziffern und könnte aus der Feder eines Schreibers aus dem 18. Jahrhundert stammen. Sie berücksichtigt all diejenigen Folios, die nicht zur Gänze leer sind. Die jüngere Fassung mit Stempelaufdrücken bezieht alle Folios ein. Auf der ersten Seite befindet sich oben links ein aufgeklebter Zettel mit der alten Signatur 400, in der Mitte ist ein Stempel aufgedrückt mit der Aufschrift *Archiv des Joanneus Graz*.

Der Papierblock ist am Rücken mechanisch beschädigt und weist Spuren von Leim und altem Einband auf, letzterer wurde zur Gänze samt Heftschnur entfernt. Dabei wurden einige der äußeren Bögen jeder Lage abgerissen, so dass sie heute fliegende Blätter bilden. Bei solchem Zustand lässt sich die ursprüngliche Zusammensetzung des Kodex nur schwer näher feststellen. Höchstwahrscheinlich war er aus vier Lagen zusammengeheftet, wobei je zwei Septernien und zwei Nonien wechselweise aufeinander folgten, die am Ende noch durch ein unbeschriebenes Folio ergänzt wurden. Die Chroust'sche Lagenformel lautet somit: VII¹⁴ + IX³² + VII⁴⁶ + IX⁶⁴ + I⁶⁵. Der Kodex weist eine senkrechte Linie auf, die mit Tinte ausgeführt wurde, und zwar 5,5 cm vom linken Rand sowohl auf den Recto- als auch auf Versoseiten, jedoch nur bis einschließlich fol. 3'. Das Papier weist ein Wasserzeichen in Form zweier gekreuzter Pfeile von 63 mm Höhe und 38 mm Breite auf. Dokumente auf Papier mit vergleichbarem Wasserzeichen stammen ungefähr aus der zweiten Hälfte des 15. Jahrhunderts (die größte Ähnlichkeit mit dem Cillier weist jenes auf dem Papier eines Kodex aus Klosterneuburg aus dem Jahr 1465),⁹⁷ was zwar darauf hinweist, dass das Papier des Cillier Rechnungsbuchs ungefähr zur selben Zeit hergestellt wurde, aber keine genauere Datierung zulässt.

⁹⁷ A. Haidinger – M. Stieglecker – F. Lackner, *Wasserzeichen des Mittelalters*, Pfeile, Nr. AT5000-561_168.

Auf die verbale Invokation (*Iesus*) am äußersten oberen Rand folgt eine umfassende Einleitung, in der dargelegt wird, dass die Cillier Stadtrichter die Abrechnungen in das einschlägige Rechnungsbuch einzutragen begannen, nachdem Graf Ulrich II. in Belgrad ermordet worden war und die Stadt unter die Herrschaft Kaiser Friedrichs III. gelangt war. Die Einleitung ist in fetter gotischer Buchkursive niedergeschrieben und wird durch eine reichlich verzierte, kolorierte Initiale geschmückt, die bis zum unteren Seitenrand reicht, was für ein Rechnungsbuch – dessen ungeachtet, dass es sich um eine Reinschrift handelt – eine große Seltenheit darstellt. Auf die Einleitung folgt noch auf derselben Seite die erste Abrechnung, dann aber alle anderen, von denen nur die für die Jahre 1459, 1462 und 1501 fehlen.

Der Kodex, ein Werk verschiedener Schreiber, ist in gotischer Kursive und deutscher Sprache verfasst. Der Haupttext, d.h. die Abrechnungen, wurde von 11 Händen geschrieben. Von Hand A stammt der Text auf fol. 1 bis einschließlich f. 28', was den Abrechnungen 1458–1483 entspricht. Dieser Teil ist, allem Anschein nach, die ursprüngliche Reinschrift bzw. Abschrift des Originalrechnungsbuchs, die zu Beginn der achtziger Jahre angefertigt und anschließend laufend durch neue Abrechnungen ergänzt wurde. Aufgrund der Analyse der Schreiberhände kommt als höchstwahrscheinlicher Wendepunkt und folglich ungefähre Entstehungszeit des Kodex das Jahr 1483 in Betracht. Zu dieser Zeit kam es zu einer Änderung bei den Titeln bzw. zu einer Art Auszügen des Abrechnungsprotokolls, die bis dahin folgenderweise formuliert wurden: *Des* [Name des Richters] *raittung von dem* [Jahreszahl] *jar*, nach diesem Jahr hieß es aber einige Zeit: *Ain raittung mit dem* [Name des Richters] *weilend stattrichter zu Cili vmb sein innemen im*[Jahreszahl]*jar*. Ungefähr bis zu dieser Stelle (fol. 24) kommen Randbemerkungen *nota* vor, die sich weder der Schrift noch der Tinte nach vom Grundtext unterscheiden. Ab dem Jahr 1485, in dem die Abrechnung für das Jahr 1484 niedergeschrieben wurde, wechselten die Schreiber Jahr für Jahr, auf laufendes alljährliches Niederschreiben weisen verschiedene Tintennuancen hin. Fol. 29–30 und 33' bzw. die Abrechnung für das Jahr 1484 sowie die Ergänzung zur Abrechnung 1486 stammen von *Hand B*, fol. 30'–33 (für die Jahre 1485 und 1488) von *Hand C*, fol. 34–35 (für das Jahr 1487) von *Hand D*, fol. 35'–36' (für das Jahr 1488) von *Hand E*, fol. 37–48' (für die Jahre 1489–1499) von *Hand F*, fol. 49–52' (für die Jahre 1500–1503) von *Hand G*, fol. 53'–55 (für die Jahre 1504 und 1505) von *Hand H*, fol. 56 (für das Jahr 1506) von *Hand I* und fol. 57–63 bzw. Abrechnungen für die Jahre 1507–1513 von *Hand J*.

Den Inhalt des Rechnungsbuchs veröffentlichte Norbert Weiss, und zwar in Form von Regesten im Anhang (Regestensammlung auf CD) seiner Monographie über die untersteirischen Städte im Mittelalter.⁹⁸ Außerdem verwendete auch Andreas Gubo diese Quelle in seiner Darstellung der Cillier Geschichte.⁹⁹

⁹⁸ N. Weiss, *Das Städtewesen der ehemaligen Untersteiermark im Mittelalter*.

⁹⁹ A. Gubo, *Geschichte der Stadt Cilli vom Ursprung bis auf die Gegenwart*, S. 175ff.

Maße und Gewichte

a) Maße

Im Gegensatz zu den Abrechnungen der Grundherrschaften, die einen vertieften Einblick in ein Segment des Maßsystems gewähren – es handelt sich fast ausschließlich um Hohlmaße, die bei Naturalabgaben verwendet wurden – und nur selten Angaben über verschiedene andere Maße enthalten, gilt für städtische Rechnungsbücher gerade das Umgekehrte. Sie geben Auskunft über eine Reihe von verschiedenen Maßtypen für allerlei Waren, wobei die Art der Angaben in der Regel kein Aufschließen von Maßsystemen bzw. keine Relation zwischen den einzelnen Maßeinheiten zulässt. Eventuelle Rekonstruktionen setzen folglich zwangsweise die Heranziehung anderer Quellen voraus und können daher oft nur mit Vorbehalt angenommen werden.

Mit höchster Wahrscheinlichkeit kann das Gewichtssystem rekonstruiert werden, das in der behandelten Zeit und im behandelten Raum am meisten uniformisiert war. Es beruhte auf dem Gewichtspfund, das von einigen Forschern noch vom alten norisch-pannonischen Pfund abgeleitet wird. Sowohl das Wiener als auch das Grazer Pfund wogen im Mittelalter gut 560 Gramm, das Münchener Pfund ca. 561,5 Gramm.¹⁰⁰ Die Berücksichtigung des Annäherungswertes von 560 Gramm für Angaben in dem Cillier Rechnungsbuch reicht also zur Gänze aus. Kleinere Gewichtsmaße verzeichnet die Quelle nicht, oft kommt das Hundertfache des Pfunds vor, also der Zentner mit einem Gewicht von 56 Kilogramm. Das Abwiegen war üblich bei technischen Waren (Rohstoffe) wie Eisen, Blei, Schwefel, Salpeter und Pulver. Zu diesem Gewichtssystem gehörte wahrscheinlich auch die „*vierdung*“, mit der ein einziges Mal eine Schwefelmenge angeführt ist.¹⁰¹ Im Hinblick auf den angegebenen Preis kann sie einen Viertel Zentner betragen haben.

Von den Getreidemaßen trifft man auf eine *meß*, die nach Baravalle dem Grazer *viertel* entsprach, also ca. 78 Liter.¹⁰² Etwas später werden Hohlmaße für Wein erwähnt, etwa ein „*viertel*“, das im Hinblick auf den Preis (40 d für 1 *viertel* Malvasier) wahrscheinlich nicht identisch ist mit jenem, dem Baravalle ein Raummaß von 1,31 Liter beimisst und folglich $\frac{1}{16}$ des Cillier *emmers* (26,24 l)¹⁰³ darstellen würde. Dieses Cillier Grundmaß für Flüssigkeiten wird zwar in der Quelle erwähnt, jedoch nur mittelbar. Im Jahr 1464 ist nämlich eine Einnahme *von der stattember* in der Höhe eines Pfunds angegeben, wobei es sich wahrscheinlich um eine Daz beim Weinverkauf oder -ausschank handelte. Manchmal ist die Weinmenge auch in größeren, allgemeineren Einheiten ausgedrückt, etwa *lagel* (ovales Fass), *sam* (Saum) oder *vas* (Fass). Mit dem Ausdruck *lagel* wurden vermutlich kleine Fässer bezeichnet, in welchen Wein gesäumt

¹⁰⁰ R. Baravalle, Zur Geschichte des Grazer Maßes, S. 76–77.

¹⁰¹ Siehe unten im Text, S. 68.1.

¹⁰² R. Baravalle, Zur Geschichte der steirischen Maße, S. 58.

¹⁰³ R. Baravalle, Zur Geschichte der steirischen Maße, S. 89, 92.

wurde. Zugunsten dieser Vermutung spricht die Tatsache, dass die überlieferten Preise für einen Saum derselben Weinsorte (im konkreten Fall Rebula) dem zweifachen Preis für ein *lagel* entsprechen.¹⁰⁴ Das *Vas* war wahrscheinlich etwas größer, also ein Kelterfass.¹⁰⁵

Im Cillier Rechnungsbuch kommen noch zwei „Maßeinheiten“ vor, die nicht näher bestimmt werden können. Es handelt sich um *krippe* (Krippe) zum Messen von Holzkohle und *gaden* (Gaden), ein Maß für Bauholz. Bei dem Letzteren handelte es sich vermutlich um eine Holzmenge, die für den Bau eines Gadens erforderlich war.

b) Geld

In der zweiten Hälfte des 15. Jahrhunderts waren im slowenischen Raum Münzen verschiedener Münzstätten aus der unmittelbaren Nachbarschaft des Alpen-Donau-Adria-Raums (das Gebiet des heutigen Österreich, Norditalien, Ungarn und Bayern) im Umlauf, nicht zuletzt auch Münzen, die damals in einigen wenigen Münzstätten im Gebiet des heutigen Slowenien geprägt wurden.¹⁰⁶ Die vorherrschende Münzform waren nach wie vor *Pfennige*,¹⁰⁷ kleine Silbermünzen mit einem Rahmenmünzgewicht von einem halben Gramm, daneben kommen regelmäßig auch größere Silbermünzen (*Groschen*, *Kreuzer*) vor sowie Goldmünzen, vor allem die vom Typus *Dukaten*. Die Vorherrschaft von Pfennigen im Umlauf soll nach der allgemeinen Überzeugung bis Ende des 15. Jahrhunderts gedauert haben, als der ursprünglich aus Tirol stammende *Kreuzer* die Rolle des Zahlungsmittels im Kleinhandel übernahm. Dieser Typus einer größeren Silbermünze, die einen Nennwert von vier Pfennigen hatte, begann bereits nach der bayerisch-österreichischen Währungskrise 1458–1460 allmählich, kleinere Silbermünzen zu ersetzen. Allem Anschein nach setzte sie sich aber im ersten Jahrzehnt des 16. Jahrhunderts endgültig durch, nachdem dem bis dahin vorherrschenden *Pfennig* durch die Münzordnung Kaiser Friedrichs III. aus dem Jahr 1481 nur noch die Rolle einer Kleinmünze zugewiesen worden war.¹⁰⁸

¹⁰⁴ Siehe unten im Text, S. 60.11, 68.3, 88.13; vgl. auch. F. Gestrin, *Mitninske knjige*, S. 80.

¹⁰⁵ Vgl. R. Baravalle, Zur Geschichte der steirischen Maße, S. 92.

¹⁰⁶ Davon zeugen Depot- und Einzelfunde von Münzen, die vorerst leider noch nicht erschöpfend in der Fachliteratur behandelt wurden. (Fragmente in: A. Jeločnik, *Dve najdbi srednjeveških novcev*, S. 443; P. Kos, *Denarništvo na prostoru današnje Slovenije*, S. 315–316). Die Münzstätte der Grafen von Cilli soll im 15. Jahrhundert in Cilli existiert haben; für die fünfziger und sechziger Jahre des 15. Jahrhunderts ist die Tätigkeit der landesfürstlichen Münzstätte in Laibach (Ljubljana) überliefert (G. Probst, *Österreichische Münz- und Geldgeschichte*, S. 265)

¹⁰⁷ Vgl. A. Jeločnik, *Dve najdbi srednjeveških novcev*, S. 443.

¹⁰⁸ Aufgrund der erhaltenen Übernahmen aus den Kassen eines Laibacher Kaufmanns stellt Vilfan für die Zeit um 1517 fest, dass der Kreuzer völlig die Oberhand genommen habe; dabei vermutet er, dass die Vorherrschaft dieser Münzen im Umlauf zur Zeit des ersten venezianisch-österreichischen Krieges (1508–1516) zustande gekommen sei (S. Vilfan – B. Otorepec – V. Valenčič, *Ljubljanski trgovski knjigi iz prve polovice 16. stoletja*, S. 170). Auf der anderen Seite liefert laut Jeločnik der Depotfund in Gabrovec bei Metlika vom Beginn des 16. Jahrhunderts noch einen Beweis für die Vorherrschaft der Pfennige, A. Jeločnik, *Dve najdbi srednjeveški novcev*, S. 443)

Münzstätten verschiedener Herren im Rahmen von traditionell (bis zu einem gewissen Grade auch politisch und wirtschaftlich) verbundenen Territorien folgten – trotz Verwendung verschiedener Gewichtseinheiten – bei geringen Abweichungen im Silbergehalt mehr oder weniger dem einheitlichen Zählsystem, was die Existenz von gewissen Gebieten mit konvertierbaren Währungen gewährleistete. Kennzeichnend für die Entwicklung des mittelalterlichen, aber auch späteren Geldwesens im slowenischen Raum, war, dass sich dieses an der Grenze bzw. in der Einflussphäre zweier derartiger Währungsgebiete befand – des österreichischen (Wiener) und des norditalienischen. Wenn im 14. und 15. Jahrhundert dieses Übergangsgebiet auch noch die gesamte Südsteiermark einschloss, beschränkte es sich im Laufe des 15. Jahrhunderts doch zunehmend auf das Territorium Krains.¹⁰⁹ Der Bereich der ehemaligen Grafschaft Cilli, zu jener Zeit ein selbstständiges, dem Cillier Vizedom unterstelltes Verwaltungsgebiet, gehörte mindestens bis zum Beginn des 16. Jahrhunderts zu diesem Komplex.

Das Zählgeldsystem des Cillier Rechnungsbuchs ist im Grunde genommen die Wiener Währung mit einigen Abweichungen als Folge der oben beschriebenen Umstände. Bei der Wiener Währung handelte es sich im Wesentlichen um eine bayerische Anpassung an das frühmittelalterliche Zählsystem mit folgenden Münzsorten: *Pfund*, (*langer*) *Schilling* und *Pfennig*, die im folgenden Verhältnis zueinander standen:

$$\begin{array}{l} 1 \text{ Pfund oder Liber (tl, lb)} = 8 \text{ Solidi oder Schilling (ß)} = 240 \text{ Pfennig (d)} \\ \qquad \qquad \qquad \qquad \qquad \qquad 1 \text{ Solidus} \qquad \qquad \qquad = 30 \text{ Pfennig.} \end{array}$$

Das "Cillier" Rechnungssystem kennt darüber hinaus die Zählmark im Wert von 160 Pfennig, die eher für die aquilejische und venezianische Währung charakteristisch war. Beide Münzwerte höheren Ranges kommen in der ganzen Verwendungszeit des Rechnungsbuchs wechselweise vor, wobei das Rechnen mit dem *Solidus* auf die Verwendung des *Pfunds* beschränkt ist und somit bei der *Mark* nicht in Betracht kommt. Das oben beschriebene Grundsystem wurde demnach durch folgendes Verhältnis ergänzt:

$$1 \text{ Mark (mr)} = 160 \text{ Pfennig}$$

Zu weiteren Modifikationen kam es etwa im letzten Viertel des 15. Jahrhunderts, und zwar als Folge der bayerisch-österreichischen Währungskrise 1458–1460, die eine dauerhafte Änderung des mehr als ein Jahrhundert geltenden Verhältnisses zwischen der Wiener Währung und den norditalienischen Währungen nach sich zog. Bis dahin wechselte man die Wiener Pfennige und die aquilejischen und venezianischen Solidi nach dem allgemein geltenden Kurs 1,5 (3 Wiener Pfennige für 2 aquilejische bzw. venezianische Solidi). Als sich die Verhältnisse nach beendeter Krise stabilisiert hatten, änderte sich der

¹⁰⁹ M. Bizjak, *Ratio facta est*, S. 88.

vereinbarte Kurs zugunsten der norditalienischen Währungen, und zwar im Verhältnis 2 : 1, während das tatsächliche Wertverhältnis im letzten Viertel des Jahrhunderts auf ca. 2,5 : 1 anstieg.¹¹⁰ Folglich bildete sich in den slowenischen Landen, im dazwischenliegenden Einflussgebiet der beiden Währungen, ein Parallelsystem des Wiener Rechnungssystems der sogenannten *schwarzen Pfennige*, bekannt unter dem Namen ‘Landeswährung’.¹¹¹ Das war eine Art Hilfssystem zur Umrechnung zwischen der Wiener und der norditalienischen Währung, wobei die *schwarzen Pfennige* den Wert eines halben venezianischen Solidus hatten, während das Verhältnis zu den Wiener (in diesem Kontext “weißen”) Pfennigen dem jeweiligen Verhältnis des tatsächlichen Wertes beider Währungen entsprach, selbstverständlich abgerundet auf 3 : 4, 4 : 5, 5 : 6, 7 : 8 usw.¹¹² Anscheinend berücksichtigt das Cillier Rechnungsbuch – von einer kurzen Zwischenzeit (1504–1505) abgesehen – diese Landeswährung von deren Erscheinen an. Dabei handelte es sich um einen bruchlosen Übergang in Bezug auf die zuvor verwendete Wiener Währung. Das Erscheinen der neuen Währung kann nicht näher bestimmt werden; das *weiße Münzgeld* (*weisser münss*), das folgerichtig in das schwarze umgerechnet wurde, erschien zum ersten Mal im Jahr 1482.¹¹³ Im Rechnungsbuch findet man zwei verschiedene Relationen, und zwar 5 : 4 (1482–1487) und 8 : 7 (1491–1503). In dieser Zeit wurde das Wiener Zählssystem infolge der Veränderungen im Geldumlauf durch den Kreuzer im Wert von 4 Pfennigen bzw. $\frac{1}{60}$ Pfund ergänzt, was jedoch nicht auf das parallele Landeszählssystem übertragen wurde. Die Kreuzer weisen in allen Fällen auf die Wiener Währung hin und stellten bei einem Kurs 5 : 4 einen Wert von drei schwarzen Pfennigen dar, bei einem Kurs 8 : 7 aber $3\frac{1}{2}$ derselben Münzwährung. In der Quelle kommt lediglich an einigen Stellen noch eine Zählleinheit höheren Ranges vor: der *meren*. Aus dem Rechnungsbuch selbst kann keine Relation zu anderen Währungseinheiten herausgelesen werden, die auf den Wert des *meren* hindeuten würde. In den uns bekannten Quellen kommt diese Währungseinheit noch im Urbar der Pfarre Scharffenberg (Svibno) aus dem Jahr 1545 vor, wo der Wert des *meren* mit 40 schwarzen Pfennigen gleichgesetzt wird.¹¹⁴ Höchstwahrscheinlich handelt es sich um ein Pfund oder Liber (also 240) kleine Pfennige, auch “Veroneser” genannt (in dieser Zeit eine Art Kleingeld im Wert von $\frac{1}{2}$ des einfachen Pfennigs im norditalienischen Zählssystem, d.h. des Solidus und dementsprechend $\frac{1}{6}$ des schwarzen Pfennigs). Dieser Zählpfund erhielt am Ende des Mittelalters sein geprägtes Äquivalent im Pfundner, einer großen Silbermünze des späten Mittelalters und der frühen Neuzeit. Die Bezeichnung *meren* selbst dürfte im Zusammenhang mit der Münzstätte im

¹¹⁰ M. Bizjak, *Ratio facta est*, S. 93–98.

¹¹¹ Landeswährung, siehe unten, S. 82.25, 114.29. Aus der späteren Zeit ist auch der Ausdruck ‘krainische Währung’ überliefert. S. Vilfan, *Temelji in razvoj denarnih sistemov*, S. 406.

¹¹² S. Vilfan – B. Otorepec – V. Valenčič, *Ljubljanski trgovski knjigi iz prve polovice 16. stoletja*, S. 175–181.

¹¹³ Siehe unten, S. 66.17.

¹¹⁴ NŠALj, KAL, spisi, fasc. 275/1, vgl. M. Bizjak, *Posest župnije Svibno*, S. 2.

Südtiroler Meran stehen, obwohl man Pfundner erst nach der Verlegung der Tiroler Münzstätte von Meran nach Hall (1477)¹¹⁵ zu prägen begann.

Etwa zu Beginn des 15. Jahrhundert kamen auch im slowenischen Gebiet öfter Goldmünzen in den Umlauf. Nach deren Aufgabe in der Karolingerzeit begann man mit ihrer Prägung in Europa in der zweiten Hälfte des 13. Jahrhunderts, zunächst in Genua und Florenz, später auch anderswo. In den Quellen des slowenischen Gebiets werden in erster Linie (venezianische) Dukaten und ungarische Gulden erwähnt. In beiden Fällen handelt es sich um ein und dieselbe Münzsorte, *Dukaten* genannt, der sich vom 14. bis zum 16. Jahrhundert durch einen außerordentlichen Feingehalt (gut 23,5 Karat) und ein geradezu konstantes Rohgewicht und Goldgehalt pro Münzstück (gut 3,5 g) auszeichnete. Den Dukaten begegnet man im Cillier Rechnungsbuch regelmäßig in den siebziger und achtziger Jahren des 15. Jahrhunderts als Währungsmünze oder als Rechenmünze,¹¹⁶ deren Wert nach dem aktuellen Kurs umgerechnet wurde.

<i>Jahr</i>	<i>Kurs</i>	<i>Jahr</i>	<i>Kurs</i>	<i>Jahr</i>	<i>Kurs</i>
1460	480	1476	255	1486	270
1471	250		280	1487	269,5
1472	255	1478	255	1488	266,5
1473	255	1480	270		269,5
1474	250	1483	270		270
	255	1485	270	1489	270

Tabelle 1. Dukatenkurs in schwarzen Pfennigen (1460–1489).

Wegen der erwähnten Wertbeständigkeit der Dukaten drückt ihr Kurs den tatsächlichen Silbergehalt in Pfennigen aus. Die obigen Angaben weisen deutlich auf eine allmähliche Wertminderung im späten 15. Jahrhundert hin. Aussagekräftig ist die Angabe für das Jahr 1460, als die Währungskrise auf dem Höhepunkt stand und der Silbergehalt der Pfennige äußerst niedrig war.

Die Buchhaltungspraxis

Das Rechnungsbuch der Cillier Stadtrichter kann typologisch den Jahresabrechnungsbüchern zugeordnet werden. Darin wurden einmal jährlich Abrechnungen eingetragen, d.h. Berichte über städtische Ein- und Ausgaben, die die Richter dem Stadtrat zur Bestätigung vorlegten.¹¹⁷ Wie aus der Einleitung zum Rechnungsbuch ersichtlich ist, wurde die Aufsicht über die Finanzgeba-

¹¹⁵ G. Probst, *Österreichische Münz- und Geldgeschichte*, S. 275–276.

¹¹⁶ Es wird der Wert einer bestimmten Zahl von Dukaten angeführt, die in Silbermünzen ausbezahlt wurden: *6 guldein und gelt, Abrechnung für das Jahr 1466*, siehe unten, S. 18.12.

¹¹⁷ Vgl. etwas spätere Angabe für das Jahr 1763, A. Gubo, Aus den Rathsprotokollen der Stadt Cilli III, S. 86.

rung von Kaiser Friedrich III. eingeführt, nachdem die Stadt im Jahr 1457 nach Aussterben der Grafen von Cilli unter seine Hoheit gekommen war. Angesichts der ziemlich spät eingeführten Stadtautonomie (1455) ist es nicht sehr wahrscheinlich, dass eine derartige Verwaltung, Gebarung und Aufsicht noch aus der Herrschaftszeit der Cillier stammte.

Wie bereits erwähnt, diente das Rechnungsbuch der Aufsicht über die Gebarung der Stadtrichter und in diesem Zusammenhang auch der Daueraufbewahrung. Daher überrascht es nicht weiter, dass es sich in einer späteren Abschrift, tatsächlich einer Reinschrift erhalten hat, die sich bereits nach ihrem äußeren Aussehen, vor allem der ersten Seite, deutlich von der anderen laufenden Dokumentation abhebt, was nicht zuletzt in einem ziemlich großen Maße zur Erhaltung der Handschrift beitrug. Die Rechnungslegung über die vergangene Gebarung stand im Zusammenhang mit dem Amtsantritt des neuen Richters, sie war vielleicht sogar ein Bestandteil der Einsetzungsprozedur. Auf jeden Fall war die Feststellung des Standes der Stadtfinanzen und des eventuellen Schuldverhältnisses zwischen dem scheidenden Richter und der Stadt von wesentlicher Bedeutung bei der Amtseinsetzung der neuen Stadtverwaltung.

Die laufende Dokumentierung von Verwaltungs- und Geschäftsführung wurde mithilfe verschiedener spezieller Register geführt. Obwohl keines von ihnen erhalten blieb, lässt sich aufgrund der Abrechnungsangaben auf eine ziemlich komplexe Buchhaltungsdokumentation schließen. Außer dem Richterregister bzw. den Richterregistern – dieses ist sowohl im Zusammenhang mit den Einnahmen als auch Ausgaben überliefert, wobei nicht einmal von Bedeutung ist, ob zwei getrennte Bücher geführt wurden oder nicht – und verschiedenen Aufschriften wird an einer Stelle auch ein Gegenregister erwähnt.¹¹⁸ All diese und wahrscheinlich noch andere Vorlagen wurden bei der Erstellung der Jahresabrechnung berücksichtigt. Es ist nicht ganz deutlich, auf welche Art und Weise die sogenannte Rechnungslegung durchgeführt wurde, dennoch könnte man aufgrund des Charakters der Einträge im Rechnungsbuch darauf schließen, dass die Textform von Abrechnungen wie sie im Buch erhalten ist, ein Protokoll der Stadtratssitzung darstellt, auf der die Abrechnung angenommen wurde, oder genauer, den mündlichen Bericht des Richters (bekräftigt durch die einschlägige, oben erwähnte Dokumentation). Hinweise darauf sind vor allem die Erwähnung sowohl des Richters als auch der Stadt (Gemein der Bürger) in der dritten Person,¹¹⁹ wenn es sich um den Protokoll- oder Bilanzteil der Abrechnung handelt, sowie die wechselweise Erwähnung des Richters (in

¹¹⁸ Siehe unten im Text, S. 6.28. Lediglich zum Vergleich wird an dieser Stelle eine interessante Quelle aus den Jahren 1597–1609 angeführt mit dem Titel *Handbücher der Stadt Cilli*, Sch. 1, Heft 5/2. Es handelt sich um ein Register der städtischen Ausgaben, wo der regelmäßige (vor allem Gehälter der Stadtbeamten) und der unregelmäßige Verbrauch von städtischen Mitteln für einzelne Jahre getrennt verzeichnet wurde.

¹¹⁹ Typisch ist die Eingangsformel: *Anno domini ... ist am raitung beschehen ... weilend statrichter zu Cili, ...*

der dritten Person – *er*) und der Gemein der Bürger (in der ersten Person – *wir*) als Vollzieher einzelner Posten.

Die einzelne Abrechnung besteht – wenn man an der diplomatischen Manier festhält – aus dem Einleitungsprotokoll und Kontext, dieser gliedert sich weiter in Einnahmenverzeichnis, Ausgabenverzeichnis und Bilanz.

Das Protokoll behielt bis Ende des 15. Jahrhunderts beinahe eine unveränderte Form bei. Auf die Datierung folgt die Verbalformel *ist ain raittung beschehen mit*, dann folgen die Angaben über den jeweiligen Richter sowie Abrechnungsgegenstand und Abrechnungsperiode aufeinander. Gegenstandsbezeichnungen der Abrechnungsbereiche der Richtertätigkeit variierten zeitweise. Außer der Stadtsteuer sind andere Abgaben einige Male ausdrücklich angeführt, sonst aber in der Gesamtbezeichnung *ander zustennd* (anderer Zubehör) inbegriffen. Die Aufzeichnungen von Ein- bzw. Ausgaben weisen eine durchaus einfache Struktur auf. Unter dem Titel Ein- und Ausgaben (*Einnemen* bzw. *Ausgab* u.ä.m.) sind ohne weitere zusätzliche Untergliederungen Posten aufgezählt, die gewöhnlich, jedoch nicht folgerichtig, einem mehr oder weniger etablierten Muster folgen (zunächst ordentliche, dann außerordentliche Posten, ferner im Rahmen der beiden Gruppen inhaltlich verwandte Posten, wie etwa Ausgaben für Instandsetzung, für Waffenkäufe ...). Beide Postenkomplexe sind summiert, die Summen im Bilanzteil, der sich am Ende der Abrechnung befindet, voneinander subtrahiert. Die Bilanz (Differenz zwischen den Summen der Einnahmen und Ausgaben) ist im Falle des Einnahmenüberschusses als Schuld des Richters an die Stadt ausgedrückt und umgekehrt, im Falle der Ausgabenüberschusses, als Schuld der Stadt an den Richter. Die Bilanz ist oft durch spätere Nachträge ergänzt, die die Saldierung der Schuld dokumentieren, es sei denn der Betrag wurde auf eine spätere Abrechnung desselben Richters übertragen; bei einem eingebürgerten Rotierungssystem der Richterfunktion im Kreis der Mitglieder des Stadtrats stand es mehr oder weniger fest, dass dieselbe Person nach einigen Jahren wieder das Richteramt bekleiden wird.

Der optimale Stand am Ende des Abrechnungsjahrs war also ein Bilanzausgleich bzw. die Deckung der Ausgaben der Stadtverwaltung durch städtische Einnahmen. Ein Ausgabenüberschuss bedeutete tatsächlich, dass der Stadtrichter in einem gewissen Maße die Stadtkosten aus eigener Tasche deckte, eine Summe, die ihm im Nachhinein erstattet wurde. Im Gegensatz dazu bedeutete ein Einnahmenüberschuss eine Reserve in der Stadtkasse. Dabei muss hervorgehoben werden, dass die Stadtsteuer, eine Art jährlichen Ertrags des Stadtherrn (in unserem Fall des Landesfürsten), sowohl unter den Einnahmen (nachdem er von den Bürgern erhoben worden war) als auch unter den Ausgaben (nachdem der Stadtrichter das Geld dem Vizedom überreicht hatte) verbucht wurde und die Stadtfinanzen nur insofern berührte, als die Stadtverwaltung bei deren Abmessung und Erhebung vermittelte.

Abschließend noch ein paar Worte über die Zulässigkeit der Quelle, eine Frage, die – sobald man mit der mittelalterlichen Gebarung zu tun hat – nicht

umgangen werden kann. Was die Buchhaltungszuverlässigkeit des Rechnungsbuchs der Cillier Stadtrichter anbelangt, so kann festgehalten werden, dass sie viel zu wünschen übrig lässt. Eine von den Ursachen dafür ist zweifelsohne die Tatsache, dass das Buch in der Reinschrift erhalten ist, wo einige Posten aus unbekanntem Gründen offensichtlich ausgelassen sind; an manchen Stellen können sie aufgrund des leer gelassenen Platzes vermutet werden.¹²⁰ Auf diese Weise wird verständlich, dass die Summierung nicht den angegebenen Einträgen entspricht. Dazu müssen noch Rechenfehler hinzugezählt werden, die bei Verwendung von römischen Zahlen und damaliger Rechenpraxis mithilfe von Rechenbrett und Rechenmünzen (ein dem Abacus ähnliches System) nicht weiter überraschen.

Editionsprinzipien

In Bezug auf die Grundprinzipien bei Herausgabe von historischen Quellen und Textkritik folgt die Veröffentlichung der in dem Fach geltenden Praxis, enthält jedoch einige Besonderheiten, die einerseits eine Folge der Eigenart der veröffentlichten Quelle sind, andererseits aber mit der optimalen Raumnutzung zusammenhängt, die durch die parallele Übersetzung bedingt ist.

Beim Originaltext, der – abgesehen von einigen lateinischen Buchhaltungsfachausdrücken – in deutscher Sprache verfasst ist, werden alle Besonderheiten einzelner Schreiber berücksichtigt. Ein gewisses Problem stellen dabei die Diphthonge dar, die gemäß der damaligen Schreibpraxis in Superskriptionsform niedergeschrieben sind – also in Form von superskribierten Vokalen bzw. Umlautzeichen. In der Transkription wurden nur eindeutig bestimmbar Zeichen berücksichtigt, während die unklaren weggelassen wurden. Die römischen Zahlen sind – mit Ausnahme von Jahreszahlen – einer besseren Übersichtlichkeit halber in arabische umgewandelt. Standard- und alle eindeutigen Abkürzungen sind in der Veröffentlichung ohne besonderen Hinweis aufgelöst, zweideutige oder lediglich wahrscheinliche Lösungen sind in runden Klammern () wiedergegeben. Abkürzungen für Münzwährungen wurden in der Veröffentlichung beibehalten und enthalten folgende Bedeutung: *d* = *denarius*, *pfennig*; *gld* = *ducatus*, *gulden*; *mr* = *mark*; *ß* = *solidus*, *schilling*; *tl*, *lb* = *libra*, *pfund*, während die Münzwährungen in der Übersetzung durchgehend in Wörtern angeführt sind.

Im Hinblick auf die Aufstellung – der Originaltext auf der linken bzw. geraden Seite und die Übersetzung auf der rechten bzw. ungeraden Seite – ist der Wissenschaftsapparat (in Klein- und Kursivdruck) auf die beiden Außenränder sowie auf den Unterrand verteilt. Textkritische Anmerkungen, in Buchstaben ausgedrückt, befinden sich unter dem Originaltext, inhaltliche Anmerkungen aber unter der Übersetzung. Am äußeren Rand der geraden Seite, also parallel

¹²⁰Z. B. Handschrift der Rechnungsbuch StLA, Stadtarchiv Cilli, Schubert 1, Heft 5/1, fol. 41' oder fol. 48; vgl. auch unten, S. 120, Anm. f.

zum Originaltext befindet sich die Foliierung. Die im Text enthaltenen Datierungen sind in eckigen Klammern aufgelöst. Am äußeren Rand der ungeraden Seite, parallel zur Übersetzung, sind – zur leichteren Nutzung der Quelle – Währungskolonnen mit Summen und Salden angegeben, wobei eventuelle Rechenfehler zusätzlich in Anmerkungen kommentiert werden.

EDICIJA
EDITION

fol. 1

Iesus

Nach Kristi gepürd tawsent vierhundert vnd in dem newen vnd fünffczigisten jar ist angefangen worden in dicz p^ouch ze schreiben der richt^ar zu Cili raittung ires handdels desselben gerichtshalben seind dieselb statt nach w^eilend des hochgebornen fürsten graf Vlr^eichs grafen zu Cili, zu Ortemburg vnd in dem S^eger, der zu Khrⁱechisch W^eissenburg, als er mit seinem herren vnd vetteren herren Laszlaen, k^unig zu Hungeren etc. wider die Türkk^en zu rettung des h^eiligen kristenlichen gelaubens geczogen ist, d^urch Laszlaen w^eilend des Hwn^yad Janusch, g^wubernator zu Hungeren sun vnd des yeczundigen herren Mathias, k^unig zu Hungern des benanten graf Vlr^eichs aidens bruder vnd andern Hungrischen herren an sannd Theodori tag in dem M CCCC LVI jar erm^ordt worden ist. In des allerd^urzleichigisten vnd vnyberwindl^eichisten fürsten hern Fridr^eichs, Romischen kais^er des dritten vnd herczogen zu Östereich etc. gewaltsam komen ist.

[9. nov.]

1457–1458

Die erste raittung desselben gericht^s von zwain jaren von den LVII vnd LVIII, des Mert Sn^eid^er

[10. avg.] Anno domini M CCCC LVIII^a) jar an sannd Lorenczen tag ist ain raittung beschehen mit Mertten Sn^eyd^er w^eilend stattricht^er zu Cili vmb sein innemen vnd aussgeben zwayer stew^r, auch des hutgelts zu sannd Vrsula jarmarkht vnd andern zust^ennden von zwain jaren mit namen von dem LVII vnd^b) LVIII jaren, die sich zu sannd Jorgen tag in dem LVIII^c) jar nachstuergangen geenndet haben.

*[21. okt.]**[24. apr.]*

So bringt des benanten Mertten Sn^eyd^er innemen von den zwain stewren vnd andern zust^ennden die benanten zwa^y jar 153 mr 62 d.

fol. 1'

Des Mertten aussgab

Item der benant Mertt Sn^eyd^er hat in den benanten zwain jaren vnd ettwas nach aussganng s^einer jar zu der statt nottdurfft vmb allerlay aussgeben mit namen vmb ain vass weⁱns, ain lagel öll vnd ain lagel fe^ygen vnsern herrn dem kais^er etc. zu schannkhung, item der statt vmb 18 hakken- vnd hanndpuxen, item dem Steffan Smid an ainem ph^erd, das man vmb 6 ½ gld von im kaufft hat. Auch zym^erle^utten

a) *popravljeno iz M CCCC LVIII.*

b) *ponovno vnd.*

c) *popravljeno iz M CCCC LVIII.*

Jezus¹

Leta 1459 po Kristusu so začeli celjski sodniki v to knjigo pisati obračune celjskega sodišča, potem ko je mesto prišlo pod oblast presvetlega kneza, gospoda Friderika III., rimskega cesarja in avstrijskega vojvode, po pokojnem visokorodnem knezu grofu Ulriku, grofu Celjskem, Ortenburškem in Zagorskem, ki so ga, ko je bil v Beogradu na vojnem pohodu s svojim sorodnikom,² gospodom Ladislavom, ogrskim kraljem, proti Turkom za rešitev svete krščanske vere, umorili Ladislav, sin pokojnega ogrskega gubernatorja Janoša Hunjadija in brat gospoda Matije, ogrskega kralja in Ulrikovega zeta, ter drugi ogrski gospodje na dan svetega Teodorja leta 1456.

1457–1458

Prvi obračun tega sodišča za dve leti, '57 in '58, Martina Sneiderja

Leta Gospodovega 1459, na dan sv. Lovrenca, je bil opravljen obračun z Martinom Sneiderjem, bivšim mestnim sodnikom v Celju, o njegovih prihodkih in izdatkih; dveh davkih, stražarini³ ob letnem sejmu na sv. Uršulo in ostalih pritiklinah za dve (obračunski) leti, in sicer 1457 in 1458, ki sta bili zaključeni ob preteklem sv. Juriju leta 1459.

Prihodki omenjenega Martina Sneiderja od dveh davkov in ostalih pristojbin za omenjeni dve leti znašajo 153 mark 62 pfenigov.

153 62

Martinovi izdatki

Omenjeni Martin Sneider je v omenjenih dveh letih in nekaj malega po izteku (obračunskega) leta (porabil) za različne izdatke za potrebe mesta, in sicer: za sod vina, sodček olja in sodček fig idr. za postrežbo cesarja,⁴ mestu za 18 arkebuz in ročnih topičev, kovaču Štefanu za konja, ki je bil kupljen za 6½ goldinarjev, plačilo tesarjem, za les za ostrešje in deske, (plačilo) kovačem, za ostale potrebe

¹ Verbalna invokacija, klicanje boga v smislu prošnje za božjo milost.

² Izraz *vetter* je dokaj splošen in zaznamuje sorodnika moškega spola. Ladislav Posmrtnik je bil dejansko sin Ulrikove sestrične.

³ Plačilo za vzdrževanje sejemskega miru.

⁴ Cesar Friderik III. se je mudil v Celju približno med 24. marcem in 22. majem 1457. I. Orožen, *Celska kronika*, str. 96–99.

iren lon vmb gehülcz, sagdillen, smiden vmb ander nottdurfft zum paw vnd weer der statt vnd vmb alleräy der statt nottdurfft, facit 90½ mr 48 d, mer 2 mr d.

Dem kapplan sannd Daniels alltars zu Cili s^aein j^aerlichen sold als w^aeilend vnser genedig herren von Cili gestiftt haben von zwain jaren, von yedem jar 24 mr d, facit 48 mr d.

Dem stattschreib^ber s^aeinigen sold von zwain jaren, auf yeds jar 6 mr d, facit 12 mr d. Dem schergen s^aeinigen sold von zwain jaren 4 mr d.

Item der richt^er hat geben den nachparen vnd pruderen als dy an den pantayding z^urecht gesessen s^aein vmb 11 viertaill ra^ynfol, vmb vier viertaill pynall vnd vmb 45 viertaill lanndtw^eins, facit alles 3 mr 14 d.

Summa der aussgab 159½ mr 62 d.

Vnd also ist des Mertten aussgab gegen s^aeinem innemen gelegt vnd aussgehebt vnd er hat in s^aein^er aussgab furgeben 6½ mr d, die s^aein im an seinen stewern in ettlichen jaren vnd noch mer als man im schuldig ward abgezogen.

fol. 2

1459

Des Hannsen Pewtler raittung von dem LVIII jar

(*obračun manjka*)

fol. 3

1460

Hanns Goldsmid de anno LX°

[29. jul.] Anno domini M CCCC LXI° an eritag nach sannd Anna tag ist ain raittung beschehen mit Hannsen Goldsmid, w^aeilend stattrichter zu Cili vmb sein innemen vnd aussgeben, der angeslagen stewr und ander zust^ennd von dem LX jar, das sich zu sand Jorgen tag nachstuergangen geendt hat.

[24. apr.]

So bringt s^aein innemen der angeslagen stewr 176 mr minus 22 d.

[3. jan.] Item er hat inngenomen pr^uckggelt zu sand Daniels tag 10 mr d,

[21. okt.] zu sannd Vrsula tag 22 d,

[11. nov.] vnd zu sannd Merten tag 1 tl 10 d.

<i>gld</i>	<i>lb</i>	<i>mr</i>	<i>d</i>
		90	128
		2	—
		48	—
		12	—
		4	—
		3	14
		159	142
		6	80

pri gradnji in obrambi mesta in za različne druge potrebe mesta, skupaj 90½ mark 48 pfenigov, poleg tega še 2 marki.

Dveletno plačilo kaplanu pri oltarju Sv. Danijela v Celju, ki so ga ustanovili naši pokojni milostni gospodje Celjski; za vsako leto 24 mark, skupaj 48 mark.

Dveletno plačilo mestnemu pisarju; za vsako leto 6 mark, skupaj 12 mark.

Dveletno plačilo sodnemu slugi, 4 marke.

Sodnik je dal meščanom in članom bratovščin, ki so razsojali v krvni pravdi⁵ za 11 četrting rebule, za 4 četrtinge pinele in za 45 četrting deželnega vina, skupaj 3 marke 14 pfenigov.

Vsota izdatkov 159½ mark 62 pfenigov.

Martinovi izdatki so bili obračunani z njegovimi prihodki. Iz svojega (žepa) je dal 6½ mark, ki mu bodo, skupaj z ostalim, kar se mu dolguje, odtegnjene pri davkih v (naslednjih) letih.

1459

Obračun Hansa Peutlerja za leto '59

(obračun manjka)

1460

Hanns Goldsmid za leto '60

Leta Gospodovega 1461, na torek po sv. Ani, je bil opravljen obračun s Hansom Goldsmidom, tedanjim mestnim sodnikom v Celju o njegovih prihodkih in izdatkih, odmerjenem davku in ostalih pritiklinah za (obračunsko) leto 1460, ki se je izteklo na preteklo jurjevo.

Njegovi prihodki od odmerjenega davka znašajo 22 pfenigov manj kot 176 mark. Prejel je mostnino:⁶ na dan sv. Danijela 10 mark, na dan sv. Uršule 22 pfenigov, na dan sv. Martina 1 funt 10 pfenigov.

⁵ Tudi krvosodna pravda, ki se tiče višjega, krvnega sodstva. S. Vilfan, *Pravna zgodovina Slovencev*, str. 213.

⁶ Gre za mostnino, pobrano v času treh letnih sejmov 21. julija (sv. Danijel), 21. oktobra (sv. Uršula) in 11. novembra (Martinovo) – zadnji sejem je cesar z listino 11. aprila 1458 prestavil v Laško, kjer je bil sv. Martin farni zavetnik, Celje pa je namesto tega dobilo sejem na god svete Uršule. A. Žižek, *Našim zvestim, ljubim celjskim meščanom*, str. 12.

So hat er inngenomen an ainem vall von Ludweigen Aphałtrēr von sēins knechts wegen 12 tl d.

Summa sēins innemens 125 tl d 10.

Sēin aussgab

Item der Hanns Goldsmid hat aussgeben Hannsen Pēüttler, wēilend richter zu Cili an sēiner geltschuld, so im die statt an sēiner aussgab des gericht^as schuldig ist 16 tl 42 d.

Item hern Jacoben sannd Daniels kapplan sēin stiftgelt von dem LVIII jar 16 tl d, das im der Pēüttler richter nicht aussgericht hett.

Aber demselben herrn Jacoben sēin stiftgelt von dem LX jar aber 16 tl d.

Er hat geben Jōrgen stattschrēiber an seinem sold 4 tl d.

Vnd dems(elben) von dem LVIII jar, das im der Peüttler nicht aussgericht hett 2½ mr 60 d.

Dem stattbotten sēinen sold 2 mr d.

Auch hat er Mertten Snēider an sēiner geltschuld, so im die statt an sēiner aussgab sēins gericht^as schuldig gewesen ist 4 tl d.

Item er hat geben dem mesnēr sēinen^{a)} sold von der vr vnd der p̄yirgglocken von dem LVIII jar 2 tl d.

Demselben messnēr auch denselben sēinen sold von dem LX jar auch 2 tl d.

Chunratten Lēmpel an seinēr geltschuld an dem gelt das^{b)} er der statt vmb den stattbrief zu Grēc dar gelihen hat 17 mr d.

Item in dy kannczleÿ vmb den panprief 3 gld, facit 6 tl d.

Abgang der herren vnd pettlēr hēwser 11 mr 42 d.

So hat der richtēr^a aussgeben vmb allerlaÿ der statt nottdurfft nach laut^t des stattschrēibēr gegenregister das gancz jar 36½ tl 66 d.

fol. 3'

a) n popravljēn iz m.

b) s popravljēn čez neko drugo črko.

<i>gld</i>	<i>lb</i>	<i>mr</i>	<i>d</i>
	12		—
	125		10⁸

Prejel je tudi globo od Ludvika Apfaltrerja⁷ zaradi njegovega hlapca, 12 funtov.

Vsota njegovih prihodkov 125 funtov 10 pfenigov.

Njegovi izdatki

Hans Goldsmid je izplačal:

Hansu Peutlerju, bivšemu sodniku v Celju, kar mu je dolgovalo sodišče v zvezi z njegovimi izdatki, 16 funtov 42 pfenigov.

Gospodu Jakobu,⁹ kaplanu pri Sv. Danijelu, štiftnino za leto 1459, ki mu je sodnik Peutler ni izplačal, 16 funtov.

Istemu gospodu Jakobu štiftnino za leto 1460, 16 funtov.

Mestnemu pisarju Juriju je dal za plačo 4 funte.

Istemu za leto 1459, ker mu Peutler ni izplačal, 2½ marke 60 pfenigov.

Plača mestnemu slu 2 marki.

Martinu Sneiderju za poplačilo tistega (dolga), kar mu je mesto dolgovalo na račun njegovih izdatkov v času, ko je upravljal s sodiščem, 4 funte.

Mežnarju za plačo za uro in pivski zvon¹⁰ za leto 1459, 2 funta.

Istemu mežnarju za isto plačo za leto 1460, 2 funta.

Vračilo denarja Konradu Lamplu,¹¹ ki ga je ta posodil mestu v zvezi z neko mestno listino¹² v Gradcu, 17 mark.

V pisarno za sodno listino¹³ 3 goldinarje, kar znese 6 funtov.¹⁴

Primanjkljaj od gosposkih in "beraških" hiš, 11 mark 42 pfenigov.

Izdatki za raznovrstne potrebe mesta po protiregistru¹⁵ mestnega pisarja za celo leto, 36½ funtov 66 pfenigov.

⁷ Ludvik Apfaltrer, pripadnik kranjske plemiške rodbine z gradu Jablana pri Zagorju, deželnoknežji oskrbnik gradu Svibno in brat Henrika, ki je bil v času habsburško-celjske vojne ustreljen v Celju. ARS, komisija za fevdne zadeve I, zvezek 65; B. Otorepec, Seznam "deželnih sovražnikov", str. 338.

⁸ Pravilna vsota znaša 137 lb 10 d; zadnja postavka tu ni upoštevana.

⁹ Jakobu Dohauerju je do kaplanstva pripomogel cesar sam, saj je njegovo imenovanje naročil celjskemu župniku v posebnem pismu 9. novembra 1457, reg. v: E. Birk, Verzeichniss der Urkunden (1439–1457), št. 2262, str. CCV. I. Orožen, Celska kronika, str. 101.

¹⁰ Pivski zvon je v mestih ob določeni večerni uri oznanjal konec točenja oziroma zapiranje gostiln.

¹¹ Konrad Lampl (Lempl) je bil leta 1459 celjski špitalski mojster, skupaj z bratom Henrikom pa sta mestu za ureditev špitala tedaj prepustila hišo blizu minoritskega samostana. Leta 1468 je Konrad sam špitalu podaril še vrt "pred Dolgo ulico" v zameno za kvatrne zadušnice zase in Celjske. E. Birk, Urkunden-Auszüge, št. 360, str. 229; I. Orožen, Celska kronika, str. 107, 112.

¹² Ni povsem jasno, za kakšen dokument gre; morda za kak mestni privilegij.

¹³ Listino, ki jo je izdal krvni sodnik oz. sodišče.

¹⁴ Izredno visok tečaj goldinarja oz. dukata (480 pfenigov) je odraz bavarsko-avstrijske denarne krize 1458–1460. O vzrokih in poteku le-te podrobneje H. Emmerig, Bayerns Münzgeschichte im 15. Jahrhundert 1, str. 99–119. Po letu 1460 je tečaj padel na okoli 250 pfenigov.

¹⁵ Drugi, verjetno kontrolni izvod registra.

Summa aller aussgab 125 tl 10 d.

Also ist nu des Hannsen Goldsmit aussgab gen s^ainem innemen gelegt vnd aufgehebt vnd er hat seⁱn innemen redlich verraitt vnd bezcallt vnd er ist der statt daran nichts schuldig beliben.

5

fol. 4

1461

Des Wolfganggen Scher^ar raittung von dem LXI jar

10

[12. maj] Anno domini M CCCC LXII an sand Panngr^aeczen tag ist ain raittung beschehen mit Wolfganggen Scherer, w^eilend richter zu Cili vmb seⁱn innemen vnd aussgeben, der angeslagen stewr vnd annder z^ust^ennd von dem LXI jar, das sich zu sannd J^orgen tag nachstuergangen geenndet hat.

[24. apr.]

15

So ist desselben Wolfganggen Scher^ar innemen von der angeslagen stewr dess(elben) jares, auch von dem prukhgelt vnd der prukken, ^ekhern vnd der Ra^ynn^er zinss, facit 145 mr 45 d.

[21. okt.]

Seⁱn innemen von dem h^uttgelt zu sannd Vrsula tag 4 tl 16 d.

20

Summa alles innemens 100 phuntt mynner 24 d.

S^ein aussgab

25

Item dem kapplan sannd Daniels altar in der pharrkirchen seⁱn stiftgelt als w^eilend vnser herren, die von Cili gestiftt haben 16 tl d.

Dem stattschreib^ar seⁱnen sold 4 tl d.

Dem stattbotten seⁱnen sold 2 mr d.

Item so hat er den s^oldn^aren geben, die man hinaus gen Gr^aecz geschikht hat 23½ tl d.^{a)}

30

Item vmb 2 hakkenpuxen 1 mr d zu der statt.^{a)}

fol. 4'

Item dem richt^er vnd dem Steffan Hofsmid zerung gen Gr^aecz zu vnserm hern dem kais^er 3 tl 53 d.

Item so hat der Wolfgang Scherer zu der statt nottdurfft z^u paw des zawens vnd vmb sagdillen auch zymerleutten vnd andern ennd(er)en aussgeben 51 tl 43 d.

35

40

^{a)} ob levem robu pripis nota.

<i>gld</i>	<i>lb</i>	<i>mr</i>	<i>d</i>
	125		10
	—		—
		145	45
	4		16
	99		216¹⁶
	16		—
	4		—
		2	—
	23		120
		1	—
	3		53
	51		43

Vsota vseh izdatkov 125 funtov 10 pfenigov.

Izdatki Hansa Goldsmida so bili obračunani z njegovimi prihodki. Svoje prihodke je pošteno obračunal in izplačal ter mestu ne dolguje ničesar.

1461

Obračun Wolfganga Schererja za leto '61

Leta Gospodovega 1462, na dan sv. Pankracija, je bil opravljen obračun z Wolfgangom Schererjem, tedanjim mestnim sodnikom v Celju, o njegovih prihodkih in izdatkih, odmerjenem davku in ostalih pritiklinah za (obračunsko) leto 1461, ki se je izteklo na preteklo jurjevo.

Prihodki Wolfganga Schererja od odmerjenega davka za navedeno leto, od mostnine, od dajatev za mostove in njive ter od služnosti na Bregu, znašajo 145 mark 45 pfenigov.

Prihodki od stražnine ob sv. Uršuli, 4 funte 16 pfenigov.

Vsota vseh prihodkov 24 pfenigov manj kot 100 funtov.

Njegovi izdatki

Kaplanu oltarja Sv. Danijela v župni cerkvi štiftnino, kot so jo ustanovili naši pokojni gospodje Celjski, 16 funtov.

Plača mestnemu pisarju 4 funte.

Plača mestnemu slu 2 marki.

Najemniškim vojakom, ki so jih poslali v Gradec, je dal 23½ funtov.

Za dve arkebuzi za mesto, 1 marko.

Potni stroški sodniku in Štefanu Hofsmidu¹⁷ v Gradec k našemu gospodu cesarju, 3 funte 53 pfenigov.¹⁸

Wolfgang Scherer je izplačal za potrebe mesta pri gradnji ograde, za deske, za tesarje in za ostale izdatke, 51 funtov 43 pfenigov.

¹⁶ *Pravilna vsota znaša 100 lb 221 d.*

¹⁷ *Verjetno gre za poklicno oznako – podkovski kovač (Hufschmied).*

¹⁸ *Gre verjetno za potne stroške mestnih odposlancev, ki so cesarja seznanili s kršitvami starih meščanskih (trških) pravic. Leta 1461 so se Celjani namreč pritožili pri cesarju čez njegovega oskrbnika Ungnada, ker jim je kratil pravico do lova ptičev in ribolova. Bili so uspešni, saj je cesar z listino 11. marca 1461 svojega vicedoma ostro posvaril in meščanom obnovil stare pravice. I. Orožen, Celska kronika, str. 109; A. Žižek, Našim zvestim, ljubim celjskim meščanom, str. 85, 87.*

Summa der aussgab 100 tl mÿnner 24 d.

Vnd also ist des Wolfganngen Scherër innemen gegen s^ainer aussgab gelegt vnd auffgehebt vnd er ist der statt daran nichts mer schuldig beliben.

fol. 5

1462

Des Panngraczen Fenndel raittung von dem LXII jar

(*obračun manjka*)

fol. 6

1463

Des Hannsen Bokalitsch raittung von dem LXIII jar

[23. nov.] Anno domini millesimo CCCC LXIII an sand Clements tag ist raittung beschehen mit Hannsen Wokalitsch, wëilend richtër zu Cili vmb s^ain innemen vnd aussgeben der stattstewr, prukhgelts vnd ander z^ust^ennd von dem LXIII jar, das
[24. apr.] sich zu sannd Jörgen nachstuergangen geenndet hat.

So bringt s^ain innemen der ersten stewr 81½ mr 28 d.
Mer sein innemen von der andern stewr 65 mr 47 d.
Sein innemen von den am Rayn prukkgelt so sy iërlich zu der prukken dienen 2 tl d.
Von ainem akher in der Osselnicz 40 d.
Von ainem akher, den der Kuchartschicz pawt hat 40 d.
Von ainem akher, den der Janno Beheim pawt hat 40 d.
Von ainem akher, den der Glacz pawt hat 70 d.
Item er hat inngenomen vom pr^ukhgelt vnd huttgelt das ganncz jar 13 mr 15 d.
Item von des gelts wegen, das Hanns Bokalitsch von ainem smid genomen hett, ist betaidingt, das dasselb gelt alles dems(elben) Bokalitsch geuallen sol, also das er^a) ain anders statsigel von s^ainem gelt machen lassen sol. Er sol auch in dem vall, darumb Jörg tott abkomen ist, kainen täill haben.

Summa alles innemens 109½ tl d.

a) er vstavljeno naknadno nad vrstico.

fol. 6'

S^ein aussgab

Item er hat den viczdumben an der gewondlichen stattstewer geanttwürt 20½
 mr 36 d, das vbrig hat die statt aussgericht. 5
 Item er hat geben hern Jacoben, sannd Daniels kapplan sein stiffgelt 24 mr d.
 Item dem stattschreibër seinen jarsold 4 tl d.
 Dem stattbotten 2 mr d.
 Item er hat geben den söldnëren, die wir gen Triest geschikgt haben 15 tl d.^{a)}
 Item den soldnëren die wir hinaus gen Osterreich vnserm hern dem kaisër zu
 dinst geschikht haben 19 tl d. 10
 Item dem messnër^{b)} seinen sold von der vr vnd pyrgglocken 2 tl d.
 Item dem Paull Snëidër^{a)} vmb ain vas wëins, das wir vnserm herren dem kaisër
 geschankht haben 7 mr minus 40 d.
 Auch so hat der Bakalitsch vmb allerlay der statt notdurfft das gancz jar nach
 laut des auffschreibens aussgeben 27½ tl 84 d. 15
 Item er hat geben nach der statt geschëfft dem orgelmaister 6 tl d.

Summa der aussgab 109½ tl d.

Vnd also ist des Hannsen Bakalitsch aussgab gegen seinen innemen gelegt vnd
 auffgehebt vnd er hat damit die statt gancz benügig gemacht vnd ist nichts
 schuldig beliben. 20

fol. 7

1464

Des Caspar Snëydër^{a)} raittung von dem LXIII jar

[10. jun.] Anno domini millesimo CCCC LXV^{c)} an montag vor gotteslëichnam tag ist ain
 raittung beschehen mit Casparn Snëydër^{a)} wëilennd stattrichter zu Cili vmb s^ein
 innemen vnd aussgeben der stattstewr, des prukhgelts vnd ander züstënnd von
 dem LXIII jar, das sich zu sannd Jorgen tag nachstuergangen geenndet hat. 30

[24. apr.] 35

a) *ob levem robu pripis nota.*
 b) *pred tem prečrtan s.*
 c) *popravljeno iz LXIII; zadnja dva I radirana.*

<i>gld</i>	<i>lb</i>	<i>mr</i>	<i>d</i>
		20	116
		24	—
	4	—	—
		2	—
	15	—	—
	19	—	—
	2	—	—
		6	120
	27	—	204
	6	—	—
	109		120

Njegovi izdatki

Vicedomu²² je izročil od rednega mestnega davka 20½ mark 36 pfenigov, preostanek je izročilo mesto.

5 Gospodu Jakobu, kaplanu pri Sv. Danijelu, je dal štiftnino 24 mark.

Plačo mestnemu pisarju, 4 funte.

Mestnemu slu 2 marki.

Žolnirjem, ki smo jih poslali²³ v Trst,²⁴ je dal 15 funtov.

10 Žolnirjem, ki smo jih poslali v Avstrijo v službo našemu gospodu cesarju, 19 funtov.²⁵

Mežnarju plačo za uro in pivski zvon, 2 funta.

Pavlu Sneiderju za sod vina, ki smo ga postregli našemu gospodu cesarju,²⁶ 40 pfenigov manj kot 7 mark.

15 K temu je Bokalič izplačal za razne potrebe mesta celo leto v skladu z zapisom, 27½ funtov, 84 pfenigov.

Izdelovalcu orgel je za njegovo delo v mestni službi plačal 6 funtov.

Vsota izdatkov 109½ funtov.

20 Izdatki Hansa Bokaliča so bili obračunani z njegovimi prihodki. Z njimi je povsem zadostil zahtevam mesta in ne dolguje ničesar več.

1464

Obračun Gašperja Sneiderja za leto '64

30 Leta Gospodovega 1465, na ponedeljek pred telovim, je bil opravljen obračun z Gašperjem Sneiderjem, tedanjim mestnim sodnikom v Celju, o njegovih prihodkih in izdatkih mestnega davka, mostnine in ostalih pritiklin za (obračunsko) leto 1464, ki se je izteklo na preteklo jurjevo.

35 ²² Habsburžani so po izumrtju celjskih grofov njihovo bivšo posest podredili upravi vicedoma s sedežem v Celju. Gledano z vidika celjske mestne uprave je predstavljal vmesno instanco med organi mestne avtonomije in deželnim knezom. J. Žontar, *Kranjski deželni vicedom*, str. 300–301.

²³ Prva oseba množine je uporabljena za mestno skupnost oziroma meščane.

²⁴ Leta 1463 je prišlo med Trstom in Benetkami do vojne zaradi tržaških prizadevanj, da speljejo trgovino med habsburškimi deželami in Benetkami preko svojega mesta. Trst je bil v tem spopadu poražen in je izgubil avtonomijo, v mesto pa je prišel deželnoknežji namestnik. F. Gestrin, *Trgovina slovenskega zaledja s primorskimi mesti*, str. 76–79; *Zgodovina Slovencev*, str. 239.

40 ²⁵ Friderik III. se je tedaj bojeval z bratom Albrehtom zaradi dedovanja obeh Avstrij (Zgornje- in Spodnjeavstrijskih dežel) – Friderika so nasprotniki oblegali na Dunaju, rešile pa so ga notranjeavstrijske čete pod Andrejem Baumkircherjem in pomoč češkega kralja Jurija Podiebrada. *Zgodovina Slovencev*, str. 239.

²⁶ Cesar Friderik III. se je mudil v Celju julija 1462, prim. njegov itinerar v P.-J. Heinig, *Kaiser Friedrich III. (1440–1493)*, str. 1367; I. Orožen, *Celska kronika*, str. 110.

S^ain innemen der angeslagen stattstewr von dems(elben) LXIII jar 140½ mr 30 d.

[21. okt.]

Er hat inngenomen prukhgelt an baiden prukken mr^{a)} 10 d 59.

Hüttgelt zu sannd Vrsula tag 26 d.

Auch hat er inngenomen zinss von den ekhern, so zu der prükken gehören 1 mr 30 d.

Von burgären am Rain^{b)} iren dinst zu der prukken 3 mr d.

Von dem stattember 1 tl d.

Von ainem vall 1 mr d.

Summa alles innemens 105 tl 65 d.

S^ain aussgab

Item der benant Caspar hat aussgeben vmb allerlay^o nottdurfft, n^amlich zu der prukken vnd ander notdurfft nach lautt des statschreib^aer auffschreiben 60 mr 12 d.

Item den viczdumben zu Cili zu vnsers hern des kaisers hannden 24 tl d statstewr.

Auch hat er geben sannd Daniels kapplan zu Cili 16 tl d s^ain stiftgelt.

Dem statschreib^aer s^ainen jarsold 4 tl d.

Dem stattbotten s^ainen sold 2 mr d.

Dem messn^r s^ainen sold von der v^r vnd pyrgglakken 2 tl d.

Dem ambtman zu Cili zinsz von der gannczen Padraw, die vnser allergenädigster herr der Romisch kais^r etc., der statt zu ainer waid vnd halt geben hat 2 mr d.

Abgang der stewr von den gefr^oyttten vnd oden hewseren 11 mr 3 d.

Summa der aussgab 102 tl 3 ß 5 d.

Vnd also ist der Caspar Sn^ayd^ar aussgab gegen s^ainem innemen gelegt vnd auf-
fgehebt vnd er ist dannoch der statt vber s^ain aussgab schuldig beliben 2½ tl d.

fol. 7'

a) pred tem prečrtano VIIIH (v pomenu 8½); kot posledica te korekture so denarne vrednosti pri tem vpisu navedene za oznakami enot.

b) n na razuri.

	<i>gld</i>	<i>lb</i>	<i>mr</i>	<i>d</i>
Njegovi prihodki od odmerjenega mestnega davka za omenjeno leto 1464, 140½ mark 30 pfenigov.			140	110
Prejel je mostnino od obeh mostov, 10 mark 59 pfenigov.			10	59
Stražarina na dan sv. Uršule, 26 pfenigov.			—	26
5 Za činž od njiv, ki pripadajo mostovoma, je prejel 1 marko 30 pfenigov.			1	30
Od meščanov na Bregu, ki služijo za mostova, 3 marke.			3	—
Od mestnega vedra 1 funt.		1		—
Od neke globe 1 marko.			1	—
10 Vsota vseh prihodkov 105 funtov 65 pfenigov.		105		65
Njegovi izdatki				
Omenjeni Gašper je izdal za različne potrebe, namreč za mostove in ostalo, v skladu z zapiski mestnega pisarja, 60 mark 12 pfenigov.			60	12
Vicedomu v Celju mestni davek za našega gospoda cesarja, 24 funtov.		24		—
Kaplanu pri Sv. Danijelu v Celju je dal štiftnino, 16 funtov.		16		—
Letno plačo mestnemu pisarju, 4 funte.		4		—
Plačo mestnemu slu, 2 marki.			2	—
20 Mežnarju plačilo za uro in pivski zvon, 2 funta.		2		—
Uradniku v Celju zakupnino od celega <i>Padraw</i> , ki ga je naš milostni gospod rimski cesar dal mestu za pašo, 2 marki. ²⁷			2	—
Davčni primanjkljaj od osvobojenih ²⁸ in opuščenih hiš, 11 mark 3 pfenige.			11	3
25 Vsota izdatkov 102 funta 3 šilinge 5 pfenigov.		102		95²⁹
Izdatki Gašperja Sneiderja so bili obračunani z njegovimi prihodki. Mestu dolguje preko svojih izdatkov ³⁰ 2½ funta.		2		120³¹
30				
35				

²⁷ Z nazivom *Amtmann* (uradnik) so označevali oskrbnika celjske gosposčine, ki je bila v tem času odana v zakup, prim. A. Muchar, *Urkunden-Regesten für die Geschichte Innerösterreichs*, št. 186, str. 463; I. Orožen, *Celska kronika*, str. 111 (vpis 1464, 21. decembra). Toponim *Padraw* razlaga Gubo s "Festwiese" (sejmišče). A. Gubo, *Geschichte der Stadt Cilli*, str. 178.

²⁸ Pri tem gre za privilegij "osvoboditve" oz. oprostive plačevanja davka, prim. F. Zwitter, *Starejša kranjska mesta in meščanstvo*, str. 41; A. Nared, *Dežela – knez – stanovi*, str. 174.

²⁹ Pravilna vsota znaša 96 lb 15 d.

³⁰ Nепorabljena razlika med prihodki in izdatki, oz. ostanek mestnih prihodkov, ki ga mora sodnik vrniti mestu.

³¹ Pravilna razlika danih vsot znaša 2 lb 210 d, ob upoštevanju posamičnih postavk pa 9 lb 50 d.

fol. 8

1465

Des Hainrêich Tennglêr raittung von dem LXV jar

[9. jun.] Anno domini millesimo CCCC LXVI an sannd Prêy^ams tag ist ain raittung be- 5
 schehen mit Hainrêichen Tenngler, wêilend stattrichtêr zu Cili vmb sêin innemen
 vnd aussgeben der stattstewr, vnd ander zûstênnd von dem LXV jar, das sich zu
 [24. apr.] sannd Jôrgen tag nachstuergangen geendet hat.

Summa alles sêins innemens von der stattstewr vnd prukgelt 142 mr 26 d. 10

Von hern Hannsen Sussenhaymêr an des Jorgen tott vall 6 guldêin.

Sêin aussgab

Den viczdumben zu vnsers hern des kaisêrs hannden an der stattstewr 24 tl d. 15
 Item hern Jacoben sannd Daniels kapplan sein stiftgelt 24 mr d.

Item dem stattschrêibêr an sêinem jarsold 4 tl d.

Item dem stattbotten an sêinem sold 2 tl d.

Item dem messnêr zu Cili an sêinem sold der vr vnd pÿrgglocken 2 tl d. 20

Item dem ambtman zu Cili zinss von der Padraw 2 mr d.

Item so hat die statt ettlichen an stewer gehenngt vnd sÛnst abgezugen, das der
 richtêr an hilff der statt nicht hat abnemen mugen, nemlich vom hern Wolfgann-
 gen Newnhawser vnd vill andern, facit 15 mr 20 d.

fol. 8' Item so hat der Hainrêich Tennglêr in anderen der statt nottdurfftin vmb allerlay 25
 aussgeben, nêmlîch zur paw baidêr prukken, auch dem pessrêr vnd richter, mit
 ander nottdurfft, do man den Khreÿczêr smid, burger zu Cili gericht hat, facit
 alles nach laut^a sêins auffschreibens 28^a) tl d^b) 86 vnd 6 guldêin.

Summa aller aussgab 87½ tl 66 d vnd 6 guldêin. 30

Vnd also ist auff heutt des Hainrêich Tennglêr aussgab gegen seinem innemen gelegt
 vnd auffgehebt vnd er ist der statt noch vber sein aussgab schuldig beliben 10½ mr d.

a) *popravljenô iz 27.*

b) *pred tem preçrtano 46.*

1465**Obračun Henrika Tennglerja za leto '65**

5 Leta Gospodovega 1466, na dan svetega Primoža, je bil opravljen obračun s Henrikom Tennglerjem, bivšim mestnim sodnikom v Celju, o njegovih prihodkih in izdatkih mestnega davka in ostalih pritikin za (obračunsko) leto '65, ki se je izteklo na preteklo jurjevo.

10 **Vsota** vseh njegovih prihodkov mestnega davka in mostnine, 142 mark 26 pfenigov.

Globa gospoda Hansa Žusemskega³² zaradi uboja Jurija, 6 goldinarjev.

Njegovi izdatki

15 Vicedomu v Celju mestni davek za našega gospoda cesarja, 24 funtov.

Štiftnino gospodu Jakobu, kaplanu pri Sv. Danijelu, 24 mark.

Letno plačo mestnemu pisarju, 4 funte.

Plačo mestnemu slu, 2 funta.

20 Mežnarju plačilo za uro in pivski zvon, 2 funta.

Uradniku v Celju zakupnino od *Padraw*, 2 marki.

Mesto je nekaterim (meščanom) odložilo plačilo davka, in sicer je odšteti skupno 15 mark 20 pfenigov, ki jih sodnik ni mogel pobrati od Wolfganga Neuhouserja in mnogih drugih.

25 Henrik Tenngler je izdal glede na njegove zapiske za različne ostale mestne potrebe; namreč za gradnjo obeh mostov, pa tudi za rablja,³³ sodnika in za druge potrebe v zvezi s sojenjem kovaču Kreuzerju, skupaj 28 funtov 86 pfenigov in 6 goldinarjev.

30 **Vsota** vseh izdatkov znaša 87½ funtov 66 pfenigov in 6 goldinarjev.

Izdatki Henrika Tennglerja so bili danes obračunani z njegovimi prihodki. Mestu dolguje preko svojih izdatkov³⁴ 10½ mark.

<i>gld</i>	<i>lb</i>	<i>mr</i>	<i>d</i>
		142	26
6			
	24		—
		24	—
	4		—
	2		—
	2		—
		2	—
		15	20
6	28		86
6	87		186
		10	80

32 *Oskrbnik Spodnjega gradu. E. Birk, Urkunden-Auszüge, št. 731, str. 409; I. Orožen, Celska kronika, str. 111.*

33 *Možen bi bil tudi prevod "kazenskega sodnika".*

34 *Neporabljena razlika med prihodki in izdatki, oz. ostanek mestnih prihodkov, ki ga mora sodnik vrniti mestu.*

fol. 9

1466

Ain raittung mit dem Vrban Rittenplaskg von dem LXVI jar

[4. sep.] Anno domini M CCCC LXVII^o^{a)} an freitag nach sand Gilligen tag ist raittung beschehen mit dem Vrban Rittenplaskg, weilend richter zu Cili vmb sein innemen vnd aussgeben der stattstewr vnd andern dingen von dem LXVI jar, das sich zu sannd Jorgen tag nachstuerganngen geenndet hat. 5

[24. apr.] Von erst so hat er von der angeslagen stattstewr in dems(elben) jar inngenomen 85 mr d 57. 10
 Von hern Hannsen Süssenhaymer an dem vall vom Jörgen tott 6 guldē in gelt. Von Hainreich Tenngler weilend richter zu Cili an seiner geltschuld 11 mr 47 d. So hat er inngenomen prukhgelt an der Khödin vnd zu Hagenpuch 1 mr 6 d. Sigelgelt 72 d. 15

Summa alles innemens 107½ mr 2 d.

Sēin aussgab

Item den viczdumben hat er zu vnsers hern des kaisers hannden die^{b)} stattstewr, nēlich 24 tl d aussgericht. 20
 Item er hat aussgeben sannd Daniels kaplan sein stiftgelt 16 tl d.
 Item dem statschreiber ain halben jarsold 2 tl d.
 Item dem allten stattschreiber 80 d. 25
 Item der Klawbensthin vmb den akher an der Selczen 5 mr d.^{c)}
 Item dem messner sein jarsold von der v̄r vnd pyrgglocken 2 tl d.
 Item dem schergen 2 mr d sein jarsold.
 So hat der Vrban sūnst vmb allerlay der statt nottdürfft, zümerleütten, smiden, vmb sagdillen, puluer vnd potenlon nach ausswēysung seines registers aussgeben 22½ tl 86 d. 30

Summa der aussgab 71½ tl 86 d.

Vnd also ist der Vrban Rittenplaskg aussgab gegen seinem innemen gelegt vnd auffgehbt vnd ist der statt dannoch schuldig beliben 116 d, die hat er der statt beraitt aussgericht vnd damit gancz bezallt. 35

a) *popravljeno iz LXVI°.*

b) *pred tem prečrtan del besede.*

c) *ob robu pripis nota.*

1466**Obračun z Urbanom Rittenplaskom za leto '66**

5 Leta Gospodovega 1467, v petek po sv. Egidiju, je bil opravljen obračun z Urbanom Rittenplaskom, bivšim mestnim sodnikom v Celju, o njegovih prihodkih in izdatkih mestnega davka in ostalih stvari za (obračunsko) leto '66, ki se je izteklo na preteklo jurjevo.

10 Najprej je od odmerjenega davka v omenjenem letu prejel 85 mark 57 pfenigov. Od globe Hansa Žusemskega za uboj Jurija, 6 goldinarjev v (srebrnem) denarju. Od bivšega celjskega sodnika Henrika Tennklerja na račun njegovega dolga, 11 mark 47 pfenigov.

Prejel je mostnino na Hudinji³⁶ in v Gaberjah, 1 marko 6 pfenigov.

15 Pečatnina³⁷ 72 pfenigov.

Vsota vseh prihodkov 107½ mark 2 pfeniga.

Njegovi izdatki

20 Vicedomu v Celju je izplačal mestni davek za našega gospoda cesarja, 24 funtov.

Kaplanu pri Sv. Danijelu je izplačal štifnino, 16 funtov.

Polovično letno plačo mestnemu pisarju, 2 funta.

25 Staremu mestnemu pisarju 80 pfenigov.

Klaubensthinovki za njivo v Selcah³⁸ 5 mark.

Mežnarju plačilo za uro in pivski zvon, 2 funta.

Letno plačo sodnemu slugi, 2 marki.

30 Sicer je Urban v skladu z njegovim registrom za različne potrebe mesta: tesarjem, kovačem, za deske, smodnik in plačilo slom, izplačal 22½ funtov 86 pfenigov.

Vsota izdatkov 71½ funtov 86 pfenigov.

35 Izdatki Urbana Rittenplaska so bili obračunani z njegovimi prihodki. V skladu s tem mestni sodnik dolguje mestu 116 pfenigov, ki jih je že izročil in s tem v celoti poplačal dolg.

<i>gld</i>	<i>lb</i>	<i>mr</i>	<i>d</i>
		85	57
6 ³⁵		11	47
		1	6
		—	72
		107	82
	24		—
	16		—
	2		—
		—	80
		5	—
	2		—
		2	—
	22		206
		71	206
		—	116³⁹

40 ³⁵ Upoštevani tečaj goldinarja je 283½ d.

³⁶ Verjetno blizu "hrvaškega" mlina.

³⁷ Pečatnina (Siegelgelt) je pristojbina, ki so jo meščani plačevali mestnemu sodniku za pečatenje njihovih listin z mestnim pečatom, prim. B. Otorepec, *Srednjeveški pečati in grbi*, str. 140.

³⁸ Zaselek vzhodno od mesta, onstran Voglajne.

³⁹ Pravilna razlika vsot znaša 44 d v korist sodnika.

fol. 10

1467

Des Andre Sattl^ar raittung von dem LXVII jar

[25. nov.] Anno domini M CCCC LXVIII an sannd Kathr^aein tag ist raittung getan mit 5
Anndren Sattl^ar weilend stattricht^ar zu Cili vmb sein innemen vnd aussgeben
zwäyer^a) stewr in seiner verwesung des LXVII jares, das sich zu sannd Jörgen tag
[24. apr.] nachstuergangen geendet hat.

Summa der ersten stewr zu der statt nottdurfft 18½ mr 58 d. 10
So bringt die ander stewr 107½ mr minus 10 d.
Sigelgelt 48 d.

Summa alles innemens 84 tl 3 ß 6 d. 15

S^ain aussgab

Von erst hat der Anndre den viczdumben aussgericht 24 tl d statstewr zu vnsers
hern des kaisers etc. handen.
Dem kapplan sannd Daniels altar 16 tl d s^ain stiftgelt. 20
Dem stattschr^aib^ar s^ainen jarsold 4 tl d.
Dem stattbotten s^ainen sold 2 mr d.
Dem messn^ar seinen sold von der v^r vnd p^orgglocken 2 tl d.
fol. 10' Dem ambtman zu Cili zinss von der Padraw 2 mr d.
So hat der Anndre Sattl^ar vmb allerlay der statt nottdurfft auf törprukgen vnd 25
zerung gen Gr^aecz nach laut des auffschreibens aussgeben 29½ mr 64 d.
Abgang der stewr von ettlichen gefr^eyttten vnd åden hewseren 8½ mr 60 d.

Summa der aussgab 74½ tl 4 d. 30

Also ist des Anndre Sattl^ar aussgab gegen s^ainem innemen gelegt vnd er ist noch
der statt vber sein aussgab schuldig beliben 14½ mr 52 d. 35

a) *pred tem prečrtano der.*

1467**Obračun Andreja Sattlerja za leto '67**

5 Leta Gospodovega 1468, na dan sv. Katarine, je bil opravljen obračun z Andrejem Sattlerjem, bivšim mestnim sodnikom v Celju, o njegovih prihodkih in izdatkih dveh mestnih davkov v času njegove uprave (obračunskega) leta '67, ki se je izteklo na preteklo jurjevo.

10 Znesek prvega davka za potrebe mesta 18½ mark 58 pfenigov.
Drugi davek znaša 10 pfenigov manj kot 107½ mark.
Pečatnina⁴⁰ 48 pfenigov.

Vsota vseh prihodkov 84 funtov 3 šilinge 6 pfenigov.

15

Njegovi izdatki

Najprej je Andrej izplačal vicedomu 24 funtov mestnega davka v roke našemu gospodu cesarju.

20 Štíftnino kaplanu pri oltarju Sv. Danijela, 16 funtov.

Letno plačo mestnemu pisarju, 4 funte.

Plačo mestnemu slu, 2 marki.

Mežnarju plačo za uro in pivski zvon, 2 funta.

Uradniku⁴¹ v Celju zakupnino od *Padraw*, 2 marki.

25 Izdatki Andreja Sattlerja za različne mestne potrebe na mostu pri mestnih vratih in za potne stroške v Gradec, (znašajo) po zapiskih 29½ mark 64 pfenigov.⁴²

Davčni primanjkljaj od nekaterih osvobojenih in opuščeni hiš, 8½ mark 60 pfenigov.

30 **Vsota** izdatkov 74½ funtov 4 pfenige.

Izdatki Andreja Sattlerja so bili obračunani z njegovimi prihodki. Mestu preko svojih izdatkov⁴⁴ dolguje 14½ mark 52 pfenigov.

35

⁴⁰ Glej pojasnilo zgoraj, op. 37.

⁴¹ Kot uradnik/zakupnik (Amtmann) se tega leta pojavlja Janez Radmanskdorfer, ki ga Ignac Orožen pomotoma naredi kar za župana. J. Chmel, *Regesta Friderici III.*, št. 5074, str. 516; št. 5192, str. 524; št. 5195, str. 525; I. Orožen, *Celska kronika*, str. 111.

⁴² Leta 1467 je cesar denarni prispevek za utrjevanje mesta terjal tudi od Radmanskdorferja in mitninskega zakupnika Janeza Voilmeja. J. Chmel, *Regesta Friderici III.*, št. 5192, str. 524; št. 5193, str. 525; I. Orožen, *Celska kronika*, str. 111.

⁴³ Pravilna vsota znaša 72 lb 124 d.

⁴⁴ Neporabljena razlika med prihodki in izdatki, oz. ostanek mestnih prihodkov, ki ga mora sodnik vrniti mestu.

⁴⁵ Izračun je pravilen, glede na napako pri vsoti izdatkov pa je saldo za 2 lb prenizek.

<i>gld</i>	<i>lb</i>	<i>mr</i>	<i>d</i>
		18	138
		107	70
		—	48
	84		96
	24		—
	16		—
	4		—
		2	—
	2		—
		2	—
		29	144
		8	140
	74		124⁴³
		14	132⁴⁵

Daran hat er den richtären zu jaren aussgericht vncz auf das LXXX jar 10 mr d, die dieser richter yeder seinen taill verraitt haben.^{a)}

T(raditur) noch 4½ mr 52 d.

fol. 11

1468

Des Panngraczen Fenndel raittung von dem LXVIII jar

[31. jan.]

[24. apr.]

Anno domini millesimo CCCC LXX an mittichen vor vnserr lieben frawen tag der liechtmess ist raittung beschehen mit Panngraczen Fenndel w^ailend richter zu Cili vmb s^ain innemen vnd aussgeben der statstewr vnd ander zust^aennd von dem LXVIII jar, daz sich zu sannd Jorgen tag in dem LXVIII jar vergangen genndet hat.

Der benant Panngracz hat inngenomen von der statstewer 119 tl 72 d. Vom Jannczecz Khramer an ainem vall 2 mr d. Sigelgelt 48 d.

Summa innemens 120½ tl 80 d.

S^ain aussgab

fol. 11'

Item den viczdumben hat er zu vnsers hern des kaisers hannden aussgericht statstewr 24 tl d.
 Dem stattschr^aib^ar s^ainen sold 4 tl d.
 Dem stattbotten s^ainen sold 2 mr d.
 Sannd Daniels kapplan s^ain stiftgelt 16 tl d.
 Dem messn^ar s^ainen sold von der v^r vnd pyrgglocken 2 tl d.
 Item ettlichen nachparen zerung gen Marchburg vnd gen Gr^aecz von der Juden wegen, die den Incoscha von des sucher wegen geladen haben 6½ tl 50 d, das solt der Incoscha zallt haben.
 Item dem ambtman zu Cili zinss von der Padraw wegen 2 mr d.
 Item auch so hat der Panngracz aussgeben zymerl^autten, dy an der mawr vnd weer gearbaitt vnd z^ugericht haben, nachdem vnd Anndre P^aemkircher ain sw^aren

^{a)} ob robu pripis nota.

<i>gld</i>	<i>lb</i>	<i>mr</i>	<i>d</i>
		10	—
		4	132
		119	72
		2	—
		—	48
	120		200
	24		—
	4		—
		2	—
	16		—
	2		—
	6		170
		2	—

Iz te vsote je izplačal 10 mark pfenigov sodnikom za posamezna leta do vključno '80, od česar so ti sodniki obračunali vsak svoj del.⁴⁶

Dolguje še 4½ marke 52 pfenigov.

1468

Obračun Pankraca Fenndla za leto '68

Leta Gospodovega 1470, v sredo pred svečnico, je bil opravljen obračun s Pankracom Fenndlom, bivšim mestnim sodnikom v Celju, o njegovih prihodkih in izdatkih mestnega davka in drugih pritiklin (obračunskega) leta '68, ki se je izteklo na preteklo jurjevo leta '69.

Omenjeni Pankrac je prejel iz naslova mestnega davka 119 funtov 72 pfenigov. Od neke globe Jančca Khramerja⁴⁷ 2 marki. Pristojbina za pečatenje 48 pfenigov.

Vsota prihodkov 120½ funtov 80 pfenigov.

Njegovi izdatki

Vicedomu je izplačal mestni davek v roke našemu gospodu cesarju, 24 funtov.

Plačo mestnemu pisarju, 4 funte.

Plačo mestnemu slu, 2 marki.

Štiftnino kaplanu pri Sv. Danijelu, 16 funtov.

Mežnarju plačo za uro in pivski zvon, 2 funta.

Potne stroške meščanom, ki so šli v Maribor in Gradec zaradi Judov, ki so poklicali Inkošo v zvezi z obrestmi v višini 6½ funtov 50 pfenigov, ki bi jih moral plačati.

Uradniku v Celju zakupnino od *Padraw*, 2 marki.

Pankracovi izdatki tesarjem, ki so delali na obzidju in obrambnih napravah ter jih pripravili, potem ko je Andrej Baumkircher⁴⁸ začel hudo vojno; prav tako

⁴⁶ Očitno vpis, ki je bil dodan naknadno; napovedanih zneskov ni mogoče zaslediti v obračunih zadevnih sodnikov.

⁴⁷ Morda gre za sina celjskega meščana Janeza (Hansa) Kramerja, ki je leta 1453 prodal travnik pred mestom v pomirju, ob Hudinji. ARS 1063, ZL, 1453, nov. 22.

⁴⁸ Andrej Baumkircher je v boju za avstrijsko dediščino podprl cesarja, a ostal nepoplačan, zato se je s somišljeniki uprl Frideriku III., ki je nadenj poslal najemniške čete. Pod pritiskom stanov sta nasprotnika leta 1470 sklenila mir, Baumkircher pa je dobil odškodnino, vendar ga je cesar kasneje osumil kovanja zarote ter ga leto zatem dal v Gradcu aretirati in usmrtiti. Zgodovina Slovencev, str. 239, 241.

krieg angefangen hett, auch vmb pulluer, pley, pottenlon vnd vmb allerlay nottdurfft, das ganncz jar nach ausweysung s^aeins aufschreibens 59½ tl 69 d.

Summa der aussgab 115 tl 39 d.

Vnd also ist des Panngraczen Fenndel aussgab gegen s^ainem innemen gelegt vnd auffgehebt vnd die statt^{a) b)} ist dem Panngraczen^{b)} schuldig beliben 8½ mr vnd 1 d.

fol. 12

1469

Des Micheln Swaben raittung von dem LXVIII jar vnd von dem LXX jar vncz auf sand Daniels tag

[21. jul.]

[27. nov.]

[24. apr.]

[21. jul.]

Anno domini M CCCC LXX an eritag nach sannd Kathrein tag ist ain raittung beschehen mit Micheln Swaben w^ailend stattricht^ar zu Cili vmb sein innemen vnd aussgeben in siener verwesung dess(elben) gericht^s von dem LXVIII jar vnd von dem LXX jar von sand Jörgen tag vncz auff sannd Daniels tag, nachdem vnd er von s^aeins handdels wegen, den er an s^ainen w^aib vnd knecht beganggen hett, an dems(elben) sand Daniels tag abgesezt ward.

Summa innemens zwayer stewr 356 mr 74 d.

S^ain innemen an v^allen von Pangraczen Fenndel 8 tl d.

Von Michelen Saxenueld^ar 16 tl d.

Von Michelen Sowitsch 4 guld^ain.

Sigelgelt ½ tl d.

Von dem lanndtgericht, das man ain z^aeitt von hern Josten Hawser, hauptman bestannnd hett 2 tl 3 ß 10 d.

Er hat ettwas gehülcz vnd allt pretter verkaufft vmb 10½ ß d.

Er hat von hern Anndren Hohenwarter an versessen stewren ingenomen 10 tl d.

Von 41 fragner^ain von 15 wochen.

Summa alles innemens 282 tl 5 ß 2 d.

fol. 12'

S^ain aussgab

Item Gregoren Dinstel viczdumb zu Cili zu vnsers hern des kaisers^a handden 24 tl^{c)} d stattstewr.

Sannd Daniels kapplan sein stiftgelt von dem LXVIII jar 16 tl d.

Dem stattschreiber^a seinen sold 4 tl d.

a) *pred tem prečrtano* er ist noch der.

b-b) *vstavljeno nad vrstico.*

c) *pred tem radirano* ß.

<i>gld</i>	<i>lb</i>	<i>mr</i>	<i>d</i>
	59		189
	115		39
		8	81
		356	74
	8		—
	16		—
4			120
	—		100
	2		75
	1		—
	10		—
	282		152⁵⁰

izdatki za smodnik, svinec, plačila slom in za različne potrebe preko celega leta, v skladu z njegovimi zapiski, 59½ funtov 69 pfenigov.

Vsota izdatkov 115 funtov 39 pfenigov.

Izdatki Pankraca Fenndla so bili obračunani z njegovimi prihodki. Mesto dolguje Pankracu 8½ mark in 1 pfenig.

1469

Obračun Mihaela Swaba za leto '69 in leto '70 do sv. Danijela

Leta Gospodovega 1470, v torek po sv. Katarini, je bil opravljen obračun z Mihaelom Swabom, bivšim mestnim sodnikom v Celju, o njegovih prihodkih in izdatkih v času njegove uprave omenjenega sodišča za (obračunsko) leto '69, in za leto '70 od sv. Jurija do sv. Danijela, potem ko je bil zaradi tega, kar je storil svoji ženi in hlapcu, na dan sv. Danijela odstavljen.

Skupaj prihodki dveh davkov 356 mark 74 pfenigov.

Njegovi prihodki od glob Pankraca Fenndla, 8 funtov.

Od Mihaela Saxenfelderja 16 funtov.

Od Mihaela Soviča 4 goldinarje.

Pristojbina za pečatenje ½ funta.

Od deželskega sodišča, ki ga je imelo mesto nekaj časa v zakupu od glavarja Jošta Hauserja, 2 funta 3 šilinge 10 pfenigov.

Prodal je nekaj lesa in starih desk za 10½ šilingov.

Od Andreja Hohenwartera je prejel na račun zaostalih davkov 10 funtov.

Od 41 branjevka za 15 tednov.⁴⁹

Vsota vseh prihodkov 282 funtov 5 šilingov 2 pfeniga.

Njegovi izdatki

Celjskemu vicedomu Gregorju Dinstlu je izplačal v roke našemu gospodu cesarju mestni davek, 24 funtov.

Kaplanu pri Sv. Danijelu štiftnino za leto '69, 16 funtov.

Plačo mestnemu pisarju, 4 funte.

⁴⁹ Zadevna vsota ni navedena.

⁵⁰ Vsota je višja, kot jo izkazujejo navedene postavke. Očitno vključuje tudi prihodek od branjevka, ki je v čistopisu izpuščen. Ob upoštevanju tečaja goldinarja (250 d), ki je izpričan za leto 1471, bi ta prihodek znašal 3 lb 143 d.

Dem stattbotten seinen sold 2 mr d.

Dem messn^ar seinen sold von der v^or vnd pyrgglocken 2 tl d von dem LXVIII jar. Vnd auf das LXX jar 1 mr d.

Item der Swab hat aussgeben das 1½ jar vmb gehulcz, schintel, negel, latten, zymerleutten, smiden, vmb sagdillen vnd all ander nottdurfft zur^{a)} paw der erkher, postein, torprukken, türel, auch im ratthaws, nach laut seins auffschreibens 208½ tl 19½ d.

Auch hat er aussgeben ettlichen nachparen vmb gehülcz vnd sagdillen, das man zur paw der statt von in kaufft hat, auch ettwas zerung der soldner aus den m^arckhten vnd der zymerleütt, facit 57½ mr 4½ d.

Summa aller aussgab 295 tl 24 d.

Vnd also ist ains gen dem andern sein aussgab gen s^ainem innemen gelegt vnd auffgehebt vnd die statt ist demselben Michelen Swaben schuldig beliben 18½ mr 32 d. Dieselb schuld vnd noch ain schuld, die man im in ainer andern aussgab schuldig belaib, ist im in seiner raittung, so er nachmallen von dem LXXVIII jar getan hat abgezogen worden vnd ist zallt.

fol. 13

1470

[21. jul.] **Aber des Panngraczen Fenndel raittung von sannd Daniels tag**
[24. apr.] **in dem LXX jar vncz auff sannd Jörgen tag**

[12. maj] Anno domini M CCCC LXXI an sannd Panngraczen tag ist ain raittung beschehen mit Panngraczen Fenndel w^ailennd stattricht^ar zu Cili vmb s^ain innemen vnd aussgeben der statstewren vnd der söldner stewr, als er das gericht zu sannd Daniels tag nach dem vnd der Michel Swab richt^ar von s^ainer verhandlung wegen abgeseckt ward, inngenomen vnd^{b)} vncz auff den verganngen sannd Jörgen tag gehandelt vnd verweset hat.

Sein innemen von der angeslagen stewr in derselben z^aeitt 109 tl d.

Item aber hat er inngenomen ain stewr, die vnser herr der Römisch kais^ar zu bezcallung des Gillig Hundt den sein gnad mit 100 gld auf vns geschaffen hat 122 gld 89 d.

Von fragn^aerin 4 mr 25 d.

Sigelgelt 48 d.

Summa alles innemens 112 tl 82 d vnd 122 gld.

a) pred tem prečrtan del besede.

b) d popravlj^aen iz cz.

S^{ein} aussgab

fol. 13'

[24. apr.]

Von erst den viczdumben zu vnsers hern des kaisers hannden 24 tl d stattstewr.

Item dem kapplan sannd Daniels altar sein j^{erlich} stiftgelt 16 tl d.

Item dem stattschreib^{er} an s^{ein}em jarsold 4 tl d.

Item dem stattbotten an s^{ein}em sold 2 mr d.

Item dem Gillig Hundt von der angeslagen stewr 100 guld^{ein}.

Dem mesn^{er} von der vr vnd pyrglocken 2 tl d.

Der Panngracz hat aussgeben vmb allerlay der statt nottdurfft, auch zur paw der statt, der törprukken, erkher, auch vmb sagdillen vnd gehülcz nach laut s^{eins} auffschreibens 42½ mr d.

Dem anslah^{er} im turen von vnser frawen tag der purd vncz auf sannd Jorgen tag 15½ mr 20 d.

Er hat geben dem Jannczecz 11½ tl d vnd dem Schörtel 8 gld an den 60 tl d, die dy statt der lanndschafft gelihen hat vnd demselben Wennko an seinem sold geben haben.^{a)}

Dem Micheln Swaben wirdt^{b)} sein stewart auffgehebt, facit 5 tl d vnd 7 gld, die im kunfftiglich an s^{einer} schuld abgeen werden.

Dem Strass^{er} zerung gen V^olkhenmarkht 2 tl d.

Hennnuss dem Johannes 2 gld stewr.

Abgang der gewöndlichen stewr 4 tl minus 4 d.

Abgang der andern stewr 2½ mr 37 d.

Summa der aussgab 121 tl 73 d vnd 122 gld.

Vnd also ist des Panngraczen aussgab gen s^{ein}em innemen gelegt vnd auffgehebt vnd der Panngracz ist der stat schuldig beliben 8½ mr 68 d, die s^{ein} dem Panngraczen abgezogen gen seiner schuld des gericht in dem LXVIII jar.

a) *ob robu pripis nota.*

b) *vstavljeno nad vrstico.*

	<i>gld</i>	<i>lb</i>	<i>mr</i>	<i>d</i>
Njegovi izdatki				
Vicedomu mestni davek v roke našemu gospodu cesarju, 24 funtov.		24	—	—
Kaplanu pri oltarju Sv. Danijela letno štiftnino, 16 funtov.		16	—	—
5 Letno plačo mestnemu pisarju, 4 funte.		4	—	—
Plačo mestnemu slu, 2 marki.			2	—
Egidiju Hundtu od odmerjenega davka, 100 goldinarjev.	100			
Mežnarju za uro in pivski zvon, 2 funta.		2	—	—
10 Pankrac je za različne mestne potrebe; za gradnjo v mestu, na mostu pri mestnih vratih, pomolih, za deske in stavbni les, po svojih zapiskih plačal 42½ mark.			42	80
Pritrkovalcem v zvoniku od malega šmarna do jurjevega, 15½ mark 20 pfenigov.			15	100
15 Janču je dal 11½ funtov, Schortlu pa 8 goldinarjev od 60 funtov, ki jih je mesto posodilo stanovom in dalo Wennku za njegovo plačo.	8	11		120
Mihaelu Swabu je bilo oproščeno plačilo 5 funtov in 7 goldinarjev davka, kar mu bo v prihodnje odšteto od njegovega dolga.	7	5		—
20 Strasserju ⁵⁴ potne stroške v Velikovec, 2 funta.		2		—
Odlog plačila davka Janezu, 2 goldinarja.	2			
Primanjkljaj običajnega davka 4 pfenige manj kot 4 funte.			3	236
Primanjkljaj drugega davka 2½ marki 37 pfenigov.			2	117
Vsota izdatkov 121 funtov 73 pfenigov in 122 goldinarjev.	122	121		73⁵⁵
25 Pankracovi izdatki so bili obračunani z njegovimi prihodki. Pankrac dolguje mestu 8½ mark 68 pfenigov, ki se Pankracu odštejejo od dobroimetja v zvezi z upravljenjem sodišča v letu '68. ⁵⁶			8	148⁵⁷

⁵⁴ *Imenitnega in premožnega Štefana Strasserja je cesar "pomilostil" in mu dovolil vrnitev v domače mesto marca 1462, potem ko je med bojem za celjsko dediščino podprl Jana Vitovca, ki je spomladi 1457 oblegal Friderika III. na Zgornjem Celju. Strasserju izgon očitno ni škodil, saj se tudi poslej pogosto pojavlja na straneh računске knjige bodisi kot mestni odposlanec bodisi kot mestni sodnik. E. Birk, *Urkunden-Auszüge*, št. 553, str. 383; I. Orožen, *Celska kronika*, str. 98 in 110.*

⁵⁵ *Pravilna vsota znaša 117 gld 110 lb 93 d.*

⁵⁶ *8½ mr 1 d, glej zgoraj, str. 25.7.*

⁵⁷ *Saldo se ne ujema niti z razliko vsot niti z razliko posamičnih postavk. Ob upoštevanju slednjih in pri tečaju dukata 250 d bi znašal 7 mr 99 d.*

fol. 14

1471

Des Lorenczen Schörtel raittung von den LXXI vnd LXXII jaren.

Von erst s^{ein} raittung von dem LXXI jar

- [22. jul.] Anno domini millesimo CCCC LXXII an sannd Maria Magdalen tag ist ain raittung beschehen mit Lorennczen Shörttel richter zu Cili vmb sein innemen vnd aussgeben der stattstewr vnd andern zust^aennden von dem LXXI jar, das sich
- [24. apr.] zu sannd Jörgen tag nachstuergangen geendt hat. 10
- Von erst hat der Sch^orttel inngenomen von der angeslagen stewr desselben jares 86 tl d 52.
- Von Anndren Mindorff^a sein versessen stewr 5 tl d.
- Von Panngraczen Fenndel an seiner schuld ½ tl d. 15
- Von den prottpekkin vnd fragn^aerin 3 tl 26 d.
- [24. apr.] Vom Pyssanicz von sand Jorgen seinen vall darumb, das er ainen von ainer stutten wegen vergewisst hett vnd dem rechten nicht nachkhomen ist 5 gld, facit 5 tl 50 d.
- Von Jvrgen Purkhart sein stattstewr 5 tl d.
- So hat der richter von dem viczdumb emphanen, daz im die statt dargelihen hett 21½ tl 57 d. 20

Summa alles innemens von dem LXXI jar 126½ tl 40 d.

S^{ein} auszgab

- Item der richter hat aussgeben vmb 6 hakkenp^uxen, vmb siben handp^uxen, vmb 6 mödel vnd z^ymerle^utten zu paw der weer, prukken vnd allerlay^y ander nottd^urfft, facit 41½ tl 3 ß 18½ d.
- fol. 14' Item dem viczdumb hat er aussgeben anstat vnsers hern des kais^aers an der stattstewr 24 tl d. 30
- Item dem kapplan sannd Daniels alltars^a) s^{ein} stiffgelt^b) nach dem vnd er auff die stattstewr gestift ist 16 tl d.
- Dem stattschre^aiber seinen jarsold 4 tl d.
- Dem stattbotten s^ainen jarsold 2 mr d. 35
- Dem messn^aer zu Cili seinen sold von der v^r vnd p^yrgglocken 2 tl d.
- Item dem amtman zu Cili den zinsz von der hallt an der Padraw 2 mr d.
- Item so hat sich^c) der richter bezallt zwa^y vnd dr^eyssikg phunt d, die er der statt dargelihen hett, zu dem anlehen der 60 tl d, die d^y statt der lanndschaft in St^eyeren nach schreiben vnsers hern des kaisers auch der lanndschaft begen zu bezallung des Wennko dargelihen hat. Solh 60 tl d sol die statt an der lannd-

a) *pred tem prečrtano kapplan.*

b) *sic.*

c) *vstavljeno nad vrstico.*

1471

Obračun Lovrenca Schörtlta za leti '71 in '72*Najprej obračun za leto '71*

Leta Gospodovega 1472, na dan sv. Marije Magdalene, je bil opravljen obračun z Lovrencem Schörtlom, sodnikom v Celju, o njegovih prihodkih in izdatkih mestnega davka in ostalih pritiklin za leto '71, ki se je izteklo na preteklo jurjevo.

Najprej Schörtltovi prihodki od odmerjenega davka za omenjeno leto, 86 funtov 52 pfenigov.

Od Andreja Mindorferja zaostali davek, 5 funtov.

Od dolga Pankraca Fenndla, ½ funta.

Od pekaric in branjev, 3 funte 26 pfenigov.

Od Pyssaniczove globe, ker je na Jurjevo nekoga prevaral v zvezi z neko kobilo in ni prišel na obravnavo, 5 goldinarjev, kar znese 5 funtov 50 pfenigov.⁵⁸

Mestni davek od Jurija Purkarta, 5 funtov.

Sodnik je (kot vračilo dolga) prejel od vicedoma, ki mu je mesto posodilo 21½ funtov 57 pfenigov.

Vsota vseh prihodkov za leto '71 126½ funtov 40 pfenigov.

Njegovi izdatki

Sodnik je plačal za 6 arkebut, 7 ročnih topičev, 6 "mödel?"; tesarjem za gradnjo branika, mostu in za različne druge potrebe, 41½ funtov 3 šilinge 18½ pfenigov.

Od mestnega davka je izplačal vicedomu kot namestniku našega gospoda cesarja, 24 funtov.

Kaplanu pri oltarju Sv. Danijela štiftnino, ki se krije iz mestnega davka, 16 funtov.

Letno plačo mestnemu pisarju, 4 funte.

Letno plačo mestnemu slu, 2 marki.

Mežnarju za uro in pivski zvon, 2 funta.

Uradniku v Celju zakupnino od paše na *Padraw*, 2 marki.

Sodnik si je izplačal 32 funtov, ki jih je posodil mestu za posojilo v skupni višini 60 funtov, ki ga je mesto dalo štajerskim deželnim stanovom na podlagi dopisa našega gospoda cesarja za plačilo Wenku. Teh 60 funtov naj mesto terja od

⁵⁸ Goldinar je obračunan po kurzu 250 črnih pfenigov.

⁵⁹ Pravilna vsota znaša 126 lb 185 d.

schafft vordern oder hinfür an ainen solhen anslag wider einzziehen, der sol der Schörttel voraus fleisz haben vnd die statt auch daran monen.^{a)}

Dem Jannczecz hat er geben 8 tl d^{b)} zu des Wennko lehen.^{b)}

Dem Micheln Swaben an seiner schuld 4 tl d.

Dem richter^a get ab von ettlichen^o äden^a heuseren 2½ mr 44 d.

5

Summa aller aussgab 136½ tl 2½ d.

Vnd also ist des Lorennczen Schorttel aussgab gegen seinem innemen gelegt vnd die statt ist im vber sein aussgab schuldig beliben 9½ tl 47½ d.

10

fol. 15

1472

Die ander raittung mit demselben Lorennczn Schörttel vmb sēin innemen vnd aussgeben von dem LXXII jar vnd ist geschehen an sannd Achaczen tag in dem LXXIII jar.

15

[22. jun.]

Sēin innemen von zwain angeslagen stewren in demselben jar 172 tl 34 d.

20

Von den fragnērin hat er noch nicht abgenomen.

Von hern^{c)} Hannsen Abprechēr^a an der stattstewr, darumb er mit der statt abprechen hat 5 tl d.

Vom Jörgen Purkhartt 5 tl 50 d.

25

Summa des innemens 182 tl 84 d.

Sēin auszgab

Von erst dem turner im kloster turen sēinen sold in dems(elben) jar auff ettlich wochen 5 mr 50 d.

30

Item dem viczdumb zu Cili zu vnsers allergenedigisten herrn hannden an der stattstewr 24 tl d.

Dem kapplan sannd Daniels zu^{d)} Cili sēin stiftgelt von der stattstewr 16 tl d.

Stattschreibēr^a sēinen jarsold 4 tl d.

35

Dem stattbotten sēinen sold 2 mr d.

40

a) *ob robu pripis nota.*

b-b) *pripisano z drugo roko.*

c) *h popravljn čez neko drugo črko.*

d) *pred tem pomotoma ponovno zapisano kapplan.*

<i>gld</i>	<i>lb</i>	<i>mr</i>	<i>d</i>
	8		—
	4		—
		2	124
	136		122,5⁶²
	9		167,5⁶³
	172		34
	5		—
	5		50
	182		84
		5	50
	24		—
	16		—
	4		—
		2	—

deželnih stanov ali pa znesek vključi v eno od prihodnjih (davčnih) odmer, za kar naj poskrbi Schörstel⁶⁰ in glede tega tudi opomni mesto.

Jančcu je dal 8 funtov za Wenkov⁶¹ fevd.

Mihaelu Swabu iz naslova njegovega dolga, 4 funte.

5 Sodnikov primanjkljaj od nekaterih opustelih hiš, 2½ marki 44 pfenigov.

Vsota vseh izdatkov 136½ funtov 2½ pfenigov.

10 Izdatki Lovrenca Schörstla so bili obračunani z njegovimi prihodki. Mesto mu preko njegovih izdatkov dolguje 9½ funtov 47½ pfenigov.

1472

15 **Drugi obračun z Lovrencem Schörstlom o njegovih prihodkih in izdatkih za leto '72, ki je bil opravljen na dan sv. Ahaca v letu '73**

20 Njegovi prihodki od dveh odmerjenih davkov v omenjenem letu, 172 funtov 34 pfenigov.

Od branjevka ni prejel še nič.

Od neporavnane mestnega davka gospoda Hansa Aprecherja, 5 funtov.

25 Od Jurija Purkhartta, 5 funtov 50 pfenigov.

Vsota prihodkov 182 funtov 84 pfenigov.

Njegovi izdatki

30 Najprej plačo čuvaju v samostanskem stolpu za nekaj tednov v omenjenem letu, 5 mark 50 pfenigov.⁶⁴

Vicedomu v Celju v roke našemu milostnemu gospodu (cesarju), od mestnega davka, 24 funtov.

Kaplanu pri Sv. Danijelu v Celju štiftnino iz mestnega davka, 16 funtov.

35 Letno plačo mestnemu pisarju, 4 funte.

Plačo mestnemu slu, 2 marki.

⁶⁰ Lovrenc Schörstl, že izvoljeni bodoči mestni sodnik.

⁶¹ Wenko von Lustal, v tem času poveljnik vojaške posadke za obrambo mesta. A. Gubo, *Geschichte der Stadt Cilli*, str. 180.

40 ⁶² Pravilna vsota znaša 133 lb 192½ d.

⁶³ Saldo se ne ujema niti z razliko vsot niti z razliko posamičnih postavk. Ob upoštevanju slednjih bi znašal 7 lb 7½ d.

⁶⁴ Namestitev čuvaja je bila verjetno povezana s turško nevarnostjo. Mesto samo so Turki sicer oblegali le leta 1492, v bližnji in daljni okolici pa so pustošili med vdori v letih 1471, 1473, 1480, 1492 in 1529. I. Orožen, *Celska kronika*, str. 114–125; V. Simoniti, *Turki so v deželi že*, str. 49–81 in 203–208.

fol. 15'

Dem messnër seinen sold von der v̇r vnd p̃yrgglocken 2 tl d.
 Dem ambtman zu Cili den zinsz von der hallt wegen an der Padraw 2 mr d.
 Dem Steffan Strassër zerung hinauss gen Grëcz von des vnngelts wegen, das man
 von vns haben wolt vnd derselben Strassër auffgenomen hett 4 lb d, von Vrban
 3 tl d. Sunder so hat er auch 3½ mr d seiner stewer ingehalden.
 Dem Schorttel werden abgezogen 9½ tl 47½ d, die im die statt an s̃einer vierdigen
 aussgab schuldig belaiß.
 Item den nachparen zerung gen Grëcz zur lanndtag 4 mr d vnd s̃unst dem Kuppe
 1 mr d.
 Item so hat der Schörttel zu allerlay der statt nottdurfft; ñeml(ich) z̃ymerleütten
 zu paw der törprukken, auch den smiden vnd vmb schinttel vnd vmb ander
 nottdurfft aussgeben 34 tl 3 ß 12½ d.
 So hat er vnserm hern kaiser an ainer stewer aussgericht 32 gld per 8½ ß d, facit
 34 tl d.

Summa aller aussgab 143 tl.^{a)}

Vnd also ist des Lorennczen Schörttel aussgab gegen seinem innemen gelegt vnd
 aussgehebt vnd er ist der statt noch darüber schuldig beliben 39 tl d^{b)} 84.
 Daran hat er dem Strassër richter aussgericht 37 mr 17 d, dem Clementen richter
 mr^{c)} d 9½ d 10.
 Vmb ain handpüxen von Erasmen ½ tl d.

Abgann Purkhart Jörgen 5 gld vnd 2 mr d, facit 9½ mr 75 d.

Summa 38 tl 2^{d)} ß 2^{e)} d.

Vnd also ist ains gen dem andern gelegt vnd der Schörtel wër noch der statt
 schuldig 1 tl 22 d.

fol. 16

1473

Des Steffan Strassër^a raittung von dem LXXIII jar.

[28. dec.] Anno domini millesimo CCCC LXXV an der khindl̃ein tag ist raittung beschehen mit dem Steffan Strassër richtër zu Cili vmb sein innemen vnd aussgeben

a) številka na razuri; za tem prečrtano: 3 ß 11½ d minus 6 d.

b) pred tem prečrtano 4.

c) pred tem prečrtano 2.

d) popravljeno z radiranjem iz 3.

e) popravljeno z radiranjem iz 13.

<i>gld</i>	<i>lb</i>	<i>mr</i>	<i>d</i>
	2	—	—
		2	—
5	7	3	80
	9		167,5
		5	—
10	34		102,5
	34		—
15	143		—
	39		84
20		37	17
		9	90
	—		120
		9	155
25	38		62
	1		22

Mežnarju za uro in pivski zvon, 2 funta.

Uradniku v Celju zakupnino od paše na *Padraw*, 2 marki.

Potni stroški (potnina) Štefanu Strasserju v Gradec zaradi trošarin, ki so jih hoteli imeti od nas in jih je omenjeni Strasser odnesel, 4 funte; od Urbana 3 funte. Poleg tega je prejel še 3½ marke davka.

Schörtlu je bilo odšteti 9½ funtov 47½ pfenigov, ki mu jih je mesto ostalo dolžno na račun njegovih predhodnih izdatkov.⁶⁵

Potni stroški predstavnikom soseske v Gradec na deželni zbor, 4 marke in posebej 1 marko Kuppeju.

Schörtel je za razne mestne potrebe; namreč tesarjem za gradnjo mostu pri mestnih vratih, kovačem, za skodle in za ostale potrebe, izplačal 34 funtov 3 šilinge 12½ pfenigov.

Našemu gospodu cesarju je na račun nekega davka izplačal 32 goldinarjev po 8½ šilingov, kar znese 34 funtov.⁶⁶

Vsota vseh izdatkov 143 funtov.

Izdatki Lovrenca Schörtla so bili obračunani z njegovimi prihodki. V skladu s tem dolguje mestu še 39 funtov 84 pfenigov.

Nato je izročil sodniku Strasserju 37 mark 17 pfenigov, sodniku Klementu pa 9½ mark 10 pfenigov.

Za nek ročni topič od Erazma, ½ funta.

Primanjkljaj Jurija Purkarta, 5 goldinarjev in 2 marki, kar znese 9½ mark 75 pfenigov.⁶⁷

Skupaj 38 funtov 2 šilinga 2 pfeniga.

Po končnem obračunu Schörtel mestu dolguje še 1 funt 22 pfenigov.

1473

Obračun Štefana Strasserja za leto '73.

Leta Gospodovega 1475, na dan sv. nedolžnih otrok, je bil opravljen obračun s Štefanom Strasserjem, sodnikom v Celju, o njegovih prihodkih in izdatkih

⁶⁵ Glej saldo iz leta 1471, zgoraj, str. 33.10.

⁶⁶ Goldinar je obračunan po kurzu 255 črnih pfenigov.

⁶⁷ Goldinar je obračunan po kurzu 255 črnih pfenigov.

[24. apr.]

der statstewr, auch ainer schaczstewr vnd ander zustennd von dem LXXIII jar, das sich zu sannd Jörgen tag in dem LXXIII jar geenndet hat.

Sëin innemen von der angeslagen statstewr dess(elben) jares 146 mr 8 d.

Aber ain innemen der saczstewr auf dy 60 guldëin, so vnser herr der Romisch kaisër auf die statt geslagen hat 70½ mr 55 d.

Er hat emphanen von Lorennczen Schorttel an dem gelt, das er der statt gerichtshalben schuldig beleib 37 mr 17 d.

Er hat inngenomen samnung an Khödin^a prukken 2 mr 57 d.

Von Anndren Sattl^a 2 mr d an seiner schuld.

Summa alles innemens 170½ tl 3 ß 7 d.

Sëin aussgab

Item der richter hat vnserm allergendigisten hern dem Romischen kaiser aussgericht an den 60 gld vngewondlicher stewr; 32 gld yeden per 8½ ß d, facit 34 tl 30 d.

Gregoren Dinstel, viczdumb zu Cili an der stattstewr 24 tl d.

Item sannd Daniels kapplan zu Cili sëin stiffgelt^{a)} 16 tl d.

Item dem statschreïb^{a)} sëinen jarsold 4 tl d.

Dem stattbotten seinen sold 2 mr d.

Dem mëssn^a sëinen jarsold von der vr vnd pyrgglocken 2 tl d.

Dem ambtman zu Cili zinss von der Padraw 2 mr d.

Item er hat kaufft ain zennten vnd 5 tl lautters salitters 12 guldëin per 8½ ß d, facit 12½ tl 60 d.

Vmb 1000 aicheyren schëfft^a mitsamt den eÿsen 4 tl 60 d.

Vnd dem schiff^a 20 d.

Er hat geben dem Mertl^ain zymerman an 400 strëwhölczern 6½ mr 20 d vnd 1 virtel wëins per 6 d, der sind vil im wald erfawlt.^{c)}

Dem Sorke zymerman am geding des Lanngasser turens 6 tl d.

fol. 16'

a) *sic!*

b) *sic!*

c) *ob robu pripis nota.*

	gld	lb	mr	d
mestnega davka, davka na premoženje ⁶⁸ in ostalih pritiklin za leto '73, ki se je izteklo na jurjevo v letu '74.				
Njegovi prihodki od odmerjenega mestnega davka v omenjenem letu, 146 mark 8 pfenigov.			146	8
Prihodki davka na premoženje, ki ga je naš gospod rimski cesar v višini 60 goldinarjev naložil mestu, 70½ mark 55 pfenigov.			70	135
Od Lovrenca Schörtla je prejel od denarja, ki ga je ostal dolžan mestu v zvezi z (upravo) sodišča, 37 mark 17 pfenigov.			37	17
Od mostnine ⁶⁹ na hudinjskem mostu je prejel 2 marki 57 pfenigov.			2	57
Od dolga Andreja Satlerja, 2 marki.			2	—
Vsota vseh prihodkov 170½ funtov 3 šilinge 7 pfenigov.		170		217⁷⁰
Njegovi izdatki				
Sodnik je našemu milostnemu gospodu rimskemu cesarju od 60 goldinarjev izrednega davka izplačal 32 goldinarjev po 8½ šilingov, kar znese 34 funtov 30 pfenigov. ⁷¹		34		30
Celjskemu vicedomu Juriju Dinstlu 24 funtov mestnega davka.		24		—
Štíftnino kaplanu pri Sv. Danijelu, 16 funtov.		16		—
Letno plačo mestnemu pisarju, 4 funte.		4		—
Plačo mestnemu slu, 2 marki.			2	—
Cerkovniku letno plačo za uro in pivski zvon, 2 funta.		2		—
Uradniku v Celju činž od <i>Padraw</i> , 2 marki.			2	—
Za nakup enega centa in petih funtov prečiščenega solitra, 12 goldinarjev po 18½ šilingov, kar znese 12½ funtov 60 pfenigov. ⁷²		12		180
Za 1000 hrastovih puščičnih teles skupaj z železnimi konicami, 4 funte 60 pfenigov.		4		60
Puščičarju 20 pfenigov.			—	20
Tesarju Martinu je dal za 400 brun, ki so jih v gozdu precej posekali, 6½ mark 20 pfenigov in četrtinko vina v vrednosti 6 pfenigov.			6	106
Tesarju Zorku po pogodbi za (dela) na stolpu v Dolgi ulici, ⁷³ 6 funtov.		6		—

⁶⁸ Po S. Vilfanu (*Zgodovina neposrednih davkov*, str. 424) naj bi schaczstewr v tem času predstavljal stari redni fiksirani mestni davek. Prim. tudi Werunsky, *Österreichische Reich- und Rechtsgeschichte*, str. 313. V nasprotju s tem je bila višina običajnega, izvorno izrednega, davka predmet vskokratnih pogajanj med deželnim knezom in stanovi.

⁶⁹ Dobesedno od pobiranja, zbiranja.

⁷⁰ Pravilna vsota znaša 172 lb 57 d.

⁷¹ Goldinar je obračunan po kurzu 255 črnih pfenigov.

⁷² Goldinar je obračunan po kurzu 255 črnih pfenigov.

⁷³ Dolga (kasneje Spodnja in dandanes Gosposka) ulica je povezovala Glavni trg (in župnijsko cerkev Sv. Danijela) s Spodnjim (mestnim) gradom, pojavi pa se leta 1448. J. Orožen, *Posestna in gradbena zgodovina Celja*, str. 6.

So hat der richter vmb allerlay der statt nottdurfft vmb schintel, negel, holcz, auch mawreren, zÿmerleütten vnd andern, die^{a)} dy^{b)} törprukken auch all notdürfft der mawr gemacht haben nach lautt sêins aufschreibens, facit 68½ tl 43 d.

Summa der aussgab 167½ tl d.

Vnd also ist des Steffan richters aussgeben gegen sêinem innemen gelegt vnd auffgehebt vnd er ist der statt noch darüber schuldig beliben 5 mr 11 d, ^{c)}die sein in seiner ander raittung auff in gelegt.^{c)}

fol. 17

1474

Ain ander raittung mit dem Steffan Strassër von dem LXXIII jar

[12. maj] Anno domini M CCC LXXV° an sand Pangrëczen tag ist ain raittung beschehen mit dem Steffan Strassër wêilennd richter zu Cili vmb sein innemen vnd aussgeben der statt stewr vnd ander zustênnd von dem LXXIII jar, das sich zu [24. apr.] sannd Jörgen tag nachstuergangen geendet hat.

Sêin innemen der angeslagen stewr desselben jares 108½ tl 3 ß 1 d.

So ist er an seiner vierdigen raittung schuldig beliben 5 mr 11 d.

Summa innemens 112 tl 62 d.

Sêin aussgab

Item er hat aussgeben Gregoren Dinstel viczdumb zu Cili an der statstewr 24 tl d. Sannd Daniels kaplan sêin stiftgelt 16 tl d.

Dem stattschreibër sêinen jarsold 4 tl d.

Dem stattbotten sêinen sold 2 mr d.

Dem messnër sêinen sold von der vr vnd pyrgglocken 2 tl d.

Dem ambtman zu Cili sêinen zinss von der Padraw 2 mr d.

Mathesen pûxenmaister sêinen sold, so man im dasselb jar versprochen hat 6 tl d.

Vmb zway gaden holcz zu der statt 8 mr d.

So hat er aussgeben zu paw der stat zymerleütten vnd vmb allerlay nottdurfft 12 tl 25 d.

Item Micheln Swaben 3½ mr d an sêiner schuld.

fol. 17'

a) *popravljeno iz dy.*

b) *vstavljeno nad vrstico.*

c-c) *pripis z drugo roko.*

<i>gld</i>	<i>lb</i>	<i>mr</i>	<i>d</i>
	68		163
	167		120⁷⁴
		5	11⁷⁵
	108		211
		5	11
	112		62
	24		—
	16		—
	4		—
		2	—
	2		—
		2	—
	6		—
		8	—
	12		25
		3	80

Sodnik je za razne potrebe mesta; za skodle, žeblje, les, zidarje, tesarje in druge (delavce), ki so naredili most pri mestnih vratih in ostala potrebna dela na obzidju, po njegovih zapiskih izplačal skupaj 68½ funtov 43 pfenigov.

5 **Vsota izdatkov 167½ funtov.**

Izdatki sodnika Štefana so bili obračunani z njegovimi prihodki. V skladu s tem dolguje mestu še 5 mark 11 pfenigov, ki mu bodo obračunani v njegovem naslednjem obračunu.

10

1474

Drugi obračun s Štefanom Strasserjem za leto '74

15

Leta Gospodovega 1475, na dan sv. Pankracija, je bil opravljen obračun s Štefanom Strasserjem, bivšim sodnikom v Celju o njegovih prihodkih in izdatkih mestnega davka in ostalih prituklin za leto '74, ki se je izteklo na preteklo jurjevo.

20

Njegovi prihodki od odmerjenega mestnega davka v omenjenem letu, 108½ funtov 3 šilinge 1 pfenig.

Poleg tega je ostal dolžan mestu od predhodnega obračuna 5 mark 11 pfenigov.

25

Vsota prihodkov 112 funtov 62 pfenigov.

Njegovi izdatki

Celjskemu vicedomu Gregorju Dinstlu je izplačal 24 funtov mestnega davka.

30

Kaplanu pri Sv. Danijelu štiftnino, 16 funtov.

Mestnemu pisarju letno plačo, 4 funte.

Mestnemu slu plačo, 2 marki.

Mežnarju plačo za uro in pivski zvon, 2 funta.

Uradniku v Celju zakupnino od *Padraw*, 2 marki.

35

Puškarju Mateju plačo, ki mu je bila tega leta obljubljena, 6 funtov.

Za dva gadna⁷⁶ lesa v mestu, 8 mark.

Tesarjem je za razne potrebe pri gradnji v mestu izplačal 12 funtov 25 pfenigov.

Mihaelu Swabu 3½ marke pfenigov na račun njegovega dobroimetja.

40

⁷⁴ *Pravilna vsota znaša 167 lb 239 d.*

⁷⁵ *Glede na dane vsote znaša saldo 5 mr 17 d, ob upoštevanju posamičnih postavk pa 6 mr 58 d.*

⁷⁶ *Gaden, dobesedno "enoprostorska stavba, koč", tu v pomenu standardizirane merske enote, ki ustreza takšni količini lesa.*

Abgann der stewr von Prechleins Peüttl^a,^{a)} Topplarin Glaners dinstleins des Voitline hewsern vnd von smid bëy der purkh 5 mr minus 20 d.

Vmb 1000 scharnagel ½ tl d.

Dem Jannczecz Khramer vmb ain register 12 ß d.

Abgang von des Jörgen Purkhart wegen stewr 7 guldëin, facit 11 mr minus 10 d.

So hat er dem richter Micheln geben 2 tl 10 d an sëiner schuld.

Abgann von Andres Sattlër wegen 2 tl minus 28 d.

Item dem Micheln richter hat er aussgericht 10 gld, facit 10½^{b)} tl 30^{c)} d, aber 6 mr d.

So hat er zu der zerung geben 5½ gld, facit 5½ tl d 82½.^{d)}

Summa der aussgab 108½ tl 68 d.

Also ist dem Steffan Strassër sëin aussgab gegen sëinem innemen gelegt vnd auf-
fgehebt vnd er ist der statt schuldig^{e)} beliben 5 mr 34 d, die sëin auf in geschriben
in sein raittung des LXXVIII jares.

fol. 18

1475

Des Clementen Khrenstokh raittung von dem LXXV jar

[31. maj] Anno domini M CCC LXXVI, an frëitag vor dem hëiligen phingsttag ist raittung
beschehen mit Clementen Krenstokg^{f)} weilennnd richtër zu Cili vmb sein innemen
vnd ausgeben seiner handlung in der verwesung sëins gerichts von dem LXXV

[24. apr.] jar, das sich zu sannd Jörgen tag nachstuergangen geendet hat.

Sëin innemen

Von Lorenczen Schörtel an sëiner schuld des gerichts 9½^{g)} mr 10 d.

Vom Steffan Strassër 3 tl minus 32 d, mer 40 d.

Von Hannsen Schuster am Widen an ainem vall von sëins bruders wegen 16 mr d.

Er hat inngenomen prukhgelt von Khödinger prukhen 2 tl 3 ß 5 d, mer 60 d.

Von Anndren Sattlër an sëiner schuldn 2 mr d.

a) p popravljèn èz neko drugo èrko.

b) pred tem radirano 9.

c) vstavljeno nad vrstico, pod tem preèrtano 100.

d) hat (vstavljèn na d vrstico) in geben dodana naknadno; med tl in d radirana krajša številka.

e) pred tem preèrtano nichts.

f) ime na razuri.

g) pred tem preèrtano 2 mr d.

<i>gld</i>	<i>lb</i>	<i>mr</i>	<i>d</i>
		4	140
	—		120
	1		120
		10	150
	2		10
	1		212
	10	6	150
	5		202,5
	108		188⁸¹
		5	34 ⁸²

Davčni primanjkljaj Perklina Peutlerja, Glanerjeve dekle Topplarice, Vida Heusnerja in kovača pri gradu, 20 pfenigov manj kot 5 mark.

Za 1000 žebļev za ostrešje ½ funta.

Jančcu Kramerju⁷⁷ za en register (zvezek papirja) 12 šilingov.

5 Primanjkljaj zaradi davka Jurija Purkarta, 7 goldinarjev, kar znese 10 pfenigov manj kot 11 mark.⁷⁸

Sodniku Mihaelu je dal 2 funta 10 pfenigov na račun njegovega dobroimetja.

Primanjkljaj od Andreja Sattlerja, 28 pfenigov manj kot 2 funta.

10 Sodniku Mihaelu je izplačal 10 goldinarjev, kar znese 10½ funtov 30 pfenigov in 6 mark.⁷⁹

Za prehrano je dal 5½ goldinarjev, kar znese 5½ funtov 82½ pfenigov.⁸⁰

Vsota izdatkov 108½ funtov 68 pfenigov.

15 Izdatki Štefana Strasserja so bili obračunani z njegovimi prihodki. V skladu s tem je ostal dolžan mestu 5 mark 34 pfenigov, ki so upoštevani v njegovem obračunu za leto '79.

1475

Obračun Klemena Khernstokha za leto '75

25 Leta Gospodovega 1476, v petek pred binkoštni, je bil opravljen obračun s Klemenom Khernstokgom, bivšim sodnikom v Celju, o njegovih prihodkih in izdatkih pri upravi sodišča za leto '75, ki se je izteklo na preteklo jurjevo.

Njegovi prihodki

30 Od Lovrenca Schörtla na račun dolga, ki ga je le-ta zapustil med svojim sodništvom, 9½ mark 10 pfenigov.

Od Štefana Strasserja 32 pfenigov manj kot 3 funte, dodatno 40 pfenigov.

Od čevljarja Hansa *am Widen* na račun neke globe njegovega brata, 16 mark.

35 Prejel je mostnino s hudinjskega mostu, 2 funta 3 šilinge 5 pfenigov, dodatno 60 pfenigov.

Od Andreja Sattlerja na račun njegovega dolga, 2 marki.

40 ⁷⁷ Poklic (*kramar, trgovec*), ki je postal priimek.

⁷⁸ Goldinar je obračunan po kurzu 250 črnih pfenigov.

⁷⁹ Goldinar je obračunan po kurzu 255 črnih pfenigov.

⁸⁰ Goldinar je obračunan po kurzu 255 črnih pfenigov.

⁸¹ Pravilna vsota znaša 111 lb 80½ d.

⁸² Izračun je pravilen, ob upoštevanju posamičnih postavk pa znaša saldo 1 mr 61½ d.

Von den fragn^aerin 2 tl 16 d.

Summa s^ains innemens 26 tl 29 d.

S^ain aussgab

5

fol. 18'

Item dem Hainrichen stattschreib^aer an s^ainem jarsold 4 mr d.

Dem ambtman zu Cili zinsz von der hallt an der Padraw 2 mr d.

So hat auch der Clement richter aussgeben zu paw der newen prukken an der Khöding vmb gehülcz, zymmerleütten vnd auch zu der statt nottdurfften zur paw vnd andern sachen nach laut des auffschreib^aens 49½ mr 26 d.

10

Er hat ain ross gefürtt 8 wochen, dafür ½ tl d.

Summa der aussgab 30½ tl 66 d.

15

Vnd also ist des Clementen Khrennstokg aussgab gegen s^ainem innemen gelegt vnd auffgehebt vnd die statt ist demselben Clementen schuldig beliben 7 mr 37 d.

fol. 19

1476

20

Des Michelen Saxenueld^aer raittung von dem LXXVI jar

[9. jun.] Anno domini millesimo CCCC LXXVII° an sannd Preÿms tag ist ain raittung beschehen mit Michelen Saxenuelder w^ailend stattrichter zu Cili vmb sein innemen vnd aussgeben der stattstewr vnd ander zustennd von dem LXXVI jar,

25

[24. apr.] das sich zu sannd Jörgen tag nachstuergangen geendet hat.

So hat der Michel von zwain angeslagen steweren e^aingenomen 252 mr 5 d.

Er hat inngenomen samnung an Khodin^aer prukken 1 tl 29 d.

30

Vom Jannczecz Khramer an den 12 tl d valls 2 tl d.

Von s^ainem brüder dem Mixe 2 mr d.

So hat im der Strass^aer w^ailend richt^aer an seiner schuld aussgericht 10 gld per 8½ ß d, facit 10½ tl 15 d vnd sunder 4 tl d, mer 2 tl d.

Von dem von Kr^aeyg an ainem vall von s^ains knechts wegen 4 tl d.

35

Von Anndren Sattler an seiner schuld 2 mr d.

Von fragn^aerin am Rayn 1^a) tl 56 d vnd in der statt 7 ß 6 d.

40

^a) pred tem prečrtano 7 ß 6 d.

<i>gld</i>	<i>lb</i>	<i>mr</i>	<i>d</i>
	2		16
	26		29
		4	—
		2	—
		49	106
	—		120
	30		186⁸³
		7	37⁸⁴

Od branjev 2 funta 16 pfenigov.

Vsota njegovih prihodkov 26 funtov 29 pfenigov.

Njegovi izdatki

Mestnemu pisarju Henriku letno plačo 4 marke.

Uradniku v Celju zakupnino od paše na *Padraw*, 2 marki.

Sodnik Klemen je za gradnjo novega mostu na Hudinji; za stavbni les, tesarje, kot tudi za mestne potrebe pri drugih gradnjah, po njegovih zapiskih izplačal 49½ mark 26 pfenigov.

Nekega konja je krmil 8 tednov, za kar je plačal ½ funta.

Vsota izdatkov 30½ funtov 66 pfenigov.

Izdatki Klemena Khernnstokga so bili obračunani z njegovimi prihodki. V skladu s tem mu mesto dolguje še 7 mark 37 pfenigov.

1476

Obračun Mihaela Saxenuelderja za leto '76

Leta Gospodovega 1477, na dan sv. Primoža, je bil opravljen obračun z Mihaelom Saxenuelderjem, bivšim mestnim sodnikom v Celju, o njegovih prihodkih in izdatkih mestnega davka in ostalih pritiklin za leto '76, ki se je izteklo na preteklo jurjevo.

Mihael je prejel od dveh odmerjenih davkov 252 mark 5 pfenigov.

Prejel je mostnino na hudinjskem mostu, 1 funt 29 pfenigov.

Od Jančca Kramerja⁸⁵ na račun 12 funtov globe, 2 funta.

Od njegovega brata Mihe 2 marki.

Bivši sodnik Strasser mu je izplačal na račun svojega dolga 10 goldinarjev po 8½ šilingov, kar zneso 10½ funtov 15 pfenigov, in dodatno 4 funte ter 2 funta.⁸⁶

Od Kraiga⁸⁷ na račun neke globe zaradi njegovega hlapca, 4 funte.

Od Andreja Sattlerja na račun njegovega dolga, 2 marki.

Od branjev na Bregu⁸⁸ 1 funt 56 pfenigov in v mestu 7 šilingov 6 pfenigov.

⁸³ *Pravilna vsota znaša 37 mr 146 d.*

⁸⁴ *Saldo se ne ujema niti z razliko vsot niti z razliko posamičnih postavk. Ob upoštevanju slednjih bi znašal 17 mr 37 d.*

⁸⁵ *Priimek ali poklic?*

⁸⁶ *Goldinar je obračunan po kurzu 255 črnih pfenigov.*

⁸⁷ *Pripadnik plemiške rodbine s Kreiga na Koroškem.*

⁸⁸ *Na tej lokaciji so v novem veku izpričane mesarske stojnice, od Grajskega trga (Nasutine) proti Savinji pa je vodila celo kratka Mesarska ulica. J. Orožen, Posestna in gradbena zgodovina Celja, str. 6.*

Summa alles innemens 196½^{a)} tl 1 d.

S^ain aussgab

fol. 19'

Item die statt hat vnserm herrn dem kaisër dargelihen 50 gld, die 10 per 8½ ß d 5
vnd die 40 yeden per 1 tl 40 d, facit 78 mr 70 d.^{b)}

Aber vnserm hern dem kaiser zu ablosung der gefanngenen zu Constantinopel^{c)}
10 gld stewr per 8½ ß d, facit 10½ tl d.

Item Gregoren Dinstel viczdumb zu s^ainer g(enaden) hannden 24 tl d stattastewr
von dem LXXV jar, das der Clement richter solt aussgericht haben.^{d)} 10

Sannd Daniels kapplan von zwain jaren facit 48 mr d.

Dem stattschreib^aer s^ainem sold von zwain jaren 5^{e)} tl d 80.

Dem stattbotten seinem sold von 2 jaren 4 mr d.

Dem mesner seinem sold von 2 jaren 4 tl d.

Ambtman zu Cili zinss von der Padraw von 2 jaren 4 mr d. 15

Dem Clementen an s^ainer schuld 3 mr d.

Dem Swaben an s^ainer schuld 2 tl d.

Maister Hannsen puxenmaister seinem sold 2 tl d vnd vmb puluer 3 gld.

Vlrichen puxenmaister seinem sold 3 tl d.

Abgang von oden hewseren 6½ mr 68 d. 20

Vmb pley 1½ guldein.

Sunder so hat der Michel aussgeben zu paw des gankhs, auch der törprukken,
zymerleütten, smiden, auch züchtiären, auch vmb laden, latten vnd allerlay nott-
dürfft, facit 35^{f)} mr d^{g)} 50.

Vnd zum gannkh 25 mr 70 d.^{h)} 25

Summa aller aussgab 192½ⁱ⁾ tl d^{j)} 1.

Vnd also ist des Michels Saxenueldër aussgab gegen seinem innemen gelegt vnd
die stat ist im schuldig beliben 4 tl d, die hat im der Marinko richter geben. 30

a) prvotno 194½, vendar potem popravljeno.

b) ob robu pripis nota.

c) pred tem prečrtano Kost-.

d) sledi prečrtan vpis: Aber demselben viczdumb von dem LXXVI jar auch 24 tl d.

e) 5 popravljeno iz 8; zadnji trije i-ji radirani. 40

f) številka na razuri.

g) pred tem prečrtano 36, kar pa še pred tem popravljeno z radiranjem iz prvotnih 36½.

h) ob levem robu zaznamek nota.

i) popravljeno iz 193½.

j) pred tem prečrtano 81.

	<i>gld</i>	<i>lb</i>	<i>mr</i>	<i>d</i>
Vsota vseh prihodkov 196½ funtov 1 pfenig.		196		121
<i>Njegovi izdatki</i>				
5 Mesto je posodilo našemu gospodu cesarju 50 goldinarjev; 10 po 8½ šilingov in 40 po 1 funt 40 pfenigov, kar znese 78 mark 70 pfenigov. ⁸⁹			78	70
Našemu gospodu cesarju za odkup ujetnikov v Konstantinoplu 10 goldinarjev davka po 8½ šilingov, kar znese 10½ funtov. ⁹⁰		10		120
10 Vicedomu Gregorju Dinstlu v roke njegovi milosti mestni davek za leto '75, ki ga je moral izplačati sodnik Klemen, 24 funtov. ⁹¹		24		—
Kaplanu pri Sv. Danijelu za dve leti, kar znese 48 mark.			48	—
Mestnemu pisarju plačo za dve leti, 5 funtov 80 pfenigov.		5		80
Mestnemu slu plačo za dve leti, 4 marke.			4	—
Mežnarju plačo za dve leti, 4 funte.		4		—
15 Uradniku v Celju zakupnino od <i>Padraw</i> za dve leti, 4 marke.			4	—
Klemenu iz naslova dobroimetja, 3 marke.			3	—
Swabu iz dobroimetja, 2 funta.		2		—
Pušcarskemu mojstru Hansu plačo, 2 funta in za smodnik 3 goldinarje.	3	2		—
Puškarju Ulriku plačo, 3 funte.		3		—
20 Primanjkljaj od opustelih hiš, 6½ mark 68 pfenigov.			6	148
Za svinec 1½ goldinarja.	1,5			
Poleg tega je Mihael plačal za gradnjo odkritega obrambnega hodnika na obzidju, mostu pri mestnih vratih, tesarjem, kovačem, za vprežno živino, za plohe, late in za različne potrebe, skupaj 35 mark 50 pfenigov.			35	50
25 Za obrambni hodnik (na obzidju) 25 mark 70 pfenigov.			25	70
Vsota vseh izdatkov 192½ funtov 1 pfenig.		192		121⁹²
30 Izdatki Mihaela Saxenuelderja so bili obračunani z njegovimi prihodki. V skladu s tem mu mesto dolguje 4 funte, ki mu jih je dal sodnik Marinko.		4		—⁹³

⁸⁹ Goldinar je obračunan po kurzu 255 oz. 280 črnih pfenigov.

⁹⁰ Goldinar je obračunan po kurzu 255 črnih pfenigov.

⁹¹ Sledi prečrtan vpis: Ampak istemu vicedomu tudi 24 funtov za leto '76.

⁹² Pravilna vsota znaša 191 lb 85 d.

⁹³ Izračun je pravilen, ob upoštevanju posamičnih postavk pa znaša saldo 5 lb 36 d.

fol. 20

1477

Des Marinko Fünfzehen Jar raittung von dem LXXVII jar

[31. mar.] Anno domini M CCCC LXXVIII an eritag nach vnser lieben frawen irer verkün- 5
dung tag ist ain raittung beschehen mit dem Marinko Fünfzehen Jar stattrichter
zu Cili vmb sein innemen vnd aussgeben zwayer^{a)} stewr mit andern zustēnden
[24. apr.] von dem LXXVII jar, das sich zu sannd Jorgen tag yeczkünfftig ennden wirdet.

So bringen dieselben zwa^{b)} stewr, die er inngenomen hat 182 tl 5 ß 12 d. 10
Von den kēplē^a zu Cili zu paw vnd hilff des gannkhs von dem tor zu des Ros-
nawer haws 10 tl d.
Von den^{c)} fragner^a in der stat 7 ß 6 d.
Von den fragner^a am Rain 1 tl 32 d.
Von Anndren Sattler an sēiner schuld 2 mr d. 15
So hat er von ettlichen burgern auf dy künfftig stewr zur kauff des gehülcz ab-
genommen 18 tl 60 d.
Er hat auch von Michelen Swaben ingenomen 2 tl minus 45 d.

Summa alles innemens 215½ tl 3 ß 5 d. 20

Sēin aussgab

Item der Marinko hat hern Andren Hohenbarter hauptman zu Cili zu vnser 25
hern des k(aisers) hand 24 tl d stattstewr geben.
Hainrichen stattschrēiber seinem sold 4 tl d.
Dem stattbotten sēinen sold 2 mr d.
fol. 20' Dem kapplan sand Daniels altar sēin stiftgelt 16 tl d.
Dem mesnēr zwen jarsold facit 4 tl d.
Den soldnēren zu hütt der statt 33½ tl 6 d. 30
Michelen Saxenfeldēr an seiner schuld 4 tl d.
Michelen Swaben an sēiner schuld 4 mr 20 d.
Abzüg von des Newnhawser, Glanēr vnd Wennko hēusern 2 tl 27 d.

a) *pred tem prečrtan s.*b) *sic!*c) *popravljeno čez neko drugo besedo.*

1477

Obračun Marinka “Fünfzehen Jahr” za leto ’77

5	Leta Gospodovega 1478, na torek po Marijinem oznanjenju, je bil opravljen obračun z Marinkom “Fünfzehen Jahr”, mestnim sodnikom v Celju, o njegovih prihodkih in izdatkih dveh davkov z ostalimi pritiklinami za leto ’77, ki se bo izteklo na skorajšnji dan sv. Jurija.			
10	Omenjena dva davka, ki ju je prejel, znašata 182 funtov 5 šilingov 12 pfenigov. Od kaplana v Celju za gradnjo obrambnega hodnika od mestnih vrat do Rosenawerjeve hiše, ⁹⁴ 10 funtov.	182		162
	Od branjev v mestu, 7 šilingov 6 pfenigov.	10		—
	Od branjev na Bregu, 1 funt 32 pfenigov.	—		216
15	Od Andreja Sattlerja na račun njegovega dolga, 2 marki.	1		32
	Od nekaterih meščanov je prejel na račun prihodnjega davka za nakup stavbnega lesa 18 funtov 60 pfenigov.		2	—
	Od Mihaela Swaba je prejel 45 pfenigov manj kot 2 funta.	18		60
		1		195
20	Vsota vseh prihodkov 215½ funtov 3 šilinge 5 pfenigov.	215		215⁹⁵

Njegovi izdatki

25	Marinko je dal gospodu Andreju Hohenwarterju, glavarju v Celju ⁹⁶ v roke našega gospoda cesarja mestni davek, 24 funtov.	24		—
	Plača mestnemu pisarju Henriku, 4 funte.	4		—
	Plača mestnemu slu, 2 marki.		2	—
	Kaplanu pri oltarju Sv. Danijela štiftnino, 16 funtov.	16		—
	Mežnarju dve letni plači, kar znaša 4 funte.	4		—
30	Žolnirjem za obrambo mesta, 33½ funtov 6 pfenigov.	33		126
	Mihaelu Saxenfelderju na račun njegovega dobroimetja, 4 funte.	4		—
	Mihaelu Swabu na račun njegovega dobroimetja, 4 marke 20 pfenigov.		4	20
	Odbitek zaradi hiš v lasti Neuhauserja, Glanerja in Wenka, 2 funta 27 pfenigov. ⁹⁷	2		27

⁹⁴ Gregor (ali Jurij) Rosenauer je bil od leta 1466 beneficiat oltarja Sv. Miklavža (pri istoimenski podružnični cerkvi), sicer pa je bilo v Celju kar 5 beneficijev s hišami – največ teh hiš je bilo v bližini župnijske cerkve (med današnjim Slomškovim in Glavnim trgom), torej blizu Vodnih vrat. A. Muchar, *Urkunden-Regesten für die Geschichte Innerösterreichs*, št. 194, str. 464; I. Orožen, *Celska kronika*, str. 111 in 239; J. Orožen, *Zgodovina Celja in okolice I*; str. 405, 607–609.

⁹⁵ Pravilna vsota znaša 216 lb 25 d.

⁹⁶ Namesto “vicedoma” se kot prejemnik in posrednik za mestni davek pojavi “glavar” Hohenwarter. Ta naj bi od cesarja dobil v zastavo celjski vicedomski urad šele leta 1492, a je spričo tega in nekaterih drugih zapisov možno, da je vicedomsko funkcijo opravljal že prej, prim.: J. Orožen, *Zgodovina Celja in okolice I*; str. 291, 292.

⁹⁷ Verjetno je šlo za plemiške ali druge svobodne hiše. Od leta 1445 so bile hiše prelatov in svetnega plemstva v štajerskih mestih in trgih oproščene davka, če se v njih ni izvajala profitabilna dejavnost. Werunsky, *Österreichische Reich- und Rechtsgeschichte*, str. 313.

Zerungg der burgër an der stewr 7 ß 4 d.
 Hannsen pūxenmaister an sēinem sold 1 tl d.
 So hat der richt̃er^a ze ainczigen ettwas zȳmerleūtten, smiden, dem turñer^a vnd zu
 ander notdurfft aussgeben 16 tl minus 6 d.
 Vmb ain zennten pleÿ 3 tl d.

5

Zum gannkh

Vmb 295 sagdillen 6½ mr 42 d.
 Aber vmb 55 sagdillen 1 mr 60 d.
 Vmb 1555 latten per 2 d, facit 19 mr^{a)} 70 d.
 Vmb 6070 scharnagell 3 tl 43 d.
 Vmb 17.600 schintelnagel 5 tl d.
 Vmb 1000 genūelter schintel 2 mr 10 d.
 Fūrlon von dem holcz von Newenkloster vnd^{b)} von wasser 8 mr 26 d.
 Hannsen zȳmerman am geding des gangs 4 tl d.
 Dem Sorko zymerman am geding des gankgs 32 tl 3 ß 5 d.
 Aber demselben Sorko am geding des türnlēin 7 mr d.
 Vmb gehūlc zu dem gannkh 28½ tl 60 d.
 Vmd^{c)} papir 18 d.

10

15

20

Summa aller aussgab 215½ tl 3 ß 5 d.

Also ist des Marinko richt̃er^a aussgab gegen sēinem innemen gelegt vnd auffgehebt
 vnd er hat die statt bezallt vnd ist nichts schuldig beliben.

25

fol. 21

1478

Des Michelen Swaben raittung von dem LXXVIII jar

30

[25. maj] Anno domini M CCCC LXX VIII an sannd Vrbans tag ist ain raittung besche-
 hen mit Micheln Swaben wēilend stattrichter zu Cili vmb sein innemen ainer
 stewr mit andern zūstēnden von dem LXXVIII jar, das sich zu sannd Jorgen
 [24. apr.] tag nachstuergangen geendet hat.

35

So bringt sēin innemen derselben stewr 244 tl 56 d.

40

a) *na razuri.*
 b) *n na razuri.*
 c) *sic, recte vmb.*

	<i>gld</i>	<i>lb</i>	<i>mr</i>	<i>d</i>
Pogostitev meščanov, ki so pripravljali davčno odmero, ⁹⁸ 7 šilingov 4 pfenige.		—		214
Plača puškarskega mojstra Hansa, 1 funt.		1		—
Sodnik je potrošil za posamezne tesarje, kovače, za stražarja v stolpu in za ostale potrebe 6 pfenigov manj kot 16 funtov.		15		234
5 Za en cent svinca, 3 funte.		3		—
(Gradnja) na obrambnem hodniku				
Za 295 žaganih desk, 6½ mark 42 pfenigov.			6	122
10 Za dodatnih 55 žaganih desk, 1 marko 60 pfenigov.			1	60
Za 1555 lat po 2 pfeniga, skupaj 19 mark 70 pfenigov.			19	70
Za 6070 žeblice za ostrešje, 3 funte 43 pfenigov.		3		43
Za 17.600 žeblice za skodle, 5 funtov.		5		—
Za 1000 obdelanih skodel, 2 marki 10 pfenigov.			2	10
15 Plačilo za prevoz stavbnega lesa od Novega Kloštra in od vode, 8 mark 26 pfenigov.			8	26
Tesarju Hansu po pogodbi za obrambni hodnik, 4 funte.		4		—
Tesarju Zorku po pogodbi za obrambni hodnik, 32 funtov 3 šilinge 5 pfenigov.		32		95
Istemu Zorku po pogodbi za mala vratca, 7 mark.			7	—
Za stavbni les za obrambni hodnik, 28½ funtov 60 pfenigov.		28		180
20 Za papir 18 pfenigov.			—	18
Vsota vseh izdatkov 215½ funtov 3 šilinge 5 pfenigov.		215		215⁹⁹
Izdatki sodnika Marinka so bili obračunani z njegovimi prihodki. Mestu je plačal (razliko) in ne dolguje nič.		—		— ¹⁰⁰
1478				
Obračun Mihaela Swaba za leto '78				
Leta Gospodovega 1479, na dan sv. Urbana, je bil opravljen obračun z Mihaelom Swabom, bivšim mestnim sodnikom v Celju, o njegovih prihodkih od davka z ostalimi pritliklinami za leto '78, ki se je izteklo na preteklo jurjevo.				
35				
Prihodki od omenjenega davka znašajo 244 funtov 56 pfenigov.		244		56
40				

⁹⁸ Nekoliko nejasno, vendar je glede na kontekst to postavko verjetno treba razumeti v navedenem pomenu.

⁹⁹ Pravilna vsota znaša 215 lb 205 d.

¹⁰⁰ Ob upoštevanju posamičnih postavk pa znaša saldo 60 d.

So hat^{a)} er in sēiner verwesung von der niderlegung ingenomen 19½ tl 18 d, aber 8 tl d.

Er hat von Hannsen Zēylling^a, der sich aus der vēnkhnüsz erledigt hat ain vall innngenomen 32 tl d.

Auch so geen auf in 28½ tl d, die er in ettlichen jaren seiner stewr auf^{b)} sēin schuld, so im die stat schuldig belaib inngeld(en) hat.

So geen auf in 10 mr d valls von ains geuangen wegen, der aus des Clementen richter vēnnkhnuss komen ist.

Von Anndren Sattlēr an sēiner schuld 2 mr d.

Summa alles innemens 340 tl 64 d.

Sēin aussgab

Item von erst hat er hern Andren Hohenbarter haubtman zu Cili 24 tl d stattstewr, die der Michel Saxenueld^a in seiner verwesung nicht aussgericht hett, aussgericht. Aber demselben haubtman hat er geben 24 tl d statstewer von demselben LXXVIII jar.

Item vnsrem hern dem kais^a hat er 40 gld vngewōndlicher stewr, so er auf dy^{c)} geslagen hat aussgericht, facit 42½ tl d.

fol. 21' Item der Michel hat geben in dÿ kannczleÿ vmb den brief der niderlegung 23 gld, facit 24 tl 3 ß 15 d.

Item hern Hannsen sand Daniels kapplan sein stiftgelt 16 tl d.^{d)}

Dem statschreibēr seinen sold 4 tl d.

Dem stattbotten 2 mr d.^{e)}

Dem ambtman zu Cili zinsz von der Padraw 2 mr d.

Dem messnēr seinen sold von der vr vnd pyrgglocken 2 tl d.

Hannsen pūxenmaister seinen sold 6 tl d, aber 12 ß d vierdigs.

Zerung gen Grēc dem richter, Schōrtlēin vnd Michelen 13½ tl 12 d.

a) h na razuri.

b) pred tem prečrtano so in.

c) Na tem mestu verjetno po pomoti izpuščeno stat.

d) orig. 16 d.

e) puščen prazen prostor pod besedama seinen sold iz prejšnje postavke, kot znak ponovitve.

<i>gld</i>	<i>lb</i>	<i>mr</i>	<i>d</i>
	27		138
	32		—
	28		120
		10	—
		2	—
	340		64 ¹⁰³

V času svoje uprave je prejel od skladiščnine¹⁰¹ 19½ funtov 18 pfenigov, dodatno še 8 funtov.

Od Hansa Zeyllingerja, ki se je odkupil iz ujetništva, je prejel globo 32 funtov.

5 Obračuna se mu tudi 28½ funtov, ki jih je v preteklih letih prejel v obliki oprostitve davka na račun terjatev, ki jih je imel do mesta.¹⁰²

Pripada mu 10 mark globe od nekega ujetnika, ki je prišel iz ujetništva sodnika Klemena.

Od Andreja Sattlerja na račun njegovega dolga, 2 marki.

10

Vsota vseh prihodkov 340 funtov 64 pfenigov.

Njegovi izdatki

15 Najprej je Andreju Hohenwarterju, glavarju v Celju, izplačal 24 funtov mestnega davka, ki ga v času svoje uprave ni izplačal Mihael Saxenfelder.

Istemu glavarju je dal 24 funtov mestnega davka za leto '78.

20 Našemu gospodu cesarju je izplačal 40 goldinarjev izrednega davka, ki ga je ta naložil mestu, kar znaša 42½ funtov.¹⁰⁴

Mihael je dal v pisarno¹⁰⁵ za listino o skladiščnini 23 goldinarjev, kar znaša 24 funtov 3 šilinge 15 pfenigov.¹⁰⁶

Gospodu Hansu, kaplanu pri Sv. Danijelu štiftnino, 16 funtov pfenigov.

Plačo mestnemu pisarju, 4 funte.

25

Mestnemu slu 2 marki.

Uradniku v Celju zakupnino od *Padraw*, 2 marki.

Mežnarju plačo od ure in pivskega zvona, 2 funta.

Puškarškemu mojstru Hansu 6 funtov plače in 12 šilingov za predhodno leto.

30 Potne stroške sodniku, Schörtleinu in Mihaelu v Gradec, 13½ funtov 12 pfenigov.¹⁰⁷

101 29. januarja 1478 je cesar Friderik III. Celju izdal privilegij o obveznem skladiščenju trgovskega blaga, ki so ga trgovci pripeljali v mesto, in obenem o prepovedi uporabe vseh zaobidnih poti. Pojem skladiščnina zaznamuje pristojbino, ki jo je mesto pri tem pobiralo za skladiščenje blaga. Objava v: J. Chmel, *Monumenta Habsburgica I. 2, št. DLXXIV*, str. 691–692; objava in slovenski prevod v: A. Žižek, *Našim zvestim, ljubim celjskim meščanom*, str. 13, 91–95.

102 Mesto mu je po obračunu za leto 1470 ostalo dolžno 18½ mark 32 pfenigov. V bilanci za to leto se poleg tega omenja še nek nepreciziran dolg, ki je bil skupaj s tem poravnan v obračunu za leto 1478. Glej zgoraj, str. 27.15.

103 Pravilna vsota znaša 340 lb 74 d.

104 Goldinar je obračunan po kurzu 255 črnih pfenigov.

105 T.i. Avstrijska dvorna pisarna, ki je bila pristojna za habsburške dedne dežele. P.-J. Heinig, *Kaiser Friedrich III. (1440–1493)*, str. 568 ss. Prepis zadevne listine se nahaja v registru omenjene pisarne. G. Seliger, *Die Registerführung am deutschen Königshof bis 1493*, str. 293, prim. tudi zgoraj, op. 101.

106 Goldinar je obračunan po kurzu 255 črnih pfenigov.

107 Februarja 1478 je mestni sodnik s svetovalci potoval v Gradec k cesarju, kjer so se (uspešno) pritožili zoper žalskega mitninskega zakupnika Janeza Voitlina, ki je od celjskih trgovcev neupravičeno zahteval mitnino. I. Orožen, *Celska kronika*; str. 115.

So hat er auf den gannkg verpawt der stat halben tail 35^{a)} tl 36^{b)} d.^{c)}

Vmb sagdillen auf dÿ mawer erkher vnd zÿmerleütten 3 tl 3 ß 26 d, das ist auch auff halben taill.

Graf Petren von Gerin schankhung 1 mr 4 d.

Jörgen goldsmitt vmb ain eÿsnem stekken zu der statt 7 ß d.

So hat er auch vmb allerlay der statt notdürfft; vmb sagdilen, zymerleütten, khattfüreren, smiden, vmb khloczen zu puxen vnd vmb ander nottdürfft 15 tl 35½ d.

Dem turnër im kloster 1 tl 3 ß 3 d.

Dem Swaben werden abgezogen 36 tl 5 ß 22 d, die im dy statt vormallen, als er richtër gewesen ist, schuldig belaub.

Auch hat der Swab vormallen hern Josten Hawser haubtman zu Cili an dem bestand des landtgerichts geben 2 tl d.

Abzug von des Newnhawser, Satler, Pangraczen, Vrsa vnd des Juri stewren 7½ tl 36 d.

Dem Swaben richtër geen ab 18^{d)} tl 60 d, die der Marinko richter zur kauff des holcz in dy stewr geriffen hett.

Abganng des ausseczen stewr 1 tl d.

Item die statt hat dem Swaben gehenngt 10 mr d valls vnd 7 tl d stewer vnd hat sünst aussgeben zu der statt nottdurfft 11½ tl 40½ d.

Item dem Strasser richter hat er geben zu der stat hannden 8 tl d.

Summa aller auszgab 316 tl 80 d.

Vnd also des Michelen Swaben weilend richtër aussgab gegen sÿnem innemen gelegt vnd auffgehebt vnd er ist der statt vber sölh sÿn aussgab noch schuldig beliben 23½ tl 3 ß 14 d. ^{e)}Aus der schuld sein den richtern geantburt vnd verraitt worden 22½ tl 3 ß 24 d, traditur noch 1 tl minus 10 d.^{e)}

fol. 22

1479

Des Steffan Strassër raittung von dem LXXVIII jar

[25. maj]

Anno domini M CCCC LXXX^{f)} an sannd Vrbans tag ist raittung beschehen mit Steffan Strassër weilend stattrichtër zu Cili vmb sÿn innemen vnd aussgeben

a) *popravljenò iz 38½; zadnji del številke radiran.*

b) *vstavljeno nad vrstico, pod tem prečrtano 12.*

c) *ob robu pripis nota.*

d) *pred tem krajša razura.*

e-e) *pripis z drugo roko.*

f) *zadnji x v številki popravljen iz v, za njim še dva i-ja, ki sta bila pri tem zamazana.*

<i>gld</i>	<i>lb</i>	<i>mr</i>	<i>d</i>
	35		36
	3		116
		1	4
	—		210
	15		35,5
	1		93
	36		172
	2		—
	7		156
	18		60
	1		—
	7	10	—
	11		160,5
	8		—
	316		80
	23		224¹¹¹
	22		234
	—		230

Gradnja dela obrambnega hodnika, za katerega je zadolženo mesto, 35 funtov 36 pfenigov.

Za žagane deske za pomole v obzidju in za tesarje, 3 funte 3 šilinge 26 pfenigov; tudi tu gre za polovični del.¹⁰⁸

5 Postrežba grofa Petra von Gerina, 1 marka 4 pfenige.

Zlatarju Juriju za železno palico za mesto, 7 šilingov.

Za različne mestne potrebe – za žagane deske, tesarje, prevoznike blata,¹⁰⁹ kovače in krogle za top ter za ostale potrebe je izplačal 15 funtov 35½ pfenigov.

Čuvaju v samostanskem stolpu, 1 funt 3 šilinge 3 pfenige.

10 Švabu je bilo odšteto 36 funtov 5 šilingov 22 pfenigov, kar mu je mesto ostalo dolžno iz preteklih sodniških mandatov.

Prav tako je Švab pred časom dal celjskemu glavarju Joštu Hauserju za zakup deželskega sodišča 2 funta.

15 Odbitek od davka Newnhauserju, Satlerju, Pankracu, Urši in Juriju, 7½ funtov 36 pfenigov.

Swabu je izostalo 18 funtov 60 pfenigov, ki jih je sodnik Marinko vzel iz davčnega denarja za nakup lesa.

Primanjkljaj od odloženega davka, 1 funt.

Mesto je Swabu odložilo 10 mark glob in 7 funtov davka, razen tega je potrošil 20 za potrebe mesta 11½ funtov 40½ pfenigov.¹¹⁰

Sodniku Strasserju je dal v mestno blagajno 8 funtov.

Vsota vseh izdatkov 316 funtov 80 pfenigov.

25 Izdatki bivšega sodnika Mihaela Swaba so bili obračunani z njegovimi prihodki. Mestu preko teh svojih izdatkov dolguje še 23½ funtov 3 šilinge 14 pfenigov. Iz dobroimetja naj se sodniku odračuna 22½ funtov 3 šilinge 24 pfenigov, (torej) dolguje še 10 pfenigov manj kot 1 funt.

30 **1479**

Obračun Štefana Strasserja za leto '79

35 Leta Gospodovega 1480, na dan sv. Urbana, je bil opravljen obračun s Štefanom Strasserjem, bivšim mestnim sodnikom v Celju, o njegovih prihodkih in izdat-

¹⁰⁸ Tu gre, tako kot v prejšnji postavki za del, ki ga je plačalo mesto. Plačnik drugega dela je bil deželni knez, kot je razvidno iz poznejših prispevkov deželnega glavarja; prim. spodaj, str. 67.14.

40 ¹⁰⁹ Postavka za plačilo tistim, ki so tuintam očistili mestne ulice in jarke takih in drugačnih odpadkov samo potrjuje, da Celje ni bilo drugačno od drugih smrdečih srednjeveških naselbin, prim. J. Orožen, Zgodovina Celja in okolice I, str. 401.

¹¹⁰ Za odplačilo tega dolga prim. spodaj, zadevni postavki med prihodki obračunov za leti 1479 in 1480, str. 55.6 in 57.34.

¹¹¹ Rezultat je pravilen, zaradi napake pri vsoti prihodkov pa je siceršnji saldo za 10 d višji.

[24. apr.]

der angeslagen stewr mit andern zustēnden von dem LXXVIII jar, daz sich zu sannd Jorgen tag nachstuerganggen geenndet hat.

So hat er inngenomen ain stewr in sēiner verwesung 182 tl 3 ß 7 d.

So hat er in demselben jar von der niderlegung inngenomen 72 tl 7 ß 2 d.

Auch so er von Michelen Swaben wēilend richtē an seiner schuld gerichtshalben inngenomen 8 tl d.

So ist er vormallen ain remanencz gerichtshalben der statt schuldig beliben 5 mr 34 d.

Summa sēins innemens 266½ tl 63 d.

Sēin aussgab

Hern Anndren Hohenbarter haubtman zu Ober Cili zu vnsers hern des kaisers hannden 24 tl d stattstewr.

Herrn Hannsen kapplan sannd Daniels altar zu Cili an sēinem stiftgelt der 16 tl d, 8 tl d.

Dem stattschrēibē seinen^{a)} sold 4 tl d.

Dem stattbotten 2 mr d.

Dem messnēr von der v̄r vnd pyrgglocken 2 tl d.

Dem ambtman zu Cili zinss von der Padraw 2 mr d.

fol. 22'

So hat der Strassē vmb allerlay der stat notdürfft zu paw der prukken vnd andern dingen nach laut seins auffschreibens aussgeben 41½ mr 3 d.

Vmb 1000 schēfft 2½ mr 60 d.

Vmb 3000 phēilleysen 8 tl d.

Dem zymerman vmb den schossgatter im Lannggasser turen, auch vmb eysen vnd dem smid, facit alles 8 tl 3 ß d.

Item er hat aussgeben nach haubtmans geschēfft den soldnēren gen Khrabatten auf graf Steffan 9 tl d.

Zwain knechten zu hūett der tor 2 tl d.

Auch so hat er aussgeben ettlichen söldnēren, die dy statt gesoldnet hat 49 tl d.

Mer so hat er den lessten soldnēren ee vnd^{b)} vns vnsers hern des kaisēr brief komen ist aussgeben 11 tl 90 d.

Sunder so hat die statt dem haubtman dargelihen 18½^{c)} tl d.^{d)}

Item der Strassē hat zur paw des gannkchs, den wir aus halben tail pawen vmb allerlay nottdurfft aussgeben 64 tl 30 d.^{e)}

Vmb sagdillen auf d̄y tūren 1 mr 16 d.

a) *pred tem krajša razura.*

b) *ponovno vnd.*

c) *številka na razuri.*

d) *ob robu dodano nota, naknadno pa še od druge roke haubtman.*

e) *ob robu dodano nota.*

	<i>gld</i>	<i>lb</i>	<i>mr</i>	<i>d</i>
kih od odmerjenega davka z ostalimi pritiklinami za leto '79, ki se je izteklo na preteklo jurjevo.				
V času svoje uprave je prejel davek, 182 funtov 3 šilinge 7 pfenigov.		182		97
5 V istem letu je prejel od skladiščenja 72 funtov 7 šilingov 2 pfeniga.		72		212
Od bivšega sodnika Mihaela Swaba je prejel na račun njegovega dolga 8 funtov.		8		—
Od prej je ostal dolžan mestu na račun bilančnega salda uprave sodišča, 5 mark 34 pfenigov. ¹¹²			5	34
10 Vsota njegovih prihodkov 266½ funtov 63 pfenigov.		266		183
<i>Njegovi izdatki</i>				
15 Gospodu Andreju Hohenwarterju, glavarju na Zgornjem Celju, je izplačal v roke našemu gospodu cesarju 24 funtov mestnega davka.		24		—
Gospodu Hansu, kaplanu pri oltarju Sv. Danijela, štiftino, 16 funtov 8 pfenigov.		16		8
Plačo mestnemu pisarju, 4 funte.		4		—
20 Mestnemu slu, 2 marki.			2	—
Mežnarju od ure in pivskega zvona, 2 funta.		2		—
Uradniku v Celju zakupnino od <i>Padraw</i> , 2 marki.			2	—
Strasser je za razne potrebe mesta, za gradnjo mostu in drugih stvari na podlagi njegovih zapiskov porabil 41½ mark 3 pfenige.			41	83
25 Za 1000 pušičnih teles, 2½ marki 60 pfenigov.			2	140
Za 3000 pušičnih konic, 8 funtov.		8		—
Tesarju za strelne line v stolpu v Dolgi ulici, zraven še za železo in kovača, kar znaša skupaj 8 funtov 3 šilinge.		8		90
Na glavarjev ukaz je izplačal žolnirjem, (ki so šli) na Hrvaško nad grofa Štefana, ¹¹³				
30 9 funtov.			9	—
Dvema vojakoma za stražo pri mestnih vratih, 2 funta.			2	—
Izplačal je tudi nekaj žolnirjem, ki so služili mestu, 49 funtov.			49	—
Dodatno je izplačal omenjenim žolnirjem, preden je do nas prispel cesarjev ukaz, 11 funtov 90 pfenigov.			11	90
35 Posebej je mesto posodilo glavarju 18½ funtov.			18	120
Strasser je za različne potrebe pri gradnji obrambnega hodnika (na mestnem obzidju), ki ga do polovice gradimo na naše (mestne) stroške, porabil 64 funtov 30 pfenigov.		64		30
Za žagane deske za stolp, 1 marko 16 pfenigov.			1	16
40				

¹¹² Bilančni saldo obračuna za leto 1474, glej zgoraj, str. 41.16.

¹¹³ Postavka se nanaša na vpad grofa Štefana Frankopanskega preko kranjsko-hrvaške meje v okviru avstrijsko-ogrske vojne 1477–1479, prim. M. Kosi, "Onstran gore, tostran Ogrske", str. 141.

Dem von Schawmberg vnd dem richter Schaukhnig 1½ tl 64 d.
 Michelen Saxenuelder zerung gen Kärnden vmb soldner 4 tl d.^{a)}
 Dem prior von Seycz vmb gehülcz zur gannkh 3 tl d.
 Abzug dem Newnhawser, vicari, dem Wennko, Niclein schintlër vnd m(e)rerer
 4½ tl 84 d, aber hengnüss des Newnhawser vnd Apprecher alter stewr 2 tl d.^{b)}

Zerung der anslaher der stewr 3 ß 18 d.
 Von dem khatt ausszefüren 1 mr d.

Summa der aussgab 271½ tl 3 ß 19 d.

Vnd also ist des Steffan Strasser aussgab gegen s^ainen innemen auffgehebt vnd
 die stat wer im^{c)} schuldig 5 tl 46 d.
 Auf das hat die stat widerumb dem hauptman für in 20 mr d für den stab auss
 den benanten 18½ tl d bezallt vnd der Strasser w^aer nu der stat schuldig 8 tl 54
 d, ^{d)}d^y hat er Larenczen Schörttel richter geanttwurt vnd damit bezallt.^{d)}

fol. 23

1480

Des Lorennczen Schörttel raittung von dem LXXX jar

[3. jun.] Anno domini M CCCC LXXX primo an suntag nach dem h^aeiligen auffarttag ist
 ain raittung beschehen mit Lorennczen Schörttel w^ailennnd stattricht^ar zu Cili
 vmb s^ain innemen vnd aussgeben der angeslagen stewr mit andern zust^aennden
 [24. apr.] von dem LXXX jar, das sich zu sannd Jorgen tag in dem LXXXI jar nachst-
 uerganngen geendet hat.

Von erst bringt s^ain innemen von der angeslagen stewr in der statt deselben jares
 143 phuntt 66 d.

So hat er von der niderlegung das benant jar nach laut^at s^ains auffschribens in-
 ngenomen 49 tl 7 ß 8½ d.

Auch hat im her Anndre Hohenbarter phleg^ar der purkh zu Cili für des Michel
 Swaben w^ailend richter zu Cili wittiben an den 23½ tl 3 ß 14 d, so er der statt
 schuldig beliben ist geanttwürtt 9 tl phening.

So hat im der Steffan Strass^ar w^ailennnd richt^ar an s^ainer schuld geanttwürtt 8 tl
 54 d.

a) *ob robu dodano nota.*

b) *ob robu dodano nota.*

c) *na razuri.*

d-d) *dodano od druge roke.*

<i>gld</i>	<i>lb</i>	<i>mr</i>	<i>d</i>
	1		184
	4		—
	3		—
	4		204
	2		—
	—	1	108
			—
	271		229¹¹⁴
	5		46¹¹⁵
		20	—
	8		54
	143		66
	49		218,5
	9		—
	8		54

Schawmbergu in sodniku Schaukhniku 1½ funta 64 pfenigov.
 Mihaelu Saxenfelderju stroške za hrano na poti na Koroško zaradi žolnirjev, 4 funte.
 Priorju v Žičah za stavbni les za obrambni hodnik, 3 funte.
 Odbitek (od davka) Newnhauserju, vikarju, Wenku, skodlarju Nikolaju in ostalim, 4½ funte 84 pfenigov, oprostitev starega davka Newnhauserju in Apprecherju po 2 funta.
 Za pogostitev meščanom, ki so pripravljali nov davčni razrez, 3 šilinge 18 pfenigov.
 Za odvoz fekalij, 1 marko.

Vsota izdatkov 271½ funtov 3 šilinge 19 pfenigov.

Izdatki Štefana Strasserja so bili obračunani z njegovimi prihodki. Mesto mu dolguje 5 funtov 46 pfenigov.
 Nato je mesto spet plačalo glavarju 20 mark za palico iz omenjenih 18½ funtov in Strasser je mestu dolgoval 8 funtov 54 pfenigov, kar je izplačal sodniku Lovrencu Schörthlu in s tem povrnil dolg.¹¹⁶

1480

Obračun Lovrenca Schörttla za leto '80

Leta Gospodovega 1481, na nedeljo po vnebohodu, je bil opravljen obračun z Lovrencem Schörttlom, bivšim mestnim sodnikom v Celju, o njegovih prihodkih in izdatkih od odmerjenega davka z ostalimi pritiklinami za leto '80, ki se je izteklo v letu '81, na preteklo jurjevo.

Davek, ki ga je prejel v času svoje uprave, 143 funtov 66 pfenigov.
 Od skladiščenja je omenjeno leto na podlagi njegovih zapiskov prejel 49 funtov 7 šilingov 8½ pfenigov.
 Andrej Hohenwarter, oskrbnik celjskega gradu, mu je v imenu vdove bivšega sodnika Mihaela Swaba na račun 23½ funtov 14 pfenigov, ki jih je slednji ostal dolžan mestu, izplačal 9 funtov.¹¹⁷
 Bivši sodnik Štefan Strasser mu je izplačal na račun svojega dolga 8 funtov 54 pfenigov.¹¹⁸

¹¹⁴ *Pravilna vsota znaša 266 lb 25 d.*

¹¹⁵ *Izračun je pravilen, ob upoštevanju posamičnih postavk pa je sodnik dolgoval mestu 8 lb 152 d.*

¹¹⁶ *Primerjaj zadevno postavko med prihodki za leto 1480, spodaj, str. 57.36.*

¹¹⁷ *Glede Mihaelovega dolga glej bilančni saldo obračuna za leto 1478, spodaj str. 53.26 in op. 110.*

¹¹⁸ *Glej bilančni saldo za leto 1479, str. 57.15.*

Mer so hat er ain ph^ard, daz man von dem Galister zu der botsch(aft) zu vnserm herrn dem kaiser von des vngelts oder anslag w^ains wegen vmb 4½ tl d kaufft hat, vmb 3 gld verkaufft vnd auch von dem Fenndel 1½ gld, das im vber die zerung beliben ist genomen, facit 5 tl 15 d.

So werden auff den Schörttel gelegt 20 mr d, die d^y statt hern Anndren Hohebartter haubtman auff Ober Cili für den gerichtts stab für in bezallt hat.

Auch so hat er von den fleischk^aren zu Cili vmb ir verhandlung vnd vppikhait an v^allen inngenomen, nemlich von dem Galisster 5 tl d, von dem Kristan 1 tl d vnd von Jannse 1 tl d.

Item von den fregn^aerin hat der Schörttel nichts innemen wellen.

Summa alles innemens 235½ tl 19½ d.

fol. 23'

Des Lorennczen Schörttel aussgab

Item so hat der Lorenncz Schörttel hern Anndren Hohenbarter haubtman zu Cili 24 tl d zu der kaiserlichen mayestat handden die gewöndlich stattstewer aussgericht. Auch so hat er demselben haubtman nach beuelhen der stat gelihen 22 tl d.

Item er hat hern^{a)} Hannsen sannd Dani^els kapplan zu Cili zu seiner stift als man j^erlich von der stattstewer gibt 16 tl d aussgericht.

Vnd demselben hern Hannsen noch 5 tl d zu s^einer stift, die man im an dem vierdigen jar schuldig beliben ist.

Item Hainr^eichen stattschreib^er s^einen j^arsold 4 tl d.

Item dem stattbotten s^einen j^arsold 2 mr d.

Item dem ambtman^{b)} zu Cili^{b)} den j^erlichen zinsz von der hallt an der Padraw 2 mr d.

Item dem messn^er s^einen j^erlichen sold von der vr 1 tl d vnd der pyrgglocken 1 tl d.

Item vmb ain zennten e^ysen zu des Sebriach^er p^uxen vnd ander nottdurfft 9 ß d.

Item dem Michel sta^ynmezc vmb 100 khugel zu hauffinczen per 8 d, facit 3 tl 80 d.

Item vmb 100 e^ysn^ein kh^ugel 70 d.

Item vmb den paubrief in d^y kannczley 1½ gld.

Item maister Hannsen p^uxenmaister an s^einem vierdigen j^arsold, den man im nicht versprochen hat, 3 tl d.

Aber demselben maister Hannsen s^einen sold von dem LXXXI jar, den man im z^ugesagt hat, 6 tl d.

Item demselben vmb 1200 sch^efft zu der statt 3 tl d.

a) *pred tem prečrtan s.*

b-b) *vrinjeno nad vrstico.*

	<i>gld</i>	<i>lb</i>	<i>mr</i>	<i>d</i>
Za 3 goldinarje je prodal konja, ki je bil kupljen za 4½ funte od Galistra ¹¹⁹ za odposlanstvo k našemu gospodu cesarju v zvezi s trošarino ali vinskim davkom; dodatno je prevzel od Fenndla 1½ goldinar, ki mu je ostal od potnih stroškov, skupaj 5 funtov 15 pfenigov. ¹²⁰		5		15
5 V njegovo (Schörtlovo) breme je bilo knjiženih tudi 20 mark, ki jih je plačalo mesto za njegovo sodno palico Andreju Hohenwarterju, glavarju na Zgornjem celjskem gradu. ¹²¹			20	—
Od celjskih mesarjev je prejel globe za prekrške, in sicer: od Galistra ¹¹⁹ 5 funtov, od Kristana 1 funt in od Janža 1 funt.		7		—
10 Od branjev ni Schörtel prejel nič.				
Vsota vseh prihodkov 235½ funtov 19½ pfenigov.		235		139,5¹²¹
<i>Izdatki Lovrenca Schörtla</i>				
15 Lovrenc Schörtel je izplačal Andreju Hohenwarterju, glavarju v Celju 24 funtov rednega mestnega davka v roke cesarskega veličanstva.		24		—
Istemu glavarju je mesto na ukaz posodilo še 22 funtov.		22		—
Gospodu Hansu, kaplanu pri Sv. Danijelu v Celju je za njegovo ustanovo (oltar)		16		—
20 izplačal 16 funtov, ki gredo vsako leto iz mestnega davka.		5		—
Taistemu gospodu Hansu je izplačal še 5 funtov, ki smo mu jih dolgovali od preteklega leta.		4		—
Letno plačo mestnemu pisarju Henriku, 4 funte.			2	—
Letno plačo mestnemu slu, 2 marki.			2	—
25 Uradniku v Celju letno zakupnino za pašo na <i>Padraw</i> , 2 marki.				
Mežnarju letno plačo od ure 1 funt in od pivskega zvona, 1 funt.		2		—
Za en cent železa za Sebriacherjev top in za ostale potrebe, 9 šilingov.		1		30
Kamnoseku Mihaelu za 100 krogel za haubice po 8 pfenigov, kar znaša 3 funte		3		80
30 80 pfenigov.				
Za 100 železnih krogel 70 pfenigov.			—	70
Za listino o gradnji v pisarno 1½ goldinarja.	1,5			
Pušcarskemu mojstru Hansu k predhodni letni plači 3 funte, ki mu niso bili obljubljeni.		3		—
35 Istemu mojstru Hansu dodeljenih 6 funtov plače za leto '81.		6		—
Istemu za 1200 puščičnih teles za mesto, 3 funte.		3		—

¹¹⁹ *Celjski mesar.*¹²⁰ *Goldinar je obračunan po kurzu 270 črnih pfenigov.*¹²¹ *Celjskega mestnega sodnika je resda volil mestni svet, a je funkcijo formalno lahko prevzel šele po prisegi mestnemu gospodu ali njegovemu zastopniku – v celjskem primeru deželnemu knezu ali vicedomu, ki ga je zastopal. Ob osebni predstavitvi je prejel sodniško pismo in verjetno tudi insignije. Glede glavarja/vicedoma Hohenwarterja gl. zgoraj, str. 47, opombo št. 96. J. Orožen, Zgodovina Celja in okolice I, str. 341.*¹²² *Pravilna vsota znaša 235 lb 188½ d.*

Vnd vmb 340 phëill^aysen 6 ß 20 d.

Aber demselben vmb 26½ phunt pulluers albeg vmb 7 tl ain gld, facit 4 tl 23 d.

fol. 24

Item Jörgen schinttl^aer vmb 3000 schintteln 3 tl d vnd dem Gregor des Annderl^aein sum vmb 2000 schinttel 2 tl d.

Item so hat der gefanngen von Liechtenwald bey dem Schörttel verczertt 18 ß 20 d.

Item dem Galister vmb das ph^aerd zu der botschafft zu vnserm herrn dem kais^rer etc. 4½ tl d.

Item so haben dr^ey p^uxenmaister dy ha^ymlich weg gelauffen s^ein be^y dem Schörttel verczertt 3½ tl d.

Item vmb ain lagel ra^ynfal dem haubtman hie zu schankhung 3 tl 3 ß d.

Vmb ain z^ugsaill 5 ß d.

Item so haben die parf^ussen bruder be^y im verczert 2 tl d.

Auch hat der Jannko pawmaister be^y in verczert vnd ettwas solds geben durch gots willen 2 tl d.

So hat er dem Niclasen Fenndel zerung gen Wienn zu vnserm herrn dem kaiser etc. geben von des anslag w^eins wegen 9 gld, facit 10 tl 30 d.

Mer so hat der Schörttel aussgeben das gancz jar, n^emlich den^a) zymerl^eutten zu der newen poste^yn vnd prukkan bey dem obern tor, auch zu der paystein^a be^y dem t^url^ein, auch zu zwain g^etteren, auff den prukkan vnd zu zwain malln zu dem tam im graben, auch vmb sagdillen, nagel, pottenlon vnd vmb allerlay nottdurfft 51 tl 83½ d.

Sunderwar so hat er aussgeben vmb geh^ulcz, schinttel, negel, z^ymerle^utten, mawr^eren vnd ander nottdurfft zum gannkh 13 tl 3 ß 6½ d.^{b)}

So hat er aussgeben, da man des Newnhawser p^uxen gefasst hat 1 tl 7 ß 4 d.

Item dem turn^er in dem kloster das gancz jar 10½ tl 20 d.

Henngn^uss an der stewr: Mertten D^welacher 1 tl d, dem pogner 32 d, Merten Lewff^el 24 d, dem Huett^er 24 d, || ainer paddiner(i)n, ainer natterin^a vnd ainer m^wnichin, facit ½^{c)} tl 8 d.

fol. 24'

Summa aller aussgab 224½ tl 20 d.

Vnd also ist des Lorennczen Schörttel aussgab gegen s^einem innemen vnd^{d)} aufgehebt vnd er ist der statt noch dar^uber schuldig beliben 11 tl 53½ d.

a) *pred tem prečrtano vmb.*

b) *ob robu pripis nota.*

c) *pred tem prečrtano 116 d.*

d) *glede na ustaljeno formulo manjka pred tem geleg.*

	<i>gld</i>	<i>lb</i>	<i>mr</i>	<i>d</i>
Za 340 železnih puščičnih osti, 6 šilingov 20 pfenigov.		—		200
Istemu (orožarju Hansu) za 26½ funta smodnika, za vsakih 7 funtov 1 goldinar, kar znaša 4 funte 23 pfenigov.		4		23
Skodlarju Juriju za 3000 skodel 3 funte in Gregorju, Andrejevemu sinu za 2000 skodel, 2 funta.	5	5		—
Prehrana nekega jetnika iz Sevnice je Schörtla stala 18 šilingov 20 pfenigov.		2		80
Galistru za konja za odposlanstvo k našemu gospodu cesarju itd., 4½ funte.		4		120
Trije puškarji, ki so na skrivaj pobegnili, so pri Schörtlu potrošili za 3½ funte.	10	3		120
Za sod rebule, ki smo jo tukaj postregli glavarju, 3 funte 3 šilinge.		3		90
Za vlečno vrv 5 šilingov.		—		150
Bosonogi bratje so pri njem potrošili za 2 funta.		2		—
Prav tako je dobil pri njem hrano in nekaj miloščine gradbeni mojster Janko, kar je zneslo 2 funta.	15	2		—
Miklavžu Fenndlu je dal za hrano na poti na Dunaj k našemu gospodu cesarju zaradi vinskega davka 9 goldinarjev, kar znaša 10 funtov 30 pfenigov. ¹²³		10		30
Preko celega leta je Schörtel potrošil za tesarje (za dela) na novi bastiji in mostu pri gornjih vratih, tudi za bastijo pri malih vratcih, za dve rešetki na mostu in dvakrat na nasipu v (mestnem) jarku, dalje za žagane deske, žeblje, plačo slom in razne druge potrebe, 51 funtov 83½ pfenigov.	20	51		83,5
Mimo tega je izplačal za stavbni les, skodle, žeblje, tesarje, zidarje in za ostale potrebe pri obrambnem hodniku, 13 funtov 3 šilinge 6½ pfenigov.		13		96,5
Pri pripravi Neunhauserjevega topa je izplačal 1 funt 7 šilingov 4 pfenige.	25	1		214
Čuvaju v samostanskem stolpu preko celega leta, 10½ funtov 20 pfenigov.		10		140
Davčni izostanki: Martinu Duelacherju 1 funt, kolarju 32 pfenigov, Martinu Leufflu 24 pfenigov, Hueterju 24 pfenigov, neki padarici, neki šivilji in nuni, (kar) znaša ½ funta 8 pfenigov.		1		80
	30	—		128
Vsota vseh izdatkov 224½ funtov 20 pfenigov.		224		140¹²⁴
Izdatki Lovrenca Schörtla so bili obračunani z njegovimi prihodki. V skladu s tem mestu dolguje 11 funtov 53½ pfenigov.	35	11		53,5¹²⁵
	40			

¹²³ Goldinar je obračunan po kurzu 270 črnih pfenigov.¹²⁴ Pravilna vsota znaša 208 lb 220 d.¹²⁵ Izračun je napačen; ob upoštevanju posamičnih postavk znaša saldo 26 lb 208½ d.

fol. 25

1481

Des Marinko Fünfzehen Jar weilend richt^ar raittung von dem LXXXI jar

[5. avg.] Anno domini M CCCC LXXXII an sannd Oswalts tag ist ain raittung beschehen mit dem Marinko Fünfzehen Jar weilend stattrichter zu Cili vmb s^ein innemen vnd aussgeben der stattstewr vnd niderlegung von dem LXXXI jar, das sich zu [24. apr.] sannd Jörgen tag in dem LXXXII jar nachstuergangen geenndet hat. 5

Item am ersten hat er von der anngeslagen stewr inngenomen 156 tl 74 d. 10
 So hat er von der niderlegung das benant jar inngenomen 74½ tl d 21 d.
 Item von den fl^eischkh^eren hat er an dem allten vall, so beÿ Lorenczen Sch^or^ortel vehandelt ist ingenomen von dem Jannse ½ tl d, vom Krisan ½ tl d, vom Galister 2 tl d. 15

Summa innemens 233½ tl 3 ß 5 d. 15

S^ein aussgab

fol. 25'

Item die stattstewr, so wir vnserm herrn dem R^omischen kaiser etc. j^erlich geben sullen, haben wir dem haubtman von dem anlehen, das wir im getan haben, bezcallt vnd darczu hat der Marinko geben 1 mr d. 20

Item so hat der Marinko aussgeben das gancz jar, nemlich zymerleutten, auch vmb laden, schinteln, negel, potenlon vnd ander nottdurfft, das bringt alles 42 tl 3 ß 10½ d. 25

Item dem Turner vom anlachen das gancz jar 11 tl minus 20 d.

Item dem Mathes p^uxenmaister vmb 1000 ph^eillschefft^a) 3 tl d.

Item dem stattschreiber seinem jarsold 4 tl d.

Item dem stattbotten s^einen sold 2 mr d.

Item dem mesner von der vr vnd pyrgglocken 2 tl d. 30

Item maister Hannsen p^uxenmaister seinen sold 6 tl d.

Item der Marinko hat von demselben maister Hannsen puxenmaister kaufft zwen zennten pullfers per 30 tl 3 ß d.

Item Hannsen z^ymerman von dem holcz zur ganngk zu besn^eiden 2 mr d.

Item hern Hannsen kapplan sannd Daniels altar an s^einen vordern sold 8 tl d, das man im vor schuldig ward. 35

Item aber demselben herrn Hannsen kapplan s^einen sold von dem LXXXI jar 16 tl d.

Item er hat geben den s^oldn^ern, so wir vertten gen Hungern geschikgt haben 26 tl 3 ß d. 40

Dem ambtman zu Cili von der haltt an der Padraw 2 mr d.

Item dem tischl^er vmb ain news gest^ull in der kirchen 11 mr d.

a) -schefft *naknadno vstavljeno nad vrstico.*

<i>gld</i>	<i>lb</i>	<i>mr</i>	<i>d</i>
	156		74
	74		141
	3		—
	233		215
		1	—
	42		100,5
	10		220
	3		—
	4		—
		2	—
	2		—
	6		—
	30		90
		2	—
	8		—
	16		—
	26		90
		2	—
		11	—

1481

Obračun bivšega sodnika Marinka Fünfzehen Jar za leto '81

5 Leta Gospodovega 1482, na dan sv. Ožbolta, je bil opravljen obračun z Marinom "Fünfzehen Jar", bivšim mestnim sodnikom v Celju, o njegovih prihodkih in izdatkih od mestnega davka in skladiščnine za leto '81, ki se je izteklo na preteklo Jurjevo v letu '82.

10 Najprej je prejel od odmerjenega davka 156 funtov 74 pfenigov.
Od skladiščenja je omenjeno leto prejel 74½ funtov 21 pfenigov.
Od mesarjev je prejel na račun stare globe, ki jo je dosodil Lovrenc Schörtl: od Janža ½ funta, od Kristana ½ funta in od Galistra 2 funta.

15 **Vsota prihodkov 233½ funtov 3 šilinge 5 pfenigov.**

Njegovi izdatki

20 Mestni davek, ki smo ga dolžni vsako leto dati našemu gospodu cesarju, smo plačali glavarju iz posojila, ki smo mu ga dali in k čemur je dodal Marinko 1 marko.

Marinko je potrošil preko celega leta, in sicer za tesarje, za plohe, skodle, žeblje, plačilo slom in za druge potrebe, kar vse znaša 42 funtov 3 šilinge 10½ pfenigov.

25 Mežnarju za zvonjenje preko celega leta 20 pfenigov manj kot 11 funtov.

Puškarju Mateju za 1000 puščičnih teles, 3 funte.

Mestnemu pisarju letno plačo, 4 funte.

Mestnemu slu plačo, 2 marki.

30 Mežnarju od ure in pivskega zvona, 2 funta.

Puškarskemu mojstru Hansu plačo, 6 funtov.

Od istega puškarskega mojstra Hansa je Marinko kupil 2 centa smodnika za 30 funtov 3 šilinge.

Tesarju Hansu, ki je nažagal les za obrambni hodnik, 2 marki.

35 Gospodu Hansu, kaplanu pri oltarju Sv. Danijela, na račun njegove predhodne plače, 8 funtov, ki smo mu jih dolgovali.

Istemu gospodu kaplanu Hansu plačo za leto '81, 16 funtov.

40 Žolnirjem, ki smo jih lani poslali na Ogrsko, je dal 26 funtov 3 šilinge.

Uradniku v Celju od pašnika na *Padraw*, 2 marki.

Mizarju za nove klopi v cerkvi, 11 mark.

Item vmb drew gaden holcz zum gannkg 7 tl 40^{a)} d, mer dem haubtman 40 d.

Henngnüss dem Schörtel an der stewr 3 tl d, dem Wennko 1 tl 60 d.

fol. 26

Summa der aussgab 172^{b)} tl 4 ß d 40½.

5

Vnd also ist des Marinko Fünfzehen Jar aussgab gegen seinem innemen gelegt vnd auffgehebt vnd er ist der^{c)} statt noch darüber schuldig beliben 61 tl 54½ d.

^{d)}Item an der benanten schuld hat der Marinko aussgeben, von erst dem Steffan Widm^{a)}er richter 26 tl d.

10

So geen im ab 3 tl d vëll von den flëischkëren^{e)}, die im sëiner raittung auff in gelegt vnd der Widmer richter ingenomen vnd verraitt hat.

Item dem tischler zu pessrung des stülls in der kirchen 1 tl d.

Item dem smid, das er an der prukken zu der slegprukken pantt, zaphen vnd ander notdurfft gemacht hat 2 tl d.

15

Item dem Micheln Saxenuelder 3 tl d zerung zu Kernnden, da er söldnër gesucht hat.

Item dÿ stat hat gehenngt stewer dem Schörttel, prior von Seycz, Merten Dwe-lacher, Newnhawser vnd andern, facit 12½^{f)} tl 88 d.

Item den Widmer 1 tl d, daz wider auff in geschriben ist in seiner raittung.

20

Summa der aussgab 48½^{g)} tl 88 d.

Vnd also wer der Marinko noch der statt schuldig 12 tl 88 d, ^{h)}die remanencz ist in seiner andern raittung von dem LXXXIII jar verraitt worden.^{h)}

25

fol. 26'

1482

Ain raittung mit dem Steffan Widmer wëilend stattrichter zu Cili von dem LXXXIIⁱ⁾ jar

30

[6. dec.] Anno domini etc. millesimo CCCC LXXXIII an sand Niclas tag ist ain raittung beschehen mit Steffan Widmer weilend stattrichter zu Cili vmb sein innemen

35

a) *pred tem prečrtano 40 d 40.*

b) *popravljen iz 171.*

c) *v začetku nove vrstice pomotoma ponovno der.*

d) *od tu naprej je tinta nekoliko svetlejša.*

e) *sic!*

f) *del številke na razuri.*

g) *popravljen iz 46½.*

h-h) *poznejši dodatek z drugo tinto.*

i) *x predelan iz dveh i-jev.*

40

<i>gld</i>	<i>lb</i>	<i>mr</i>	<i>d</i>
	7		80
	4		60
	172		160,5
	61		54,5
	26		—
	3		—
	1		—
	2		—
	3		—
	12		208
	1		—
	48		208
	12		88

Za 3 gadne lesa za obrambni hodnik, 7 funtov 40 pfenigov, nadalje glavarju 40 pfenigov.

Schörtlov davčni izostanek 3 funte, Wenku 1 funt 60 pfenigov.

5 **Vsota** izdatkov 172 funtov 4 šilinge 40½ pfenigov.

Izdatki Marinka "Fünfzehen Jar" so bili obračunani z njegovimi prihodki. V skladu s tem mestu dolguje 61 funtov 54½ pfenigov.

10 Na omenjeni dolg so Marinku nastali še naslednji izdatki:

Najprej je izplačal sodniku Štefanu Vidmarju 26 funtov.

Odšteje se mu še 3 funte glob mesarjev, ki so bili knjiženi v njegovem obračunu, vendar jih je prejel in obračunal sodnik Vidmar.

Mizarju za popravilo klopi v cerkvi, 1 funt.

15 Kovaču, ki je na mostu izdelal tečaje za dvižni most in ostalo, 2 funta.

Mihaelu Saxenfelderju 3 funte za stroške za pot na Koroško, kjer je iskal žolnirje. Mesto je odložilo davek Schörtlu, žičkemu priorju, Martinu Duelacherju, Dobrnškemu in ostalim, kar znaša 12½ funtov 88 pfenigov.

20 Vidmarju 1 funt, ki mu je spet knjižen v breme v njegovem obračunu.¹²⁶

Vsota izdatkov 48½ funtov 88 pfenigov.

25 Marinko je ostal mestu dolžan še 12 funtov 88 pfenigov. Ta ostanek je obračunan v njegovem drugem obračunu za leto '83.¹²⁷

1482

Obračun z bivšim celjskim sodnikom Štefanom Vidmarjem za leto '82

30 Leta Gospodovega 1483, na dan sv. Miklavža, je bil opravljen obračun s Štefanom Vidmarjem, bivšim mestnim sodnikom v Celju, o njegovih prihodkih od

¹²⁶ Glej zadevno postavko med prihodki v Vidmarjevem obračunu za leto 1482, spodaj, str. 67.17.

¹²⁷ Primerjaj zadevno postavko med prihodki v obračunu za leto 1483, spodaj, str. 71.1.

[24. apr.]

der statstewr, niderlegung vnd ander innemen von dem LXXXII^{a)} jar, das sich zu sannd Jörgen tag in dem LXXXIII jar nachstuerganggen geenddet hat.

Sëin innemen von der angeslagen stattstewr desselben jares 145 tl 3 ß 2 d.

So hat der Widmer das benant jar der niderlegung inngenomen 33½ tl 5 d.

Von hern Anndren Hohenbarter von Gerlachst(ein) an des Micheln Swaben weilend^{b)} richter zu Cili schuld 14½ tl 3 ß 24 d.

Von hern Wolfganggen Newnhawser an sëinen zinsz vnd dienst des LXXXII jares 1½ tl d.

Von dem Galister flëischakher an s^ainen vall 2½ tl d.

Vnd von s^ainen gesellen Kristan vnd Jannse 1 tl d.

So hat im der Marinko richter an s^einer schuld aussgericht 26^{c)} tl d.

So hat im der haubtman zu Ober Cili an seiner schuld, so wir im zum gannkh seins täils gelihen haben geben 37 tl 80. Vnd sunder hat er vns geben zu den puxen 12 tl d weisser münss, facit 9½ tl 24 d; get auff in 1 tl d stewr, die er schuldig vnd dem Marinko abzogen ist.

Summa alles innemens 272½^{d)} tl 75 d.

fol. 27

Sëin aussgab

Item hern Anndren Hohenbarter haubtmen zu Obercili zu der k(aiser) in hann-den die statstewr 24 tl d.

Item so hat der Widmer den anslag der stewr in die rays gen Osterreich hern Andren Hohenbarter haubtman zu Cili zu hern Wilhalm Awrspurger hann-den aussgericht 120 tl d.

Item maister Hannsen puxenmaister vmb 1½ zennten pulfers zu der statt nott-durfft 23½ tl 30 d.

Item so hat er kaufft 12 hakkenpuxen vmb 9½ tl 24 d.

Item sannd Daniels kaplan sein stiftgelt von der statt 16 tl d.

Item Hainrichen stattschreiber seinen jarsold 4 tl d.

Item dem stattbotten s^einen sold 2 mr d.

Item dem ambtman zinsz von der Padraw 2 mr.

Item maister Hannsen puxenmaister an seinem sold 3 tl d.

Item dem turner in dem kloster turen seinen sold ain ganncz jar all wochen 50 d, facit 11 tl minus 20 d.

a) *orig. LXXII!*

b) *delno na razuri.*

c) *popravljeno iz 28.*

d) *del številke radiran in popravljen.*

	<i>gld</i>	<i>lb</i>	<i>mr</i>	<i>d</i>
mestnega davka, skladiščnine in drugih prihodkov za leto '82, ki se je izteklo na preteklo jurjevo v letu '83.				
Njegovi prihodki od odmerjenega davka za omenjeno leto, 145 funtov 3 šilinge 2 pfeniga.	5			145 92
To leto je Vidmar prejel 33½ funtov 5 pfenigov skladiščnine.				33 125
Od gospoda Andreja Hohenwarterja s Kolovca na račun dolga bivšega celjskega sodnika Mihaela Swaba, 14½ funtov 3 šilinge 24 pfenigov.				14 234
Od gospoda Wolfganga Neunhauserja na račun njegovega činža in službe za leto '82, 1½ funta.	10			1 120
Od globe mesarja Galistra 2½ funta.				2 120
Od njegovih pomočnikov Kristana in Janža, 1 funt.				1 —
Sodnik Marinko mu je izplačal na račun svojega dolga 26 funtov.				26 —
Glavar za Zgornjem celjskem gradu mu je dal na račun svojega dolga, ker smo mu posodili za kritje njegovega dela pri (gradnji) obrambnega hodnika, 37 funtov 80 pfenigov. Razen tega nam je dal še za top 12 funtov belih pfenigov, kar znese 9½ funtov 24 pfenigov; ¹²⁸ temu se prišteje še 1 funt od davka, ki ga dolguje in je bil odtegnjen Marinku. ¹²⁹	15			37 80
				9 144
				1 —
Vsota vseh prihodkov 272½ funtov 75 pfenigov.	20			272 195
<i>Njegovi izdatki</i>				
Gospodu Andreju Hohenwarterju, glavarju na Zgornjem celjskem gradu, mestni davek za cesarja, 24 funtov.	25			24 —
Vidmar je predal 120 funtov davčnega denarja v roke gospodu Viljemu Turjaškemu ¹³⁰ s posredništvom celjskega glavarja gospoda Andreja Hohenwarterja, ki je potoval v Avstrijo.				120 —
Pušcarskemu mojstru Hansu za 1½ centa smodnika za potrebe mesta, 23½ funtov 30 pfenigov.	30			23 150
Kupil je 12 arkebus za 9½ funtov 24 pfenigov.				9 144
Štiftino, ki jo plačuje mesto kaplanu pri Sv. Danijelu, 16 funtov.				16 —
Letno plačo mestnemu pisarju Henriku, 4 funte.				4 —
Plačo mestnemu slu, 2 marki.				2 —
Uradniku zakupnino od <i>Padraw</i> , 2 marki.	35			2 —
Plačo puškarskemu mojstru Hansu, 3 funte.				3 —
Čuvaju v samostanskem stolpu celoletno plačo po 50 pfenigov na teden, kar znaša 20 pfenigov manj kot 11 funtov.	40			10 220

¹²⁸ Navedba izkazuje razmerje med črnimi in belimi pfenigi 5 : 4.

¹²⁹ Prim. zgoraj, str. 65.20.

¹³⁰ Viljem Turjaški je bil v tem času komornik na dvoru cesarja Friderika in bil še posebno zadolžen za nadzor prihodkov iz celjskega vicedomskega urada. P.-J. Heinig, *Kaiser Friedrich III. (1440–1493)*, 2. del, str. 231–232. Prim. tudi M. Preinfalk, *Auerspergi*, str. 73–75.

Item er hat kaufft 650 pheilleyesen vmb 13 ß d vnd 41^{a)} tl vnd 1 vierdung gestemph-
ten swebel per 3 tl 58 d.

Item die statt dem haubtman geschannkht dr̄ey lagel rainfal per 9½ tl 30 d.

Auch hat der Widm̄er vmb allerlay der statt notdurfft aussgeben das ganncz jar
z̄ymerleütten, smiden vnd allerlay nach lautts seins registers, facit 39 tl 2^{b)} ß 22^{c)} d.

fol. 27'

Item so hat der Widmer aussgeben zur paw des ganncks von dem gelt, das vns
der haubtman geben hat vnd daz || wir im noch mer dargelihen haben, n̄eml(ich)
dem Jannse vnd Jurse zymerleütten, schinttleren, smiden vnd all notdurfft, facit
64½ tl 14½ d.

Abgezogen dem prior zu Seycz 1 tl, dem mullner 1 tl, Michel mawrer 32 d.

Dem mesner von der vr vnd pirglocken 2 tl d.

Summa der aussgab 336^{d)} tl 81^{e)} d.

Vnd also w̄er die statt noch dem Steffan Widmer vber sein aussgab schuldig
62½ tl 6 d.

Aus der summa hat der Widm̄er der statt geschannkht 10 tl d. Vnd also wer im
die statt noch schuldig 52½ tl 6 d; der benanten summa ist er bezallt worden.

fol. 28

1483

Ain raittung mit dem Marinko Funfzehen Jar genant w̄ilend stattricht̄er zu Cili vmb sein innemen von dem LXXXIII jar

[19. maj] Anno domini M CCCC LXXXIII an montag in phingstf̄eyrtagen ist ain raittung
beschehen mit dem Marinko Fünfzehen jar genant w̄ilend stattricht̄er zu Cili vmb
sein innemen vnd aussgeben der stattstewr vnd niderlegung von dem LXXXIII jar,
[24. apr.] das sich zu sannd Jorgen tag in dem LXXXIII jar nachstuerganngen geendet hat.

Summa ain innemen von der anngeslagen stewr 156½^{f)} tl 3 ß 6 d.^{g)}

Von Newnhawser 3 tl d.

So hat der benant Marinko das benant jar von der niderlegung inngenomen 48
tl minus 1 d.

Auch so hat der haubtman dem Marinko geanttw̄ürtt 10 tl d, die er vormallen der
statt an der aussgab zum paw des ganncks, so wir für in getan haben, schuldig
beliben ist.

a) *pomotoma levo od l zapisani i v številki je zradiran.*

b) *popravljeno iz 3.*

c) *popravljeno iz 23.*

d) *popravljeno iz 334, kar tudi že deloma na razuri.*

e) *pred tem prečrtano 106½ d, kar tudi že na razuri.*

f) *del številke na razuri.*

g-g) *vpisano nad vrstico, pod tem prečrtano in deloma radirano 66 d.*

<i>gld</i>	<i>lb</i>	<i>mr</i>	<i>d</i>
	1		150
	3		58
	9		150
	39		82
	64		134,5
	2		32
	2		—
	336		81¹³³
	62		126
	10		—
	52		126

Kupil je 650 železnih puščičnih osti za 13 šilingov ter 41 funtov in 1 četrtingo žvepla v prahu¹³¹ za 3 funte 58 pfenigov.

Mesto je postreglo glavarju 3 sodčke rebule za 9½ funtov 30 pfenigov.

5 Vidmar je za različne potrebe mesta preko celega leta izplačal tesarjem, kovačem in za ostalo, kar po njegovem registru znaša 39 funtov 2 šilinga 22 pfenigov. Za gradnjo obrambnega hodnika je izplačal Vidmar iz glavarjevega deleža, || ki ga je deloma založilo mesto,¹³² tesarjema Janžu in Juršetu, skodlarjem, kovačem in za vse ostalo, skupaj 64½ funtov 14½ pfenigov.

10 Odtegljaji: žičkemu priorju 1 funt, mlinarju 1 funt, zidarju Mihaelu 32 pfenigov. Mežnarju od ure in pivskega zvona, 2 funta.

Vsota izdatkov 336 funtov 81 pfenigov.

15 Mesto dolguje Štefanu Vidmarju preko njegovih izdatkov še 62½ funtov 6 pfenigov.

Od te vsote je Vidmar mestu odpustil za 10 funtov, nakar mu je ostalo mesto dolžno še 52½ funtov 6 pfenigov. Ta vsota mu je bila izplačana.¹³⁴

1483

Obračun z bivšim celjskim sodnikom Marinkom, imenovanim Fünfzehen Jar, glede njegovih prihodkov za leto '83

25 Leta Gospodovega 1484, na binkoštni ponedeljek, je bil opravljen obračun z Marinkom, imenovanim "Fünfzehen Jar", bivšim mestnim sodnikom v Celju o njegovih prihodkih in izdatkih od mestnega davka in skladiščnine za leto '83, ki se je izteklo na preteklo jurjevo v letu '84.

30 Vsota prihodkov od odmerjenega davka, 156½ funtov 3 šilinge 6 pfenigov.

Od Neunhauserja 3 funte.

Od skladiščnine je omenjeni Marinko za to leto prejel 1 pfenig manj kot 48 funtov.

35 Glavar je Marinku izplačal 10 funtov, ki jih je ostal dolžan mestu za gradnjo obrambnega hodnika, ki smo jo opravili zanj.¹³⁵

¹³¹ Dobesedno (v možnarju) strtega žvepla.

40 ¹³² Posojilo, ki ga je založilo mesto, je znašalo 10 funtov in je kot tako zabeleženo med prihodki za leto 1483, ko je glavar ta dolg poravnal, gl. spodaj, str. 69.35.

¹³³ Rezultat je zaokrožen za ½ d navzgor.

¹³⁴ Dejansko mu je naslednje leto tedanji mestni sodnik Marinko "Fünfzehen Jahr" izplačal 50 funtov. Glej spodaj, med izdatki obračuna za leto 1483, str. 71.16.

¹³⁵ Glej zgoraj, op. 132.

So ist der Marinko an seiner vorviertigen raittung s^ains gerichtshalben schuldig beliben 12 tl 88 d.

Summa alles innemens 230^{a)} tl 63 d.^{b)}

Sein aussgab

Item der Marinko hat hern Anndren Hohenbarter haubtman zu Ober Cili an der stattstewr aussgericht 24 tl d vnd 40 tl d der angeslagen stewr.

Item hern Hannsen kapplan sand Daniels alltar als auff vns gestiftt ist zu s^einer stiftt 16 tl d.

Item w^eilend Hainrichen Tenngler stattschreiber seinen jarsold 4 tl d.

Item dem stattbotten seinen jarsold 2 mr d.

Item dem mesner seinen sold von der vr 1 tl d vnd 1 tl d von der pyrgglokken.

Item den ambtman zu Cili zinsz von der Padraw 2 mr d.

fol. 28'

Item dem Steffan Widmer hat er aussgeben 50 tl d, die er der stat in seiner aussgab des gerichtts dargelihen hett.

Item dem Widm^er^{c)} vnd dem Walthaser Rosel zu zerung zu vnserm herrn dem kais^er 15½ gld, facit 17^{d)} tl 3^{e)} ß 15 d, sunder ½ tl 28 d.

Item dem Varttlme vmb zwo ^aeysn^am vennkhnuss 1 tl d.

Item dem Slattinschakg hat er geben 5 gld, die er der statt vor dargelihen het.

Item dem Prannten 2 gld vmb den paubrief.

Item der Marinko hat zu der statt notdurfft von den flöczern kaufft ettlichen gaden holcz per 10 tl 10 d.

Auch so hat der Marinko vmb allerlay der stat nottdurfft aussgeben nach laut seins auffschreibens 29 tl 65 d.

Vnd vmb 1000 schintteln mit dem furlon 1 tl 3 ß d.

Dem turner im kloster turen das ganncz jar 11 tl minus 20 d.

Summa aller aussgab 218^{f)} tl 68 d.

Vnd also ist des Marinko aussgab gegen seinen innemen gelegt vnd auffgehebt vnd er ist^{g)} der statt ^{h)}schuldig 12 tl minus 5 d^{h)} vnd von dem Strausen 4 ß d. ⁱ⁾Sunder so ist der Marinko schuldig fur den wagen von Hungern 4 mr d.ⁱ⁾

a) *del številke na razuri.*

b) *popravljen iz 73.*

c) *vstavljeno nad vrstico, pod tem prečrtano Strasser.*

d) *popravljen iz 16½.*

e) *pred tem prečrtano 60 d.*

f) *številka dvakrat popravljen; prvotna 216 najprej v 219 in potem v 218.*

g) *vstavljeno nad vrstico, pod tem prečrtano hab.*

h-h) *razen tl na razuri, za tem še enkrat d, ki je ostal od prvotnega zapisa zneska; ostalo besedilo do konca vpisa, kot tudi popravki na razuri z drugo tinto.*

i-i) *poznejši pripis.*

<i>gld</i>	<i>lb</i>	<i>mr</i>	<i>d</i>
	12		88
	230		63
	64	—	
	16	—	
	4	—	
		2	—
	2	—	
		2	—
	50	—	
	17		105
	—		148
	1	—	
5			
	2		
	10		10
25			
	29		65
	1		90
	10		220
30			
	218		68¹⁴⁰
	12	4	115

Marinko je ostal dolžan od predprejšnjega obračuna sodišča 12 funtov 88 pfenigov.¹³⁶

Vsota vseh prihodkov 230 funtov 63 pfenigov.

Njegovi izdatki

Marinko je izplačal gospodu Andreju Hohenwarterju, glavarju na Zgornjem celjskem gradu 24 funtov mestnega davka in 40 funtov naloženega davka.

Gospodu Hansu, kaplanu pri oltarju Sv. Danijela, ki je naša ustanova, 16 funtov. Pokojnemu mestnemu pisarju Henriku Tennlerju za letno plačo, 4 funte. Letno plačo mestnemu slu, 2 marki.

Plačo mežnarju, 1 funt za uro in 1 funt za pivski zvon.

Uradniku v Celju zakupnino od *Padraw*, 2 marki.

Štefanu Vidmarju je izplačal 50 funtov, ki jih je ta založil mestu v okviru svojih izdatkov.¹³⁷

Vidmarju in Baltazarju Roslu za stroške na poti k našemu gospodu cesarju,¹³⁸ 15½ goldinarjev, kar znese 17 funtov 3 šilinge 15 pfenigov; dodatno še ½ funta 28 pfenigov.¹³⁹

Jerneju za dvoje železnih zaporniških okov, 1 funt.

Slatinšku je vrnil 5 goldinarjev, ki jih je ta posodil mestu.

Pranntu 2 goldinarja za gradbeno listino.

Marinko je kupil od splavarjev nekaj gadnov lesa za mestne potrebe za 10 funtov 10 pfenigov.

Za različne potrebe mesta je Marinko potrošil glede na njegove zapiske 29 funtov 65 pfenigov.

Za 1000 skodel skupaj s prevozom, 1 funt 3 šilinge.

Čuvaju v samostanskem stolpu za celo leto, 20 pfenigov manj kot 11 funtov.

Vsota vseh izdatkov 218 funtov 68 pfenigov.

Marinkovi izdatki so bili obračunani z njegovimi prihodki. V skladu s tem mestu dolguje 5 pfenigov manj kot 12 funtov in 4 šilinge zaradi Straussa. Dodatno je Marinko dolžan za voz z Ogrske 4 marke.

¹³⁶ Primerjaj bilanco obračuna za leto 1481, zgoraj, str. 65.24.

¹³⁷ Tu gre za bilančni saldo preteklega leta, glej zgoraj, str. 69.17.

¹³⁸ V letu 1483 so se Celjani pri cesarju pritožili zoper izogibanje predpisanim potem in mitnicam. Cesar se je na pritožbe odzval z izdajo ustrezne listine. A. Žižek, *Našim zvestim, ljubim celjskim meščanom*, str. 99, 101; I. Orožen, *Celska kronika*, str. 116.

¹³⁹ Goldinar je obračunan po kurzu 270 črnih pfenigov.

¹⁴⁰ Pravilna vsota znaša 217 lb 48 d.

Daran hat er dem^{a)} Walthasar richter geanttwurt 12 tl d, die in sein raittung gelegt sein.

fol. 29

1484

5

Ain rächtung mitt dem Walthesar Rosell genant weilend statrichtter zw Cili vmb sein innemen im LXXXIII jar

[6. maj] Anno domini M° CCCC° LXXXV^{b)} am freytag nach sand Florians tag ist ain raittung beschehen mit dem Walthesar Rosell genant weilend statrichtter zw Cili vmb sein innemen vnd ausgeben der stattstewer vnd niderlegung von dem LXXXI-III° jar, das sich zw sand Jorgen tag im LXXXV° jar nagstuergangen geendett hat.

[24. apr.]

Summa ain innemen in das Walthesar Rosel verwesung des stattgerichts von der angeslagen stewer 169 tl 80 d.^{c)}

Item so hat er das jar an der niderlegung ingenomen 74^{d)} tl d.

Item von dem Marinko Fünzfzehn Jar an seiner remene(n)tz, die er vns an der raittung schuldig beliben ist 12 tl d.^{e)}

Item auch hat er genomen von den wathutten zu sand Vrsula tag 3½ tl d.

Item von Jurse fleischakher ain vall 12 ß d.

Item vnd von zwain andern fleischakeren 2 tl d.

Item auch hat der Walthesar der stat holtz 76 pawm verkauft vnd 41 sagdillen vmb 4½ tl 44 d.

Summa alles innemens 266 tl vnd 84 d.

a) d *popravljen preko prvotnega h.*

b) *orig. M° CCCC° LXXXIII°; gl. spodaj, str. 76.5.*

c) *na priloženem listku fol. 64a je pod naslovom Auszug der stewr zabeležen seznam s plačili davka nekaterih celjskih meščanov: Item Jacob Haffner 1 tl d. Item Hanns Mesner 32 d (ta vpis prečrtan, nad njim pa z drugo roko pripisano: Vlrich goldsmid 1 tl 1 mr d). Item Martin Fincer 32 d (nad tem vpisom prečrtano nerazpoznavno ime, dalje: 2 tl Hohenwarter). Item Prantner 4 ß d (ta vpis prečrtan, nad njim pa z drugo roko pripisano: Werpremer mern 1 mr). Item Mertt Duelacher 1 tl d. Item Ersamyn Hanss 4 ß d. Item Hohenwarter h. an der Schutt ½ tl d. Item Anndre Weinreb 1 tl d, ain mark fur die wacht. Item Khosmus von graben h. ½ tl d. Item Jorg Schintlär 1 tl d, dafür gibt er Schintlär furer 3 ß d. Item Wolfgang Stoll ½ tl d. Item Maryn Schneider 32 d. Item Amellreich Mullner 1 tl d. Item Warbara 60 d.*

d) *del številke na razuri.*

e) *ta in naslednje tri postavke so zavedene tudi na priloženem listku fol. 64b pod naslovom Mein innemen: Item von dem Marinkho Funzfzehn Jar hab ich enphangen 12 tl. d. Item von den wathutten 3½ tl d. Item von dem Jurse fleischakher 12 ß. Item von zwain fleischakhern 2 tl d.*

<i>gld</i>	<i>lb</i>	<i>mr</i>	<i>d</i>
	12		—
	169		80
	74		—
	12		—
	3		120
	1		120
	2		—
	4		164
	266		84¹⁴³

Nato je izročil sodniku Baltazarju 12 funtov, ki so zabeleženi v njegovem obračunu.¹⁴¹

1484

Obračun z Baltazarjem Rosslom, bivšim sodnikom v Celju, glede njegovih prihodkov za leto '84

Leta Gospodovega 1485, na petek po sv. Florijanu, je bil opravljen obračun z Baltazarjem Rosslom, bivšim mestnim sodnikom v Celju, o njegovih prihodkih in izdatkih od mestnega davka in skladiščnine za leto '84, ki se je izteklo na preteklo jurjevo v letu '85.

Vsota prihodkov od naloženega davka v času uprave mestnega sodišča Baltazarja Rosla, 169 funtov 80 pfenigov.

To leto je prejel 74 funtov skladiščnine.

Od remanence Marinka "Fünfzehen Jar", ki je po svojem obračunu ostal dolžan sodišču, 12 funtov.¹⁴²

Od straženja (vzdrževanja sejemskega miru) na dan sv. Uršule, 3½ funte.

Od globe mesarja Juršeta, 12 šilingov.

Od dveh drugih mesarjev, 2 funta.

Baltazar je prodal 76 debel in 41 žaganih desk mestnega lesa za 4½ funte 44 pfenigov.

Vsota vseh prihodkov 266 funtov 84 pfenigov.

¹⁴¹ Znesek je knjižen med prihodki obračuna za leto 1484, glej spodaj, str. 73.19.

¹⁴² Prim. zgoraj, str. 71.1.

¹⁴³ Pravilna vsota znaša 267 lb 4 d.

fol. 29'

Sein ausgab

Item von erst hat der Walthesar ausgeben herren Andre Hohenwartter hawbtman auff Ober Cili auff das anlechen der stewer 100 tl d weisser munß, facit 80 tl d landswerung.

Item dem benannten hawbtman vmb ain halben raiswagen hinaus gen Osterreich 16 tl d weisser munß, facit 12½ tl 73 d.

Item demselben hawbtman zu der k(aiserlichen) m(ajestet) hantten 24 tl d statstewer.

Item heren Hansen kapplan sand Daniels altar(er) sein jarlich stiftgelt^{a)} 16 tl d.

Item dem Wolffgang statschreiber sein jarsold 4 tl d.

Item dem statbotten sein sold 2 markh d.

Item dem ambtman zu Cili zinß von der halt von der Padraw 2 markh d.

Item dem mesner von der vr vnd pirgloken 2 tl d.

Item auch hat der Walthesar nach pegeren des hawbtmans nach beuelhen des ratts zu hilff des paws der pastein fur der stat rabat 20 tl d.

Item auch hat er geben dem argelmaister zu hilff der kirchen 10 tl d.

Item auch hat er kaufft zu der statt nottürfft 251 sagdillen, facit 4 tl 82 d.

Item vmb 100 vnd 40^{b)} pawm 4^{c)} tl 23^{d)} d.

Item auch hat er geben den zimerlewitten das gantz jar 11 tl 3 ß 17 d.

Item auch hat er geben vmb tawsent eysrein puxenkhugel 4 tl 12 d.

Item dem Clementten vmb ain pafesen gerätt 3 tl d.

Item maister Hansen zymerman an^{e)} seiner arbeit an den newn brücklein 1 tl d.

Item dem Michel Saxenfelder vmb ain khotzen vnd zway leilachen, das im an der mawer verloren ist 1 tl 40 d.

Item aber der Walthesar ausgeben vmb allerlay statt notturfft das gantz jar 18 tl 24 d.

Item so hat er geben dem pheylschiffter fur tawsent aichen schäfften 3½ tl 72 d.

Item vmb 10 eyserin schaufel^{f)} hat er ausgeben 1 tl 36 d.

Item man hat mit dem Walthesar abgerait von des Selenc wegen 36 wochen, ain wochen per 50 d, facit 7½ tl d.

Item dem panrichtter, dem redner^{g)} vnd dem zuchtiger aller sach, facit 6 tl vnd 3 d.

Item von dem Jorg schintler hat er kaufft tausent schintel vmb 1 tl vnd 3 ß d furlon.

Item so hat man dem Vlreich goldsmid vnd anderen 9½^{h)} tl 50 dⁱ⁾ nachgelassen.

fol. 30

a) *recte stiftgelt.*

b) *številka na razuri.*

c) *številka na razuri.*

d) *popravljen iz 24; pred tem radirano 3 ß.*

e) *pred tem prečrtana beseda.*

f) *vstavljeno nad vrstico.*

g) *r na razuri.*

h) *popravljen iz 7 z radiranjem in dodatkom v svetlejši tinti.*

i) *50 d dodano svetlejšo tinto, za tem prečrtano 3 ß 32 d.*

Njegovi izdatki

5	Najprej je Baltazar izplačal gospodu Andreju Hohenwarterju, glavarju na Zgor-njem gradu v Celju kot posojilo davka 100 funtov belih pfenigov, kar v deželni valuti znaša 80 funtov.	80	—
	Istemu glavarju (kot plačilo polovice stroškov) na poti v Avstrijo, 16 funtov belega denarja, kar znaša 12½ funtov 73 pfenigov. ¹⁴⁴	12	193
	Istemu glavarju za cesarja, 24 funtov mestnega davka.	24	—
	Letno štiftnino gospodu Hansu, kaplanu pri oltarju Sv. Danijela, 16 funtov.	16	—
10	Letno plačo mestnemu pisarju Wolfgangu, 4 funte.	4	—
	Plačo mestnemu slu, 2 marki.		2
	Uradniku v Celju zakupnino od travnika v <i>Padraw</i> , 2 marki.		2
	Mežnarju od ure in pivskega zvona, 2 funta.	2	—
15	Baltazar je na glavarjevo zahtevo in na ukaz (mestnega) sveta izplačal za tlako kot pomoč pri gradnji mestne bastije 20 funtov.	20	—
	Orglarskemu mojstru je dal 10 funtov za pomoč v cerkvi.	10	—
	Za potrebe mesta je kupil 251 žaganih desk, kar znaša 4 funte 82 pfenigov.	4	82
	Za 140 hlodov, 4 funte 23 pfenigov.	4	23
	Tesarjem je dal preko celega leta 11 funtov 3 šilinge 17 pfenigov.	11	107
20	Za 1000 železnih krogel za arkebuzo je dal 4 funte 12 pfenigov.	4	12
	Klemenu za neko zaščitno napravo, 3 funte.	3	—
	Tesarskemu mojstru Hansu za delo na novem mostičku, 1 funt.	1	—
	Mihaelu Saxenfelderju za eno odejo in dve rjuhi, ki jih je ta izgubil na obzidju, 1 funt 40 pfenigov.	1	40
25	Baltazar je za različne potrebe mesta preko celega leta porabil 18 funtov 24 pfenigov.	18	24
	Izdelovalcu puščic je dal za 1000 hrastovih puščičnih teles 3½ funte 72 pfenigov.	3	192
	Za 10 železnih lopat je plačal 1 funt 36 pfenigov.	1	36
	Z Baltazarjem je bilo obračunano glede Zelenca, za 36 tednov po 50 pfenigov, kar znaša 7½ funtov.	7	120
30	Krvnemu sodniku, besedniku ¹⁴⁵ in rablju za vse, kar znaša 6 funtov 3 pfenige.	6	3
	Od skodlarja Jurija je kupil 1000 skodel za 1 funt in 3 šilinge za prevoz.	1	90
	Zlatarju Ulriku in drugim je odpisal (dolg) 9½ funtov 50 pfenigov.	9	170

35

40

¹⁴⁴ Navedba izkazuje razmerje med črnimi in belimi pfenigi 5 : 4.¹⁴⁵ S. Vilfan (*Pravna zgodovina Slovencev*, str. 408) uvršča besednike (Redner) med pomožno osebje prokuratorja, t.j. izšolanega pravnika, ki je na sodišču zastopal stranko.

Summa sein ausgab 248½^{a)} tl 82^{b)} d.^{c)}

Vnd an dem ist dem richter gehengt von seiner mue wegen 10 tl d. Dedit.^{d)}
 Vnd darüber ist der Walthesar schuldig beliben 7½^{e)} tl 2^{f)} d, ^{g)}dy hat er dem Steffan
 Strasser stattrichtter zu Cili bezalt am freytag nach sand Florians tag im LXXXV°.^{g)}

[6. maj]

5

fol. 30'

1485

**Ain raÿttung mitt dem Steffan Strasser weylennnd stattrichtter zu Cili
 vmb sein einnemen im LXXXV jar**

10

[25. maj]

Anno domini M^o CCCC^o LXXXVI^{oh)} an sannd Vrbans tag ist ain raïttung be-
 schehen mit dem Steffan Strasser genant weilend stattrichter zu Cili vmb sein
 einnemen vnd ausgeben der stattstewer vnd niderlegung von dem LXXXV jar,
 das sich zu sannd Jorgen tag im LXXXVI° jar nagstuergangen geendt haben.

15

[24. apr.]

Summa sein einnemen in des Steffan Strasser verwesung des statgerichts von der
 gewondlichen stewer facit 100 vnd 16½ tl 48 d.

Vermerkht sein einnemen der hundert phundt phening facit 99 tl 11 d.

20

Vermerkht sein einnemen der stewer zu dem fridleichen anstand, summa 32 gld.
 Item vermerkht mer hat er einngenomen von dem Walthesar Rösell, summa 7½
 tl vnd 14 d.

Item sein einnemen der niderlegung, summa 63½ tl 26 d.

Item sein einnemen des prukgelt vnd von dem steg, summa 7 tl 3 ß 20 d.

25

Item sein einnemen von den stëttnen vnd lödleren, summa 3 tl minus 8 d.

Item sein einnemen von der Khodinger prükhen, seyt sy von newen gemacht ist,
 summa 12 ß d, das peraÿtt ist.

Summa alles einnemenes 299 tl 81 d vnd 32 gld.

30

fol. 31

Sein ausgab des LXXXV° jar

Item am ersten dem haÿbtman gen hoff statt stewer 24 tl d.

Item dem stattschreiber 4 tl d.

35

Item dem stattbotten 2 tl d.

Item dem ambtman zu Cili von der Podraw wegen 2 mr d.

a) *popravljenno iz 248.*

b) *popravljenno iz 74.*

c) *na to vsoto se verjetno nanaša vpis na priloženem listku fol. 64b': 248½ tl 2 d.*

40

d) *dedit vstavljeno od druge roke.*

e) *številka na razuri.*

f) *številka na razuri.*

g-g) *dodano pozneje od druge roke.*

h) *orig. M^o CCCC^o LXXXV°!*

<i>gld</i>	<i>lb</i>	<i>mr</i>	<i>d</i>
	248		202 ¹⁴⁶
	10		—
	7		122 ¹⁴⁷

Vsota njegovih izdatkov 248½ funtov 82 pfenigov.

Na to je bilo sodniku odloženo (plačilo) 10 funtov. Plačal.

Glede na to je Baltazar ostal dolžan 7½ funtov 2 pfeniga, ki jih je izplačal celjskemu mestnemu sodniku Štefanu Strasserju na petek po sv. Florijanu leta '85.

1485

Obračun z bivšim celjskim sodnikom Štefanom Strasserjem glede njegovih prihodkov za leto '85

Leta Gospodovega 1486, na dan sv. Urbana, je bil opravljen obračun s Štefanom Strasserjem, bivšim mestnim sodnikom v Celju, o njegovih prihodkih in izdatkih od mestnega davka in skladišćnine za leto '85, ki se je izteklo na preteklo jurjevo v letu '86.

Vsota prihodkov rednega davka v času, ko je Štefan Strasser upravljal mestno sodišće znaša 116½ funtov 48 pfenigov.

Zabeleženi so prihodki 100 funtov, kar znaša 99 funtov 11 pfenigov.

Zabeleženi so prihodki davka za premirje (ustavitev spopadov), 32 goldinarjev.¹⁴⁸

Nadalje je prejel od Baltazarja Röslla skupaj 7½ funtov 14 pfenigov.

Prihodki od skladišćenja, skupaj 63½ funtov 26 pfenigov.

Prihodki od mostnine in brvi, skupaj 7 funtov 3 šilinge 20 pfenigov.

Prihodki od stojnic in tkalcev sukna, skupaj 8 pfenigov manj kot 3 funte.

Prihodki od hudinjskega mostu, odkar je na novo zgrajen, skupaj 12 šilingov.

Vsota vseh prihodkov 299 funtov 81 pfenigov in 32 goldinarjev.

	116		168
	99		11
32			—
	7		134
	63		146
	7		110
	2		232
	1		120
32	299		81 ¹⁴⁹

Njegovi izdatki za leto '85

Najprej glavarju za mestni davek na (cesarski) dvor, 24 funtov.

Mestnemu pisarju, 4 funte.

Mestnemu slu, 2 funta.

Uradniku v Celju od *Padraw*, 2 marki.

¹⁴⁶ *Pravilna vsota znaša 248 lb 52 d.*

¹⁴⁷ *Izračun je pravilen; ob upoštevanju posamičnih postavk znaša saldo 18 lb 192 d.*

¹⁴⁸ *Prim. spodaj med izdatki, str. 79.3. Friderik III. se je prvič zapletel v vojno z Ogrri (Matijem Korvinom) za ogrsko krono v letih 1458–1463, drugič leta 1477 in tretjič v letih 1479–1490. Tu gre za premirje v tretji vojni, med katero so Ogrri zasedli velika ozemlja na Slovenskem, v času ogrske nadoblasti pa so prenehali turški vpadi, kar je pripisati premirju, ki ga je Korvin sklenil s sultanom (1483). Zgodovina Slovencev, str. 215, 241–244.*

¹⁴⁹ *Pravilna vsota znaša 298 lb 201 d.*

Item herenn Hansen sannd Daniels capplan 16 tl d.
 Item dem mesner von der v̄r vnd pirglokhen 2 tl d.
 Item so hat der richter dem hāwbtman geben 32 gld, die man den Vngrischen von des fridleichen anstands wegen geben hat.
 Item so hat der richtter von dem Sigmunden P̄yrsen khaufft 3 centten salitter vmb 42 gld, facit 47 tl 60 d vnd zwain knechtten, die den salitter trukhent habent 28 d. 5
 Item aber hat er kauft 2 tausent 500 pheyl, facit 9 tl 3 ß d.
 Item vmb zwo hakenpuxen 2 gld.
 Item vmb 400 eysnen kügel zu hakenpuxen 1 tl d.
 Item aber hat er kauft 1½ centten pleÿ 3 gld 6 ß 22½ d, facit 4 tl 52½ d. 10

Item dem turner hat er geben 11 tl minus 40 d.
 Item aber vmb 35 tl swebel 12 ß 10 d.
 Item vmb ain krÿppen kol mit dem fuerlon 1 tl 44 d.
 Item vmb 7½ tausent scharnagel 5½ tl 30 d. 15
 Item mer hat er kauft 2 tausent eysnen khugel zu hakenpuxen vmb 6 tl d.
 Item vmb ettleich plech zu feuerhaken vmb 7 ß d.
 Item er hat kauft von des Gregor brüder 5 hakenpuxen vmb 5 tl d.
 Item vmb 2 tausent pheileÿsen 7 tl d.
 Item vmb 3 gaden holtz 7 tl 70 d. 20
 Item dem hāwbtman hat er geben 5 guldein zerung nach geschëfft von der lannschafft wegen zu dem kunig.
 Item dem Hanns zymerman 4 tl d zu hilff der prukenn, die dy guß hintragen hat.

Item summa der zymerlewt, was sy bey der statt notturft gearbait haben, facit 45½ tl 14 d. 25
 Item von dem Walthesar hat er lassen nemen 6 hawn vmb 26 d aine, facit 5 ß 6 d.

Item aber hat er kauft von dem Jorg schintler 2 tausent schintel vmb 2 tl d vnd furlon davon 6 ß d. 30
 Item mer hat er verpawt auf dÿ Kodink pruken 17 tl d.
 Item mer hat er ausgeben den mawrern, die dy trakel auf der mawer von dem grossen turen ingemawrt haben.
 Item mer hat er nach nottürfft verpawt sagdillen 300 vnd 7, summa facit 5 tl 28 d.
 Item vmb peÿpech ½ tl d in die zeug kamer. 35
 Item mer hat er ausgeben den zymerlewttten bey dem gankh vnd erker gemacht haben, das dy k(unigliche) m(ajestet) halbs zallen sol 9 tl 62 d.

fol. 31'

	<i>gld</i>	<i>lb</i>	<i>mr</i>	<i>d</i>
Gospodu Hansu, kaplanu pri Sv. Danijelu, 16 funtov.		16		—
Mežnarju za uro in pivski zvon, 2 funta.		2		—
Sodnik je dal glavarju 32 goldinarjev, ki smo jih dali Ogrom zavoljo premirja. ¹⁵⁰	32			—
5 Sodnik je kupil od Sigmunda Pirsra 3 cente solitra za 42 goldinarjev, kar znaša 47 funtov 60 pfenigov; dodatno dvema hlapcema, ki sta soliter osušila, 28 pfenigov.		47		60
Kupil je 2.500 puščic, kar znaša 9 funtov 3 šilinge.		9	—	28
Za dve arkebuzi, 2 goldinarja.	2			90
Za 400 železnih krogel za arkebuzo, 1 funt.		1		—
10 Kupil je 1½ centa svinca za 3 goldinarje 6 šilingov 22½ pfenigov, kar znaša 4 funte 52½ pfenigov. ¹⁵¹		4		52,5
Čuvaju zvonika je dal 40 pfenigov manj kot 11 funtov.		10		200
Za 35 funtov žvepla, 12 šilingov 10 pfenigov.		1		130
Za 1 kripo ¹⁵² oglja skupaj s prevozom, 1 funt 44 pfenigov.		1		44
15 Za 7.500 žebeljev skodlarjev, 5½ funtov 30 pfenigov.		5		150
Kupil je dodatnih 2.000 železnih krogel za arkebuzo za 6 funtov.		6		—
Za nekaj pločevine za ognjiščne greblje, 7 šilingov.		—		210
Od Gregorjevega brata je kupil 5 arkebus za 5 funtov.		5		—
Za 2.000 železnih puščičnih osti, 7 funtov.		7		—
20 Za 3 gadne lesa, 7 funtov 70 pfenigov.		7		70
Glavarju je dal 5 goldinarjev za potne stroške, ko je bil po nalogu stanov pri kralju.	5			
Tesarju Hansu 4 funte za pomoč pri (popravlilu) mostu, ki ga je odnesel tok (reke; = povodenj).		4		—
25 Skupaj za tesarje, ki so delali za potrebe mesta, 45½ funtov 14 pfenigov.		45		134
Od Baltazarja je prevzel 6 motik, eno po 26 pfenigov, kar znaša 5 šilingov 6 pfenigov.		—		156
Od skodlarja Jurija je kupil 2.000 skodel za 2 funta in za prevoz 6 šilingov.		2		180
30 Dodatno je dal za gradnjo na hudinjskem mostu 17 funtov.		17		—
Dodatni izdatki za zidarje, ki so vzdali (železne) vezi ¹⁵³ na obzidju pri velikih (mestnih) vratih. ¹⁵⁴				
Nadalje je vgradil 307 žaganih desk, kar znaša 5 funtov 28 pfenigov.		5		28
35 Za drevesno smolo ¹⁵⁵ v orožarni, ½ funta.		—		120
Dodatno je izplačal tesarjem za delo na obrambnem hodniku in za gradnjo pomolov, kar sodi v del, ki ga plača cesar, 9 funtov 62 pfenigov.		9		62

¹⁵⁰ *Prim. zgoraj, str. 77.21.*

40 ¹⁵¹ *Goldinar je obračunan po kurzu 270 črnih pfenigov.*

¹⁵² *Pletena košara – v tem kontekstu očitno tudi standardizirana merska enota.*

¹⁵³ *Najverjetneje železne vezi za utrjevanje zidu.*

¹⁵⁴ *Znasek ni naveden.*

¹⁵⁵ *Smolo so v srednjeveškem orožarstvu uporabljali za zažigalne puščice, lahko pa so jo vročo zlivali preko obzidja na oblegovalce.*

Item 800 sagdillen, die man auf dem gangkh erkern vnd spanpetten verslagen hat, facit 13 tl vnd 80 d vnd in dieselben erker vmb 6 sloß 36 d.

Item dem Sparer vmb pant vnd khetten zu dem gangkh 1 tl 20 d.

Item 3 tausent scharnagel, die man verslagen hat zu dem gangkh 3 tl d.

Item so hat er verslagen 400 vnd 8 latten, facit 3 tl 3 ß 6 d; dauon hat er ettleich ausgelichen.

Item so hat man geben dem vrmaister, das er dy vr verneüwt hat, facit lon, speis vnd ander notturft 4 tl vnd 74 d.

Abgang

Item dem prior von Seytz 2 tl d, dem richter 1 tl d, Toppler haws 6^{a)} ß d, Cosmas haws, dem mulner vnd andern facit 6 tl 3 ß 14 d.

Summa der ausgab facit 280 tl 3 ß 4½ d.

Vnd also mër der Strasser richtter schuldig 18 tl 3 ß 16½ d.

Auch ist er der statt schuldig vmb scharnegel vnd schintelnegel, die er zu der kirchen vnd schül genomen hat, facit 4 tl 46 d. ^{b)}Die schuld baide sein in seiner künfftigen raittung auff in gelegt an 26 d, die wer er schuldig. ^{b)}

fol. 32

1486

Ain rayttung mitt dem Steffan Strasser weylennd stattrichter zu Cili vmb sein innemen im LXXXVI° jar

[25. maj] Anno domini M° CCCC° LXXXVII°^{c)} an sand Urbans tag ist ain raittung beschehen mit dem Steffan Strasser genant weilendt stattrichter zu Cili vmb sein einnemen vnd ausgeben der statstewer vnd niderlegung in dem LXXXVI° jar, das sich an sand Jorgen im LXXXVII° jar nagstuergangen geendt hat.

[24. apr.]

Item innemen in des Steffan Strasser verwesung des statgerichts von der gewondlichen stewer, facit 124 tl 3 ß 20 d.

Item innemen an der hubstewer facit 100 vnd 14 tl 45 d.

Item innemen an der niderleg facit 66 tl 6 ß 26 d.

a) *pred tem prečrtano* 1 tl.

b-b) *dodatek druge roke*.

c) *orig. M° CCCC° LXXXVI°!*

<i>gld</i>	<i>lb</i>	<i>mr</i>	<i>d</i>
	13		116
	1		20
	3		—
	3		96
	4		74
	3		180
	6		104
	280		94,5¹⁵⁶
	18		106,5¹⁵⁷
	4		46
	124		110
	114		45
	66		206

Za 800 žaganih desk, ki so bile pribite na obrambnem hodniku, na pomolih in na posteljah, kar znaša 13 funtov in 80 pfenigov; 6 zapahov za iste pomole, 36 pfenigov. Sparerju za tečaj in verigo na obrambnem hodniku, 1 funt 20 pfenigov.

3.000 žeblice za ostrešje, ki so bili pribiti na obrambnem hodniku, 3 funte.

5 Pribitih je bilo tudi 408 lat, kar znaša 3 funte 3 šilinge 6 pfenigov; za kar si je nekaj sposodil.

Urarskemu mojstru, ki je obnovil uro, je skupaj s plačilom, malico in ostalim plačal 4 funte in 74 pfenigov.

Primanjkljaj

10 Od žičkega priorja 2 funta, od sodnika 1 funt, od Topplerjeve hiše 6 šilingov, od Kozmine hiše, od mlinarja in od ostalih, znaša (primanjkljaj) 6 funtov 3 šilinge 14 pfenigov.

15 **Vsota** izdatkov znaša 280 funtov 3 šilinge 4½ pfenigov.

Sodnik Strasser ostaja dolžan 18 funtov 3 šilinge 16½ pfenigov.

20 Mestu je dolžan še za žeblice za ostrešje in skodle, ki jih je vzel za cerkev in šolo, skupaj 4 funte 46 pfenigov. Oba dolgova sta obračunana pri njegovem prihodnjem obračunu, razen 26 pfenigov, ki jih (še) dolguje.

1486

Obračun z bivšim celjskim sodnikom Štefanom Strasserjem glede njegovih prihodkov za leto '86

25 Leta Gospodovega 1487, na dan sv. Urbana, je bil opravljen obračun s Štefanom Strasserjem, bivšim mestnim sodnikom v Celju, o njegovih prihodkih in izdatkih od mestnega davka in skladiščnine za leto '86, ki se je izteklo na preteklo jurjevo v letu '87.

35 Prihodki od rednega davka v času Štefanove uprave mestnega sodišča znašajo 124 funtov 3 šilinge 20 pfenigov.

Prihodki od hubnega davka¹⁵⁸ znašajo 114 funtov 45 pfenigov.

Prihodki od skladiščenja znašajo 66 funtov 6 šilingov 26 pfenigov.

40 ¹⁵⁶ Pri vsoti je izpuščenih 32 gld, pa tudi sicer je izračun napačen; pravilno: 32 gld 284 lb 194½ d.

¹⁵⁷ Saldo se ne ujema niti z razliko vsot niti z razliko posamičnih postavk. Ob upoštevanju slednjih bi znašal 14 mr 6½ d.

¹⁵⁸ Glede tega davka, ki je bil na območju Celjskega glavarstva uveden za obrambo proti Turkom (od vsake hube 1 funt pfenigov), glej: E. Birk, *Verzeichniss der Urkunden zur Geschichte des Hauses Habsburg*, str. DCL, št. 1245, 1246.

Item innemen an der Kodinger pruken facit 4½ tl 76 d vnd 86 weisser d.

Item vom steg zwm Heyligen geist facit 3 tl minus 20 d vnd 1 tl 27 weisser d.

Item von der pruken an der Koding facit 3 ß d. 5

Item zum Heyligen geist vom steg 3 ß 22 d weisser münß.

Item vom hutgelt zw sand Vrsula tag facit 2 tl 10½ d.

Item so hat er vom hawbtman emphanen 39 tl d 47 d, so er auf den halbem tail zw dem gangkh der kuniglichen majestet tail geuallen ist.

Item so werden auf den Strasser gelegt 6 tl 40 d, die man im vert an sagdillen zu vil abzogen vnd vbersehen hat. 10

Item aber hat er eingenomen 12 ß d von prottischen.

Item ist er vert an der remenentz schuldig beliben 22 tl 3 ß 25½ d.

Item von der Topplerin garten 3 ß 10 d.

Item vom Jurse zymerman von dem hewsel in der Huntzgassen, das er von der stat kauft hat, 2 tl d. 15

Summa alles innemen 388½ tl 3 ß 12 d.

fol. 32'

Sein außgab

20

Item hernn Andre Hohenwartter hawbtman auf Ober Cili von der stattstewer 24 tl d.

Item dem benannten hawbtman hat er an der hubstewer, so in dem LXXXVI° jar furgenomen ist, geanttwurt 100 tl d weisser münß, facit 80 tl d landswerung. 25

Item heren Hansen sand Daniels kaplan zu seiner stift 16 tl d.

Item dem statschreiber sein sold 4 tl d.

Item dem statbotten 2 tl d.

Item dem amtman zu Cili von der halt Podraw 2 mr d.

Item dem mesner von der v̄r vnd pirgloken 2 tl d. 30

Item dem turner vom kloster turen wochensold von ainem jar, facit 11 tl minus 40 d.

Item so hat er kauft der statt notturft 3 gaden holcz vmb 6 tl d.

Item aber hat er kauft von dem Jurse zymerman 2 gaden holcz vmb 2 tl d.

Item hat er kauft 12 hawen vmb 10 ß 12 d. 35

Item dem schyferel zw schyfften von 200 pheylen 10 ß d.

Item mer hat er vmb ain gaden holcz ausgeben 6 mr 40 d.

40

	<i>gld</i>	<i>lb</i>	<i>mr</i>	<i>d</i>
Prihodki od hudinjskega mostu znašajo 4½ funte 76 pfenigov in 86 belih pfenigov.		5		25 ¹⁵⁹
Prihodek od brvi pri Svetem Duhu znaša 20 pfenigov manj kot 3 funte in 1 funt 27 belih pfenigov.		3		193,5 ¹⁶⁰
5 Od mostu na Hudinji znaša 3 šilinge.		—		90
Od brvi pri Svetem Duhu znaša 3 šilinge 22 belih pfenigov.		—		89,5 ¹⁶¹
Od stražarine na dan sv. Uršule znaša 2 funta 10½ pfenigov.		2		10,5
Od glavarja je prejel 39 funtov 47 pfenigov, kar je polovični del pri gradnji na obrambnem hodniku, ki gre na stroške kraljevega veličanstva.		39		47
10 Terjatev do Strasserja, ki mu je bilo enkrat prej preveč odšteto in spregledano za (nakup) žaganih desk, 6 funtov 40 pfenigov.		6		40
Od pekovskih stojnic je prejel 12 šilingov.		1		120
Od prej je ostal dolžan iz naslova remanence 22 funtov 3 šilinge 25½ pfenigov.		22		115,5
Od Toppleričinega vrta, 3 šilinge 10 pfenigov.		—		100
15 Od tesarja Juršeta za hišico v Pasji ulici ¹⁶² , ki jo je kupil od mesta, 2 funta.		2		—
Vsota vseh prihodkov 388½ funtov 3 šilinge 12 pfenigov.		388		222 ¹⁶³
Njegovi izdatki				
20 Andreju Hohenwarterju, glavarju na Zgornjem gradu v Celju, mestni davek, 24 funtov.		24		—
Omenjenemu glavarju je od hubnega davka, ¹⁶⁴ ki je bil uveden v letu 1486, izplačal 100 funtov belega denarja, kar znaša 80 funtov deželne veljave. ¹⁶⁵		80		—
25 Gospodu Hansu, kaplanu pri Sv. Danijelu štiftnino, 16 funtov.		16		—
Plačo mestnemu pisarju, 4 funte.		4		—
Mestnemu slu, 2 funta.		2		—
Uradniku v Celju od najema <i>Podraw</i> , 2 marki.			2	—
30 Mežnarju za uro in pivski zvon, 2 funta.		2		—
Čuvaju v samostanskem zvoniku tedensko plačo za eno leto, (kar) znaša 40 pfenigov manj kot 11 funtov.		10		200
Za potrebe mesta je kupil 3 gadne gradbenega lesa za 6 funtov.		6		—
Od tesarja Juršeta je kupil 2 gadna gradbenega lesa za 2 funta.		2		—
35 Kupil je tudi 12 motik za 10 šilingov 12 pfenigov.		1		72
Izdelovalcu puščic za 200 puščic, 10 šilingov.		1		60
Dodatno je plačal za en gaden gradbenega lesa 6 mark 40 pfenigov.			6	40

¹⁵⁹ Beli pfenigi so preračunani v črne po običajnem razmerju 4 : 5.

40 ¹⁶⁰ Beli pfenigi so preračunani v črne po običajnem razmerju 4 : 5.

¹⁶¹ Beli pfenigi so preračunani v črne po običajnem razmerju 4 : 5.

¹⁶² Vodnjaška, današnja Linhartova ulica, gl. A. Gubo, *Geschichte der Stadt Cilli*, str. 186.

¹⁶³ Pravilna vsota znaša 388 lb 232 d.

¹⁶⁴ Glej pojasnilo zgoraj, str. 81, op. 158.

¹⁶⁵ Navedba izkazuje razmerje med črnimi in belimi pfenigi 5 : 4.

fol. 33

- Item maister Seyfriden von 5 centen puluer zw machen 4 tl d.
- Item herenn Reinbrechttten vercert 14 meß haber, facit 2 tl 5 ß d.
- Item fur ain eysnëm tur zum gewelb im rathaws 2 gld vnd dem Sparer zu lon von ainem platsloß ½ tl d.
- Item aber hat er kauft 10 schaufel vnd 10 khramppen vmb 5 mr d. 5
- Item fur ain langs sayl zw dem zug 12 ß d.
- Item dem Wenko zw myett, das er das holcz aus der awen zw der pruken geben hat haber, facit 2 tl 5 ß d.
- Item der Strasser hat den steg mit dem zymerman angedingt vmb 7 mr d, daran hat er im geben 2 tl d. 10
- Item so hat er ausgeben vmb all der statt nottürft, dem smid vmb negel vnd ander sach 17½ tl 33 d, mer 1 tl d.
- Item so hat er ausgeben den zymerlewttten zw der pruken vnd annderer notturft der stat 22½ tl 48 d.
- Item maister Hansen zymerman zw hilff der langen pruken 8 tl d vnd 1 centen eysen zw schnechen, facit 2½ mr d. 15
- Item aber hat der Strasser sagdillen kauft tausent 400 vnd 11 sagdillen zw dem zawmen vnd ander der stat notturft, facit 23½ tl 18 d.
- Item aber hat er kauft zw der stat notturft scharnagel 5 tausent vnd 700, facit 5 tl 60 d. 20
- Item vmb 800 schintelnagel zw dem gangkh 3 tl 8 d.
- Item auch hat er kauft schintel 5 tausent 900 vmb 9½^{a)} tl 5 d.
- Item 200 latten vmb 7 ß minus 10 d.
- Item dem stainprecher, die locher zum trekel in die rinhmawer pey dem holzen turen prochen haben 2 tl d. 25
- Item den mawreren, die dy trekel das(elbst) ingemawrt haben 8 tl 3 ß d.
- Item den kalich furreren 1 tl 12 d.
- Item den zymerlewttten, dy den gangk vertt gepudent haben 4 tl 3 ß 8 d.
- Item das geding am gangk dem zymerman, facit 14½ tl 40 d, daran hat er von dem Walthesar emphanen 1 tl d vnd der Strasser 5 tl d. 30
- Item von der vinstlerlin von ainer paddieren vnd drechsler vnd schuster von Wolfsperg abzug 84 d.
- Item abgang von dem Walthesar 1 tl d fur 1000 schintel vom Jorgen schintler vnd 1 tl d von dem von Seytz vnd ½ tl d stewer.
- Item dem Strasser ist auch von des von Seytz holcz wegen abzogen 1 tl d, damit ist das holcz bezalt. 35
- Item maister Hansen puxenmaister hat er geben an dem puluer, das man von im vmb 28 gld kauft hat 8 gld.
- Item den knechten, die auf warzaichen gewart vnd gehütt haben 3 tl 43 d. 40

a) *pred tem prečrtano 10½.*

	<i>gld</i>	<i>lb</i>	<i>mr</i>	<i>d</i>
Mojstru Seifridu za izdelavo 5 centov smodnika 4 funte.		4		—
Za potrošenih 14 mernikov ovsa za gospoda Reinbrechta, 2 funta 5 šilingov.		2		150
Za železna vrata v (nek) obokani prostor v mestni hiši 2 goldinarja in plačilo Sparerju za ključavnico (zapah), ½ funta.	2	—		120
5 Za nakup 10 lopat in 10 krampov, 5 mark.			5	—
Za dolgo vlečno vrv, 12 šilingov.		1		120
Wenku plačilo za les, ki ga je dal iz loga za most, 2 funta 5 šilingov.		2		150
Strasser je sklenil s tesarjem pogodbo za brv ¹⁶⁶ za 7 mark, vrhu tega mu je dal še 2 funta.	10	2	7	—
Za različne potrebe mesta, kovaču za žeblje in ostalo, je izplačal 17½ funtov 33 pfenigov, dodatno 1 funt.		18		153
Tesarjem je plačal za (delo na) mostu in za ostale potrebe mesta 22½ funtov 48 pfenigov.		22		168
15 Tesarskemu mojstru Janezu za pomoč pri dolgem mostu, 8 funtov in za en cent železa za “polža”, ¹⁶⁷ 2½ marke.		8	2	80
Strasser je kupil 1411 žaganih desk za plot in za ostale potrebe mesta, kar znaša 23½ funtov 18 pfenigov.		23		138
Za potrebe mesta je kupil 5700 žebeljev za ostrešje, kar znaša 5 funtov 60 pfenigov.		5		60
20 Za 800 žebeljev za skodle za obrambni hodnik, 3 funte 8 pfenigov.		3		8
Kupil je tudi 5900 skodel za 9½ funtov 5 pfenigov.		9		125
200 lat za 10 pfenigov manj kot 7 šilingov.		—		200
Kamnolomcu, ki je prebil odprtine za (železne) vezi ¹⁶⁸ v obzidju pri lesenem stolpu, 2 funta.	25	2		—
Zidarjem, ki so te (železne) vezi vzdali, 8 funtov 3 šilinge.		8		90
Voznikom apna, 1 funt 12 pfenigov.		1		12
Tesarjem, ki so nabili pod na obrambnem hodniku, 4 funte 3 šilinge 8 pfenigov.		4		98
Pogodba s tesarjem za obrambni hodnik znaša 14½ funtov 40 pfenigov, poleg tega je prejel 1 funt od Baltazarja in 5 funtov od Strasserja.	30	14		160
Odtegljaj od padarice, strugarja in čevljarja iz Wolfsberga (na Koroškem), 84 pfenigov.		6		—
Primanjkljaj od Baltazarja: 1 funt za 1000 skodel od skodlarja Jurija, 1 funt od tistega (opata) iz Žič in ½ funta od davka.			—	84
35 Strasserju je bil odtegnjen tudi 1 funt v zvezi z lesom iz Žič, s čimer je les plačan.		2		120
		1		—
Pušcarskemu mojstru Janezu je dal 8 goldinarjev na račun smodnika, ki smo ga kupili od njega za 28 goldinarjev.		8		—
40 Hlapcem, ki so stražili in čakali na opozorilno znamenje (kres), 3 funte 43 pfenigov.		3		43

¹⁶⁶ *Brv pri špitalskem mostu.*¹⁶⁷ *“Polž” – del mostne konstrukcije?*¹⁶⁸ *Glej pojasnilo zgoraj, str. 79, op. 153.*

Summa der ausgab 301½ tl vnd 34 d.

fol. 33'

Also wer der Strasser vber sein ausgab schuldig beliben 87 tl 68 d.
 Daran ist dem Strasser von seiner müe wegen gehenzt worden 10 tl d.
 Also wër er noch schuldig 74 tl 25 d vnd 26 d reman(enz).
 Item nach der^{a)} raittung hat der Strasser ausgericht 14 gld, die der richter den soldneren gen Marchburg geben hat, facit 15½ tl vnd 60 d.
 Item die nachpawren haben dem Steffan Achzker nachgelassen 5 gld an seiner stewart, facit 5½ tl 30 d.
 Item herenn Hannsen kapplan hat man ausgericht seins solds im LXXXVII° jar 16 tl d.
 Item dem maister Hansen zymerman hat er geben, das er im an dem steg schuldig gewesen ist 1 tl 6 ß d.
 Item dem Pranttner haben die nachpawren an seiner stewart nachgelassen 10 ß d.
 Item aber hat er zw dem poden ob dem tör geben 20 sagdillen, facit 80 d.
 Item aber dem Gregor Sneider, das er sein bruder an ainer puxen schuldig gewesen ist 60 d.

5

10

15

fol. 34

1487

20

**Ain raittung mitt dem Mertten Duelacher statrichter zw Cili
 vmb sein einnemen im LXXXVII° jar**

[27. apr.] Anno domini etc. M° CCCC° LXXXVIII^{ob)} am suntag nach sannd Jorgen tag ist ain rayttung beschehen mit dem Mertt Duelacher genant weyllennd statrichter zw Cili vmb sein einnemen vnd ausgeben der statstewart vnd niderlegung in dem LXXXVII° jar, das sich zu sand Jorgen tag im LXXXVIII° jar nagstuergangen geendt hat.
 [24. apr.]
 Item einnemen in des Mertt Duelacher verwesung des statgerichts der gewondleichen stewart, auch der hundert phund, so man hernn Reinbrechten geben hat, facit 170 tl vnd 40 d.
 Item so hat der richter von dem hawbtman emphanen 9½ tl 7½ d.
 Item aber so hat der richter von der niderleg das jar eingenomen 75½ tl 3 ß 11 d.
 Item besunder so hat er in dem jarmarkht niderleg vnd prukgelt ingenomen 20 tl vnd 80 d.
 [21. okt.] Item auch hat er zw sannd Vrsula tag hüttgelt vnd prukgelt ingenomen 4 tl minus 20 d.

25

30

35

40

a) *vstavljeno nad vrstico.*

b) *orig. M° CCCC° LXXXVII°!*

<i>gld</i>	<i>lb</i>	<i>mr</i>	<i>d</i>
	301		154¹⁶⁹
	87		68¹⁷⁰
	10		—
	74		51
	15		180
	5		150
	16		—
	1		180
	1		60
		—	80
		—	60
	170		40
	9		127,5
	75		221
	20		80
	3		220

Vsota izdatkov 301½ funt in 34 pfenigov.

Strasser torej preko svojih izdatkov dolguje 87 funtov 68 pfenigov.

Pri tem je bilo Strasserju zaradi njegovega truda oproščeno 10 funtov.

5 Dolžan je ostal še 74 funtov 25 pfenigov in 26 pfenigov ostanka.

Po obračunu je Strasser izplačal 14 goldinarjev, ki jih je sodnik dal žolnirjem (ki so šli) v Maribor, kar znaša 15½ funtov in 60 pfenigov.¹⁷¹

Meščani so oprostili (odpustili) Štefanu Achzkerju 5 goldinarjev davka, kar znaša 5½ funtov 30 pfenigov.¹⁷²

10 Gospodu Janezu, kaplanu, je bila izplačana plača za leto '87, 16 funtov.

Tesarskemu mojstru Janezu je dal, kar mu je ostal dolžan za delo na brvi, 1 funt 6 šilingov.

Pranttnerju je soseska oprostila plačilo 10 šilingov davka.

15 Za pod nad (mestnimi) vrati je dal 20 žaganih desk, kar znaša 80 pfenigov.

Gregorju Schneiderju,¹⁷³ ki je ostal dolžan svojemu bratu za top, 60 pfenigov.

1487

Obračun s celjskim sodnikom Martinom Duelacherjem glede njegovih prihodkov za leto '87

25 Leta Gospodovega 1488, v nedeljo po jurjevem, je bil opravljen obračun z Martinom, imenovanim Duelacher, bivšim mestnim sodnikom v Celju, o njegovih prihodkih in izdatkih od mestnega davka in skladiščnine za leto '87, ki se je izteklo na preteklo jurjevo v letu '88.

30 Prihodki od rednega davka v času Martinove uprave mestnega sodišča, skupaj s 100 funti, ki smo jih dali Reinbrechtu, znašajo 170 funtov in 40 pfenigov.

Sodnik je prejel od glavarja 9½ funtov 7½ pfenigov.

Od skladiščenja je za tekoče leto prejel 75½ funtov 3 šilinge 11 pfenigov.

35 Posebej je od skladiščenja in mostnine na letnem sejmu prejel še 20 funtov in 80 pfenigov.

Prejel je tudi stražarino in mostnino na dan sv. Uršule, 20 pfenigov manj kot 4 funte.

¹⁶⁹ Pravilna vsota znaša 312 lb 191 d.

¹⁷⁰ Izračun je pravilen; ob upoštevanju posamičnih postavk znaša saldo 76 lb 41 d.

¹⁷¹ Goldinar je obračunan po kurzu 270 črnih pfenigov.

¹⁷² Goldinar je obračunan po kurzu 270 črnih pfenigov.

¹⁷³ Nejasno ali gre za priimek (Schneider) ali poklic (krojač).

Summa alles innemens 270 vnd 9½ tl 88½ d.

fol. 34'

Sein ausgab

Item von erst herenn Reinbrechtten 100 phunt weisser munß, facit swartzer münß 80 tl.	5
Item zw dem fridleichen anstand 37½ gld, facit 42 tl 15 d.	
Item dem hawbtman von der gewondlichen stewart 24 tl d.	
Item sannd Daniels kapplan 16 tl d.	
Item dem statschreiber sein sold 6 tl d.	10
Item dem statbotten sein sold 2 tl d.	
Item dem hawbtman zw Cili von der Podraw 2 mr d.	
Item dem Lorentz Schortel fur 1 saem raÿfall, den man dem hawbtman zu der hochzeit geschenkt hat 5½ tl 30 d.	
Item dem mesner von der v̄r vnd piergloken 2 tl d.	15
Item dem turner 11 tl minus 40 d.	
Item dem bischof, das er sannd Andres kappelen geweicht hat 3 tl 3 ß d.	
Item 200 strewholcz hat er kauft zu notturfft der stat 2 tl d.	
Item maister Hansen zymerman an seiner geding am gangk 10 tl minus 50 d.	20
Item aber maister Hannsen zymerman von den zwain statt torrenn 6 tl minus 20 d.	
Item dem Schiferel soldner vmb tausent scheft 3½ tl 60 d.	
Item vmb 600 vnd 38 sagdillen, facit 11 tl 22 d.	
Item vmb 100 vnd 40 latten per 2 d, facit 1 tl 40 d.	25
Item der richter hat ausgeben vmb allerlay ausgab den potten auf das land von der rabat wegen, auch den knechten, so zum jarmarkt so auf die niderleg vnd auf prukgelt gewart haben vnd vmb ander klain ausgab 14½ tl 3 ß 18 d.	
Item vmb schintelnagel vnd scharnagel zw der stat nottuft vnd zum gangkh 13½ tl d 12 d.	30
Item vmb 6000 schinttel facit mit dem traglon nuelgelt 9 tl 3 ß 2 d.	
Item vmb 51 feychten pǟm, facit 4 tl 68 d.	
Item vmb 1 slos zw dem tör 3 ß d.	
Item den zymerlewten, die das gantz jar pey der prukhen, slegpruken vnd flylk-hwerch pey den arkern auf der mawer gearbait haben, facit 13 ^{a)} tl 7 ß minus 2 d.	35
Item dem smiden, die zw der slegpruken zaphen vnd herb vnd ander ding zw der stat notturft gemacht haben, facit 2½ tl 22 d.	

fol. 35

40

	<i>gld</i>	<i>lb</i>	<i>mr</i>	<i>d</i>
Vsota vseh prihodkov 279½ funtov 88½ pfenigov.		279		208,5
<i>Njegovi izdatki</i>				
5 Gospodu Reinbrechtu 100 funtov belega denarja, kar znaša v črnem denarju 80 funtov. ¹⁷⁴		80		—
Plačilo za premirje, 37½ goldinarjev, kar znaša 42 funtov 15 pfenigov. ¹⁷⁵		42		15
Glavarju od rednega davka, 24 funtov.		24		—
Kaplanu pri Sv. Danijelu, 16 funtov.		16		—
10 Letno plačo mestnemu pisarju, 6 funtov.		6		—
Plačo mestnemu slu, 2 funta.		2		—
Celjskemu glavarju od <i>Padraw</i> , 2 marki.			2	—
Lovrencu Schortlu za 1 tovor rebule, ki so jo stočili na glavarjevi svatbi, 5½ funtov 30 pfenigov.		5		150
15 Mežnarju od ure in pivskega zvona, 2 funta.		2		—
Čuvaju v zvoniku, 40 pfenigov manj kot 11 funtov.		10		200
Škofu, ki je posvetil kapelo Sv. Andreja, 3 funte 3 šilinge. ¹⁷⁶		3		90
Kupil je 200 prečnih tramov (leg) za potrebe mesta, 2 funta.		2		—
Tesarskemu mojstru Janezu po pogodbi za hodnik (na notranji strani obzidja), 50 pfenigov manj kot 10 funtov.		9		190
20 Nadalje tesarskemu mojstru Janezu za dvoje mestnih vrat, 20 pfenigov manj kot 6 funtov.		5		220
Žolnirju Schiferlu za 1000 puščic, 3½ funte 60 pfenigov.		3		180
Za 638 žaganih desk, 11 funtov 22 pfenigov.		11		22
25 Za 140 lat po 2 pfeniga, 1 funt 40 pfenigov.		1		40
Sodnik je za različne izdatke – slom po deželi glede robotnine, hlapcem, ki so ob letnem sejmju pazili na skladiščenje in (pobirali) mostnino, in za ostale manjše izdatke, izplačal 14½ funtov 3 šilinge 18 pfenigov.		14		228
Za žeblje škodlarje in ostrešnike za potrebe mesta in za hodnik (gank), 13½ funtov 12 pfenigov.		13		132
30 Za 6000 skodel skupaj s prevozom, 9 funtov 3 šilinge 2 pfeniga.		9		92
Za 51 svežih debel, 4 funte 68 pfenigov.		4		68
Za 1 ključavnico za vrata, 3 šilinge.		—		90
Tesarjem, ki so celo leto delali pri mostovih, na dvižnem mostu in za popravila pri pomolih na obzidju, skupaj 13 funtov in 2 pfeniga manj kot 7 šilingov.		13		208
35 Kovačem, ki so izdelali tečaje za dvižni most ter drugo za potrebe mesta, kar znaša 2½ funta 22 pfenigov.		2		142

40 ¹⁷⁴ Navedba izkazuje razmerje med črnimi in belimi pfenigi 5 : 4.

¹⁷⁵ Goldinar je obračunan po kurzu 269,5 črnih pfenigov (morda gre za takrat običajni kurz 270 in računsko napako).

¹⁷⁶ Oglejski generalni vikar, caorlanski škof Peter Carli je posvetil oltar sv. Andreja in Florijana v istoimenski kapeli pri spodnjih celjskih vratih 2. junija 1487. P. Santonino, *Popotni dnevniki*, str. 89; G. Vale, *Itinerario*, str. 263–264.

Item aber hat der richtter, die zw der klain stuben im rathaws gearbaitt, facit 1½ tl 36 d.

Item denn mawreren, die in der stuben tür verwarffen vnd newe venster gemacht haben, facit 3½ tl 48 d.

Item dem Michel mawrer vmb 24 trēm zu dem rathaws kauft hat, facit 3 tl 48 d.

Summa 278 tl 3 ß 15 d.

^{a)}Vnd also wër der Mertt Duelacher vber sein einnemen der stat schuldig 1 tl 68½ d. Also ist man von dem richter bezalt.

Abgangkh der stewer der herenn vnd öden hewser, facit 9 tl minus 10 d.^{a)}

fol. 35'

1488

Ain raytung mit dem Mertten Duelacher weilend statrichter zw Cili vmb sein einnemen im LXXXVIII° jar

[5. maj] Anno domini M° CCCC° LXXXVIII^{ob)} am erchtag vor sannd Pangreczen tag ist ain raytung beschehen mit dem Mertten Düelacher genant welend statrichter zw Cili vmb sein einnemen vnd ausgeben der statstewer vnd niderleg in dem [24. apr.] LXXXVIII° jar, das sich an sand Jorgen tag in dem LXXXVIII° geendt hat.

Item einnemen in des Mertt Duelacher verwesung des statgerichts der gewondlichen stewer, facit 100 vnd 43½ tl d vnd 8 d.

Item so hat der richter von der niderleg eingenomen 136½ tl vnd 38½ d.

Summa alles innemens facit 200 vnd 80 tl 46½ d.

fol. 36

Sein ausgab

Item von ersten vmb das puluer 20 gld, facit 22½ tl d.

Item zw dem fridleichen anstand 37½ gld, facit 42 tl vnd 15 d.

Item dem hawbtman von der gewondlichen stewer 24 tl d.

Item sand Daniels capplan 16 tl d.

Item dem statschreiber 6 tl d.

^{a-a)} *oba vpisa prečrtana.*

^{b)} *orig. M° CCCC° LXXXVIII°!*

<i>gld</i>	<i>lb</i>	<i>mr</i>	<i>d</i>
	1		156
	3		168
	3		48
	278		105¹⁷⁷
	1		68,5¹⁷⁸
	8		230
	143		128
	136		158,5
	280		46,5
	22		120
	42		15
	24		—
	16		—
	6		—

Sodnik je (plačal ljudi), ki so delali v mali sobi v mestni hiši, kar znaša 1½ funta 36 pfenigov.

Zidarjem, ki so v sobi vzdali vrata in izdelali nova okna, kar znaša 3½ funta 48 pfenigov.

5 Zidarju Mihaelu za nakup 24 tramov za mestno hišo, kar znaša 3 funte 48 pfenigov.

Vsota 278 funtov 3 šilinge 15 pfenigov.

10 V skladu s tem Martin Duelacher preko svojih izdatkov mestu dolguje 1 funt 68½ pfenigov. To je sodnik plačal.

Davčni primanjkljaj od gospodov in za puste (prazne) hiše znaša 10 pfenigov manj kot 9 funtov.

1488

Obračun z bivšim celjskim mestnim sodnikom Martinom Duelacherjem glede njegovih prihodkov v letu '88

20 Leta Gospodovega 1489, v torek pred dnem sv. Pankraca, je bil opravljen obračun z Martinom, imenovanim Duelacher, bivšim mestnim sodnikom v Celju, o njegovih prihodkih in izdatkih od mestnega davka in skladiščnine v letu '88, ki se je izteklo na preteklo jurjevo v letu '89.

25 Prihodki od rednega davka v času Martinove uprave mestnega sodišča znašajo 143½ funtov in 8 pfenigov.

Sodnik je prejel od skladiščenja 136½ funtov in 38½ pfenigov.

30 **Vsota** vseh prihodkov znaša 280 funtov 46½ pfenigov.

Njegovi izdatki

Za smodnik 20 goldinarjev, kar znaša 22½ funtov.¹⁷⁹

35 Plačilo za premirje, 37½ goldinarjev, kar znaša 42 funtov in 15 pfenigov.¹⁸⁰

Glavarju od rednega davka, 24 funtov.

Kaplanu pri Sv. Danijelu, 16 funtov.

Mestnemu pisarju, 6 funtov.

40 ¹⁷⁷ *Pravilna vsota znaša 294 lb 129 d.*

¹⁷⁸ *Rezultat glede na dane vsote ni točen; ob upoštevanju posamičnih postavk znaša saldo 14 lb 160½ d v sodnikovo korist.*

¹⁷⁹ *Goldinar je obračunan po kurzu 270 črnih pfenigov.*

¹⁸⁰ *Goldinar je obračunan po kurzu 269,5 črnih pfenigov (morda gre za takrat običajni kurz 270 in računsko napako).*

Item dem statpotten 2 tl d.

Item dem mesner 2 tl d.

Item von Podraw 2 mr d.

[2. feb.]

Item aber zw dem fridleichen anstand vor der liechtmeß im LXXXVIII° hat er geben 19½ gld vnd 68 d, facit 22 tl minus 15 d.

Item dem turner 11 tl d.

Item zwain potten, die der hawbtman mit briefen ausgeschikht hat, ygleichem 2 tl d, facit 4 tl d.

Item dem sämer, den man vmb den salitter gen Sand Veit geschikht hat zw lon 5½ tl d.

Item dem puxenmaister 14 tl d.

Item der stat soldneren 40 tl 6 ß 20 d.

Item vmb gehulcz vnd pretter zw der stat notturft vnd zw der zaum 21 tl 10 d.

Item vmb sagdillen 15 tl 75 d.

Item vmb schintel 4 tl 40^{a)} d.

Item vmb schintelnagel 1½ tl 40 d.

Item vmb scharnagel 7 tl 80 d.

Item in sunderhait dem Mertten in der Lanngassen vmb pretter, latten, scharnagel, vmb pestein sail vnd vmb 1 centen eysen, facit 11 tl 3 ß 10 d.

Item den zymerlewttten, was sy das gancz jar bey der stat notturft gearbait haben, facit 38½ tl 62 d.

Item die zerung, die dy herenn than haben, da man den richter gesezt hat vnd die zerung bey der stewart, als man die angeslagen hat, auch den knechten, die auf die warzaichen gewart haben, facit alles 8½^{b)} tl 37 d.

fol. 36'

Item dem haffner fur den ofen im rathaws vnd dem glaser fur das glas vnd den laymfuereren, auch dem tyschler fur die ram vnd das man ettleich päm aus dem wald gefurt hat vnd von dem schrekhzawen, den man angedingt hat vnd ander arbait, facit alles 14½ tl minus 9 d.

Summa totius 344 tl 7 ß 10 d.

^{c)}Also ist man noch dem richter schuldig vber sein einnemen vnd ausgab 82½ tl d.^{c)}

a) *popravljeno iz 20.*

b) *pred tem prečrtano 10.*

c-c) *vpis prečrtan in ob robu dodano nichtz.*

	<i>gld</i>	<i>lb</i>	<i>mr</i>	<i>d</i>
Mestnemu slu, 2 funta.		2		—
Mežnarju, 2 funta.		2		—
Od <i>Padraw</i> , 2 marki.			2	—
Za premirje je pred svečnico leta '89 plačal 19½ goldinarjev in 68 pfenigov, kar znaša 15 pfenigov manj kot 22 funtov. ¹⁸¹	5	21		225
Čuvaju v zvoniku, 11 funtov.		11		—
Dvema sloma, ki ju je glavar poslal s pismi, vsakemu po 2 funta, kar znaša 4 funte.		4		—
Plačilo tovarniku, ki smo ga poslali na Reko ¹⁸² po soliter, 5½ funtov pfenigov.	10	5	—	120
Pušcarskemu mojstru, 14 funtov.		14		—
Plačilo mestnim žolnirjem, 40 funtov 6 šilingov 20 pfenigov.		40		200
Za les in deske za potrebe mesta in za plot, 21 funtov 10 pfenigov.		21		10
Za žagane deske, 15 funtov 75 pfenigov.		15		75
Za skodle, 4 funte 40 pfenigov.	15	4		40
Za žeblje skodlarje, 1½ funta 40 pfenigov.		1		160
Za žeblje ostrešnike, 7 funtov 80 pfenigov.		7		80
Posebej še Martinu v Dolgi ulici za deske, late, žeblje ostrešnike, vrv pri bastiji in za 1 cent železa, kar znaša 11 funtov 3 šilinge 10 pfenigov.	20	11		100
Tesarjem, za to, kar so preko celega leta naredili za potrebe mesta, znaša 38½ funtov 62 pfenigov.		38		182
Stroški za hrano, za gospode ob umestitvi sodnika in pri pripravi davčne odmere, in za hlapce, ki so čakali na signal, kar znaša skupaj 8½ funtov 37 pfenigov.		8		157
Pečarju ¹⁸³ za peč v mestni hiši, steklarju za steklo, za prevoz glin, mizarju za (okenski) okvir; za prevoz nekaj debel iz gozda, za plašilno ogrado, za katero je bila sklenjena pogodba in za drugo delo, kar znaša skupaj 9 pfenigov manj kot 14½ funtov.	25	14		111
Vsota vsega navedenega 344 funtov 7 šilingov 10 pfenigov.	30	344		220 ¹⁸⁴
Glede na to dolgujemo sodniku preko njegovih prihodkov in izdatkov še 82½ funtov.	35	82		120 ¹⁸⁵

¹⁸¹ Goldinar je obračunan po kurzu 266,5 črnih pfenigov.

¹⁸² Reka v Kvarnerju, v nemških virih običajno *St. Veith am Pflaum*. Podatek o oskrbi s solitrom iz Reke, kamor so ga pripeljali po morju (glej F. Gestrin, *Mitninske knjige*, str. 63, 73), najdemo tudi v škofje-loških virih, M. Bizjak, *Srednjeveški obračuni* 6, str. 163.

¹⁸³ Lončarju – izdelovalcu pečnic.

¹⁸⁴ Pravilna vsota znaša 335 lb 235 d.

¹⁸⁵ Rezultat se ne ujema s podatki v nobenem primeru; ob upoštevanju posamičnih postavk znaša saldo 55 lb 168½ d v sodnikovo korist.

fol. 37

1489

**Anno domini etc. im LXXXX^oa) ist ain raittung beschehen mitt Mertten
Düelacher weilend stattrichter zw Cili seins einnemen.**

[10. maj] Anno domini M^o CCCC^o LXXXX^ob) am monttag vor sannd Pangraczen tag ist
ain raittung beschehen mit dem Mertten Duellacher genant, weiland stattrichter
zw Cili vmd^{c)} seinen einnemen vnd ausgeben der statt stewart vnd niderleg in dem
[24. apr.] LXXXVIII° vnd das sich an sand Jorgen tag geendt hat in dem newnzigisten jaren.

Item einnemen in des Meritt Duellacher verwesung des statgerichts der gewond-
lichen stewart facit 200 vnd 20 tl d.

Item so hat der richter von der niderleg eingenomen 100 tl d.

Summa alles einnemens 300 vnd 20 tl d.

fol. 37'

Sein ausgab

d)Item von erst ist die stat dem richter schuldig^{e)} beliben 82½ tl d.^{d)}
Item vmb die puxen hat er geben 17 gld, facit 19 tl 30 d.
Item dem Strasser vnd Johans zw der kayserlichen majestet etc. zerung gen Yn-
sprugk 32 gulden, facit 36 tl d.
Item dem hawbtmann 24 tl d.
Item herren Hannsen kapplan 16 tl d.
Item dem statschreiber 6 tl d.
Item statbotten 2 tl d.
Item von der Padraw 2 mr d.
Item dem turner 11 tl 40 d.
Item dem puxenmaister, das er den salitter gelewttert hat 4 gulden.
Item dem puxenmaister 6 tl 3 ß d.
Item dem Jacob Kramer fur ain zentten swebel 3½ gulden.
Item dem Andre Hafner fur den offen im rathaws 14 ß d.
Item aber dem puxnmaister 26 tl d.
Item die zymerlewt, die durch das gancz jar bey der stat notturfft gearbait haben,
facit 27 tl 36 d.
Item scharnagel, schintelnagel, eysen vnd pant facit 26½ tl minus 5 d.

Item laden, schintel, latten facit alles 16½ tl 12 d.

a) orig. LXXXVIII°!

b) orig. M^o CCCC^o LXXXVIII°!

c) pravilno vmb.

d-d) vpis je prečrtan.

e) recte schuldig.

1489

Leta Gospodovega itd. '90. je bil opravljen obračun z Martinom Duelacherjem, bivšim mestnim sodnikom v Celju, o njegovih prihodkih

5 Leta Gospodovega 1490, v ponedeljek pred svetim Pankracijem, je bil opravljen obračun z Martinom Duelacherjem, omenjenim bivšim mestnim sodnikom v Celju o njegovih prihodkih ter izdatkih iz mestnega davka in skladiščnine v (obračunskem) letu '89, ki se je končalo na svetega Jurija dan v devetdesetem letu.

10 Prihodki od običajnega davka v času, ko je mestno sodišče upravljal Martin Duelacher, znašajo 200 in 20 funtov.
Prav tako je sodnik pobral 100 funtov skladiščnine.

15 **Vsota** vseh prihodkov znaša 300 in 20 funtov.

Njegovi izdatki

Najprej mesto sodniku dolguje 82½ funtov.	(82	120)
20 Za topove je dal 17 goldinarjev, kar znaša 19 funtov 30 pfenigov. ¹⁸⁶		19	30
Strasserju in Janžu za potne stroške za pot k cesarju v Innsbruck, ¹⁸⁷			
32 goldinarjev, kar znaša 36 funtov. ¹⁸⁸		36	—
Glavarju 24 funtov.		24	—
Kaplanu gospodu Hansu, 16 funtov.		16	—
25 Mestnemu pisarju, 6 funtov.		6	—
Mestnemu slu, 2 funta.		2	—
Od <i>Padraw</i> , 2 marki.			2
Čuvaju zvonika, 11 funtov 40 pfenigov.		11	40
Pušcarskemu mojstru, ki je prodal soliter, 4 goldinarje.	4		
30 Puškarskemu mojstru, 6 funtov 3 šilinge.		6	90
Jakobu Kramerju za cent žvepla, 3½ goldinarje.	3,5		
Andreju Hafnerju (lončarju) za peč v rotovžu, 14 šilingov.		1	180
Pušcarskemu mojstru, 26 funtov.		26	—
35 Tesarjem, ki so celo leto delali za potrebe mesta, 27 funtov 36 pfenigov.		27	36
Daljši žebli za ostrešje in žebli za skodle, okovje in tečaji, 5 pfenigov manj od 26½ funtov.		26	115
Plohi, skodle, letve, kar skupaj znaša 16½ funtov 12 pfenigov.		16	132

40 ¹⁸⁶ Goldinar je obračunan po kurzu 270 črnih pfenigov.

¹⁸⁷ Friderik III. je v tem letu z listino z dne 1. marca Celjanom zaradi vojaških spopadov odpustil 80 funtov davka na trgovino, iz istega razloga pa je nato meščane "udaril" z novim davkom, iz katerega je moral Hohenwarter plačevati najemnike, ki so branili deželo. Reg. v: E. Birk, *Verzeichniss der Urkunden (1478–1493)*, št. 1234, str. DCIL; I. Orožen, *Celska kronika*, str. 117.

¹⁸⁸ Goldinar je obračunan po kurzu 270 črnih pfenigov.

Item gehulcz zw zymeren facit 9 tl d.

Item den arbeiteren, die all notturfft bey der stat gearbeit haben facit, 7 tl 3 ß minus 1 d.

Summa totius facit 87½ tl.

Also wer man dem richter vber sein einemen vnd ausgab noch schuldig 31 tl d

^{a)}vnd ist hernach in dem LXXXXXII jar bezalt.^{a)}

fol. 38

Item von dem LXXXVII, LXXXVIII° pis auf das LXXXVIII° jars kumbt auf meins heren des hawbtmans tail auf der stattpaw seins tails 45 tl 10½ d.

Item dem puxenmaister hat vns mein her der hawbtman zugesagt zu bezallen 26 tl d.^{b)}

fol. 38'

1490

Anno domini etc. im LXXXXI^{c)} jar ist ain rayttung beschehen mit Klausen Schepfen weylend stattrichter zw Cili seines einnehmens.

[23. maj]

Anno domini M^o CCCC^o LXXXXI^{d)} am montag vor sand Urbans tag ist ain raittung beschehen mit Klausen Schepffen weylend stattrichter zw Cili seins einnemen vnd ausgeben der stattstewer vnd niderleg in dem LXXXX° jar vnd

[24. apr.]

das sich am sand Jorgen tag geendt hat im LXXXXI°.

Einnemen

Item einnemen in des Klausen Schepfen verwesung weilend stattrichter zw Cili des statgerichts der gewondlichen stewart facit 228 tl 56 d.

Item so hat der richter von der niderleg aingenomen, facit 92½ tl 5 d.

Summa facit 315 tl 6 ß 1 d alles innemens.

fol. 39

Sein ausgab

Item am ersten dem hawbtmann 100 tl d.

Item aber^{e)} hat man im geliehen 50 tl d, die sein wider abzogen warden an dem das man jarleich gen hoff sol geben.

a-a) *dodano od druge roke.*

b) *pred tem prečrtano XXVI tl d.*

c) *orig. LXXXX!*

d) *orig. M^o CCCC^o LXXXX!*

e) *aber pomotoma ponovljeno.*

<i>gld</i>	<i>lb</i>	<i>mr</i>	<i>d</i>
	9		—
	7		89
	87		120 ¹⁸⁹
	31		— ¹⁹⁰
	45		10,5
	26		—
	315		181 ¹⁹¹

Les za tesarjenje, 9 funtov.

Delavcem, ki so delali za potrebe mesta, 1 pfenig manj kot 7 funtov 3 šilinge.

5 **Vsota** vseh izdatkov znaša 87½ funtov.

Torej sodniku po obračunanih prihodkih in izdatkih dolgujemo 31 funtov, kar je bilo potem v letu 1492 plačano.¹⁹⁰

10 Od let '87, '88 vse do '89 znaša delež mojega gospoda glavarja pri gradbenih delih v mestu 45 funtov 10½ pfenigov.

Pušškarskemu mojstru je moj gospod glavar obljubil plačati 26 funtov.

1490

Leta Gospodovega itd. v '91. letu je bil opravljen obračun s Klausom Schepfom, bivšim mestnim sodnikom v Celju, o njegovih prihodkih

20 Leta Gospodovega 1491, v ponedeljek pred svetim Urbanom, je bil opravljen obračun s Klausom Schepfom, bivšim mestnim sodnikom v Celju, o njegovih prihodkih in izdatkih, mestnem davku in skladiščnini v '90. (obračunskem) letu, ki se je končalo na Jurjevo v letu '91.

Prihodki

Prihodki v času Klause Schepfa, bivšega mestnega sodnika v Celju, od mestnega sodišča in običajnega davka znašajo 228 funtov 56 pfenigov.

30 Od skladiščnine je sodnik pobral 92½ funtov 5 pfenigov.

Vsota vseh prihodkov znaša 315 funtov 6 šilingov 1 pfenig.

Njegovi izdatki

35 Najprej glavarju 100 funtov.

Ravno tako mu¹⁹² je bilo posojeno 50 funtov, kar je bilo odšteto od tistega, kar se sicer letno daje na dvor.

40 ¹⁸⁹ Vsota ni pravilna; pri številu funtov je izpuščena stotica (187), pfenigov pa je po izračunu posamičnih postavk in ob upoštevanju tečaja goldinarja 270 d 209.

¹⁹⁰ V saldo je očitno vključen tudi zgoraj med izdatki prečrtani dolg iz preteklega leta, vendar je izračun napačen; v skladu z upoštevanimi vsotami znaša 50 lb, sicer pa še 89 d manj.

¹⁹¹ Pravilna vsota znaša 320 lb 181 d.

¹⁹² Glavarju.

Item dem Mertt Duelacher 28 tl d an seiner schuld, so man im an dem gericht schuldig ist beliben.

Item dem mulner 20 gulden von der mul wegen.

Item dem Johans Kramer fur das roß 4 gulden vnd 80 d, da man in gen hof geschickt hat von des aufslags wegen.

Item herenn Hannsen sand Daniels capplan 16 tl d.

Item statschreiber 6 tl d.

Item dem mesner 2 tl d.

Item dem turner 11 tl 40 d.

Item dem schergen 2 tl d.

Item von der Padraw 2 mr d.

Item fur die fuxpelg, die man gen hoff geschickt hat, facit 10 tl 30 d.

Item dem Vincenczen gen Grecz zwm lanndtag 3 tl d.

Item dem Mert potten 4½ tl, da man in zw dem Romischen kunig geschickt hat von des aufslags wegen.

Item dem Anthoni gen Grecz auch von des aufslags wegen 1½ tl 20 d.

Item aber dem Johans Marchpurger, da man in gen hoff hat geschickt von des aufslags wegen zw zerung 18 tl weisser munß.

Item dem Casparen fur ain brief von des Paulen Kaluder, Sletschek vnd Jacoben Kramer wegen 2 gulden.

Item dem prukmaister 5 Meren d.

Summa aller ausgab 368 tl 30 d.

Item also wër man dem richter vber sein einnemen vnd ausgab noch schuldig 41 tl 3 ß d. Daran hat er ain austand abzenemen was er einpringen mag. Daran gett ain tl vnd 8 d fur traid aber item aber fur scharnagel vnd schintelnagel 12 ß d.

^{a)}Item die abgemelt schuld ist abgerait vnd mit parem gelt bezalt hernach im LXXXXI° jar.^{a)}

fol. 39'

1491

Anno domini etc. im LXXXXII^{ob)} jar ist ain rayttung mit Niklasen Präesperger am phincztag vor Urbani seins statgerichts vnd seins einnehmens.

[24. maj]

Anno domini etc. im LXXXXII^{oc)} am phincztag vor Urbani ist ain raytung beschehen mit Niklasen Presperger weylend statrichter zw Cili seins einnemen

a-a) *naknadno dopisano z drugim črnilom.*

b) *orig. LXXXXI°!*

c) *orig. LXXXXI°!*

	<i>gld</i>	<i>lb</i>	<i>mr</i>	<i>d</i>
Martinu Duelacherju 28 funtov, ki smo mu jih dolgovali od sodišča.		28		—
Mlinarju 20 goldinarjev za mlin.	20			
Janžu Kramerju za konja, ki smo ga poslali na dvor zaradi naklade, 4 goldinarje 80 pfenigov.	4			80
Gospodu Hansu, kaplanu pri Sv. Danijelu, 16 funtov.		16		—
Mestnemu pisarju, 6 funtov.		6		—
Mežnarju 2 funta.		2		—
Čuvaju zvonika 11 funtov 40 pfenigov.		11		40
Šergu ¹⁹³ 2 funta.		2		—
Od <i>Padraw</i> 2 marki.			2	—
Za lisičje krzno, ki smo ga poslali na dvor, 10 funtov 30 pfenigov.		10		30
Vincencu za pot v Gradec na deželni zbor, 3 funte.		3		—
Slu Martinu, ki smo ga poslali k rimskemu kralju zaradi naklade, 4½ funte.		4		120
Antonu za pot v Gradec, tudi zaradi naklade, 1½ funt 20 pfenigov.		1		140
Potni stroški Janeza Marchburgerja za pot na dvor zaradi davčne naklade, 18 funtov belih pfenigov.		15		180 ¹⁹⁴
Gašperju za pismo o Pavlu Kaluderju, Slečku in Jakobu Kramerju, 2 goldinarja.	2			
Čuvaju mostu 5 “meren” pfenigov. ¹⁹⁵			—	200
Vsota vseh izdatkov 368 funtov 30 pfenigov.		368		30 ¹⁹⁶
Po obračunanih prihodkih in izdatkih smo sodniku dolgovali 41 funtov 3 šilinge, za kar je pristal, da jih bo odtegnil od prihodkov. Od tega gre 1 funt in 8 pfenigov za pšenico, a tudi 12 šilingov za žeblje za ostrešje in za žeblje za skodle. Omenjeni dolg je bil odštet in plačan z gotovino v 91. letu.		41		90 ¹⁹⁷

1491

Leta Gospodovega itd. '92, v četrtek pred urbanovim, je bil narejen obračun z Miklavžem Presbergerjem o prihodkih v času njegovega sodništva

Leta Gospodovega itd. '92, v četrtek pred urbanovim, je bil narejen obračun z Miklavžem Presbergerjem, bivšim mestnim sodnikom v Celju, o njegovih

¹⁹³ *Sodni sluga.*

¹⁹⁴ *Beli pfenigi so preračunani v črne po v računski knjigi običajnem razmerju 7 : 8.*

¹⁹⁵ *Pri oznaki “meren” gre za t.i. libernik (pfundtner) v vrednosti 240 malih (tudi veronskih) oz. 40 črnih pfenigov, podrobneje o tem v uvodu.*

¹⁹⁶ *Pravilna vsota znaša 281 lb 210 d.*

¹⁹⁷ *Saldo se ne ujema niti z razliko vsot niti z razliko posamičnih postavk. Ob upoštevanju navedenih postavk znaša 38 lb 211 d v korist mesta.*

[24. apr.] vnd ausgeben der stattstewer vnd niderleg in dem LXXXXI° jar vnd das sich an sand Jorgen tag geendt hat im LXXXXII°.

Einnemen

Item sein einnemen in des Niklasen Presperger verwesung des stattgerichts zw Cili der gewondleichen stewer summa facit 142 tl 5 ß 10 d.
Item so hat der richter von der niderleg eingenomen, facit 100 vnd 19 tl 17 d.

Summa totius facit 200 vnd 61 tl 5 ß 27 d.

fol. 40

Ausgab

Item herenn Andreen Hohenwartter hawbtman auf Ober Cili von der stewer 24 tl d.
Item zwelff soldneren, die dy stat hat müessen fur Agram mit heren Reinprechten zw hilff schikenn zway möned 24 tl d weisser münß.
Item herenn Hansen sand Daniels capplan 16 tl d.
Item dem statschreiber 6 tl d.
Item dem mesner 2 tl d.
Item dem turner ain moned 6 ß 20 d.
Item dem schergen 2 tl d.
Item von der Padraw 2 mr d.
Item dem Pranttner vnd Walthesar zerung gen Grecz 2 gulden 20 d.
Item dem Strasser gen Marchburg zw dem landtag zerung 30 krewczer.
Item dem Lienhart Kramer 1 gulden, den er enttlechent hat vom Kanczendorffer vmb ain comisser.
Item von ains briefs wegen, den der Johans von hoff bracht hat von der mul wegen lauttund auf den Martine 2 guldn.
Item aber hat er ain potten gen Marchpurg geschikht von des aufpots wegen, hat er geben 70 d.
Item aber hat man ain potten gen Grecz geschikht mit brieffn auch von des aufpots wegen 30 krewczer.
Item aber hat er ein potten gen Tÿffer auf kuntschaft geschikht 12 d.
Item aber ain potten gen Marchpurg 45 d.
Item aber ainem potten, der vmb gerittn ist an ze sagn an die robat zw dem wasser 3½ tl d.
Item dem Strasser vnd Jorg Grafen gen Grecz zw zerung 4 tl d weisser munß facit swarczer 3 tl 4 ß d.
Item ainem botten aber gen Grecz geritten ist 2 tl d.

	<i>gld</i>	<i>lb</i>	<i>mr</i>	<i>d</i>
prihodkih in izdatkih iz mestnega davka in skladiščnine v (obračunskem) letu '91, ki se je končalo na jurjevo '92.				
Prihodki				
5 Prihodki celjskega mestnega sodišča v upravljanju Miklavža Presbergerja.				
Od običajnega davka 142 funtov 5 šilingov 10 pfenigov.		142		160
Prav tako je sodnik pobral 119 funtov 17 pfenigov skladiščnine.		119		17
10 Vsota vseh prihodkov znaša 200 in 61 funtov 5 šilingov 27 pfenigov.		261		177
Izdatki				
Gospodu Andreju Hohenwarterju, glavarju na Zgornjem Celju, od davka 24 funtov.		24		—
15 Dvanajstim žolnirjem, ki jih je mesto moralo poslati z gospodom Reinprechtom v Zagreb na pomoč za dva meseca, 24 funtov belih pfenigov.		21 ¹⁹⁸		—
Gospodu Hansu, kaplanu pri Sv. Danijelu, 16 funtov.		16		—
Mestnemu pisarju 6 funtov.		6		—
Mežnarju 2 funta.		2		—
20 Čuvaju zvonika za en mesec 6 šilingov 20 pfenigov.		—		200
Šergu ¹⁹⁹ 2 funta.		2		—
Od <i>Padraw</i> 2 marki.			2	—
Prantnerjevi in Baltazarjevi potni stroški za pot v Gradec, 2 goldinarja 20 pfenigov.	2			20
Strasserjevi potni stroški za pot v Maribor na deželni zbor, 30 krajcarjev. ²⁰⁰				105
25 Lenartu Kramerju 1 goldinar, ki si ga je od Kanzendorferja sposodil za nekega komisarja.	1			—
Za pismo glede mlina, naslovljeno na Martinca, ki ga je z dvora prinesel Janž, 2 goldinarja.	2			—
30 Slu, ki ga je sodnik poslal v Maribor zaradi sklica vojske, je dal 70 pfenigov.			—	70
Slu, ki so ga s pismi glede sklica poslali v Gradec, 30 krajcarjev. ²⁰⁰				—
Slu, ki ga je poslal poizvedovat v Laško, 12 pfenigov.			—	12
Slu za pot v Maribor 45 pfenigov.			—	45
35 Slu, ki je jezdil naokoli in pozival ljudi na tlako k vodi, 3½ funte.		3		120
Strasserju in Juriju Grofu potni stroški za pot v Gradec, 4 funte belih pfenigov, kar znese 3 funte 4 šilinge črnih pfenigov. ²⁰¹		3		120
Slu, ki je jezdil v Gradec, 2 funta.		2		—
40				

¹⁹⁸ *Beli pfenigi so preračunani v črne po v tem času običajnem razmerju 7:8.*

¹⁹⁹ *Sodni sluga.*

²⁰⁰ *Pri upoštevanem razmerju med črnimi in belimi pfenigi 8 : 7 znaša vrednost krajcarja 3½ črnih pfenigov.*

²⁰¹ *Navedba izkazuje razmerje med črnimi in belimi pfenigi 8 : 7.*

Item vmb zwen gericht zeugbrieff 30 krewczer.
 Item dem weispotten zw Graz 32 krewczer.
 Item von ainem roß, das man des Romischn kaisers potten gelichen hat ½ tl d.
 Item aber hat er dem Martine an seiner schuld, so im die stat schuldig beliben
 ist 27 tl d 6 ß d. 5
 Item dem Klausen an seiner schuld 22 tl vnd 75 d.
 Item den zymerlewätten, das gancz jar auf die mawer vnd allenthalben an der stat
 gearbait haben 7½ tl vnd 38 d, mer 2 tl 7 ß 11 d.
 Item vmb gehulcz zw der stat; schintel vnd sagdillen, auch streyholcz zw den
 prukhen, facit 21 tl 72 d. 10
 Item darnach aber vmb 100 streinholcz 13 ß 12 d.
 Item vmb scharnagel, schintelnagel facit 3½ tl 19^{a)} d.

Summa aller ausgab facit 245 tl 82 d. 15

fol. 40'

Item also wer der richter noch schuldig beliben vber sein ausgab vnd einnemmen
 16 tl 6 ß vnd 4 d.
 Item vmb ain jausn bey dem Vrban 70 d.
 Item dem Walthesar vnd dem Vrban zerung gen Laibach 11 ß 6 d.
 Item 6 soldneren, die dy stat vor Monpreis gehabt hat 5 wochen facit 15½ tl d;
 darumb ain quittung in der statt lad vorhanden ist vnd ist gantz bezalt seiner
 schuld. 20

fol. 41

1492 25

**Anno domini etc. im LXXXXIII^{ob)} jar ist ain rayttung beschehen
 mit Steffann Strasser seins stattgerichts einnemmen vnd ausgab an
 erchtag sand Phillipp vnd Jacobs abent.** 30

[30. apr.]

Anno domini etc. in LXXXXIII^{oc)} an sand Philips vnd Jacobs abent ist ain rait-
 tung beschehen mit Steffan statrichter^{d)} weylent statrichter zw Cili seins einne-
 mens vnd ausgebns der stewer vnd niderleg im LXXXXII jar vnd das sich geendt
 hat im LXXXXIII° jar. 35

Einnemen

Item sein einnemmen der gewondleichen stewr,^{e)} summa 200 vnd 1 tl 6 ß 28 d. 40

a) *popravljeno iz 18.*

b) *orig. LXXXXII°!*

c) *orig. LXXXXII°!*

d) *sic!*

e) *na tem mestu vrinek nad črto: vnd schacz stewer.*

	<i>gld</i>	<i>lb</i>	<i>mr</i>	<i>d</i>
Za dve sodni pričevanji, 30 krajcarjev. ²⁰⁰				105
Slu v Gradec, 32 krajcarjev. ²⁰⁰				112
Za konja, ki smo ga posodili cesarskemu slu, ½ funta.		—		120
5 Martincu je plačal, ker mu je bilo mesto dolžno, 27 funtov 6 šilingov.		27		180
Klausu, na račun njegovega dolga, 22 funtov 75 pfenigov.		22		75
Tesarjem, ki so celo leto delali na obzidju in povsod po mestu, 7½ funtov in 38 pfenigov, poleg tega še 2 funta 7 šilingov 11 pfenigov.		7		158
		2		221
Les za mestne potrebe – za škodle in žagane deske, raznovrsten les za mostove,				
10 skupaj 21 funtov 72 pfenigov.		21		72
Razen tega še za 100 brun 13 šilingov 12 pfenigov.		1		162
Za žeblje za ostrežje in žeblje za škodle, skupaj 3½ funte 19 pfenigov.		3		139
Vsota vseh izdatkov znaša 245 funtov 82 pfenigov.		245		82²⁰²
15 Sodnik po obračunanih izdatkih in prihodkih dolguje še 16 funtov 6 šilingov in 4 pfenige.		16		184²⁰³
Za malico pri Urbanu, 70 pfenigov.			—	70
Baltazarju in Urbanu za potne stroške za pot v Ljubljano, 11 šilingov 6 pfenigov.		1		96
20 Šestim žolnirjem, ki jih je mesto za 5 tednov poslalo pred Planino (pri Sevnici), 15½ funtov, za kar je v mestni blagajni na voljo potrdilo, njegov ²⁰⁴ dolg pa je v celoti poplačan.		15		120
25				
1492				
Leta Gospodovega itd. '93, v torek pred sv. Filipom in Jakobom, je bil opravljen obračun s Štefanom Strasserjem o prihodkih in izdatkih v času njegovega mestnega sodništva				
30				
Leta Gospodovega itd. '93, na dan pred sv. Filipom in Jakobom, je bil opravljen obračun s Štefanom, bivšim mestnim sodnikom v Celju, o njegovih prihodkih in izdatkih iz davka in skladiščnine v (obračunskem) letu '92, ki se je končalo v (koledarskem) letu '93.				
35				
Prihodki				
40 Njegovi prihodki od običajnega davka in davka na premoženje, ²⁰⁵ skupaj 200 in 1 funt 6 šilingov 28 pfenigov.		201		208
40				

²⁰² Pravilna vsota znaša 177 lb 211 d.²⁰³ Saldo je glede na upoštevanje vsoti previsok za 89 d; ob upoštevanju posamičnih postavk pa znaša 83 lb 206 d.²⁰⁴ Sodnikov.²⁰⁵ Glej pojasnilo zgoraj, str. 37, op. 68.

Item so hat er von der niderleg eingenomen 121 tl 49 d.

Summa totius facit 323 tl vnd 17 d.

Ausgab

Item ausgab herenn Andreen Hohenwartter hawbman^{a)} auf Ober Cili von der gewondlichen stewer 24 tl d.

Item schatzstewer 60 tl d weisser munss.

Item herenn Veitten capplan sand Daniels 16 tl d.

Item statschreiber 6 tl d.

Item dem mesner 2 tl d.

Item dem statbotten 2 tl d.

Item von der Padraw 2 mr d.

Item dem Mertten Duellacher zerung zw der kaiserlichen majestet etc. 16 tl d.

Item so hat er das gancz jar vmb allerlaÿ notturft auf paw vnd ander notturft auf paw, pottenlon ausgeben.

Item dem Lienhart Kramer 1 tl d gen Laibach, da er zw dem Rawber geritten ist von der 200 tl^{b)} d wegen.

Item aber ainem botten, der den brieff von herenn Lassla Prager bracht hat 40 d.

Item dem Walthesar gen Grëcz zw dem landtag hat er geben 2 tl d.

Item dem Pranntner hat er geben 1 gulden, das er ain commission auf den hawb-
tmann hie vnd gen Laibach bracht hat.

Item aber ainem botten gen^{c)} Frawnhaim 40 d.

Summa aller ausgab 162 tl 3 ß 28 d.

Also wër der Strasser an dem hewrigen jar noch vber sein ausgab der statt schul-
dig beliben 95 tl 5 ß minus 1 d.

fol. 41'

a) *sic!*

b) *pred tem prečrtano* gld (gulden).

c) *orig. ge.*

<i>gld</i>	<i>lb</i>	<i>mr</i>	<i>d</i>
	121		49
	323		17
Izdatki			
	24		—
	52		120 ²⁰⁶
	16		—
	6		—
	2		—
	2		—
		2	—
	16		—
	1		—
			40
	2		—
	1		—
			40
	162		118²¹⁰
	95		149²¹¹

Skladiščnine je pobral 121 funtov 49 pfenigov.

Vsota vseh prihodkov znaša 323 funtov in 17 pfenigov.

Izdatki

Izplačilo gospodu Andreju Hohenwarterju, glavarju na Zgornjem Celju, od običajnega davka, 24 funtov.

Davek od premoženja, 60 funtov belih pfenigov.

Gospodu Vidu, kaplanu pri Sv. Danijelu, 16 funtov.

Mestnemu pisarju 6 funtov.

Mežnarju 2 funta.

Mestnemu slu 2 funta.

Od *Padraw* 2 marki.

Potni stroški Martina Duelacherja za pot k cesarskemu veličanstvu, 16 funtov. Za razne potrebe pri gradnji in druge potrebe je plačal slom v vsem letu.²⁰⁷

Lenartu Kramerju 1 funt za pot v Ljubljano, ker je pojezdil k Ravbarju²⁰⁸ zaradi 200 funtov.

Slu, ki je prinesel pismo Ladislava Pragerja,²⁰⁹ 40 pfenigov.

Baltazarju je za pot v Gradec na deželni zbor dal 2 funta.

Prantnerju je dal za to, da je peljal neko komisijo k tukajšnjemu glavarju in (nazaj) v Ljubljano, 1 gulden.

Slu za pot v Fram, 40 pfenigov.

Vsota vseh izdatkov (znaša) 162 funtov 3 šilinge 28 pfenigov.

Letos torej Strasser po odštetu izdatkov mestu dolguje 1 pfenig manj kakor 95 funtov 5 šilingov.

²⁰⁶ Beli pfenigi so preračunani v črne po v tem času običajnem razmerju 7 : 8.

²⁰⁷ Znesek ni naveden.

²⁰⁸ Pripadnik kranjske plemiške družine Ravbar (tudi Rauber).

²⁰⁹ Ladislav Prager, koroški dedni maršal in cesarski svetnik, gl. G. Grüll, *Geschichte des Schlosses Windhag bei Perg*, str. 197 ss.

²¹⁰ Rezultat se ne ujema z navedenimi podatki, prim. neknjiženo postavko, zgoraj, str. 105.16.

²¹¹ Izračun ne ustreza podatkom, sicer znaša saldo 160 lb 139 d.

fol. 42

1493

Anno domini etc. LXXXVIII^{oa)} jar ist ain raytung beschehen mit dem Vrban Säfner seins stattgerichts einnemen vnd ausgab am mittichen vor sand Pangréczen tag.

5

[7. maj]

Anno domini etc. im LXXXVIII^{ob)} am mittichen vor sand Pangreczen tag ist ain raittung beschehen mit dem Vrban Safner weilend statrichter zw Cili seins einnemens vnd ausgebens der stewer vnd niderleg im LXXXVIII^{o)} jar vnd das sich geendt hat im LXXXVIII^{o)}.

10

Einnemen

Item sein einnemen der stewer 68 tl 36 d.

Item sein einnemen der niderleg mitsambt dem jarmarkh das gancz jar facit 95 tl 37 d.

15

Summa summarum stewer vnd niderleg facit 176 tl 6 ß 17 d.

Ausgab

20

Item herenn Andreen Hohenwartter hawbtman auf Ober Cili von der gewondlichen stewer 24 tl d swarczer munß.

Item sand Daniels capplan 16 tl d.

Item dem statschreiber 6 tl d.

25

Item dem mesner 2 tl d.

Item stattbotten 2 tl d.

fol. 42'

Item von der Podraw 2 mr d.

Also ist der richter vber sein ausgab vnd innemen noch schuldig beliben 15 ß d.

30

fol. 43

1494

Anno domini etc. im LXXXV^{oc)} ist ain rayttung beschehen mit Hansen Marchbuger seins statgerichts einnemen vnd ausgab am mittichen nach sand Pangréczen tag.

35

[13. maj]

Anno domini etc. im LXXXV^{od)} am mittichen nach sand Pangreczen tag ist ain rayttung beschehen mit Hannsen Marchburger weylend statrichter zw Cili

40

a) *orig.* LXXXVIII^{o)}!

b) *orig.* LXXXVIII^{o)}!

c) *orig.* LXXXVIII^{o)}!

d) *orig.* LXXXVIII^{o)}!

<i>gld</i>	<i>lb</i>	<i>mr</i>	<i>d</i>
	68		36
	95		37
	176		197²¹²
	24		—
	16		—
	6		—
	2		—
	2		—
		2	—
	(51		80)
	1		210²¹³

1493

Leta Gospodovega itd. '94, v sredo pred sv. Pankracijem, je bil narejen obračun z Urbanom Säfnerjem o prihodkih in izdatkih med njegovim mestnim sodništvom

Leta Gospodovega itd. '94, v sredo pred sv. Pankracijem, je bil narejen obračun z Urbanom Safnerjem, bivšim mestnim sodnikom v Celju, o prihodkih in izdatkih iz davka in skladiščnine v (obračunskem) letu '93, ki se je končalo (v koledarskem letu) '94.

Prihodki

Njegov prihodek od davka (znaša) 68 funtov 36 pfenigov.

Njegov prihodek od skladiščnine, skupaj z letnim sejmom čez celo leto znaša 95 funtov 37 pfenigov.

Vsota vsot davka in skladiščnine znaša 176 funtov 6 šilingov 17 pfenigov.

Izdatki

Gospodu Andreju Hohenwarterju, glavarju na Zgornjem Celju, od običajnega davka, 24 funtov črnih pfenigov.

Kaplanu pri Sv. Danijelu, 16 funtov.

Mestnemu pisarju 6 funtov.

Mežnarju 2 funta.

Mestnemu slu 2 funta.

Od *Padraw* 2 marki.

Torej sodnik po obračunanih izdatkih in prihodkih dolguje še 15 šilingov.

1494

Leta Gospodovega itd. '95, v sredo po sv. Pankraciju, je bil opravljen obračun s Hansom Marchburgerjem o prihodkih in izdatkih med njegovim mestnim sodništvom

Leta Gospodovega itd. '95, v sredo po sv. Pankraciju, je bil opravljen obračun s Hansom Marchburgerjem, bivšim mestnim sodnikom v Celju, o prihodkih in

²¹² Vsota se ne ujema z navedenimi postavkami (163 lb 73 d).

²¹³ Izračun se ne ujema, očitno so v čistopisu nekatere postavke izpuščene.

[24. apr.] seins einnemens vnd ausgebens stewer vnd niderleg im LXXXXIII° jar vnd das sich geendt hat zu sand Jorgen tag yecz vergangen im LXXXXV°.

Einnemen

Item einnemen der erstn gewondlichen stewer 68 tl 2 d. 5
 Daran hat er eingenomen 53½ tl vnd 9½ d.
 Item die lest stewer facit 118 tl vnd 8 d.
 Daran hat er ingenomen 62 tl 6 d.
 Item sein einnemen der niderleg mitsambt dem jarmarkh das gantz jar facit 88 10
 tl 5 ß 8 d.
Summa einnemen totius 186 tl 10 d.

Ausgab

fol. 43'

Item herenn Andreen Hohenwartter hawbtman auf Ober Cili von der gewond- 15
 lichen stewer 24 tl d swartzer munß.
 Item sannd Daniels capplann 16 tl d.
 Item dem stattschreiber 6 tl d. 20
 Item dem mesner 2 tl d.
 Item botten der stat 2 tl d.
 Item von der Podraw 2 mark d.
 Item so hat er auf ain kungklich gescheft nach beuelh des hawbtmans dem Ey- 25
 tteluogt 40 tl d geben.
 Item^{a)} so hat er vmb allerlay zw der statt notturft allnthalben das gantz jar aus-
 geben 100 vnd 92 tl 25½ d.
 Item so hat der richter vber all sein ausgab vnd einnemen schuldig beliben 12 tl
 vnd 28 d vnd ist im LXXXXV° bezalt vnd gerait. 30

fol. 44

1495

**Anno domini etc. im LXXXXVI^o^{b)} ist ain raittung beschehen mit 35
 Hannsen Marchburger seins stattgerichts innemen vnd ausgab am
 mittichen vor dem heiligen phingstag.**

[18. maj]

Anno domini etc. im LXXXXVI^o^{c)} am mittichen vor dem heiligen phingstag 40
 ist ain raittung beschehen mit Hansen Marchburger weilend statrichter zu Cili

a) *pred tem naknadno vstavljeno* Summa aller ausgab facit.
 b) *orig.* LXXXXV°!
 c) *orig.* LXXXXV°!

<i>gld</i>	<i>lb</i>	<i>mr</i>	<i>d</i>
	53		129,5
	62		6
	88		158
	186		10²¹⁶
	24		—
	16		—
	6		—
	2		—
	2		—
		2	—
	40		—
	192		25,5
	(282		105,5)
	12		28²¹⁷

izdatkih, davkih in skladiščnini v (obračunskem) letu '94, ki se je končalo na preteklo Jurijevo '95.

Prihodki

- 5 Prihodki od prvega običajnega davka,²¹⁴ 68 funtov 2 pfeniga.
 Od tega je pobral 53½ funtov in 9½ pfenigov.
 Zadnji davek²¹⁵ znaša 118 funtov in 8 pfenigov.
 Od tega je pobral 62 funtov 6 pfenigov.
 10 Njegov prihodek od skladiščnine, skupaj z letnim sejmom znaša za celo leto 88 funtov 5 šilingov 8 pfenigov.

Vsota vseh prihodkov (znaša) 186 funtov 10 pfenigov.

Izdatki

- 15 Gospodu Andreju Hohenwarterju, glavarju na Zgornjem Celju, od običajnega davka 24 funtov črnih pfenigov.
 Kaplanu pri Sv. Danijelu, 16 funtov.
 20 Mestnemu pisarju 6 funtov.
 Mežnarju 2 funta.
 Mestnemu slu 2 funta.
 Od *Padraw* 2 marki.
 Na glavarjev ukaz je za kraljeve potrebe Eitelvogtu izplačal 40 funtov.
 25 Ravno tako je za različne mestne potrebe skozi celo leto izplačal 100 in 92 funtov 25½ pfenigov.

30 Sodnik je po obračunu izdatkov in prihodkov dolgoval 12 funtov in 28 pfenigov, kar je leta '95 plačal in poročunal.

1495

35 **Leta Gospodovega itd. '96, v sredo pred binkoštni, je bil narejen obračun s Hansom Marchburgerjem o prihodkih in izdatkih v času njegovega sodništva**

40 Leta Gospodovega itd. '96, v sredo pred binkoštni, je bil narejen obračun s Hansom Marchburgerjem, bivšim mestnim sodnikom v Celju, o njegovih pri-

²¹⁴ Gre verjetno za prvi obrok običajnega davka.

²¹⁵ Drugi obrok – glej prejšnjo opombo.

²¹⁶ Rezultat se ne ujema z danimi postavkami; sicer vsota 203 lb 53½ d.

²¹⁷ Navedeni saldo ne ustreza razliki prihodkov in izdatkov.

[24. apr.]

seins einnemens vnd ausgebens stewart vnd niderleg im LXXXXV° jar vnd das sich geendt hat yecz zw sand Jorgen tag des LXXXXVI°.

Innemen^{a)}

Item einnemen der ersten gewondlichen stewart 118 tl 8 d.

Daran hat er eingenomen 28 tl 22 d.

Item die lest stewart facit 68 tl 2 d, daran stet aus der selben stewart nach inhalt der ausstand zedel.^{b)}

[21. okt.]

Item sein einnemen der niderlag das gancz jar mitsambt dem jarmarkh vnd zw sand Vrsula tag facit 79 tl 58 d.^{c)}

Sein einnemen **summa** totius facit^{d)}

Ausgab

Item herenn Andreen Hohenwartter hawbtman auf Ober Cili von dem gewondlichen stewart 24 tl d swarczer munß.

Item sand Daniels capplan 16 tl d.

Item dem statschreiber 6 tl d.

Item dem mesner 2 tl d.

Item dem stattbotten 2 tl d.

fol. 44'

Item von der Podraw 2 mr d.

Item so hat er das gancz jar vmb allerlay zu der stat notturft ausgeben, facit in der **summa** 127 tl 10½ d auf paw vnd ander merklicher notturft der stat.^{e)}

Also ist dem richter sein ausgab vnd innemen auch sein schuld gegen seiner ausgab gelegt vnd aufgehebt werden vnd man ist im noch vber sein ausgab vnd innemen noch schuldig beliben 4½ tl vnd 13 d.^{f)}

Item^{g)} daran ist^{h)} bezalt 3 tl d an der oberen schuld vnd 40 d.

a) *na priloženem listku fol. 44a so poleg postavk, ki jih navaja obračun, navedene še naslednje:* Item hutgelt facit 2 tl 8 d. Item von der chuchel ½ tl d. Item von fleischhakeren ½ tl d.

b) *v zvezi s tem na priloženem listku fol. 44a:* Item vermerkt das innemen von der stewart facit 28 tl 22 d. Item austand der ersten stewart summa 5 tl 5 ß 42 d 12 d. Austand der anderen stewart 24 tl vnd 48 d.

c) *ta sumarna postavka je zabeležena na priloženem listku fol. 44a:* Summa totius 79 vnd 58 d hat die niderlag vnd im jarmarkh vnd zu sand Vrsula tag, *pred tem pa so navedeni, sicer prečrtani, podrobnejši podatki, ki se nanašajo na skladiščne pristojbine in letni sejem:* von vnsern wegen: Item niderleg von raffenn facit das jar 56 tl 6 ß 8 d. Item von swein niderleg, summa 2 tl 5 ß 24½ d. Item oxsen 4 tl 6 ß 20 d. Item im jarmerkht 12½ tl d. Summa summarum facit 77 tl 18 d.

d) *seštevek manjka.*

e) *vsota izdatkov je navedena tudi na priloženem listku fol. 44a:* Ausgab, summa facit 127 tl 10½ d.

f) *dolg sodniku je naveden tudi na priloženem listku fol. 44a:* Item also ist man dem richter vber sein ausgab vnd innemen noch schuldig 4½ tl 13 d.

g) *sledita prečrtani besedi also haben.*

h) *vstavljeno nad vrstico.*

fol. 45

1496

**Anno domini etc. im LXXXXVII^oa) ist ain rayttung beschehen
mit Niclasen Presperger seins statgerichts innemen vnd ausgab
an sand Marx tag.**

- [25. apr.] Anno domini etc. im LXXXXVII^{b)} an sand Marx tag ist ain raittung beschehen mit Niclasen Prësperger weylend stattrichter zw Cili seins einnemens vnd ausgebens, stewer vnd niderleg im LXXXXVI° jar vnd das sich geendt hat yecz zw sand Jorgen tag des LXXXXVII°.

Sein innemen

- Item sein innemen der gewondlichen stewer 74 tl 3 ß 6 d.
Item so hat er eingenomen 41 tl 3 ß 8 d zw dem wasser.
Item sein innemen der niderleg das gancz jar mit sambt dem jarmarkh vnd zw sand Vrsula tag facit 90 tl d.

Sein innemen **summa** totius facit 165 tl ^{c)}48 d^{c)} d mit dem austand, so der stat noch zu stett einzenemen.

Sein ausgab

- Item herenn Andreen Hohenwartter hawbtmann auf Ober Cili von der gewondlichen stewer 24 tl d swarczer münß.
Item sand Daniels capplan 16 tl d.
Item dem statschreiber 6 tl d.
Item dem mesner 2 tl d.
Item statpotten 2 tl d.
Item von der Podraw 2 mr d.
Item so hat er das gancz jar zw paw, pottenlon vnd vmb allerlay zw der statt notturft ausgeben 104 tl vnd 39 d.

Also ist dem richter sein ausgab gegen seinen innemen gelegt vnd aufgehebt warden vnd hat also die stat gancz bezalt.

a) *orig.* LXXXXVI°!

b) *orig.* LXXXXVI°!

c-c) *naknadno vstavljeno.*

1496

**Leta Gospodovega itd. '97 je bil na markovo opravljen
obračun z Miklavžem Presbergerjem o prihodkih in izdatkih
v času njegovega sodništva.**

Leta Gospodovega itd. '97, na markovo, je bil opravljen obračun z Miklavžem Presbergerjem, bivšim mestnim sodnikom v Celju, o njegovih prihodkih in izdatkih, davku in skladiščnini v (obračunskem) letu '96, ki se je končalo na jurjevo '97.

Njegovi prihodki

Njegov prihodek od običajnega davka (znaša) 74 funtov 3 šilinge 6 pfenigov.

Od vode²²³ je pobral 41 funtov 3 šilinge 8 pfenigov.

Njegov prihodek od skladiščnine za celo leto, skupaj z letnim sejmom in sejmom na sv. Uršulo znaša 90 funtov.

Vsota vseh njegovih prihodkov znaša 165 funtov 48 pfenigov skupaj z ostankom, ki ga mora mesto še pobrati.

Njegovi izdatki

Gospodu Andreju Hohenwarterju, glavarju na Zgornjem Celju, od običajnega davka 24 funtov črnih pfenigov.

Kaplanu pri Sv. Danijelu, 16 funtov.

Mestnemu pisarju 6 funtov.

Mežnarju 2 funta.

Mestnemu slu 2 funta.

Od *Padraw* 2 marki.

V celem letu je za gradnjo, sle in razne mestne potrebe plačal 104 funte in 39 pfenigov.

Po obračunanih sodnikovih prihodkih in izdatkih je bilo ugotovljeno, da mesto ne dolguje nič.

	gld	lb	mr	d
		74		96
		41		98
		90		—
		165		48²²⁴
		24		—
		16		—
		6		—
		2		—
		2		—
			2	—
		104		39
	(154		129)
		—		— ²²⁵

²²³ Verjetno gre za odškodnino za neizvedeno tlako pri vodnih gradnjah (*nasipi, jarki*). Prim. postavko za sla na str. 101.36. V letih 1496 in 1498 je cesar Maksimilijan I. ukazal svojim podložnikom (kmetom celjske gosposčine), štiri milje naokrog, da morajo opraviti po osem dni tlake in pomagati, da se Savinja zopet spravi v pravo strugo. Organizacija in izvedba dela sta bili poverjeni vodji vicedomskega urada, glavarju Andreju Hohenwartu. J. Orožen, *Zgodovina Celja in okolice I*, str. 580.

²²⁴ Vsota poleg navedenih postavk vključuje tudi navedeni, še ne pobrani ostanek.

²²⁵ Bilanca ne ustreza stanju, ki ga kažejo navedene postavke: saldo 10 lb 159 d v korist mesta.

fol. 46

1497

**Anno domini etc. im LXXXXVIII^{oa)} ist ain raittung beschechen
mit Mertten Duelacher seins statgerichts innemen vnd ausgab am
phincztag nach sand Marx tag.**

5

- [26. apr.] Anno domini etc. im LXXXXVIII^{ob)} am phincztag nach sand Marx tag ist ain raytung beschechen mit Mertten Duelacher weilend statrichter zw Cili seins innemens vnd ausgebens, stewer, niderleg im LXXXXVII jar, das sich geend hat yecz zw sand Jorgen tag des LXXXXVIII jar.

10

Sein innemen

Item der gewondlichen stewer ist gewesen 99 tl, auch mer zwen Reynisch gulden, so Cristoff Werder vnd Jacob Freyburger dem Johannes Marchburger gen hoff geben habn, die sind dem richter auch in der raittung gelegt vnd aufgehebt warden. Item an der stewer hat er eingenomen 85 tl vnd 60 d mitsambt den zwain Reinschen gulden, so oben stentt. Der austand der stewer stet der stat zuë vnd henngnuß 3 tl d dem Jurse, Michse vnd Walthesar.

15

- [21. okt.] Item sein innemen der niderleg das gancz jar mitsambt dem jarmarkh vnd zw sand Vrsula tag facit 90 tl d.

20

Summa totius facit 191 tl d vnd in sunderhait hat er vom Nicolesch 43 tl d eingenomen.

25

Sein ausgab

Item herenn Andre Hochenwartter hawbtman zw Ober Cili von der gewondlichen stewer 24 tl d swarczer munnß.

Item sand Daniels capplan 16 tl d.

Item dem statschreiber 6 tl d.

Item dem mesner 2 tl d.

Item dem stattbotten 4 tl d.

Item von der Podraw 2 mr d.

fol. 46'

Item mer so hat er das gancz jar zw pottenlon vnd anderer notturft der stat ausgeben 34 tl 6 ß vnd 17½ d.

35

Item so hat er geben mer dem Johans Marchburger 23½ tl d vnd beleibt im noch schuldig 3½ tl vnd 4 d.

Item so hat er mer auf die zymerlewt das gancz jar ausgeben vnd haben 100 vnd 31 tagberch facit inn der die summa 15 tl 7 ß 18 d.

40

Item vmb 1000 schintel hat er ausgeben 2 tl 2 d.

a) orig. LXXXXVII!

b) orig. LXXXXVII!

1497

Leta Gospodovega itd. '98, v četrtek po sv. Marku, je bil opravljen obračun z Martinom Duelacherjem o prihodkih in izdatkih v času njegovega mestnega sodništva

Leta Gospodovega itd. '98, v četrtek po sv. Marku, je bil opravljen obračun z Martinom Duelacherjem, bivšim mestnim sodnikom v Celju, o njegovih prihodkih in izdatkih, davkih in skladiščnini v (obračunskem) letu '97, ki se je končalo na jurjevo leta '98.

Njegovi prihodki

Običajnega davka je bilo 99 funtov in še 2 goldinarja renske veljave,²²⁶ ki sta ju Krištof Werder in Jakob Freyburger dala Janezu Marchburgerju za na dvor in sta bila prišteta k sodnikovemu obračunu.

Od davka je pobral 85 funtov in 60 pfenigov, skupaj z zgoraj omenjenima dvema renskima goldinarjema; ostanek davka pripada mestu in 3 funti odloženi Juršetu, Mihlu in Baltazarju.

Njegov prihodek od celoletne skladiščnine, skupaj z letnim sejmom in sejmom na sv. Uršulo znaša 90 funtov.

Vsota vsega navedenega znaša 191 funtov, razen tega pa je od Miklavža pobral še 43 funtov.

Njegovi izdatki

Gospodu Andreju Hohenwarterju, glavarju na Zgornjem Celju, od običajnega davka 24 funtov črnih pfenigov.

Kaplanu pri Sv. Danijelu, 16 funtov.

Mestnemu pisarju 6 funtov.

Mežnarju 2 funta.

Mestnemu slu 4 funte.

Od *Padraw* 2 marki.

Nadalje je čez celo leto za plačilo slom in druge mestne potrebe plačal 34 funtov 6 šilingov in 17½ pfenigov.

Razen tega je Janezu Marchburgerju dal 23½ funtov, dolguje pa mu še 3½ funte in 4 pfenige.

Razen tega je čez celo leto plačal 100 in 31 dnevnic tesarjem, kar je zneslo 15 funtov 7 šilingov 18 pfenigov.

Za 1000 skodel je plačal 2 funta 2 pfeniga.

²²⁶ Renski goldinar s težo ¾ dukata je v tem času ustrezal vrednosti dunajskega funta (tj. belih) pfenigov, A. F. Pribram, *Materialien zur Geschichte der Preise und Löhne*, str. 73.

²²⁷ Vsota upošteva celoten naloženi davek, ne pa dejansko pobranega.

Item vmb 500 sagdillen 8 tl 6 ß 20 d.

Item vmb ain gaden holcz 2 tl 40 d.

Item von dem hawbtmann hat er kauft 16 geschnittner pä m per 30 d vmb 2 tl d.

Item vmb 150 latten 1 tl 100 d.

Item mer vmb 6000 schintlnagel^{a)} 2½ tl 40 d.

Item aber vmb 2000 vnd 200 scharnagel 3 tl 24 d.

Item so hat er den knechten von der niderleg geben 2 tl 80 d.

Item den smiden vmb groß negel 2 tl 11½ d.

Item so hat er dem jager 2 tl d geben.

Also ist dem richter sein ausgäb gegen seinen innemen gelegt vnd aufgehebt worden vnd wer der stat noch schuldig 55 tl 26 d.^{b)}

Item des gerichtgelts halben ist von ratt vnd gemain veraintlich furgenomen das furan ain yeder richter die vel der stat verraitten sol vnd dem gefelt daraus der drittail vnd die stat bezalt jarlich das gerichtgelt alsdan vor gewesen vnd von altter herkomen ist. Beschechen am freyttag nach sand Marx tag.^{c)}

[27. apr.]

fol. 47

1498

**Anno domini etc. im XV^{Cd)} ist ain rayttung beschehen mit
Mertten Duelacher seins statgerichts innemen vnd ausgab am
montag sand Florians tag.**

[4. maj]

Anno domini etc. im XV^{Ce)} am montag sand Florians tag ist ain raittung beschechen mit Mertten Duelacher weilend statrichter zu Cili seins innemens vnd ausgebens, stewer, niderleg des LXXXXVIII^{of)} jar, das sich geendt hat yecz zw

[24. apr.]

sand Jorgen des LXXXXVIII^{o)} jar.

Sein innemen

Item sein innemen der gewondlichen stewer vnd mit den 50 tl d, so man gen Grëcz czschikht^{g)} hat facit 100 vnd 61½ tl d.

a) *popravljenno čez scharnagel.*

b) *odstavek je v celoti prečrtan.*

c) *datum se nanaša na leto 1498.*

d) *orig. LXXXXVIII^{o)}! Da gre res za leto 1500 in ne morda 1499, kaže datacija am montag sand Florians tag; florijanovo se namreč ujema s ponedeljkom le v letu 1500. Če pa bi kljub vsemu šlo za leto 1499 – čemur v prid bi govorila navedba dve vrstici nižje: das sich geendt hat yecz zw sand Jorgen des LXXXXVIII^{o)} jar, potem pred sand Florians tag manjka predlog vor oz. nach, pri čemer sta možni dve dataciji; 29. april oz. 6. maj.*

e) *orig. LXXXXVIII^{o)}!*

f) *v letnici LXXXXVIII je ena enica prečrtana.*

g) *sic!*

<i>gld</i>	<i>lb</i>	<i>mr</i>	<i>d</i>
	8		200
	2		40
	2		—
	1		100
5	2		160
	3		24
	2		80
	2		11,5
	2		—
10	(156		43)
	55		26 ²²⁸
	161		120

Za 500 žaganih desk, 8 funtov 6 šilingov 20 pfenigov.
 Za en gaden lesa, 2 funta 40 pfenigov.
 Od glavarja je kupil 16 razžaganih debel po 30 pfenigov za 2 funta.
 Za 150 letov 1 funt 100 pfenigov.
 5 Za 6000 žeblicev za skodle, 2½ funta 40 pfenigov.
 Za 2000 in 200 žeblicev za ostrešje, 3 funte 24 pfenigov.
 Hlapcem je dal od skladiščnine 2 funta 80 pfenigov.
 Kovačem za velike žeblice, 2 funta 11½ pfenigov.
 Lovcu je dal 2 funta.

10 Sodniku so bili obračunani njegovi izdatki s prihodki, mestu pa (sodnik) dolguje še 55 funtov 26 pfenigov.

15 Glede sodnih glob sta (mestni) svet in občina (gmajna) soglasno sklenila, da bo v bodoče vsak mestni sodnik obračunal pobrane globe, od česar mu pripada ⅓, kakor je bilo to od nekdanj, opravil obračun in plačal mestu v petek po sv. Marku.

1498

Leta Gospodovega itd. 1500, v ponedeljek na florjanovo, je bil opravljen obračun z Martinom Duelacherjem o prihodkih in izdatkih mestnega sodišča v času njegovega sodništva

25 Leta Gospodovega itd. 1500, v ponedeljek na florjanovo, je bil opravljen obračun z Martinom Duelacherjem, bivšim mestnim sodnikom v Celju, o njegovih prihodkih in izdatkih, davkih in skladiščnini (obračunskega) leta '98, ki se je končalo zdaj, na jurjevo leta '99.

Njegovi prihodki

35 Njegov prihodek od običajnega davka skupaj s 50 funti, ki smo jih poslali v Gradec, znaša 100 in 61½ funtov.

²²⁸ Navedeni saldo ne ustreza razliki med navedenimi prihodkovnimi in izdatkovnimi postavkami (77 lb 197 d).

[21. okt.]

Item aber hat er eingenomen 83 tl 6 ß 12 d in den stewer.
 Item sein innemen der niderleg das gancz jar mitsambt dem jarmarkh zw sand
 Vrsula tag 90 tl d.
 Item so ist der richter an der vorderen raittung 55 tl 26 d schuldig beliben, die
 sein im auch in sein innemen gelegt worden.

5

Summa totius facit 390 tl 3 ß 8 d alles innemens.

Sein ausgab

fol. 47'

Item der gewondlichen stewer, so man jarlich ko(niglicher) m(ajestet) etc. in der
 camer raichen sol, hat er ausgeben 49 tl minus 20 d.
 Item Juden stewer 100 tl d.^{a)}
 Item aber 50 tl d, die man dem purgermaister gen Grecz zw der koniglichen
 majestet handen geanttwurt hat.
 Item sand Daniels caplan 16 tl d.
 Item dem statschreiber 6 tl d.
 Item dem statpotten 4 tl d.
 Item dem mesner 2 tl d von der pirgloken.
 Item von der Podraw 2 tl d.
 Item ainem potten gen Grecz, der dy 50 tl d gefurt hat, 2 tl d.
 Item dem Nicolasch weispotten 2 tl d.
 Item dem Jorg Sneider zerung, der dy 100 tl d gefurt hat, 1½ tl d.
 Item dem Klaus Sneider an seiner schuld 1½ tl d.
 Item dem Johns Kramer an seiner schuld 3½ tl d.
 Item ainem potten gen Laibach zum Rawber 1 tl d.
 Item dem Nicolesch vnd Johans gen Grecz zerung 6 tl d.
 Item ainem potten gen Marchburg 80 d zw her Reinbrecht von der soldner wegen.
 Item dem turner ½ tl vnd 8 d.
 Item dem wassermaister 1 tl 60 d, das man das holcz aus dem wald gefurt hat.
 Item vmb 1 voteral zum briefen 24 d.
 Item dem Linhart Kramer 6 ß an seiner stewer abzogen.
 Item vmb 1 hakenpuxen 1 tl d.
 Item dem slosser ½ tl 10 d.
 Item den zymmerlewtten vnd anderen arbeiterten, die das gancz jar pey der stat
 notturft gearbait haben facit, 20 tl vnd 79 d.
 Item Larenczen Sundorfer hat man abzogen an seiner stewer 5 Meren d.

10

15

20

25

30

35

40

^{a)} sledi prečrtan fragment gen g.

	<i>gld</i>	<i>lb</i>	<i>mr</i>	<i>d</i>
Od davkov je sicer pobral 83 funtov 6 šilingov 12 pfenigov.		83		192
Njegov prihodek od skladiščnine za celo leto, skupaj z letnim sejmom in sejmom na sveto Uršulo (znaša) 90 funtov.		90		—
Sodnik od prejšnjega obračuna dolguje 55 funtov 26 pfenigov, ki smo jih prišteli k njegovim prihodkom.		55		26
Vsota vseh prihodkov znaša 390 funtov 3 šilinge 8 pfenigov.		390		98
<i>Njegovi izdatki</i>				
Od običajnega davka, ki ga moramo letno plačati komori kraljevega veličanstva, je plačal 20 pfenigov manj od 49 funtov.		48		220
Judovskega davka 100 funtov. ²²⁹		100		—
Županu, ²³⁰ ki jih je v Gradcu izročil kraljevemu veličanstvu, 50 funtov.		50		—
Kaplanu pri Sv. Danijelu, 16 funtov.		16		—
Mestnemu pisarju 6 funtov.		6		—
Mestnemu slu 4 funte.		4		—
Mežnarju od pivskega zvona, 2 funta.		2		—
Od <i>Podraw</i> 2 funta.		2		—
Slu, ki je v Gradec odnesel 50 funtov, za potne stroške 2 funta.		2		—
Slu Miklavžu 2 funta.		2		—
Juriju Sneiderju, ki je peljal 100 funtov, ²³¹ za potne stroške 1½ funt.		1		120
Klausu Sneiderju od njegovega dolga, 1½ funt.		1		120
Janžu Kramerju od njegovega dolga, 3½ funte.		3		120
Slu za pot v Ljubljano k Ravbarju, 1 funt.		1		—
Miklavžu in Janžu za potne stroške za pot v Gradec, 6 funtov.		6		—
Slu za pot v Maribor h gospodu Reinbrechtu zaradi žolnirjev, 80 pfenigov.			—	80
Čuvaju stolpa ½ funta in 8 pfenigov.		—		128
Vodnemu mojstru ²³² 1 funt 60 pfenigov, ker je pripeljal les iz gozda.		1		60
Za en tulec za pismo, 24 pfenigov.			—	24
Lenartu Kramerju je bilo odtegnjeno od davka 6 šilingov.		—		180
Za eno arkebuzo 1 funt.		1		—
Ključavničarju ½ funta 10 pfenigov.		—		130
Tesarjem in drugim delavcem, ki so čez leto delali za potrebe mesta, skupaj 20 funtov in 79 pfenigov.		20		79
Lovrencu Sundorferju je bilo odtegnjeno od davka 5 “meren” pfenigov.				200

²²⁹ Judovski davek je bil davščina, naložena Judom, s katero so si “kupili” pravico do bivanja v določenem mestu oziroma deželi. Cesar Maksimilijan I. je sicer že 18. marca 1496 izdal ukaz, da morajo Judje zapustiti Štajersko. Kot zadnji rok, do katerega so se morali Judje izseliti iz Štajerske, je bil določen 6. januar 1497. K. Jelinčič Boeta, *Judje na Slovenskem v srednjem veku*, str. 367–373, 436–466.

²³⁰ Prvič omenjen – sicer sodnik.

²³¹ Nedvomno gre za znesek od zgoraj, str. 119.13 navedenega judovskega davka.

²³² Funkcija je verjetno v povezavi z vodnimi gradnjami.

Item maister Andre Huetter 80 d an der stewart.
 Item so hat er fur schintel ausgeben 2 tl 72 mit aller arbeit.
 Item fur scharnagel 2 tl d vnd 7 ß d.
 Item vmb sagdillen hat er ausgeben 7½ tl minus 4 d.
 Item fur 100 latten 5 Meren d.
 Item so hat er 1000 steken gedingt zum schrekhzawn vmb 7 Meren 8 d.
 Item fur pain 1 tl 6 d.

Summa summarum aller ausgab facit 200 vnd 96 tl d.

Also wer der richter vber sein einnemen vnd ausgab noch schuldig beliben 80 tl 24 d schuldig beliben.^{a)}

fol. 48

1499

**Anno domini etc. des XV^{Cb}) ist ain raytung beschehen mit
 Merttn Duelacher seins stattgerichts innemen vnd ausgab am
 montag sand Florians tag.**

[4. maj] Anno domini etc. im XV^{Cc}) am montag sand Florians tag ist ain raittung beschehen mit Mertten Duelacher weylend statrichter zw Cili seins innemens vnd ausgebens, stewart, niderlag des gemelten jars, das sich yecz geendt hat zu sand Jorgen^{d)} tag des XV^C jars.

[24. apr.]

Sein innemen

[21. okt.] Item sein innemen der gewondlichen stewart 95 tl 5 ß 2 d.
 Item so hat er eingenomen niderleg des jars mitsambt dem jarmarkh vnd zu sand Vrsula tag 90 tl d.
 Item mer hat er eingenomen fur des Jurse Zymerman haws 8 marckh d.^{e)}

Summa^{f)} totius seins innemen 283 tl 6 ß 22 d.

Sein ausgab

Item von der gewondlichen stewart 49 tl weisser munß.
 Item gen Grecz stewart 13 tl d.

a) v ob strani med vrsticama zapisano zalt, odstavek je prečrtan.

b) orig. LXXXXVIII^o!

c) orig. LXXXXVIII^o!

d) na koncu besede prečrtana neka črka.

e) spodaj in ob strani s svinčnikom napisan moderen izračun v stolpcu: 95(+90(+8)=193(+80)=258 (sic!).

f) pred tem puščen prazen prostor v višini nekaj vrstic.

<i>gld</i>	<i>lb</i>	<i>mr</i>	<i>d</i>
		—	80
	2		72
	2		210
	7		116
			200
			288
	1		6
	296		— ²³⁴
	80		24 ²³⁵

Mojstru Andreju Huetterju (je bilo odtegnjeno) od davka 80 pfenigov.

Za skodle je plačal skupaj z delom 2 funta 72 (pfenigov).

Za žeblje za ostrešje, 2 funta in 7 šilingov.

Za deske je plačal 4 pfenige manj kakor 7½ funtov.

5 Za 100 letov 5 “meren” pfenigov.

Za 1000 podpornikov za ograjo, 7 “meren” 8 pfenigov.

Za temelj²³³ 1 funt 6 pfenigov.

Končna vsota vseh izdatkov znaša 200 in 96 funtov.

10 Sodnik od svojih prihodkov in izdatkov dolguje še 80 funtov 24 pfenigov.

1499

Leta Gospodovega itd. 1500, v ponedeljek na florjanovo, je bil opravljen obračun z Martinom Duelacherjem o prihodkih in izdatkih v času njegovega mestnega sodništva

20 Leta Gospodovega itd. 1500, v ponedeljek na florjanovo, je bil opravljen obračun z Martinom Duelacherjem, bivšim mestnim sodnikom v Celju, o njegovih prihodkih in izdatkih, davku in skladiščnini v omenjenem (obračunskem) letu, ki se je končalo na jurjevo leta 1500.

Njegovi prihodki

Njegov prihodek od običajnega davka (znaša) 95 funtov 5 šilingov 2 pfeniga.

30 Ravno tako je od celoletne skladiščnine skupaj z letnim sejmom in sejmom na god sv. Uršule pobral 90 funtov.

Razen tega je za hišo Juršeta Zimmermana pobral 8 mark.

Vsota vseh njegovih prihodkov je 283 funtov 6 šilingov 22 pfenigov.

Njegovi izdatki

35 Od običajnega davka, 49 funtov belih pfenigov.

Davek v Gradec, 13 funtov.

40 ²³³ Ograje – “pain” (Bein).

²³⁴ Pravilna vsota znaša 288 lb 33 d.

²³⁵ Saldo se ne ujema niti z razliko vsot niti z razliko posamičnih postavk. Ob upoštevanju slednjih bi znašal 94 lb 98 d.

²³⁶ Vsota ne ustreza navedenim postavkam, očitno čistopis ne vsebuje vseh (prim. op. f na levi).

²³⁷ Preračun je narejen na podlagi razmerja med črnimi in belimi pfenigi 8 : 7.

fol. 48'

Item aber gen Grecz stewart 12 tl d.	
Item sand Daniels capplann 16 tl d.	
Item dem statschreiber 6 tl d.	
Item dem statbotten 4 tl d.	
Item dem mesner 2 tl d.	5
Item von der Podraw 2 tl d weisser.	
Item ain potten zum Kotturicz 60 d.	
Item mer ain potten gen Oberburg 60 d.	
Item aber ain potten gen Grecz mit der stewart 1 tl 12 d.	
Item zerung gen Grecz der richter vnd Cristoff 8 tl 60 d.	10
Item aber ainem botten gen Grecz zw dem vicztumb 1 mr d.	
Item aber gen Grecz zerung 6 tl 26 d.	
Item fur den vicztumb zerung vmb speis vnd haber 3 tl minus 20 d.	
Item so hat er vmb allerlay zw der stat notturft ausgeben 48 tl 5 ß d.	
Item so hat er den zymerlewttten vnd anderen arbeiterten zw der statt notturft das gancz jar ausgeben 42½ tl vnd 4 d.	15
Item so hat er vmb zymerholcz, das er von den purgeren kauft hat auch fur funf gaden holcz vnd das man gehülcz nidergeslagen hat ausgeben 27 tl 34 d.	
Item mer hat er ausgeben fur 24.000 vnd 500 schintl vnd fur tringelt, nuelgelt, vnd speis, facit alles 43 tl 70 d.	20
Item so hat er fur 48.000 schinttel nagel ausgeben 18 tl 5 ß d.	
Item fur laden 3½ tl 10 d.	
Item fur 100 latten 5 Meren d.	
Item so hat er den smiden vnd anderen arbeiterten, dy die kisten gerammbt vnd das katt aufgehebt vnd vmb ander notturft der stat ausgeben 8 tl 5 ß 6 d.	25
Summa aller seiner ausgab facit 291 tl 18 d.	
So wer man dem richter noch schuldig beliben vber sein innemen vnd ausgab 15 tl 56 d, daran hat er ain gulden.	30
	35
	40

	<i>gld</i>	<i>lb</i>	<i>mr</i>	<i>d</i>
Še enkrat davek v Gradec, 12 funtov.		12		—
Kaplanu pri Sv. Danijelu, 16 funtov.		16		—
Mestnemu pisarju 6 funtov.		6		—
Mestnemu slu 4 funte.		4		—
5 Mežnarju 2 funta.		2		—
Od <i>Padraw</i> 2 funta belih pfenigov.		1		180
Slu za pot h Koturiču, 60 pfenigov.			—	60
Slu za pot v Gornji Grad, 60 pfenigov.			—	60
Slu za pot v Gradec z davkom, 1 funt 12 pfenigov.		1		12
10 Potni stroški za pot v Gradec za sodnika in Krištofa, 8 funtov 60 pfenigov.		8		60
Slu za pot v Gradec k vicedomu, ²³⁸ 1 marko.			1	—
Potni stroški za pot v Gradec, 6 funtov 26 pfenigov.		6		26
Vicedomovi stroški za hrano in oves, 20 pfenigov manj kot 3 funte.		2		220
Za vsakovrstne mestne potrebe je izdal 48 funtov 5 šilingov.		48		150
15 Ravno tako je tesarjem in drugim delavcem, ki so delali za mestne potrebe, skozi celo leto plačal 42½ funtov in 4 pfenige.		42		124
Za les za tesarjenje, ki ga je kupil od meščanov, za pet gadnov lesa in za podiranje je plačal 27 funtov 34 pfenigov.		27		34
Nadalje je plačal za 24.500 skodel, obdelavo, napitnino in za hrano skupaj 43				
20 funtov 70 pfenigov.		43		70
Za 48.000 žebjev za skodle je plačal 18 funtov 5 šilingov.		18		150
Za letve 3½ funte 10 pfenigov.		3		130
Za 100 letev 5 “meren” pfenigov.				200
Kovačem in drugim delavcem, ki so okovali kaščo in dvignili “mačka”, ²³⁹ ter za				
25 druge mestne potrebe je izplačal 8 funtov 5 šilingov 6 pfenigov.		8		156
Vsota vseh njegovih izdatkov znaša 291 funtov 18 pfenigov.		291		18²⁴⁰
Tako dolguje mesto sodniku po obračunu prihodkov in izdatkov še 15 funtov				
30 56 pfenigov, od česar ima (sodnik že) 1 gulden.		15		56²⁴¹
35				

²³⁸ Maksimilijan I. je celjski vicedomski urad leta 1494 podredil graškemu vicedomu, s čimer je bila celjska grofija pripojena štajerski deželi. Marca 1498 je celjski vicedomski urad zaradi “varčnosti” in drugih vzrokov združil s štajerskim vicedomskim uradom v Gradcu (vicedoma Leonarda Ernaua), vendar je bila združitev samo kratkotrajna, saj je Celje spet dobilo svojega vicedoma in urad. J. Orožen, *Zgodovina Celja in okolice I*, str. 288.

²³⁹ Škripec, dvigalo?

²⁴⁰ Pravilna vsota znaša 310 lb 82 d.

²⁴¹ Saldo ne ustreza danim podatkom; sicer 27 lb 40 d.

fol. 49

1500

**Anno domini etc. des XV^C vnd ersten^{a)} ist ain rayttung beschen
mit Mertten Düelacher seins stattgerichts innemen vnd ausgab
am phincztag vor sand Philips vnd Jacobs tag.**

5

[29. apr.] Anno domini etc. im XV^C vnd ersten^{b)} am phincztag vor sand Philips vnd Jacobs tag ist ain rayttung beschehen mit Mertten Duellacher weylend statrichter zw Cili seins innemens vnd ausgebens, stewer, nyderlag des gemeltn jars, das sich yecz geendt hat des XV^C vnd ersten jar.

10

Sein innemen

Item sein innemen von der gewondlichen stewer 60 tl 7 ß 24 d.
Item so hat er von der nyderleg eingenomen des gemeltn jars 90 tl d.
So hat er eingenomen prukgelt 3½ tl 8 d.
Aber von der Koding pruken 1 tl d.
Aber bey dem spital 1 tl 24 d.
Aber von einem aker 5 Meren d.
Vom stainpruch 40 d.
Aber von den Rayneren 1 tl 70 d.
[7. jun.] Von der pruken zw phingsten 24 d.
[24. jun.] Vnd zw sunbenden 40 d.
[15. jun.] Aber zw sand Veits tag 44 d.
[21. okt.] Vnd zw sand Vrsula tag 36 d.
[11. nov.] Vnd zw sand Mertten tag ½ tl 12 d.
[12. apr.] Zum palm tag 20 d.

15

20

25

Summa alles innemens 173 tl 12 d.

30

fol. 49'

Sein ausgab

Von der gewondlichen stewer 46 tl 5 ß 10 d.
Dem capplan 16 tl d.
Dem statschreiber 6 tl d.
Dem statpotten 4 tl d.
Dem mesner 2 tl d.
Von der Podraw 2 tl d.
Ainem potten gen Laybach 5 ß 10 d.
Mer ai(ne)m potten gen Grecz 1 tl 80 d.

35

40

a) orig. XV^C!

b) orig. XV^C!

1500

Leta Gospodovega itd. 1501, v četrtek pred sv. Filipom in Jakobom, je bil opravljen obračun z Martinom Duelacherjem o prihodkih in izdatkih v času njegovega mestnega sodništva

Leta Gospodovega itd. 1501, v četrtek pred sv. Filipom in Jakobom, je bil opravljen obračun z Martinom Duelacherjem, bivšim mestnim sodnikom v Celju, o njegovih prihodkih in izdatkih, davku in skladiščnini v omenjenem (obračunskem) letu, ki se je končalo zdaj, v letu 1501.

Njegovi prihodki

Njegov prihodek od običajnega davka znaša 60 funtov 7 šilingov 24 pfenigov.

V omenjenem letu je pobral 90 funtov skladiščnine.

Pobral je 3½ funte 8 pfenigov mostnine.

Od mostu na Hudinji, 1 funt.

Od mostu pri špitalu,²⁴² 1 funt 24 pfenigov.

Od ene njive, 5 “meren” pfenigov.

Od kamnoloma 40 pfenigov.

Od tistih z Brega,²⁴³ 1 funt 70 pfenigov.

Od mostov²⁴⁴ na binkošti, 24 pfenigov.

(Mostnina) o kresu, 40 pfenigov.

(Mostnina) na vidovo, 44 pfenigov.

(Mostnina) na uršulino, 36 pfenigov.

(Mostnina) na martinovo, ½ funta 12 pfenigov.

(Mostnina) na cvetno nedeljo, 20 pfenigov.

Vsota vseh prihodkov znaša 173 funtov 12 pfenigov.

Njegovi izdatki

Od običajnega davka 46 funtov 5 šilingov 10 pfenigov.

Kaplanu 16 funtov.

Mestnemu pisarju 6 funtov.

Mestnemu slu 4 funte.

Mežnarju 2 funta.

Od *Padraw* 2 funta.

Slu za pot v Ljubljano, 5 šilingov 10 pfenigov.

Še enemu slu za pot v Gradec, 1 funt 80 pfenigov.

²⁴² Oziroma pri Vodnih vratih (v smeri proti današnji kapucinski cerkvi).

²⁴³ Glej zgoraj str. 11, op. 19.

²⁴⁴ Mostnina.

²⁴⁵ Pravilna vsota znaša 160 lb 30 d.

Aber einem potten zw heren Reinprechten 6 ß 12 d.
 Dem zuchtiger lon, zerung vnd speis 6 tl 60 d.
 Dem panrichter 2½ tl 10 d.
 Dem anklager 1 mr 24 d.
 Dem schergen ½ tl 4 d. 5
 Dem gefangen zerung facit 6 tl 12 d.
 Die in begraben haben 60 d.
 Dem Grauen gen Grecz 4 tl d.
 Da man den richter erwelt hat fur dy speis 3 tl 60 d.
 Vmb 3 virtel malfasier ½ tl d. 10
 Da man mit dem richter gerait hat, facit speis 1 tl minus 8 d.
 Von der stat lad zw beslachen 7 kreytzer.
 Vnd zerung gen Grecz vnd was man fur den vicztumb zerung zalt hat, facit 4
 tl 7 ß 22 d.
 Vnd fur 3 virtel malfasier ½ tl d. 15
 Aber fur 4 meß haber graff Hainrichen 5 ß 10 d.
 Dem smid fur den springer fur ain halspant vnd fur 12 groser negel vnd fur ain
 spangen zum tor facit alles 14 ß d.
 Vnd fur speis den stewer herren 1 tl 12 d.
 Aber fur den Juden, dy speis vnd gelichen gelt 3 tl 15½ d. 20
 Aber fur 5 sloss zw der krychten 5 ß 10 d.
 Aber dy den kirichtag behuet haben pey dem steg vnd pey den zwain pruken
 gewart haben facit 1½ tl 24 d.
 So hat er den zymerlewttten vnd stekainslacheren vnd was sy das gancz jar zw
 der stat notturft allenthalben gearbait haben, facit 9 tl 5 ß 26 d. 25
 Aber hat er geben fur 2 gaden holcz 8 tl vnd 80 d.
 Aber dem Jorg Sneider fur 4 pain ½ tl d.
 Aber fur 150 sagdillen hat er geben 2½ tl 40 d.
 Mer fur 2000 scharnagel 1½ tl 40 d. 30

Summa aller ausgab 142 tl vnd 71½ d.

Also ist der richter vber sein einnemen vnd ausgab noch schuldig^{a)} beliben 14^{b)} tl
 d vnd hat die von dem obgemeltten jar bezalt. 35

 40

a) *sic!*

b) *prvotno zapisano X, dodatni IIII naknadno stlačeni v prazen prostor z nekoliko temnejšo tinto.*

	<i>gld</i>	<i>lb</i>	<i>mr</i>	<i>d</i>
Slu za pot h gospodu Reinprechtu, 6 šilingov 12 pfenigov.	—			192
Plačilo, potni stroški in hrana za rablja, 6 funtov 60 pfenigov.	6			60
Krvnemu sodniku 2½ funta 10 pfenigov.	2			130
Tožilcu 1 marko 24 pfenigov.			1	24
5 Sodnemu slugi (šergu), ½ funta 4 pfenige.	—			124
Oskrba zapornika znaša 6 funtov 12 pfenigov.	6			12
Tistemu, ki ga je pokopal, 60 pfenigov. ²⁴⁶			—	60
Grofu ²⁴⁷ za pot v Gradec, 4 funte.	4			—
Ko smo izvolili sodnika, (je dal) za hrano 3 funte 60 pfenigov.	3			60
10 Za 3 štrtnjake malvazije ½ funta.	—			120
Ko smo jezdili s sodnikom, (je dal) za hrano 8 pfenigov manj od 1 funta.	—			232
Za okovanje mestne blagajne (skrinje), 7 krajcarjev.			—	24,5 ²⁴⁸
Potni stroški za pot v Gradec in vicedomovi potni stroški znašajo 4 funte 7 šilingov 22 pfenigov.	4			232
15 Za 3 štrtnjake malvazije, ½ funta.	—			120
Za 4 mernike ovsa za Henrika Grofa, 5 šilingov 10 pfenigov.	—			160
Kovaču za “skakača” pri ovratnici in 12 velikih žebļjev ter zapah na vratih, kar skupaj znaša 14 šilingov.	1			180
Davkarju za hrano, 1 funt 12 pfenigov.	1			12
20 Judu za hrano in posojen denar, 3 funte 15½ pfenigov.	3			15,5
Za 5 ključavnic 5 šilingov 10 pfenigov.	—			160
Tistim, ki so ob proščenju pazili pri brvi in dveh mostovih, 1½ funt 24 pfenigov.	1			144
Tesarjem in štukaterjem(?) za vse, kar so čez leto naredili za potrebe mesta, 9 funtov 5 šilingov 26 pfenigov.	9			176
Za 2 tovara lesa je dal 8 funtov in 80 pfenigov.	8			80
Juriju Sneiderju za 4 debla, ½ funta.	—			120
Za 150 (žaganih) desk je dal 2½ funta 40 pfenigov.	2			160
Nadalje za 2000 žebļjev, 1½ funt 40 pfenigov.	1			160
30 Vsota vseh izdatkov 142 funtov in 71½ pfenigov.		142		71,5²⁴⁹
Torej sodnik po obračunu njegovih prihodkov in izdatkov dolguje še 14 funtov, kar je medtem že plačal.		14		— ²⁵⁰
35				

²⁴⁶ Nekaj prejšnjih postavk je povezanih s stroški nekega (učinkovito zaključenega) sodnega procesa, za katerega so morali poklicati krvnega sodnika in spremljevalno osebo, ki je sodelovalo pri tem. Cesar Maksimilijan I. je za Štajersko imenoval stalnega krvnega sodnika, ki pa je na ozemlju celjske četrti/grofije deloval zgolj izjemoma. J. Orožen, *Zgodovina Celja in okolice I*, str. 290.

²⁴⁷ Domnevno priimek.

²⁴⁸ Preračun je narejen na podlagi razmerja med črnimi in belimi pfenigi 8 : 7, pri čemer je vrednost krajcarja 3,5 črnih pfenigov.

²⁴⁹ Pravilna vsota znaša 142 lb 198 d.

²⁵⁰ Saldo ne ustreza danim podatkom; glede na posamične postavke znaša 17 lb 128 d.

fol. 51

1502

**Anno domini etc. des XV^C vnd dritten^{a)} jar ist ain rayttung
beschehen mit Cristoffen Werder seins stattgerichts innemen
vnd ausgeben am mittichen nach sand Marx tag.**

[26. apr.] Anno domini etc. im XV^C vnd im dritten^{b)} jar am mittichen nach sannd Marxs tag ist ain rayttung beschehen mit Cristoffen Werder weylennnd statrichter zw Cili seins innemens vnd ausgebens, stewer, niderleg des gemeltnen jars, das sich yecz geenndt hat des XV^C vnd des dritten^{c)} jars.

Sein innemen

Item Nicolasch Prasperger hat im geanttwurt 45 tl 5 ß 10 d.
Item niderleg 90 tl d.
Item gewondlich stewer 30½ (tl) vnd 20 d.
Item von Rayneren 2 mr d.

Item mer ist sein innemen von der salczmaß vnd prugkgelt vnd vâl des bemelten jars ist alles zwsamen geraitt vnd bringt solh sein innemen so im der bemelt Nicolasch saliger geben hat auch gewondlich stewer, niderleg, salczmass, väll vnd pruggelt alles in ainer summa 185 tl vnd 45 d.

Sein ausgab

Item was er vmb dy brieff dem Martine gen hoff geben hat von wegen der freybrieff vnd gnadbrieff von kayserlicher majestet aufgangen auch was er dem capplan geben hat vmb holcz auch den zymmerlewtten auch den smiden vnd slosseren, vnd sunst zaynzige^{d)} ausgab, so er von der stat wegen than hat vnd was er dem statschreiber, mesner vnd stattpotten geben hat. Das ist alles zwsamen geraitt, vnd bringt solh sein ausgab in ainer summa 150 mr 12 ß d 8 d.

fol. 51'

Also ist mit dem richter ain rayttung beschehen vmb all sein ausgab vnd innemen ains gegen dem anderen gelegt vnd aufgehbt, vnd ist vber all sein ausgab schuldig beliben 33 tl d^{e)} vnd ist im virden jar aller rayttung bezalt warden.^{e)}

a) orig. anderen, in sicer napisano nad že pred tem prečrtanim ersten.

b) orig. anderen, in sicer napisano nad že pred tem prečrtanim ersten!

c) pred tem prečrtano anderen jars.

d) sic!, v pomenu zu aynzige.

e-e) dodano pozneje; s tem v zvezi je zabeleženo na priloženem listku fol. 30//: Item der Cristoff Werder saliger ist der statt vber all raittung schuldig beliben 30 tl d 33 tl d.

1502

**Leta Gospodovega itd. 1503, v sredo po markovem,
je bil opravljen obračun s Krištofom Werderjem o prihodkih
in izdatkih v času njegovega sodništva**

Leta Gospodovega itd. 1502, v sredo po markovem, je bil opravljen obračun s Krištofom Werderjem, bivšim mestnim sodnikom v Celju, o njegovih prihodkih in izdatkih, davku in skladiščnini v omenjenem (obračunskem) letu, ki se je končalo v letu 1503.

Njegovi prihodki

Miklavž Prasperger mu je zapustil 45 funtov 5 šilingov 10 pfenigov.

Skladiščnina 90 funtov.

Običajni davek 30½ funtov in 20 pfenigov.

Od tistih na Bregu,²⁵¹ 2 marki.

Njegovi prihodki od solne mere in mostnine in glob so v omenjenem letu sešteti skupaj, kar znese skupaj z omenjeno Saligerjevo skladiščnino, običajnim davkom, Miklavževo solno mero, globami in mostnino skupaj 185 funtov in 45 pfenigov.

Njegovi izdatki

Vse, kar je dal Martinu za pisma na dvor zaradi svoboščin in privilegijev cesarskega veličanstva,²⁵² pa tudi tisto, kar je dal kaplanu, za les, tesarjem, kovačem in ključavničarjem ter drugi izdatki za mestne potrebe, pisarju, mežnarju in mestnemu slu, vse to je sešteto skupaj in znaša 150 mark 12 šilingov 8 pfenigov.

S sodnikom je bil torej opravljen obračun o vseh njegovih izdatkih in prihodkih, ki je pokazal, da sodnik dolguje še 33 funtov, kar je bilo v celoti plačano v četrtem (1504) letu.

gld	lb	mr	d
	45		160
	90		—
	30		140
		2	—
	185		45
		150	128
	33		— ²⁵³

²⁵¹ Glej zgoraj str. 11, op. 19.

²⁵² Prejemnik plačila je bil verjetno Martin Duelacher, ki v letih 1493 in 1495, ko sta nastali edini dve privilegijski listini, ki prideta v poštev – Maksimilijanova sumarična potrditev celjskih mestnih pravic (8. decembra 1493) in njegova potrditev pravice do obveznega skladiščenja trgovskega blaga (22. julija 1495) – ni opravljal sodniške funkcije, a je bil kljub temu gotovo član ali celo vodja zastopstva celjskih mestnih očetov pri cesarju. I. Orožen, Celska kronika, str. 118; A. Žižek, Našim zvestim, ljubim celjskim meščanom, str. 101–113.

²⁵³ Saldo ne ustreza danim podatkom; sicer 83 lb 157 d.

fol. 52

1503

Ain rayttung ist beschehen mit Mertten Duelacher an sand Philipp vnd Jacobs tag des stattgerichts zw Cili des XV^C vnd des dritten jars.

[1. maj] Anno domini etc. im XV^C vnd im virden^{a)} jar an sand Philips vnd Jacobs tag ist ain rayttung beschehen mit Mertten Duelacher weylend statrichter zw Cili seins innemens vnd ausgebens, stewer, niderleg vnd aller ausgab des gemelten jars, das
[24. apr.] sich geendet hat zw sand Jorgen tag des XV^C vnd virden jar.

Sein innemen

Item von erst stewer hat er eingenomen 43 tl minus 20 d.
Item niderleg 80 tl d.
Item von der Cristoff Werderin hat er niderleg eingenomen 4 tl vnd 70 d.
Item mer hat er eingenomen prugkgelt pey den fleischpenken swarczer munß 12 ß d, weisser munß 3 tl d.
Item an der Koding pruken 1 tl 20 kreytzer weisser.
Item so hat er eingenomen standtgelt swarczer munss 18½ tl 60 d, vnd weisser munß 4 tl minus 10 d.
Item mer von lewt geben vnd krameren 4½ tl d weisser.
Item mer zw des klosters kirichweichen hat er prukgelt ingenomen 22 kreytzer.
Item mer zw sand Mertten tag prugkgelt 5 ß d.
Item vom Gregoren fleischaker von ainem akher 5 Meren d.

Summa alles innemens stewer, niderleg hutgelt facit 171 tl vnd 33 d.

fol. 52'

Sein ausgab

Item am ersten hat er von der gewonlichen stewer ausgeben:
dem caplan sand Daniels 16 tl d,
dem stattschreiber 6 tl d,
dem statpotten 4 tl d,
dem mesner 2 tl d.
Item so hat er dem Walthesar gen Windischgrecz zerung geben 1 tl vnd 60 d.
Item dem Jorg Grauen gen Grecz 3½ tl 40 d.

a) orig. dritten!

1503

Z Martinom Duelacherjem je bil opravljen obračun mestnega sodišča v Celju, na god sv. Filipa in Jakoba leta 1500 in tretjega

Leta Gospodovega itd. 1500 in tretjega, na god sv. Filipa in Jakoba, je bil opravljen obračun z Martinom Duelacherjem, bivšim mestnim sodnikom v Celju, o njegovih prihodkih in izdatkih, davku, skladiščnini in vseh izdatkih v omejenem (obračunskem) letu, ki se je končalo na jurjevo 1500 in četrtega leta.

Njegovi prihodki

Od prvega davka je pobral 20 pfenigov manj kot 43 funtov.

Skladiščnina 80 funtov.

Od Kristofa Werderja je pobral 4 funte in 70 pfenigov skladiščnine.

Nadalje je pobral 12 šilingov črnih pfenigov, 3 funte belih pfenigov mostnine pri mesarskih stojnicah.

Na hudinjskem mostu, 1 funt 20 krajcarjev belega denarja.

Prav tako je pobral v črnih pfenigih 18½ funtov 60 pfenigov in v belih pfenigih

10 pfenigov manj od 4 funtov stojnine.

Od krčmarjenja in kramarjev, 4½ funte belih pfenigov.

Ob posvetitvi samostanske cerkve je pobral 22 krajcarjev mostnine.

Na martinovo je pobral 5 šilingov mostnine.

Od njive mesarja Gregorja, 5 "meren" pfenigov.

Vsota vseh prihodkov – davka, skladiščnine, stražarine znaša 171 funtov in 33 pfenigov.

Njegovi izdatki

Najprej je dal od običajnega davka:

Kaplanu pri Sv. Danijelu 16 funtov.

Mestnemu pisarju 6 funtov.

Mestnemu slu 4 funte.

Mežnarju 2 funta.

Ravno tako je dal Baltazarju za potne stroške v Slovenj Gradec 1 funt in 60 pfenigov.

Juriju Grofu za pot v Gradec, 3½ funte 40 pfenigov.

²⁵⁴ Preračun je narejen na podlagi razmerja med črnimi in belimi pfenigi 8 : 7.

²⁵⁵ Preračun je narejen na podlagi razmerja med črnimi in belimi pfenigi 8 : 7, pri čemer je vrednost krajcarja 3,5 črnih pfenigov.

²⁵⁶ Preračun je narejen na podlagi razmerja med črnimi in belimi pfenigi 8 : 7.

²⁵⁷ Preračun je narejen na podlagi razmerja med črnimi in belimi pfenigi 8 : 7.

²⁵⁸ Preračun je narejen na podlagi razmerja med črnimi in belimi pfenigi 8 : 7, pri čemer je vrednost krajcarja 3,5 črnih pfenigov.

²⁵⁹ Pravilna vsota znaša 160 lb 103 d.

Item so hat er ausgeben vmb allerlay notturft etlichen potten, smiden vnd anderen notturften, zymerlewten zw dem turen vnd arker, das alles pracht hat 48½ tl 6 ß 21 d.^{a)}

Item so hat er den zymerlewttten das gancz jar zu aller notturft zum pranger vmb schintel vnd latten, schintelnagel ausgeben 21 tl 38 d.^{b)}

Item mer hat er ausgeben zum jarmarkh vmb 2000 vnd 40 laden 34 tl 8 d.^{c)}

Item mer hat er ausgeben vmb sewl zu hutten vnd vmb 5000 scharnagel 4½ tl 20 d.^{d)}

Item den zymerlewttten vnd knechten dy hutten gemacht, abprochen, zewnt vnd herein gefurt haben facit 6 tl 76 d.^{e)}

Summa aller ausgab 171 tl 38 d.^{f)}

Also ist mit dem richter ain entlicher raittung tan vmb all sein einnemen vnd ausgeben vnd ist ains gegen dem anderen gelegt vnd aufgehebt werden vnd hat gancz bezalt.

fol. 53'

1504

Anno domini etc. im tausund funfhundertt vnd darnach im funften^{g)} jar ist ain rayttung beschehen mitt Hansen Margpurger am erichtag nach Floriani seins statgerichtzs vnd seins einemens.

[6. maj]

Anno domini etc. im funfzechenhunderttisten vnd funften^{h)} jar am erichtag nach Floriani ist ain rayttung peschechen mit Hannsen Margpurger weylend stattrichter zw Cili seines einemen vnd ausgeben der stattstewer vnd niderlag in dem XV^C vnd vieretten vnd das sich an sand Jorgen tag geendett hatt im XV^C vnd funften jar.

[24. apr.]

Item inⁱ⁾ sein einemen Hannsen Margpurger verbesung des stattgerichts zw Cili bringt in ainer summa geltt 193^{j)} tl 3 ß.

Da endgegen sein ausgab 219 tl.

a) *postavka vključuje tudi znesek za tesarje, ki je na priloženem listku fol. 30/ zaveden kot: Summa zymerlewt facit 27½ tl vnd 58 d.*

b) *na priloženem listku fol. 30/: Summa schintel, tragelt, vom nuellen, schintelnagel vnd latten, facit alles 21 tl 26 d.*

c) *na priloženem listku fol. 30/: Summa vmb laden 2000 vnd 42, facit 34 tl 8 d.*

d) *na priloženem listku fol. 30/: Summa vmb sewl zu hutten vnd vmb 5000 scharnagel, facit 4½ tl 20 d.*

e) *na priloženem listku fol. 30/: Summa dy zymerlewt hutten gemacht, abprochen, zewnt vnd herein gefuert, facit 6 tl vnd 76 d.*

f) *pred tem prečrtano XXXI d; na priloženem listku fol. 30//: Summa aller ausgab facit 100 vnd 71 tl 39 d.*

g) *orig. vieretten!*

h) *orig. vieretten!*

i) *vstavljeno nad vrstico.*

j) *popravljeno iz II^CXCHIII (294) – prva stotica in zadnja enica sta radirani.*

<i>gld</i>	<i>lb</i>	<i>mr</i>	<i>d</i>
	49		81
	21		38
	34		8
	4		140
	6		76
	171		38²⁶¹
	—		— ²⁶²

Številnim slom, kovačem in za druge potrebe, tesarjem za vrata in oboke, kar vse skupaj znaša 48½ funtov 6 šilingov 21 pfenigov.

Ravno tako je plačal tesarjem, ki so celo leto delali za mestne potrebe, za pranger,²⁶⁰ skodle in late (ter) žeblje za skodle, 21 funtov 38 pfenigov.

Nadalje je ob letnem sejmu za 2000 in 40 plohov plačal 34 funtov 8 pfenigov.

Za vrv za kolibo in 5000 žebeljev za ostrešje je plačal 4½ funte 20 pfenigov.

Tesarjem in pomočnikom, ki so uto zgradili, podrli, ogradili in pripeljali, 6 funtov 76 pfenigov.

Vsota vseh izdatkov 171 funtov 38 pfenigov.

S sodnikom je bil opravljen končni obračun vseh njegovih prihodkov in izdatkov, ki je pokazal, da ne dolguje nič.

1504

Leta Gospodovega itd. tisoč petsto in petega, v torek po florjanovem, je bil opravljen obračun s Hansom Margpurgerjem o njegovem sodništvu in prihodku

Leta Gospodovega itd. petnajsto in petega, v torek po florjanovem, je bil opravljen obračun s Hansom Margpurgerjem, bivšim mestnim sodnikom v Celju, o njegovih prihodkih in izdatkih mestnega davka in skladiščnine v 1500 in četrtem (obračunskem letu), ki se je končalo na jurjevo v 1500 in petem letu.

Prihodki Hansa Margpurgerja v času upravljanja mestnega sodišča v Celju znašajo 193 funtov 3 šilinge.

Njegovi izdatki pa so 219 funtov.

²⁶⁰ Sramotilni steber.

²⁶¹ Pravilna vsota znaša 148 lb 83 d.

²⁶² Saldo ne ustreza navedenim podatkom; očitno so v čistopisu nekatere izdatkovne postavke izpuščene.

Allso ist dy statt dem richter vber sein einemen vnd ausgeben schuldig 26 tl minus 3 ß d weyser munss.

fol. 55

1505

5

Anno domini etc. im tawsundt fünfhundertt vnd im sechsten^{a)} jar ist ain rächtung beschehen mit Hannsen Margpurger am montag vor Urbani seins statgerichts vnd seins einemens.

[18. maj]

Anno domini etc. im funfzechenhundertisten vnd im sechsten jar am montag vor Urbani ist ain rächtung beschehen mit Hannsen Margpurger weylend statrichter zw Cili seins einemen vnd ausgaben der stattstewr vnd niderlag inn dem XV^c vnd funften jar, das sych angefangen hatt an sand Jorgen tag vnd sych wider zu der zeytt geendett hatt im sechsten jar.

[24. apr.]

Item in sein einemen Hannsen Margpurger verbesung des statgerichts zw Cili bringt in ainer summa gelt 228 tl 2 ß 3 d.

Da entgegen sein ausgab 250 tl 7 ß 2 d.

Allso ist dy statt dem richter schuldig vber sein einemen vnd ausgeben mitsambt der vorbemelten rest in der nagstuerschinen rächtung gelt 48 tl 59 d weysser m(unß). Ist zalt.^{b)}

fol. 56

1506

Anno domini etc. im fünfftzehnhundertisten vnd sybenden jar ist ein entliche raitung beschehen mit Johansen Margpurger am montag noch Jorgy seins statgerichts des^{c)} sechsten jars.

[26. apr.]

Suma

Alles seines innemes^{d)} mitsambt den achtzig phunten nyderleg vnd stantgelts facit 200 vnd 76 lb 7 ß 3 d.

Aüsgab

Vmb allerley noturfft. Suma facit 200 vnd 16 lb 60 d.

a) *orig. sicer napisano funfften nad prečrtanim pravilnim sechsten!*

b) *naknadno pripisano.*

c) *popravljeno čez vn.*

d) *sic!*

<i>gld</i>	<i>lb</i>	<i>mr</i>	<i>d</i>
	25		150
	228		63
	250		212
	48		59²⁶³
	276		213
	216		60

Torej mesto sodniku po opravljenem obračunu prihodkov in stroškov dolguje 3 šilinge belih pfenigov manj od 26 funtov belih pfenigov.

1505

Leta Gospodovega itd. tisoč petsto in šestega, v ponedeljek pred urbanovim, je bil opravljen obračun s Hansom Margpurgerjem o njegovem sodništvu in prihodkih

Leta Gospodovega itd. petnajsto in šestega, v ponedeljek pred urbanovim, je bil opravljen obračun s Hansom Margpurgerjem, bivšim mestnim sodnikom v Celju, o njegovih prihodkih in izdatkih mestnega davka in skladiščnine v 1500 in petem (obračunskem) letu, ki se je začelo na jurjevo in se spet končalo ob istem času v šestem letu.

Vsota prihodkov Hansa Margpurgerja v času njegovega mestnega sodništva v Celju znaša 228 funtov 2 šilinga 3 pfenige.

Njegovi izdatki pa 250 funtov 7 šilingov 2 pfeniga.

Mesto torej sodniku dolguje skupaj z omenjenim davčnim zaostankom iz prejšnjega obračuna 48 funtov 59 belih pfenigov. Plačano.

1506

Leta Gospodovega itd. petnajsto in sedmega, v ponedeljek po jurjevem, je bil opravljen končni obračun z Janžem Margpurgerjem o njegovem mestnem sodništvu v šestem letu

Vsota (prihodkov)

vseh njegovih prihodkov, skupaj z 80 funti skladiščnine in stojnino, znaša 200 in 76 funtov 7 šilingov 3 pfenige.

Izdatki

Za vsakovrstne potrebe. Vsota znaša 200 in 16 funtov 60 pfenigov.

²⁶³ Dolg vključuje saldo iz leta 1504.

Aũstann

Der zweÿer steur. Zu dem zug gen Vngeren Romischer kunigklicher majestet etc. vnnd der gewondlichen steur facit 16 lb 37½ d.

Also ist ains gegen dem anderen auffgehebt vnd gelegt zusambt der vorbemelten schuld, so man im schuldig ist beliben von den vergangen zwain jaren vnd pleibt im dy stat noch schuldig 3 lb 4 ß vnd 8 d.^{a)}

fol. 57

1507

[15. maj]

Anno domini etc. im XV^c vnd achten jar ist ain endtliche raÿttung beschehen mitt Jorg Graffen am montag nach sand Pangratzen tag seins statgerichts des sÿbenden jars.

Sũmma

Alles sein innemen hat pracht desselbigen jars, facit 162 lb 6 ß 16 d.

Ausgab

Vmb alle notturfft summa facit 135 lb 5 ß 25 d.

Also bleÿbt bemelter Graff der statt per rest schuldig, facit 27 lb 21 d.

Der rest so Graff schuld ist, ist alles bezalt.

fol. 58

[15. maj]

Anno domini etc. im XV^c vnd achten jar ist ain endtliche raÿttung beschehen mitt Petteren Kugler pawmaÿster am montag nach sand Pangratzen tag des paws halben so er gemayner stat tan hat.^{b)}

Suma

Sein inemen hat pracht facit 145 lb 4 ß 24 d.

Ausgab

Sein ausgeben hat pracht facit 134 lb 4 ß 27 d.

Also beleÿbt bemelter Petter Kugler der stat schuldig facit 10 lb 7 ß 27 d.

Dye bemelt rest vnd schuld ist bezalt.

^{a)} odstavek naknadno v celoti prečrtan, ob robu pa vpisana opomba ist bezalt.

^{b)} iz zapisa ni jasno, na katera dela se obračun nanaša in kdaj so bila opravljena.

<i>gld</i>	<i>lb</i>	<i>mr</i>	<i>d</i>
	16		37,5
	3		128²⁶⁴
	162		196
	135		175
	27		21
	145		144
	134		147
	10		237

Zaostanek

dveh davkov – za pohod rimskega kraljevega veličanstva na Ogrsko in od običajnega davka, znaša 16 funtov 37½ pfenigov.

Po opravljenem obračunu in prištetem dolgu iz preteklih dveh let, mu mesto dolguje še 3 funte 4 šilinge in 8 pfenigov.

1507

Leta Gospodovega itd. 1500 in osmega, v ponedeljek po sv. Pankraciju, je bil opravljen končni obračun z Jurijem Grofom o njegovem mestnem sodništvu v sedmem letu

Vsota (prihodkov)

Vsi njegovi prihodki so to leto znašali 162 funtov 6 šilingov 16 pfenigov.

Izdatki

Vsota izdatkov za vse potrebe znaša 135 funtov 5 šilingov 25 pfenigov.

Omenjeni Grof torej dolguje mestu ostanek, ki znaša 27 funtov 21 pfenigov.

Grofov dolg je bil v celoti plačan.

Leta Gospodovega itd. 1500 in osmega, v ponedeljek po sv. Pankraciju, je bil opravljen končni obračun z gradbenikom Petrom Kuglerjem, za gradbena dela, ki jih je opravil za mesto

Vsota (prihodkov)

Njegov prihodek je znašal 145 funtov 4 šilinge 24 pfenigov.

Izdatki

Njegovi izdatki so znašali 134 funtov 4 šilinge 27 pfenigov.

Peter Kugler torej dolguje mestu 10 funtov 7 šilingov 27 pfenigov.

Omenjeni ostanek in dolg je bil plačan.

²⁶⁴ Saldo je za 55 ½ d prenizek.

fol. 59

1508

[1. maj]

Anno domini etc. im XV^c vnd newntten jar ist ain endtlich^{a)} rayttung beschehen mit Jacoben Freyburger an sand Philipp vnd Jacobs tag seins statgerichts des achten jars.

Summa

Alles sein innemmen hat pracht mitsambt denn 75 lb niderleg vnd standtgelt facit 230 lb 54 d.

Ausgab

Daendtgegen hat sein ausgab pracht facit 226 lb d.

Also^{b)} bleÿbt die statt dem Jacob Freyburger per rest schuld(ig) facit 1 lb 20 d.

fol. 60

1509

[22. jul.]

Anno domini etc. im XV^c vnd zechenden jar ann^{c)} sand Maria Magdalen tag ist ain enndtlich rayttung mit Jacoben Freyburger seins statgerichts des newnten jars beschehen vt sequitur.

Emphang

Alles seins innemmen hat pracht mitsambt der niderleg, standtgelt vnd stewr inhalt seins register aufschreyben facit 393 phundt 64 d.

Ausgab

Daendtgegen hat sein ausgab pracht inhalt des registers facit 419 phundt 4 ß 18 d. Vber solch sein innemmen vnd ausgeben ist die stat dem Jacoben Freyburger per rest hinaus schuldig.

Gelt 26 phundt 74 d.^{d)}

Nach solichem ist Jacoben Freyburger vberandtwur(t) worden zwen austand stewr, nemblichen 13 tl 7 ß 20 d soll er inbringen.

a) *pred tem prečrtano ray.*

b) *pred tem prečrtan odstavek* Also bleÿbt bemelter Jacob Freyburger der statt per rest schuld facit IIII (4) lb LIIII (54) d.

c) *popravljeno iz am.*

d) *vrstica naknadno prečrtana, ob strani pa dopisano* Der ist er bezahlt.

1508

Leta Gospodovega itd. 1500 in devetega, na god svetih Filipa in Jakoba, je bil opravljen končni obračun z Jakobom Freyburgerjem o njegovem mestnem sodništvu v osmem letu

Vsota (prihodkov)

Vsi njegovi prihodki, skupaj s 75 funti skladiščnine in stojnine, znašajo 230 funtov 54 pfenigov.

Izdatki

Njegovi izdatki znašajo 226 funtov.

Torej mesto Jakobu Freyburgerju dolguje še 1 funt 20 pfenigov.

1509

Leta Gospodovega itd. 1500 in desetega, na god sv. Marije Magdalene, je bil opravljen končni obračun z Jakobom Freyburgerjem o njegovem mestnem sodništvu v devetem letu, kakor sledi

Prihodek

Vsi njegovi prihodki, skupaj s skladiščnino, stojnino in davkom po njegovem registru znašajo 393 funtov 64 pfenigov.

Izdatek

Njegovi izdatki po registru znašajo 419 funtov 4 šilinge 18 pfenigov.

Kot razliko med njegovimi prihodki in izdatki, mesto Jakobu Freyburgerju dolguje še ostanek.

V denarju: 26 funtov 74 pfenigov.

Po tem je bilo Jakobu Freyburgerju naloženo (prepuščeno), naj izterja dva davčna zaostanka, namreč 13 funtov 7 šilingov 20 pfenigov.

<i>gld</i>	<i>lb</i>	<i>mr</i>	<i>d</i>
	230		54
	226		—
	1		20²⁶⁵
	393		64
	419		138
	26		74
	13		230

²⁶⁵ Ta saldo se – v nasprotju s prečrtanim – ne ujema s podatki. Po izračunu bilance je bila pritegnjena še neka ne podrobneje navedena postavka.

fol. 61

1510

[29. apr.]

Anno domini etc. im XV vnd äylftn jar am erichtag vor Philippi & Jacobi ist ain endtliche raÿttung mit Jacoben Freÿburger seins statgerichts des zechenden jars beschehen vt sequitur.

5

Emphang

Alles sein innemmen hat pracht mitsambt der niderleg standtgelt vnd stewer inhalt seins register aufschreyben facit 270 tl 51 d.

10

Ausgab

Daendtgegen hat sein ausgab pracht inhalt des registers facit 289 tl 3 ß 18 d.

15

Vber solch sein innemmen vnd ausgab ist die stat dem Jacoben Freÿburger per rest hinauss schuld(ig) gelt 19 tl 57 d.

fol. 62

Vermergkht Francischkh Prager hat verkaufft an stat seins brueders herren Lassla Prager ain haus, welchs haws eemalen herren Virgili von Graben gewesen ist, ligt in der stat Cili zwischen Schortel vnd des Pewtler hawseren, dem Jacoben Freÿburger, burger zu Cili, Martha seiner hausfrawen vnd iren erben. Darauff hat im gemayne stat Cili solchen brieff mit versiglen wellen, dan alain der bemelt Freÿburger stee gemayner stat Cili ob her Jacob von Landaw oder yemandt ^{a)} von seinen wegen ^{a)} darzue zu sprechen het, fur all schaden, darauff hat bemelter Freÿburger gemayner stat zuegesagt vnd versprochen, wo her Jacob von Landaw oder ander yemands ^{b)} von seinen wegen ^{b)} gemayne stat vmb solch sidlung furnemen oder verklagen wolt oder wurde, will er sein hausfraw vnd all ir erben gemayner stat fur all schaden sein. Des soll sich gemayne stat zu im aller seiner hab vnd guet halten. Actum montag nach sand Daniels tag anno etc. im XV^C vnd ainlefftten jar.

20

25

30

[28. jul.]

^{c)}Ich Jacob Freiburger pestet daß mit main heygen hatgeschrift.^{c)}

35

40

a-a) vrinek ob robu strani; v vrstici pa prečrtano ander.

b-b) vrinek ob robu strani.

c-c) napisano od druge roke – lastni rokopis Jakoba Freiburgerja.

1510

Leta Gospodovega itd. 1500 in enajstega, v torek pred Filipom in Jakobom, je bil opravljen končni obračun z Jakobom Freyburgerjem o njegovem mestnem sodništvu v desetem letu, kot sledi

Prihodki

Vsi njegovi prihodki znašajo skupaj s skladiščnino, stojnino in davkom, zapisanim v njegovem registru, 270 funtov 51 pfenigov.

Izdatki

Njegovi izdatki znašajo po registru 289 funtov 3 šilinge 18 pfenigov.

Po obračunanih njegovih prihodkih in izdatkih mesto dolguje Jakobu Freyburgerju še 19 funtov 57 pfenigov.

Naj bo omenjeno, da je Frančišek Prager v imenu svojega brata, gospoda Ladislava Pragerja celjskemu meščanu Jakobu Freyburgerju, njegovi ženi Marti in njunim dedičem prodal hišo, ki je bila prej last gospoda Virgilija von Grabna. Hiša stoji v Celju med Schörtlovo in Pewtlerjevo hišo. Zatorej mu celotno mesto Celje izstavlja pečateno listino, s katero zagotavlja, da so prevzeli odgovornost za vso škodo, ki bi jo utegnil zaradi omenjene stavbe iztožiti gospod Jakob von Landaw ali kdo drug v njegovem imenu, izključno omenjeni Freyburger, njegova žena in vsi njuni dediči. Za to jamči (Freyburger) z vsem svojim imetjem. Sklenjeno v ponedeljek po sv. Danijelu, leta 1500 in enajstega.

Jaz, Jakob Freiburger, potrjujem to s svojim lastnoročnim podpisom.

<i>gld</i>	<i>lb</i>	<i>mr</i>	<i>d</i>
	270		51
	289		108
	19		57

fol. 63

1511

[12. maj]

Anno domini etc. 1512 jar an sand Pangratzen tag ist ain endtliche rayttung mit Leonharten Walmstorffer seins statgerichtz des aindlefften jars beschechen vt sequitur.

5

Emphang

Alles sein inemmen hat pracht sambt der niderleg, stantgelt vnd stewer inhalt seins registers aufschreyben facit:

10

gelt 174 tl 7 ß 16 d,

gmaÿn laden 26,

latten 21.

scharnagl 700.

15

Aúsgab

Daendtgegen hat sein ausgeben bracht inhalt des registers facit:

gelt 178 tl 7 ß 26 d,

gmaÿn laden 574, ÿe 1 per 4 d,

20

lang laden 55, ÿe 1 per 6 d.

Vber solch inemmen vnd ausgeben auch nach laut seins aufschreybenden register ist die stat dem Leonharten per rest hinauss schuldig gelt 14 tl 4 ß 12 d.

Endtgegen get herab 1½ tl d stewergelt so er von seim haus schuldig ist.

25

Auch hat er furzaigt ain austandt der stewr des XI^{ten} jars bracht gelt 8 tl 6 ß 16 d, die ist dem richter Andreen Huetter einzubringen vberantwort.

30

fol. 64

1512

[12. maj]

Anno domini etc. 1513 an sand Pangratzen tag ist ain endtliche rayttung mit Andren Huetter seins statgerichtz des XII^m jar beschechen vt sequitur:

35

Emphang

Alles sein inemmen hat pracht sambt der niderleg, standtgelt vnd stewer inhalt seins registers aufschreyben facit:

40

gelt 264 tl 5 ß 20 d,

laden 1894 laden.

<i>gld</i>	<i>lb</i>	<i>mr</i>	<i>d</i>
	174		226
	178		236
	14		132
	1		120
	8		196
	264		170

1511

Leta Gospodovega itd. 1512, na god sv. Pankracija, je bil opravljen končni obračun z Lenartom Walmsdorfferjem o njegovem mestnem sodništvu v enajstem letu, kot sledi

Prihodki

Vsi njegovi prihodki, skupaj s skladiščnino, stojnino in davkom, zapisanim v njegovem registru, znašajo

174 funtov 7 šilingov 16 pfenigov denarja,

26 navadnih plohov,

21 letev,

700 žeblicev za ostrešje.

Izdatki

V nasprotju s tem znašajo njegovi izdatki po registru:

178 funtov 7 šilingov 26 pfenigov denarja,

574 navadnih plohov, vsak po 4 pfenige,

55 dolgih plohov, vsak po 6 pfenigov.

Po obračunanih prihodkih in izdatkih pa tudi glede na zapisano v njegovem registru, mesto Lenartu dolguje 14 funtov 4 šilinge 12 pfenigov v denarju.

Od tega je treba odšteti 1½ funt davka, ki ga (Lenart) dolguje od svoje hiše.

Prikazal je tudi davčni zaostanek za leto '11, ki znaša v denarju 8 funtov 6 šilingov 16 pfenigov, njegovo izterjavo pa je prepustil sodniku Andreju Huetterju.

1512

Leta Gospodovega itd. 1513, na god sv. Pankracija, je bil opravljen končni obračun z Andrejem Huetterjem o njegovem mestnem sodništvu v letu '12, kot sledi

Prihodki

Vsi njegovi prihodki, skupaj s skladiščnino, stojninno in davkom, znašajo po zapisanem v njegovem registru

264 funtov 5 šilingov 20 pfenigov v denarju,

1894 plohov.

Ausgab

Daendtgegen hat sein ausgab pracht inhalt des registers facit: gelt 240 tl 7 ß 27½ (d), laden 1813 laden. 5

Auch werden aufgehebt die penfall laut des registers aufschreyben bringt der dritt^{a)} tayll so dem richter geburt facit: gelt 6 ß 4 d.

Vber solich angezaigt inemen vnd ausgeben inhalt seins aufschreybenden registers bleÿbt Andre Huetter der stat per rest schuld(ig) facit: gelt 22 tl 7 ß 18½ d, laden 81. 10

Endtgegen ist im zuegeben von raytherren, wo er^{b)} die herren der stat erindert, daß er die 81 laden verpaut hab, sollen im auch abzogen worden. Latten vnd nagel sind im fur vellig ausgab aufgehebt worden. 15

Auch ist Wenedigkhen zingiesser als richter des 1513 jars am austandig stewer vberandtwurt worden facit: elt 4 tl 68 d.

fol. 65

1513

[2. jun.]

Anno domini 1514 auff freytag vor phingsten ist ain endtliche rayttung mit Benedigkhn Goldperger seins statgerichtz des XIII jars beschechen etc. 20
25

Emphang

Alles sein einemmen sambt der niderleg, standtgelt vnd stewer hat pracht inhalt seins registers aufschreyben gelt 252 tl 80 d. 30

Ausgab

Endtgegen hat sein ausgab pracht laut seins aufschreyben gelt 187 tl 60 d. 35

Vber solich angezaigt innemen vnd ausgeben inhalt seins aufschreybenden registers bleÿbt Wenedigkh Goldperger der stat per rest schuldig gelt 65 tl 20 d.

An disem rest ist im durch rat vnd gemain gehengt 17 tl 20 d. 40
Das ander 48 tl d hat er par pezalt.

a) *sic!*

b) *pred tem prečrtan d.*

<i>gld</i>	<i>lb</i>	<i>mr</i>	<i>d</i>
	240		237,5
	—		184
	22		228,5
	4		68
	252		80
	187		60
	65		20
	17		20
	48		—

Izdatki

V nasprotju s tem znašajo njegovi izdatki po registru 240 funtov 7 šilingov 27½ (pfenigov) v denarju in 1813 plohov.

Glede na zapisano v registru znaša ⅓ od pobranih glob, kolikor dobi sodnik, 6 šilingov 4 pfenige.

Po prikazanih prihodkih in izdatkih glede na register, dolguje Andrej Huetter mestu še 22 funtov 7 šilingov 18½ pfenigov v denarju in 81 plohov.

Ob tem so mu tisti, ki so pregledali račune, potem ko je mestne svetnike spomnil, da je 81 plohov menda že vgradil, to odtegnili.

Vse late in žeblje so vpisali kot porabljene.

Kositarju Benediktu Goldbergerju, sodniku v letu 1513, je prepuščen davčni zaostanek, ki znaša 4 funte 68 pfenigov denarja.

1513

Leta Gospodovega 1514. V petek pred binškošmi je bil opravljen končni obračun z Benediktom Goldbergerjem o njegovem mestnem sodništvu v letu '13 itd.

Prihodki

Vsi njegovi prihodki, skupaj s skladiščnino, stojnino in davkom, znašajo po zapisanem v njegovem registru 252 funtov 80 pfenigov denarja.

Izdatki

V nasprotju s tem znašajo njegovi izdatki glede na zapisano 187 funtov 60 pfenigov denarja.

Po teh obračunanih prihodkih in izdatkih, glede na zapisano v njegovem registru, Benedikt Goldberger mestu dolguje še 65 funtov 20 pfenigov denarja.

Od tega dolga mu mestni svet in občina odpišeta 17 funtov 20 pfenigov. Drugo – 48 funtov, je plačal v gotovini.

Imensko kazalo

V kazalu so upoštevana imena, ki se nahajajo v objavljenih obračunih (paginacija z arabskimi števili). Gesla so izdelana na podlagi originalnega besedila (v pokončnem tisku) in se v besedilu nahajajo vedno na sodi (levi) strani. Oblike imen iz slovenskega prevoda (v kurzivi), ki se v besedilu nahajajo na lihih (desnih) straneh, so od originalnih oblik ločene s poševno črto in dodatno uvrščene v kazalo s kazalkami na osnovno geslo.

A

Abprecher Hanns / *Aprehar Hans* 32–33, 56–57
 Achzker Steffan / *Achzker Štefan* 86–87
 Agram / *Zagreb* 100–101
 Amellreich → Mullner
 Andrej, Anndre → Paemkircher, Hafner, Hohenwarter, Huetter, Mindorfer, Sattler, Weinreb
 Anthoni / *Anton* 98–99
 Apfaltrer Ludwig / *Apfaltrer Ludvik* 6–7
 Avstrija → Osterreich
 Awrspurger Wilhalm / *Turjaški Viljem* 66–67

B

Baltazar → Rosell
 Baumkircher → Paemkircher
 Beheim → Janno
 Benedikt → Goldperger
 Beograd → Khriechisch Weissenburg
 Bokalič → Bokalitsch
 Bokalitsch Hans / *Bokalič Hans* 10–13
 Breg → Rayn

C

Carigrad → Constantinopel
 Caspar / *Gašper* 98–99 (→ Sneider)
 Celje → Cilli, Ober Cilli
 Chunratt → Lemppel
 Cilli / *Celje* 2–27, 30–59, 62–77, 80–83, 86–91, 94–95, 96–103, 106–109, 112–117, 120–121, 124–125, 128–135, 140–141
 Cilli, Grafen von / *Celjski, grofje* 8–9
 Cilli, Ulrich von / *Celjski, Ulrik* 2–3
 Clement → Khrenstokh
 Constantinopel / *Carigrad* 44–45
 Cosma / *Kozma* 80–81
 Cristoff / *Krištof (prim. Werder)* 122–123

Č

Čeh → Janno

D

Dinstel Gregor, viczdumb / *Dinstel Gregor, vicedom* 24–25, 36–39, 44–45
Dolga ulica → Langgasse
 Dunaj → Wienn
 Dwelacher Mertt / *Duelacher Martin* 60–61, 64–65, 72, 86–87, 90–91, 94–95, 98–99, 104–105, 114–117, 120–121, 124–125, 128–131

E

Egidij → Hundt
 Erasem / *Erazem* 34–35, 72
 Eytteluogt / *Eitelvogt* 108–109

F

Fenndel Niclas / *Fenndel Miklavž* 60–61
 Fenndl Panngracz / *Fenndl Pankrac* 10–11, 22–31, 52–53, 58–59
 Fincer Martin 72
 Fram → Frawnheim
 Francischkh, *Frančišek* → Prager
 Frankopan, Steffan, graf / *Štefan, grof* 54–55
 Frawnheim / *Fram* 104–105
 Freyburger Jacob / *Freyburger Jakob* 114–115, 138–141
 Freyburger Martha / *Freyburger Marta* 140–141
 Friderich III., kaiser / *Friderik III., cesar* 2–3
 Fünfzehen Jar Marinko / *Fünfzehen Jahr Marinko* 44–49, 52–53, 62–63, 64–73

G

Gaberje → Hagenpuch

Galister, fleischakher / *Galister, mesar* 58–63, 66–67
 Gašper → Caspar, Sneider
 Gerin, graf Peter von / *Gerin, grof Peter von* 52–53
 Gerlachstein / *Kolovec* 66–67
 Gillig → Hundt
 Glacz 10–11
 Glaner 46–47 (→ Topplarin)
 Goldperger Wenedigkh / *Goldberger Benedikt* 144–145
 Goldsmid Hans 4–9
 Gornji Grad → Oberburg
 Graben, Virgili von / *Graben, Virgilij von* 140–141
 Gradec → Grecz
 Graf / *Grof* 126–127
 Graf Jorg / *Grof Jurij* 100–101, 130–131, 136–137
 Graff Hainrich / *Grof Henrik* 126–127
 Grecz / *Gradec* 6–7, 8–9, 20–23, 34–35, 50–51, 98–105, 116–127, 130–131
 Gregor → Dinstel, Sneider
 Gregor, fleischaker / *Gregor, mesar* 130–131
 Gregor, schintler / *Gregor, skodlar* 60–61
 Grof → Graf

H

Haffner Jacob 72
 Hafner Andre / *Hafner Andrej* 94–95
 Hagenpuch / *Gaberje* 18–19
 Hainrich, stattschreiber / *Henrik, mestni pisar* 42–43, 46–47, 58–59, 66–67, 70–71 (→ Graff, Tenngler)
 Hanns → Abprecher, Bokalitsch, Goldsmid, Marchpurger, Mesner, Pewtler, Zeyllinger, Sussenhaymer
 Hanns, kapplan / *Hans, kaplan* 50–51, 54–55, 58–59, 62–63, 70–71, 74–75, 78–79, 82–83, 86–87, 94–95, 98–99, 100–101
 Hanns, puxenmaister / *Hans, puškar* 44–45, 48–51, 58–59, 62–63, 66–67, 84–85
 Hanns, schuster / *Hans, čevljar* 40–41
 Hanns, zymerman / *Hans, tesar* 48–49, 62–63, 74–75, 78–79, 84–89
 Hans → Abprecher, Bokalitsch, Goldsmid, Marchpurger, Mesner, Pewtler, Zeyllinger, Sussenhaymer
 Hawser Jost / *Hauser Jošt* 24–25, 52–53
 Henrik → Graff, Hainrich, Tenngler

Hofsmid Steffan / *Hofsmid, Štefan* 8–9
 Hohenwarter Andre / *Hohenwarter Andrej* 24–25, 46–47, 50–51, 54–59, 66–67, 70–72, 74–75, 82–83, 100–101, 104–115
 Hrvaska → Khrabatten
 Hudinja → Khöding
 Huetter Andre / *Huetter Andrej* 60–61, 120–121, 142–145
 Hundt Gillig / *Hundt Egidij* 26–29
 Hungern (Vngeren) / *Ogrska* 62–63, 70–71, 78–79, 136–137
 Huntzgasse / *Pasja ulica* 82–83
 Hunyadi Janos / *Hunjadi Janoš* 2–3
 Hunyadi Laszlo / *Hunjadi Laslo* 2–3

I

Incoscha / *Inkoša* 22–23
 Inkoša → Incoscha
 Innsbruck → Ynsprugk

J

Jacob, *Jakob* → Freyburger, Haffner, Kramer, Landaw
 Jacob, kapplan / *Jakob, kaplan* 6–7, 12–13, 16–17
 Jančec, Jannczecz → Khramer
 Jannko, pawmaister / *Janko, gradbenik* 60–61
 Janno Beheim / *Janno Čeh* 10–11
 Jannse, fleischakher / *Janž, mesar* 58–59, 62–63, 66–67
 Jannse, zymerman / *Janž, tesar* 68–69
 Janos, *Janoš* → Hunyadi
 Janž → Kramer
 Johans / *Janž* 94–95, 100–101, 118–119 (→ Kramer, Marchpurger)
 Jorg → Graf, Purkhart, Sneider
 Jörg, goldsmitt / *Jurij, zlatar* 52–53
 Jörg, schintler / *Jurij, skodlar* 60–61, 72, 74–75, 78–79, 84–85
 Jörg, statschreiber / *Jurij, pisar* 6–7
 Jost, *Jošt* → Hawser
 Jude / *Jud* 126–127
 Jurij → Graf, Purkhart, Sneider
 Jurse / *Jurše* 114–115
 Jurse, fleischakher / *Jurše, mesar* 72–73
 Jurse, zymerman / *Jurše, tesar* 68–69, 82–83, 120–121
 Jvrg → Purkhart

K

Kaluder Paul / *Kaluder Pavel* 98–99
 Kancendorffer / *Kanzendorfer* 100–101
 Kernden / *Koroška* 56–57, 64–65
 Khöding / *Hudinja* 18–19, 42–43
 Khödinger prukken / *Hudinjski*
most 36–37, 40–43, 76–79, 82–83,
 124–125, 130–131
 Khosmus 72
 Khrabatten / *Hrvaška* 54–55
 Khramer Jannczecz / *Khramer*
Jančec 22–23, 28–29, 32–33, 40–43
 Khrenstokh Clement / *Khernstokh*
Klemen 34–35, 40–45, 50–51, 74–75
 Khrewczcz, smid / *Kreuzer, kovač* 16–17
 Khriechisch Weissenburg / *Beograd* 2–3
Klaubensthinovka → Klawbensthin
 Klaus → Sneider
 Klaus 102–103
 Klawbensthin / *Klaubensthinovka* 18–19
Klemen → Khrenstokh
Kolovec → Gerlachstein
Konrad → Lemppel
Koroška → Kernden
 Korvinus Mathias / *Korvin Matija* 2–3
 Kotturicz / *Koturich* 122–123
Koturich → Kotturicz
Kozma → Cosma
Kraig → Kreyg
 Kramer Jacob / *Kramer Jakob* 94–95,
 98–99
 Kramer Johans / *Kramer Janž* 98–99,
 118–119
 Kramer Lienhart / *Kramer Lenart* 100–101,
 104–105, 118–119
 Kreyg / *Kraig* 42–43
 Kristan, fleischakher / *Kristan,*
mesar 58–59, 62–63, 66–67
Krištof → Cristoff, Werder
 Kuchartschicz / *Kuharčič* 10–11
 Kugler Petter / *Kugler Peter* 136–137
Kuharčič → Kuchartschicz
 Kuppe 34–35

L

Ladislav → Prager
 Laibach / *Ljubljana* 102–105, 118–119,
 124–125
 Landaw, Jacob von / *Landaw, Jakob*
von 140–141

Langgasse / *Dolga ulica* 36–37, 54–55,
 92–93
 Larencz → Sundorfer
Laslo, Laszlo → Hunyadi
 Lassla → Prager
Laško → Tyffer
 Lemppel Chunratt / *Lampel Konrad* 6–7
Lenart → Kramer, Walmstorffer
 Leonhart → Walmstorffer
 Lewffel Mert / *Leuffel Martin* 60–61
 Liechtenwald / *Sevnica* 60–61
 Lienhart → Kramer, Walmstorffer
Ljubljana → Laibach
 Lorencz, *Lovrenc* → Schörtel, Sundorfer
Ludvik, Ludwig → Apfaltrer
 Lustal → Wennko

M

Marchburg / *Maribor* 22–23, 86–87,
 100–101, 118–119
 Marchpurger Johans / *Marchburger*
Hans 98–99, 106–109, 114–115, 132–135
Maribor → Marchburg
 Marinko → Fünfzehen Jar
Marta, Martha → Freyburger
Martin → Dwelacher, Fincer, Lewffel,
 Sneider
Martinc → Martine
 Martine / *Martinc* 100–103
 Maryn → Schneider
 Mathe, puxenmaister / *Matej,*
puškar 38–39, 62–63
 Mathias, *Matija* → Korvinus
 Mert, potte / *Martin, sel* 98–99
 Mertlein, zymerman / *Martin, tesar* 36–37
 Mertt / *Martin* 92–93 (→ Dwelacher,
 Lewffel, Sneider)
 Mesner Hanns 72
 Michel → Saxenuelder, Sowitsch, Swab
 Michel, mawrer / *Mihael, zidar* 68–69,
 90–91
 Michel, staynmezc / *Mihael,*
kamnosek 58–59
 Michse / *Mihl* 114–115
Mihael → Saxenuelder, Sowitsch, Swab
Mihl → Michse
Miklavž → Fenndel, Presberger
 Mindorfer Anndre / *Mindorfer*
Andrej 30–31
 Monpreis / *Planina pri Sevnici* 102–103
 Mullner Amellreich 72

N

Newenkloster / *Novi Klošter* 48–49
 Newnhauser Wolfgang 16–17, 46–47,
 52–53, 56–57, 60–61, 64–69
 Niclas → Fenndel, Presperger
 Niclein, schintler / *Nikolaj, skodlar* 56–57
 Nicolasch, weispotte / *Miklavž, sel* 118–119
Novi Klošter → Newenkloster

O

Ober Cilli / *Celje, Stari grad* 58–59, 66–67,
 70–71, 74–75, 82–83, 100–101, 104–115
 Oberburg / *Gornji Grad* 122–123
Ogrska → Hungern
Osenca → Osselnicz
 Osselnicz / *Osenca* 10–11
 Osterreich / *Avstrija* 12–13, 66–67, 74–75

P

Padraw 14–17, 20–23, 30–31, 34–39, 42–45,
 50–51, 54–55, 58–59, 62–63, 66–67, 70–71,
 74–77, 82–83, 88–89, 92–95, 98–101,
 104–115, 118–119, 122–125
 Paemkircher Anndre / *Baumkircher
 Andrej* 22–23
Pasja ulica → Huntzgasse
 Paul, *Pavel* → Kaluder, Sneider
Perklin → Peuttler
 Petter, *Peter* → Kugler, Gerin
 Peuttler Prechlein / *Peutler Perklin* 40–41
 Pewtler 140–141
Pisanec → Pyssanicz
Planina pri Sevnici → Monpreis
 Posthumus Ladislaus / *Posmrtnik
 Ladislav* 2–3
 Prager Francischkh / *Prager
 Frančišek* 140–141
 Prager Lassla / *Prager Ladislav* 104–105,
 140–141
 Prannt 70–71
 Pranttner 72, 86–87, 100–101, 104–105
 Prechlein → Peuttler
 Presperger Niklas / *Presberger
 Miklavž* 98–101, 112–115, 128–129
 Purkhart Jvrg / *Purkart Jurij* 30–35, 40–41
 Pyrs Sigmund / *Pirs Sigmund* 78–79
 Pyssanicz / *Pisanec* 30–31

R

Rawber / *Ravbar* 104–105, 118–119

Rayn / *Breg* 8–11, 14–15, 42–43, 46–47,
 124–125, 128–129
 Reinbrecht / *Reinbrecht* 84–89, 100–101,
 118–119, 126–127
Reka → Sand Veit
 Rittenplaskg Vrban / *Rittenplask
 Urban* 18–19, 34–35
 Rosell Walthaser / *Rosel Baltazar* 70–79,
 84–85, 100–105, 114–115, 130–131

S

Säfner Vrban / *Säfner Urban* 102–103,
 106–107
 Sand Veit / *Reka (Rijeka)* 92–93
 Sattler Anndre / *Sattler Andrej* 20–21,
 36–37, 40–43, 46–47, 50–53
 Saxenuelder Michel / *Saxenfelder
 Mihael* 24–25, 42–47, 50–51, 56–57,
 64–65, 74–75
 Schaukhng 56–57
 Schawmberg 56–57
 Schepf Klaus 96–97
 Scherer Wolfgang 8–9, 10–11
 Schiferel, soldner / *Schiferl, žolnir* 88–89
 Schneider Maryn 72
 Schörtel Lorencz / *Schörtel Lovrenc* 28–37,
 40–41, 50–51, 56–65, 88–89
 Schörtl 140–141
 Schutt 72
 Sebriacher 58–59
Selce → Selczen
 Selczen / *Selce* 18–19
 Selenc / *Zelenc* 74–75
Sevnica → Liechtenwald
 Seycz, prior von / *Žiče, prior
 samostana* 56–57, 64–65, 68–69, 80–81,
 84–85
 Seyfrid, maister / *Seifrid, mojster* 84–85
 Sigmund → Pyrs
Slatinšek → Slattinschakg
 Slattinschakg / *Slatinšek* 70–71
Sleček → Sletschek
 Sletschek / *Sleček* 98–99
 Sneider Caspar / *Sneider Gašper* 12–15
 Sneider Gregor / *Schneider Gregor* 86–87
 Sneider Jorg / *Sneider Jurij* 118–119,
 126–127
 Sneider Klaus 118–119
 Sneider Martin 2–3, 6–7
 Sneider Paul / *Sneider Pavel* 12–13

Sorke, zymerman / *Zorko, tesar* 36–37,
48–49

Sowitsch Michel / *Sovič Mihael* 24–25

Sparer (*ključavničar, kovač?*) 80–81, 84–85

Stefan, smid / *Štefan, kovač* 2–3

Steffan → Achzker, Frankopan, Hofsmid,
Strasser, Widmer

Steyer / *Štajerska* 30–31

Stoll Wolfgang 72

Strasser Steffan / *Strasser Štefan* 28–29,
34–35, 38–43, 52–57, 76–77, 80–87, 94–95,
100–105

Strauss 70–71

Sundorfer Larencz / *Sundorfer*

Lovrenc 118–119

Sussenhaymer Hans / *Žusemski*

Hans 16–19

Swab Michel / *Swab Mihael* 24–29, 32–33,
38–41, 44–57, 66–67

Š

Štajerska → Steyer

Štefan → Achzker, Frankopan, Hofsmid,
Strasser, Vidmar

T

Tennkler Hainreich / *Tennkler*

Henrik 16–19

Topplarin, Glaners dinstlein / *Topplarica,*

Glanerjeva dekla 40–41, 82–83

Triest / *Trst (Trieste)* 12–13

Turjaški → Awrsperger

Tyffer / *Laško* 100–101

U

Urban → Rittenplaskg, Säfner

Urša → Vrša

V

Valkhenmarkht / *Velikovec* 28–29

Varttlme / *Jernej (kovač?)* 70–71

Veitt, capplan / *Vid, kaplan* 104–105

Velikovec → Valkhenmarkht

Vid → Veitt, Voitlin

Viljem → Awrsperger

Vincencz / *Vincenc* 98–99

Virgili → Graben

Vlreich, goldsmid / *Ulrik, zlatar* 72, 74–75

Vlrich, puxenmaister / *Ulrik, puškar* 44–45

Vngeren → Hungern

Voitlin / *Vid* 40–41

Vrban → Rittenplaskg, Säfner

Vrša / *Urša* 52–53

W

Walmstorffer Leonhart / *Walmsdorffer*

Lenart 142–143

Walthaser → Rosell

Warbara 72

Weinreb Anndre / *Weinreb Andrej* 72

Wenedigkh → Goldperger

Wennko (von Lustal) 28–33, 46–47, 56–57,
64–65, 84–85

Werder Cristoff / *Werder Krištof* 114–115,
128–131

Werpremer 72

Widen 40–41

Widmer Steffan / *Vidmar Štefan* 64–71

Wienn / *Dunaj* 60–61

Wilhalm → Awrsperger

Windischgrecz / *Slovenj Gradec* 130–131

Wolfgang, statschreiber / *Wolfgang,*

pisar 74–75

Wolfgang → Newnhauser, Scherer, *Stoll*

Wolfsberg 84–85

Y

Ynsprugk / *Innsbruck* 94–95

Z

Zagreb → Agram

Zelenc → Selenc

Zeyllinger Hans 50–51

Ž

Žiče → Seycz

Stvarno kazalo

Kazalo se nanaša na objavljene obračune (paginacija z arabskimi števili), pri čemer gesla temeljijo na originalnem besedilu (pokončni tisk), ki se v ediciji nahaja na sodih (levih) straneh. Geslom so dodani ustrezni izrazi iz slovenskega prevoda na lihih (desnih) straneh (v kurzivi), tako da lahko kazalo obenem služi tudi kot glosar. Prav tako so slovenski izrazi uvrščeni v kazalo s kazalkami na osnovna gesla.

A

abgann, abgang, abgankh
primanjkljaj 6–7, 80–81, 84–85, 90–91;
 a. der stewr *davčni primanjkljaj* 14–15,
 20–21, 28–29, 34–37, 40–41, 52–53; a. von
 oden hewseren *primanjkljaj od opustelih*
hiš 44–45
 ablosung der gefanngenen *odkup*
ujetnikov 44–45
 abzug *odbitek (od davka)* 56–57; a. von
 heusern *odbitek zaradi hiš* 46–47
 akher, aker, ekher *njiva, njive* 8–11,
 14–15, 124–125; a. an der Selczen *njiva v*
Selcah 18–19
 ambtman *uradnik* 66–67; a. zu Cili
uradnik v Celju 14–17, 20–23, 30–31,
 34–35, 36–39, 42–45, 50–51, 54–55, 58–59,
 62–63, 70–71, 74–77, 82–83
 anklager *tožilec* 126–127
 anlehen *posojilo* 30–31, 62–63
 anslag der stewr *davčna odmera* 32–33,
 66–67
 anslaher im turen *pritrkovalci*
v zvoniku 28–29; anslahen
pritrkovati 62–63
 anstand, fridleicher *premirje (ustavitev*
spopadov) 76–79, 88–93
 apno → kalich
 arbeiter *delavec, delavci* 96–97, 118–119,
 122–123
 arkebuza → hakkenpuxe
 arker → erkher
 aufschreiben *zapis, zapiski* 12–13, 16–17,
 20–21, 24–29, 38–39, 42–43, 70–71
 aufpot *sklic, vpoklic vojske* 100–101
 aufslag (*davčna*) *naklada* 98–99
 austand, ausstand *ostanek, zaostanek*
 112–113; a. der stewr *davčni*

zaostanek 110–111, 114–115, 136–139,

142–145; a. zedel *popis zaostankov* 110–111

auszug der stewr *izvleček davka* 72–73

avguštinci → parfusse bruder

B

bastija → pastei
beneficiat oltarja Sv. Miklavža 47
beneficij 47
besednik → redner
 bischof *škof* 88–89
blato → khatt
bosonogi bratje → parfusse bruder
 botschaft, botschaft *odposlanstvo*; b. zu
 vnserm herrn dem kaiser *odposlanstvo k*
našemu gospodu cesarju 58–59, 60–61
 botte → potte
branik → weer
branjevke → fragnerin
 brief, brief *pismo, listina* 92–93,
 98–101, 104–105, 128–129; freybrief
pismo svoboščin 128–129; gnadbrief
privilegij 128–129; hern des kaiser b.
cesarjevo pismo 54–55; stattbrieff *mestna*
listina 6–7
 bruklein *mostiček* 74–75
bruno → strewholcz
brv → steg
 burger, purger *meščan, meščani* 46–47,
 122–123; b. am Rain *meščani na*
Bregu 14–15; b. zu Cili *meščani v*
Celju 16–17

C

camer *dvorna komora* 118–119
cerkev; župnijska c. 47; podružnična c. sv.
Miklavža 47 (→ kirche)
cesar → kaiser
 chuchel (*manjša kuhinja*) 110–111

comisser *komisar* 100–101
 commission *komisija*; c. auf den
 hawbtmann *komisija h glavarju* 104–105

Č

čevljar → schuster
člani bratovščin → pruder
čuvaj mostu → prukmaister
čuvaj v samostanskem stolpu → turner

D

darlehen *posoditi* 6–7
davčna naklada → aufslag
davčna odmera → anslag
davčni denar → stewergelt
davčni izostanek → hengnuss
davek → stewr
davkar → stewer herr
deblo → pain, pawm
dekla → dinstlein
delavec → arbeiter
denar → muns
deske → pretter
deželna valuta → landswertung
deželni stanovi → lanndschafft
deželni zbor → lanndtag
deželno vino → lanndtwein
deželsko sodišče → lanndtgericht
dinst služba, služnost 12–13, 66–67; d. zu
 der prukken *služnost mostovoma* 14–15
dinstlein dekla 40–41
dnina → tagberch
dobroimetje → schuld
dolg → schuld
dopis → schreiben
 drechsler *strugar* 84–85
drevesna smola → peypech
dvižni most → slegprukke
dvor, cesarski → hoff
dvorna komora → camer

E

ekher → akher
 erfawllen *posekati* 36–37
 erkher, erker, arker, arker *pomol, pomoli*
 (v *obzidju*) 26–29, 78–81, 88–89, 132–133;
 mawer e. 52–53
 ermorden *umoriti* 2–3
 eysen *železo* 54–55, 58–59, 84–85, 92–95

F

fekalije → khatt
fevd → lehen
 fewerhaken *ognjiščna greblja* 78–79
feygen fige 2–3
fige → feygen
 fleischakher, fleischkher *mesar,*
mesarji 62–67, 72–73, 110–111, 130–131;
 f. zu Cili *celjski mesarji* 58–59; f. geselle
mesarski pomočnik 66–67
 fleischpenke *mesarske stojnice* 130–131
floczer splavarji 70–71
flylkhwerch popravila 88–89
 fragnerin *branjevke* 24–27, 30–33,
 42–43, 58–59; f. am Rayn *branjevke*
na Bregu 42–43, 46–47; f. in der stat
branjevke v mestu 46–47
freybrieff → brief
furlon, fuerlon plačilo za prevoz 48–49,
 70–71, 78–79
furrer voznik, vozniki; kalich f. *vozniki*
apna 84–85; khattf. → katt;
 laymf. → laym
furst knez 2–3
fuxpelg lisičje krzno 98–99

G

gannkg, ganngk, gangk, gankh, gannkh,
 gangkh *obrambni hodnik (gank)* 44–49,
 52–53, 54–57, 60–69, 78–85, 88–89
 gartten *vrt*; Topplerin g. *Toppleričin*
vrt 82–83
 geding *pogodba (delovna)* 36–37; g. am
 gangk, des gangs *pogodba za obrambni*
hodnik 48–49, 84–85, 88–89; g. des
 turnlein *pogodba za mala vratca* 48–49
 gefanngen(en) *jetnik(i), zapornik(i),*
ujetnik(i) 44–45, 60–61, 126–127
 (→ ablosung)
 gegenregister *protiregister*; stattschreiber g.
protiregister mestnega pisarja 6–7
 gehulcz *les (gradbeni, stavbni)* 4–5, 24–29,
 42–43, 46–47, 56–57, 60–61, 92–93,
 102–103; g. zu dem gannkh *stavbni les za*
obrambni hodnik 48–49; g. zw zymeren
les za tesarjenje 96–97 (→ holcz)
 gelauben, heilige kristenliche *vera, sveta*
krščanska 2–3
 gemain *občina (gmajna)* 116–117
 gericht *sojenje* 16–17
 gerichtzeugbrieff *sodno pričevanje* 102–103

geschankhen, geschannken *postreči* 12–13, 68–69
 geselle *pomočnik*; fleischakher g. *mesarski pomočnik* 66–67
 gestull *klopi v cerkvi* 62–63
 getter *rešetka* 60–61
 glas *steklo* 92–93
 glaser *steklar* 92–93
 glavlar → *hauptman*
 glina → *laym*
 globa → *vall, penfall*
 gnadbrieff → *brief*
 goldsmitt, goldsmid *zlatar* 52–53, 74–75
 gospod → *herr*
 gozd → *wald*
 grad → *purkh*
 gradbena *listina* → *paubrief*
 gradbeni *les* → *gehulcz, zymerholcz*
 gradbeni *mojster* → *pawmaister*
 gradnja, *gradbena dela* → *paw, stattpaw*
 graf, zu Cili, zu Ortemburg vnd in dem Seger *grof, celjski, ortenburški in zagorski* 2–3
 grof → *graf*
 gubernator → *gwbernator*
 gus *tok (reke), povodenj* 78–79
 gwbernator *gubernator* 2–3

H

haber *oves* 84–85, 126–127
 hakkenpuxe, hakenpuxe *arkebuza* 2–3, 8–9, 30–31, 66–67, 78–79, 118–119
 hallt, halt *pašnik, paša* 62–63, 82–83
 halspant *pasja ovratnica* 126–127
 handpüxe, hanndpuxe, handpuxe *ročni topič* 2–3, 30–31, 34–35
 hauptman, hawbtman, hawbtmann *glavar*; h. zu Cili, zu/auf Ober Cili *celjski glavar, na Zgornjem gradu v Celju* 24–25, 46–47, 50–51, 54–71, 74–79, 82–83, 86–93, 96–97, 100–101, 104–117
 hauffincz *haubica* 58–59
 haus, haws, hewser *hiša, hiše* 44–45, 140–143; Cosmas h. *Kozmina hiša* 80–81; gefreytten vnd oden h. *oprosčene (od davka) in opuščene hiše* 14–15, 20–21; herren h. *gosposke hiše* 6–7; oden h. *opustele hiše* 32–33; *plemiške, svobodne hiše* 47; pettler h. *beraške hiše* 6–7; Rosnawer h. *Rosenawerjeva hiša* 46–47; Toppler h. *Topplerjeva hiša* 80–81;

Zymerman h. *Zymermanova (tesarjeva) hiša* 120–121
 hawe, haw *motika* 78–79, 82–83
 hengnuss, henngnus; h. des stewr, h. an der stewr *davčni izostanek, odlog plačila davka* 56–57, 60–61, 64–65, 114–115
 herczog *vojvoda*; h. zu Ostereich *avstrijski vojvoda* 2–3
 herr *gospod*; herren der stat *mestni svetniki* 144–145; vnser allgerenedigiste h. *naš milostni gospod (= cesar)* 32–33
 hewsel in der Huntzgassen *hišica v Pasji ulici* 82–83
 hiša → *haus*
 hišica → *hewsel*
 hlapec → *knecht*
 hlodi → *pawm*
 hochzeit *svatba* 88–89
 hoff, hof (*cesarski*) *dvor* 76–77, 96–101, 114–115, 128–129
 holcz *les (stavbni)* 38–39, 48–49, 52–53, 62–65, 70–71, 78–79, 82–85, 116–119, 126–129; stat h. *mestni les* 72–73; h. aus der awen *les iz loga* 84–85; holzen *lesen* 84–85 (→ *gehulcz, zymerholcz*)
 hrana → *speis*
 hubstewer → *stewr*
 Hufschmied → *smid*
 hutt *obramba, straža*; h. der statt *obramba mesta* 46–47; h. der tor *straža pri mestnih vratih* 54–55
 hutte *uta* 132–133
 huttgelt, hutgelt *stražarina* 2–3, 10–11, 110–111, 130–131; h. zu sannd Vrsula tag *stražarina na sejmu ob sv. Uršuli* 8–9, 14–15, 82–83, 86–87

I

izdelovalec puščic → *pheylschiffter*
izvleček davka → *auszug der stewr*

J

jager *lovec* 116–117
 jarmarkht, jarmarkt, jarmarkh *letni sejem* 86–89, 106–115, 118–121, 132–133
 jarsold, jerlicher sold *letna plača*; mesner j. *letna plača mežnarja* 18–19, 36–37, 46–47, 58–59; puxenmaister j. *letna plača puškarskega mojstra* 58–59; schergen j. *letna plača sodnega sluge* 18–19; stattbotten seinen j. *letna plača mestnega*

- sla* 30–31, 58–59, 70–71; statschreiber sein j. *letna plača mestnega pisarja* 12–21, 28–33, 36–39, 42–43, 58–59, 62–63, 66–67, 70–71, 74–75; kapplan sannd Daniels altar jerlichen s. *letna plača kaplana pri oltarju sv. Danijela* 4–5
jausn *malica* 102–103
jetnik → gefangenge
- K**
- kaiser (Romisch) *rimski cesar* 2–3, 8–9, 12–21, 24–31, 34–37, 44–47, 50–51, 54–55, 60–63, 66–67, 102–103, 126–127 (→ herr, kaiserliche mayestat)
kaiserliche mayestat, kayserliche majestet *cesarsko veličanstvo* 58–59, 74–75, 94–95, 104–105, 128–129
kalich *apno* 84–85 (→ furrer)
kamnolom → stainpruch
kamnolomec → stainprecher
kamnosek → staynmezc
kannczley *pisarna (avstrijska dvorna)* 6–7, 50–51, 58–59
kapela → kappele
kaplan → kapplan
kappele *kapela*; sannd Andres k. *kapela Sv. Andreja pri spodnjih celjskih vratih* 88–89
kapplan, capplan, caplan, capplann *kaplan*; k. sannd Daniels alltars zu Cili *kaplan pri oltarju sv. Danijela v Celju* 4–9, 12–25, 28–33, 36–39, 44–47, 50–51, 54–55, 58–59, 62–63, 66–67, 70–71, 74–75, 78–79, 82–83, 86–91, 94–95, 98–101, 104–115, 118–119, 122–125, 128–131
kašča → kesten
kesten *kašča* 122–123
khatt *blato, fekalije*; k. ausszefuren *odvoz fekalij* 56–57; khattfurer, *prevozniki blata* 52–53
khetten *veriga* 80–81
khlocz(e) zu puxen “*krogle*” (*kladasti projektili*) za top 52–53 (→ khugel)
khotzen *odeja* 74–75
khrampp *kramp* 84–85
khugel, kugel *krogla, krogle*; eysnein k. *železne krogle* 58–59, 78–79; k. zu hakenpuxen *krogle za arkebuzo* 78–79; k. zu hauffinczen *krogle za haubice* 58–59 (→ puxenkhugel, khlocz)
- kirche *cerkev* 74–75, 80–81; pharrkirche *župna cerkev* 8–9; klosters k. *samostanska cerkev* 130–131
kirichtag *proščenje* 126–127
ključavnica → slos, platslos
ključavničar → slosser
klopi → stull, gestull
kloster *samostan* 130–131
knecht *hlapec, vojak, pomočnik* 6–7, 24–25, 54–55, 78–79, 84–85, 88–89, 92–93, 116–117, 132–133
knez → furst
knjiga → puch
kobila → stutte
kol *oglje* 78–79
kolar → pogner
komisar → comisser
komisija → commission
komornik na dvoru cesarja Friderika 67
konj → pherd, ross
kositrar → zingiesser
kovač → smid
kralj → kunig
kramer *kramar* 130–131
kramp → khrampp
kres → warzaichen
krieg *vojna* 24–25; swere k. *huda vojna* 22–23
kripa → kryppen
krogle → khugel, puxenkhugel, khlocze
krvni sodnik 127 (→ panrichtter)
krvosodna pravda → pantayding
kryppe *kripa (pletena košara, merska enota za oglje)* 78–79
kunig *kralj*; (Romischer) k. *rimski kralj* 78–79, 98–99; k. zu Hungeren *ogrski kralj* 2–3; kungklich *kraljev* 108–109
kunigliche majestet *kraljevo veličanstvo* 82–83, 118–119
kurz goldinarjev 31, 35, 37, 41, 43, 45, 51, 59, 61, 71, 79, 87, 89, 91, 93, 95
- L**
- laden *ploh, podnica* 44–45, 62–63, 94–95, 122–123, 132–133, 144–145; gmayn laden *navadni plohi* 142–143; lang laden *dolgi plohi* 142–143
lagel *sodček* 2–3
landswerung *deželna valuta, veljava* 74–75, 82–83

- lanndschafft, lanndschafft *deželni stanovi* 28–33, 78–79; l. in Steyeren *štajerski deželni stanovi* 30–31
- lanndtag, landtag *deželni zbor* 34–35, 98–101, 104–105
- lanndtgericht *deželsko sodišče* 24–25
- lanndtwein, *deželno vino* 4–5
- latte *letev* 26–27, 44–45, 48–49, 80–81, 84–85, 88–89, 92–95, 116–117, 120–123, 132–133, 142–145
- laym *glina*; laymfuerer, *prevozniki*
gline 92–93
- lega* → *strewholcz*
- lehen *fevd*; Wennko l. *Wenkov fevd* 32–33
- leilachen *rjuha* 74–75
- les* → *gehulcz*, *holcz*
- letev* → *latte*
- letna plača* → *jarsold*
- letni sejem* → *jarmarkht*
- libernik* → “*mern*”
- lisičje krzno* → *fuxpelg*
- listek* → *zedel*
- listina* → *brief*
- loch *odprtina*; l. zum *trekel* in die *rinkhmawer* *pey dem holzen turen odprtine za (železne) vezi v obzidju pri lesenem stolpu* 84–85
- lodler *tkalec*, *tkalci sukna* 76–77
- lon *plačilo* 4–5, 80–81, 84–85, 92–93; *zuchtiger l., plačilo rablju* 126–127 (→ *furlon*, *pottenlon*, *traglon*)
- lopata* → *schaufel*
- lovec* → *jager*
- M**
- maister *mojster* 84–85; m. *zymerman tesarski mojster* 86–87 (→ *puxenmaister*)
- mala vratca* → *turlein*
- malfasier *malvazija* 126–127
- malica* → *jausn*, *speis*
- malvazija* → *malfasier*
- markht → *merkhte*
- (markt) zu st. *Vrsula tag sejem na dan sv. Uršule* 2–3, 4–5, 8–9, 14–15, 72–73, 82–83, 86–87, 110–115, 118–121, 124–125 (→ *jarmarkht*)
- mawer, mawr (*mestno*) *obzidje* 22–23, 38–39, 74–75, 88–89, 102–103; m. *erkher pomoli v obzidju* 52–53 (→ *rinkhmawer*)
- mawrer *zidarji* 38–39, 60–61, 68–69, 78–79, 84–85, 90–91
- merkhte trgi* 26–27
- “*meren*” *libernik (Pfundtner)* 72, 98–99, 118–125, 130–131
- mesar* → *fleischakher*
- mesarske stojnice* → *fleischpenke*
- mesner, messner, *mežnar* 88–89, 92–93, 98–101, 104–115, 122–125, 128–131; m. (jar)sold von der ur vnd *pyrgglocken mežnarjeva plača za uro (na stolpu) in pivski zvon* 6–7, 12–23, 26–31, 34–39, 44–47, 50–51, 54–55, 58–59, 62–63, 68–71, 74–75, 78–79, 82–83, 118–119
- mestna blagajna* → *statlad*
- mestna hiša* → *ratthaws*
- mestna vrata* → *tor*
- mestni pečat* → *statsigel*
- mestni pisar* → *stattschreiber*
- mestni sel* → *stattbotte*
- mestni svet* → *ratt*
- mestni župan* → *purgermaister*
- mestno obzidje* → *mawer*, *rinkhmawer*
- mestno vedro* → *stattember*
- meščan* 8–69 (→ *burger*)
- mežnar* → *mesner*
- mitversiglen (*sopečatenje*) 140–141
- mizar* → *tischler*
- mlin* → *mul*
- mlinar* → *mullner*
- model 30–31
- mojster* → *maister*
- most* → *prukke*, *torprukke*
- mostiček* → *bruklein*
- mostnina* → *prukkgelt*
- motika* → *hawe*
- mul *mlin* 98–101
- mullner, mulner *mlinar* 68–69, 80–81, 98–99
- muns *denar*; swartzer m. *črn denar*, *črni pfenigi* 88–89, 100–101, 106–115, 130–131; weisser m. *beli denar*, *pfenigi* 82–83, 88–89, 98–101, 104–105, 120–123, 130–131
- mwnichin *nuna* 60–61
- N**
- nachparen, nachpawren *pripadniki oz. predstavniki soseske, soseska* 4–5, 22–23, 26–27, 34–35, 86–87
- najemniški vojaki (žolnirji)* → *soldner*
- napitnina* → *tringelt*

naselitev → sidlung
nasip v (mestnem) jarku → tam
 natteren *šivilja* 60–61
 negel, nagel *žebli* 26–27, 38–39, 60–63,
 84–85, 144–145; groser n. *veliki*
žebli 116–117, 126–127 (→ scharnagel,
 schintelnagel)
 niderlegung niderleg niderlag nyderlag
skladiščenja blaga, skladiščnina 50–51,
 54–57, 62–63, 66–69, 72–73, 76–77,
 80–81, 86–91, 94–97, 100–121, 124–125,
 128–135, 138–145; niderleg von raffenn
sladiščnina od platna 110–111; ochsen n.
skladiščnina od volov 110–111; *potrditev*
pravice do obveznega skladiščenja
trgovskega blaga 129; swein n.
sladiščnina od svinj 110–111
njiva → akher
 nuelgelt *plačilo za obdelavo (?)* 88–89,
 122–123; nuellen 132–133
nuna → mwnichin

O
občina → gemain
obračunski nadzorniki → raytherren
obramba → hutt
obrambne naprave → weer
obrambni hodnik → gannkg
obresti → sucher
 ochsen *volovi* 110–111
odbitek → abzug
odeja → khotzen
odkup ujetnikov → ablosung der
 gefangnenen
odposlanstvo → botschaft
odprtina → loch
 ofen im rathaws *peč v mestni hiši*
 (*rotovžu*) 92–95
oglje → kol
ognjiščna greblja → fewerhaken
ograja → zawm
okenski okvir → ram
okno → venster, vinstlerlin
okovi → vennkhnuss
olje → oll
 oll *olje* 2–3
opozorilno znamenje (kres) → warzaichen
 orgelmaister, argelmaister *orglarski mojster,*
izdelovalec orgel 12–13, 74–75
orglarski mojster → orgelmaister
orožarna → zeugkamer

oskrbnik celjske gosposčine 15 (→ phleger)
ostanek → remanencz, rest
oves → haber

P
padarica → paddieren
 paddieren, paddiner(i)n *padarica* 60–61,
 84–85
 pafesen geratt *zaščitna naprava* 74–75
 pain *debla, debla* 126–127 (→ pawm)
 pain *temelj* 120–121
palica → stekken
 panprief *sodna listina* 6–7
 panrichtter, panrichter *krvni sodnik* 74–75,
 126–127
 pantayding *krvna, krvosodna pravda* 4–5
 pantt, pant *tečaji* 64–65, 80–81
 papir *papir* 48–49
 parfusse bruder *bosonogi bratje*
 (*avguštinci*) 60–61
pasja ovratnica → halspant
 pastei, paystei, postei, postey, pestei
bastija 26–27, 74–75, 92–93; p. bey dem
 turlein, *bastija pri malih vratcih* 60–61;
 newen p. *nova bastija* 60–61
paša → waid vnd halt
pašnik, paša → hallt
 paubrief *listina o gradnji, gradbena*
listina 58–59, 70–71
 paw *gradnja, gradbena dela* 4–5, 42–43,
 104–105, 110–113; p. der erkher, *gradnja*
pomolov 26–27; p. des gankhs, *gradnja*
odkritega obrambnega hodnika na
obzidju 44–49, 54–55, 68–69; p. der
 newen prukken an der Khoding *gradnja*
novega mostu na Hudinji 42–43; p. der
 pastein *gradnja bastije* 74–75; p. der
 prukken *mostu, mostov* 16–17, 54–55; p.
 der statt *gradnja v mestu* 26–29, 38–39;
 p. der weer *gradnja branika* 30–31; p.
 des zawens *gradnja ograde* 8–9; raytung
 des p. *obračun za gradbena dela* 136–137
 (→ stattpaw)
 pawm, pam, pain *debla, hlodi* 72–75,
 92–93; feychten p., *sveža debla* 88–89;
 gesnittner p. *razžagana debla* 116–117
 pawmaister, pawmayster *gradbeni*
mojster 60–61, 136–137; rechnung des p.
obračun gradbenega mojstra 136–137
peč → ofen
pečatnina → sigelgelt

- pekarice* → prottpekkin
pekovske stojnice → prottischen
penfall globe 144–145 (→ vell)
pessrer rabelj 16–17
peypech drevesna smola 78–79
pfening, denarius (d.) pfenig; weisser d. beli pfenigi 82–83, 122–123 (→ muns)
pheilleysen, pheileysen železne puščične konice, osti 54–55, 60–61, 68–69, 78–79
pheillschefft puščična telesa 62–63
pherd konj 2–3, 58–61 (→ ross)
pheyl puščice 78–79 (→ pheilleysen, pheillschefft, pheylschiffter)
pheylschiffter izdelovalec puščic 74–75
phleger der purkh oskrbnik celjskega gradu 56–57
pinela → pynall
pisarna, avstrijska dvorna → kannczley
pismo → brief
pivski zvon → pyirgglocken
plača → sold
plačilo → lon
plačilo slom → pottenlon
plačilo za prevoz → furlon, traglon
plašilna ograda → schrekhzawen
platno → raffenn
platslos ključavnica (zapah) 84–85
plech pločevina; p. zu feuerhaken pločevina za ognjiščne greblje 78–79
pley svinec 24–25, 44–45, 48–49, 78–79
pločevina → plech
ploh → laden
plot → zawm
pobotnica → quittung
pod → poden
poden pod; p. ob dem tor pod nad (mestnimi) vrati 86–87
podnica → laden
podporniki → steken
pogner kolar 60–61
pogodba, delovna → geding
pomočnik → geselle, knecht
pomol → erkher
popravila → flylkhwerch
posekati → erfawllen
poslovna knjiga → register
posoditi → darlehen
posojilo 69 (→ anlehen)
postelja → spanpett
postreči → geschankhen
postrežba → schannkhung
pot, potovanje → rays
potovalni voz → raiswagen
potrdilo → quittung
potte, botte sel 88–89, 92–93, 98–101, 104–105, 118–119, 122–127, 132–133; Romischn kaisers p. *cesarski sel* 102–103; b. der stat *mestni sel* 108–109 (→ statbotte, potenlon)
pottenlon, potenlon plačilo (dnevnic) slom 18–19, 24–25, 60–63, 104–105, 112–115
povodenj → gus
pranger pranger 132–133
prečni tram, prečnik → strewholcz
prekršek → verhandndlung
premirje → anstand
pretter deske 92–93; allt p. *stare deske* 24–25
primanjkljaj → abganng
prior prior; p. von Seycz žički prior 56–57, 64–65, 68–69, 80–81
pristojbina za pečatenje → sigelgelt
pritrkovalci v zvoniku → anslaher
proščenje → kirichtag
protiregister → gegenregister
prottischen pekovske stojnice 82–83
prottpekkin pekarice 30–31
pruder člani bratovščin 4–5
prukke, prukhe, pruke most 8–11, 14–15, 30–31, 54–55, 60–61, 64–65, 78–79, 84–85, 88–89, 102–103, 124–125; Khodinger p. *hudinjski most* 42–43, 76–79, 82–83, 124–125, 130–131; lange p. *dolgi most* 84–85; p. bey dem obern tor *most pri gornjih vratih* 60–61; zwai p. *dva mostova* 126–127; dinst zu der p. *služnost mostovoma* 14–15; paw baidier p. *gradnja obeh mostov* 16–17 (→ torprukke, slegprukke, prukmaister, prukkgelt)
prukkgelt, prukggelt, prukhgelt, prukgelt, prugkgelt mostnina 8–17, 76–77, 86–89, 124–125, 128–131; p. an der Khödin vnd zu Hagenpuch *mostnina na Hudinji in v Gaberjah* 18–19; p. von Khodinger prukhen *mostnina na hudinjskem mostu* 40–41; p. zu sand Daniels tag *mostnina ob sv. Danijelu* 4–5; Rayn p. *mostnina na Bregu* 12–13
prukmaister čuvaj mostu 98–99
puch knjiga 2–3

puluer, pulluer, pullfers, pulfer
smodnik 18–19, 24–25, 44–45, 60–63,
 66–67, 84–85, 90–91; p. *machen izdelava*
smodnika 84–85
 purger → burger
 purgermaister *mestni župan* 118–119
 purkh (*celjski grad*) 56–57, 40–41
puščice → pheyl
puščičar, izdelovalec puščic → schiffter
puščična telesa → schefft, pheillschefft
puščične konice, osti → pheilleysen
puškar, puškarski mojster → puxenmaister
puxe top 66–67, 86–87, 94–95; Sebriacher
 p. *Sebriacherjev top* 58–59; Newnhawser
 p. *Neunhauserjev top* 60–61
puxenkhugel krogle; eysrein p. železne krogle
za arkebuzo 74–75
puxenmaister puškar, puškarski
mojster 60–63, 84–85, 92–97; p. (jar)
sold, puškarjeva (letna) plača 38–39,
 44–45, 48–51, 58–59, 62–63, 66–67
pyirgglocken, pierglocken, pirlgloken,
pirlgloken, piergloken pivski zvon 12–31,
 36–39, 44–47, 50–51, 54–55, 58–59, 62–63,
 68–71, 74–75, 78–79, 82–83, 88–89, 114–115
pynall pinela 4–5

Q

quittung potrdilo, pobotnica; q. in der
statt lad vorhanden potrdilo v mestni
blagajni 102–103

R

rabat, robot tlaka (robota), robotnina 88–89;
stat r. mestna tlaka 74–75; r. zw
dem wasser tlaka pri vodi, utrjevanje
nasipov) 100–101
rablelj → pessrer, zuchtiger
raffenn platno 110–111
rainfal, raynfol, raynfal, rayfall rebula 4–5,
 60–61, 68–69, 88–89
raiswagen (potovalni voz) 74–75
ram (okenski) okvir 92–93
ratt (mestni) svet 116–117
ratthaws, mestna hiša, rotovž 26–27
rays pot, potovanje 66–67
raytherren obračunski nadzorniki (tisti, ki so
pregledali račune) 144–145
rebula → rainfal
redner besednik 74–75

register 1) register, poslovna knjiga 18–19,
 68–69, 144–145; registers aufschreyben
zapis v registru 138–143; 2) (*prazen*)
zvezek papirja 40–41
remanencz, remenentz ostanek 54–55,
 64–65, 72–73, 82–83, 86–87
rest ostanek 136–137
rešetka → getter
richter seczten umestiti (mestnega)
sodnika 92–93
rinkhmawer (mestno) obzidje 84–85
 (→ mawer)
rjuha → leilachen
robotnina → rabat
ross, ros konj 42–43, 98–99, 102–103
 (→ pherd)
rotovž → ratthaws

S

sagdillen, sagdilen žagane deske 4–5, 8–9,
 18–19, 26–29, 48–49, 52–55, 60–61, 72–75,
 78–89, 92–93, 102–103, 116–117, 120–121,
 126–127
saill, sayl, sewl vrv 132–133; langs s. zw
dem zug dolga vlečna vrv 84–85; pestein
s. vrv pri bastiji 92–93; (→ zugseil)
salczmas solna mera 128–129
salitter soliter 78–79, 94–95; lautters s.
prečiščeni soliter 36–37
samer, tovornik, tovorniki 92–93
samnung an Khodiner prukken pobiranje
(mostnine) na hudinjskem mostu 36–37,
 42–43
samostan → kloster
schannkhung, schankhung postrežba; kaiser
s. postrežba cesarja 2–3, 52–53
scharnagel, scharnagell žebli za ostrešje,
žebli ostrešniki 40–41, 48–49, 78–81,
 84–85, 88–89, 92–95, 98–99, 102–103,
 116–117, 120–121, 132–133, 142–143, 126–127
 (→ nagel)
schatzstewer → stewr
schaufel lopata 84–85; eyserin s. *železna*
lopata 74–75
schefft scheft schyfft (von pheylen) puščična
telesa 54–55, 58–59, 82–83, 88–89;
aichen s. (mitsamt den eysen) hrastova
puščična telesa (skupaj z železno
konico) 36–37, 74–75
scherge sodni sluga 4–5, 98–99, 126–127; s.
jarsold letna plača sodnega sluge 18–19

- schiffter schyferel *puščičar, izdelovalec pušćic* 36–37, 82–83
- schinttel, schinttel *skodle* 26–27, 34–35, 38–39, 60–63, 70–71, 74–75, 78–79, 84–85, 88–89, 92–95, 102–103, 114–115, 120–123, 132–133; genuelter s. *obdelane skodle* 48–49
- schintelnagel *žebli* za *skodle, žebli* *skodlarji* 48–49, 80–81, 84–85, 88–89, 92–95, 98–99, 102–103, 116–117, 122–123, 132–133 (→ nagel)
- schintler, schinttler *skodlar* 56–57, 60–61, 68–69, 74–75, 78–79, 84–85
- schossgatter *strelne line* 54–55
- schreiben *dopis*; s. vnsers hern des kaisers *dopis našega gospoda cesarja* 30–31
- schrekhzawen, schrekhzawn *plašilna ograda* 92–93, 120–121
- schul šola 80–81
- schuld *dolg, dobroimetje* 26–33, 36–39, 42–47, 50–57, 66–67, 80–81, 98–99, 102–103; *geltschuld, denarni dolg* 6–7, 18–19; s. des gericht's *dolg od uprave sodišća* 40–41
- schuster *čevljar* 84–85
- schyferel → schiffter
- sel → potte, weispotte
- sewl → saill
- sildung (*naselitev*) 140–141
- sigelgelt *pečatnina, pristojbina za pečatenje* 18–27
- skladišćenje *blaga, skladišćnina* → niderlegung
- sklic *vojske* → aufpot
- skodlar → schintler
- skodle → schinttel
- slegprukke, slegpruke *dvižni most* 64–65, 88–89
- slos *ključavnica, zapah* 80–81; slos zw dem tor *ključavnica za vrata* 88–89; sloss zw der krychten *ključavnica za cerkev* 126–127; *platslos ploska(i) ključavnica (zapah) ?* 84–85
- slosser *ključavničar* 118–119, 128–129
- služba, služnost → dinst
- služnost → zinss
- smid *kovač* 4–5, 10–11, 16–19, 26–27, 34–35, 44–45, 48–49, 52–55, 64–65, 68–69, 84–85, 88–89, 116–117, 122–123, 126–129, 132–133; s. bey der purkh *kovač pri gradu* 40–41; *Hufschmied, podkovski kovač* 9
- smodnik → puluer
- smrt → tott
- soba → stube
- sod → vass
- sodček → lagel
- sodna *listina* → panprief
- sodna *palica* → stab
- sodni *proces* 127
- sodni *sluga* → scherge
- sodniško *žezlo* → stab
- sodno *pričevanje* → gerichtzeugbrieff
- sojenje → gerichten
- sold *plača*; kapplan sannd Daniels altar s. *plača kaplana pri oltarju sv. Danijela* 4–5, 62–63, 86–87; mesner s. *cerkovnikova (mežnarjeva) plača* 12–13, 22–23, 26–27, 30–31, 34–35, 38–39, 44–45, 50–51, 70–71; puxenmaister s. *puškarjeva plača* 38–39, 44–45, 48–51, 62–63, 66–67; *stattbotten seinen s. plača mestnega sla* 14–17, 20–23, 26–29, 32–33, 36–39, 44–47, 62–63, 66–67, 74–75, 88–89; *stattschreiber s. plača mestnega pisarja* 4–9, 22–24, 44–47, 50–51, 54–55, 82–83, 88–89; *turner im kloster turen seinen s. plača čuvaja v samostanskem stolpu* 32–33
- soldner *najemniški vojaki, žolnirji* 8–9, 12–13, 46–47, 54–57, 62–65, 86–89, 92–93, 100–103, 118–119; s. *stewr, davek za vojsko* 26–27
- soseska → nachparen
- spange zum tor *zapah na (mestnih) vratih* 126–127
- spanpett *postelja* 80–81
- speis *malica, hrana* 80–81, 126–127
- spital špital 124–125
- splavarji → floczer
- springer “*skakač*” (?); s. fur ain halspant “*skakač*” za (*pasjo*) *ovratnico* 126–127
- stab, gericht's s. (*sodna*) *palica, sodniško žezlo* 56–59
- stainprecher *kamnolomec, delavec v kamnolomu* 84–85
- stainpruch *kamnolom* 124–125
- standtgelt, stantgelt *stojnina* 130–131, 134–135, 138–145
- statlad *mestna blagajna (skrinja)* 102–103, 126–127

- statsigel *mestni pečat* 10–11
- stattbotte, stattpotte *mestni sel* 6–7, 8–9, 12–17, 20–23, 26–33, 36–39, 44–47, 50–51, 54–55, 58–59, 62–63, 66–67, 70–71, 74–77, 82–83, 88–89, 92–95, 104–107, 110–115, 118–119, 122–125, 128–131 (→ botte)
- stattbrief → brief
- stattember *mestno vedro* 14–15
- stattpaw *gradbena dela v mestu* 96–97
- stattschreiber *mestni pisar* 4–9, 12–15; allter s. *stari mestni pisar* 18–19; s. *jarsold letna plača mestnega pisarja* 16–25, 28–33, 36–39, 42–47, 50–51, 54–55, 58–59, 62–63, 66–67, 70–71, 74–77, 82–83, 88–91, 98–101, 104–115, 118–119, 122–125, 128–131
- staynmezc *kamnosek* 58–59
- steg *brv* 76–77, 84–87, 126–127; s. *zwm Heyligen geist brv pri Svetem Duhu* 82–83
- stekainslacher *štukaterji (?)* 126–127
- steken *podporniki* 120–121
- stekken, eysnem *železna palica* 52–53
- steklar → glaser
- steklo → glas
- stettnen *stojnice* 76–77
- stewer herr *davkar* 126–127
- stewergelt *davčni denar* 142–143
- stewr *davek* 2–5, 10–11, 14–15, 20–21, 24–27 34–35, 40–41, 46–51, 60–61, 64–65, 90–91, 102–103, 106–119, 122–125, 128–131, 136–141, 144–145; alter s. *stari davek* 56–57; angeslagen s. *odmerjeni davek*, *davčni razrez* 4–5, 8–9, 26–29, 32–33, 42–43, 54–57, 68–69, 72–73; auszug der s. *izvleček davka* 72–73; gehenngt s. *odloženi davek* 16–17, 64–65; gewondlich s. *redni mestni davek* 28–29, 37, 58–59, 76–77, 80–81, 86–91, 94–97, 104–107, 112–115, 118–121, 124–125, 128–131, 136–137; hubstewer *hubni davek* 80–83; Juden s. *Judovski davek* 118–119; kunfftig s. *prihodnji davek* 46–47; schaczstewr, saczstewr *davek na premoženje* 36–37, 104–105; soldner s. *davek za vojsko* 26–27; stattstewr *mestni davek* 10–39, 42–47, 50–51, 54–55, 62–63, 66–77, 80–83, 86–87, 90–91, 94–97, 100–101, 132–135; versessen stewr *zaostali davek* 24–25, 30–31; vngewondlicher stewr *izredni davek* 36–37
- stiftgelt *štiftnina* 8–9, 24–25; sannd Daniels kapplan s. *štiftnina za oltar sv. Danijela* 6–7, 12–23, 28–33, 36–39, 50–51, 54–55, 58–59, 66–67, 70–71, 74–75, 82–83
- stojnice → stettnen
- stojnina → standtgelt
- stolp → turen
- stolpič → turel
- straža → hut
- stražarina → hutgelt
- straženje → watthutten
- strelne line → schossgatter
- strehwolcz, streyhholcz, streinholcz *bruno, bruna, prečni tramovi, prečniki, lege* 36–37, 88–89, 102–103
- stroški; potni, za prehrano → zerung
- strugar → drechsler
- stube *soba*; klain s. im rathaws *mala soba v mestni hiši* 90–91
- stull *klopi*; s. in der kirchen *klopi v cerkvi* 64–65
- stutte *kobila* 30–31
- sucher *obresti* 22–23
- svatba → hochzeit
- svinec → pley
- svinje → swein
- swebel *žveplo* 78–79, 94–95; gestemphte s. *žveplo v prahu, (v možnarju) strto žveplo* 68–69
- swein *svinje* 110–111
- Š**
- šivilja → natteren
- škof → bischof
- šola → schul
- špital → spital
- štiftnina → stiftgelt
- štukaterji → stekainslacher
- T**
- tagberch *dnina* 114–115
- tam im graben *nasip v (mestnem) jarku* 60–61
- tečaji → pantt
- tedenska *plača* → wochensold
- temelj → pain
- tesar → zymerman
- tischler, tyschler *mizar* 62–65, 92–93
- tkalec → lodler
- tlaka → rabat

- tok reke* → gus
top → puxe
topič, ročni → handpüxe
tor, tur, statt torr, stuben tur mestna vrata 46–47, 86–91, 132–133; grosse t. *velika (mestna) vrata* 78–79
torprukke, torprukge most pri mestnih vratih 20–21, 26–29, 38–39, 44–45; paw der t. *gradnja mostu pri mestnih vratih* 34–35
tott smrt, uboj 10–11, 16–17
tožilec → anklager
traglon, tragelt plačilo za prevoz 88–89, 132–133
tramovi → trem
trekel auf der mawer, in die rinkhmawer (železne) vezi na obzidju 78–79, 84–85
trem tramovi; t. zu dem rathaws tramovi za mestno hišo 90–91
trgi → merkhte
trgovci 51
tringelt napitnina 122–123
trošarina → vnngelt
tulec → votal
tur vrata; eysnem t. zum gewelb im rathaws železna vrata v (nek) obokani prostor v mestni hiši 84–85 (→ tor)
turel stolpič 26–27
turen stolp, zvonik 28–29, 54–55; holzen *turen leseni stolp* 84–85; Lanngasser *turen stolp v Dolgi ulici* 36–37, 54–55
turlein mala vratca 60–61
turner im kloster turen čuvaj v samostanskem stolpu 32–33, 48–49, 52–53, 60–63, 66–67, 70–71, 78–79, 82–83, 88–89, 92–95, 98–101, 118–119
- U**
uboj → tott
ujetnik → gefanngene
ujetništvo → vennkhness
umoriti → ermorden
ura → vr
uradnik → amtman
uta → hutte
- V**
vall vell globa, (sodne) globe 6–7, 14–15, 22–25, 30–31, 40–43, 50–51, 58–59, 62–67, 72–73, 116–117, 128–129; vall vom Jorgen tott *globa za Jurijev uboj* 16–19;
- vall von ains geuangen globa od nekega ujetnika* 50–51
vass sod; v. weins sod vina 2–3, 12–13
veličanstvo → kaiserliche mayestat, kunigliche majestet
vennkhnuss venkhness ujetništvo; v. erledigung odkup iz ujetništva 50–51; eysnem vennkhness *železni zaporniški okovi* 70–71
venster okna 90–91
vera → gelauben
verhandlung neustrezno ravnanje 26–27; *verhandlung und üppikhaitt prekršek (neprimerno vedenje)* 58–59
vezi na obzidju → trekel
vicari vikar 56–57; *oglejski generalni vikar, caorlanski škof Peter Carli* 88–89
vicedom → vicdumb
vicedomski urad, celjski 46–47, 66–67
vicdumb vicztumb (zu Cili) celjski deželni vicedom 8–9, 12–19, 20–25, 28–33, 36–39, 44–47, 59, 122–123, 126–127
vikar → vicari
vino → wein, lanndtwein, malfasier, pynall, rainfal
vinsterlin okno(?) 84–85
vlečna vrv → zugsail
vnngelt trošarina 34–35; vngelt oder anslag weins *trošarina ali vinski davek* 58–59
voda → wasser
vodna vrata 46–47, 124–125
vodni mojster → wassermaister
vojak → knecht, soldner
vojna → krieg
vojni pohod → zug
vojvoda → herczog
volovi → oxsen
votal tulec; v. zum brieften tulec za pisma, listine 118–119
voznik → furrer
vpoklic vojske → aufpot
vprežna živina → zuchttere
vr ura; 12–31, 34–39, 50–51, 54–55, 58–59, 62–63, 68–71, 74–75, 78–79, 82–83, 88–89; v. vernewen obnoviti uro 80–81
vrata → tur
vrmaister, urarski mojster 80–81
vrt → gartten

W

waid vnd halt *paša* 14–15
 wald *gozd* 36–37, 92–93, 118–119
 warzaichen *opozorilno znamenje*
 (*kres*) 84–85, 92–93
 wasser *voda* (*v zvezi s tlako pri vodnih*
gradnjah – nasipi, jarki) 48–49, 112–113
 wassermaister *vodni mojster* 118–119
 watthutten zu sand *Vrsula tag straženje*
 (*vzdrževanja sejemskega miru*) *na dan sv.*
Uršule 72–73
 weer *obrambne naprave, branik* 4–5,
 22–23, 30–31
 wein *vino* 36–37; anslag w. *vinski*
davek 60–61 → *lanndtwein, pynall,*
rainfal, malfasier
 weispotte *sel* 102–103, 118–119 → *botte*
 wochensold *tedenska plača* 82–83

Z

zakupnina → *zinss*
zaostanek → *austand*
zapah → *slos, spange*
zaphen zatiči (?) 64–65; *zaphen vnd herb*
tečaji (?) 88–89
zapis, zapiski → *auffschreiben*
zapornik → *gefanngene*
zaščitna naprava → *pafesen geratt*
zatiči → *zaphen*
zawm, zaum, zawen plot, ograja 8–9,
 84–85, 92–93
zedel listek 110–111
zerung, zerunng potni stroški (potnina),
stroški za prehrano 20–23, 28–29, 34–35,
 40–41, 50–51, 56–61, 64–65, 70–71, 78–79,
 92–95, 98–105, 118–119, 122–123, 126–127,
 130–131; *z. der burger an der stewr, z.*
der anslaher der stewr, z. bey der stewer,
als man die angeslagen hat pogostitev
meščanov, ki so pripravljali davčni
razrez 48–49, 56–57, 92–93; *z. der*
soldner prehrana žolnirjev 26–27
zeugbrieff → *gerichtzeugbrieff*
zeugkamer orožarna 78–79
zidarji → *mawrer*
zingiesser kositrar 144–145
zinss, zins, zinsz činž, služnost,
zakupnina 14–17, 20–23, 30–31, 34–37,
 42–45, 50–51, 54–55, 58–59, 66–67, 70–71,
 74–75; *zinss von den ekhern činž od*

njiv 14–15; *Raynner zinss služnost na*
Bregu 8–9
zlatar → *goldsmitt*
zuchtierre vprežna živina 44–45
zuchtiger rabelj 74–75; *z. lon plačilo*
rablju 126–127
zug (vojni) pohod; z. gen Vngeren Romischer
kunigklicher majestet vojni pohod
rimskega kraljevega veličanstva na
Ogrsko 136–137
zugaill vlečna vrv 60–61 (→ *sail*)
zvezek papirja → *register*
zvonik → *turen*
zymerholcz gradbeni les 122–123 (→ *holcz*)
zymerleutte → *zymerman*
zymerman, zymerleutt, zymerlewt tesar,
tesarji 2–3, 8–9, 18–19, 22–23, 26–27,
 30–31, 34–39, 42–45, 48–49, 52–55, 60–63,
 68–69, 74–75, 78–79, 82–85, 88–89,
 92–95, 102–103, 114–115, 118–119, 122–123,
 126–129, 132–133; *maister z. tesarski*
mojster 86–87

Ž

žebli → *negel, scharnagel, schintelnagel*
železne vezi za utrjevanje zidu 78–79
železo → *eysen*
žolnirji → *soldner*
žveplo → *swebel*

*Priloga: Seznama celjskih mestnih sodnikov in vicedomov***CELJSKI MESTNI SODNIKI**

Henrik Erlauer	(kot sodnik se omenja v letih 1421 in 1424, umrl je pred letom 1444; njegova hiša je postala prvi rotovž) ¹
Martin Sneider	(1457–1459)
Hans Peutler	(1459–1460)
Hans Goldsmid	(1460–1461)
Wolfgang Scherer	(1461–1462)
Pankrac Fenndl	(1462–1463, 1468–1469, 1470–1471)
Hans Bokalič	(1463–1464)
Gašper Sneider	(1464–1465)
Henrik Tenngler	(1465–1466)
Urban Rittenplask	(1466–1467)
Andrej Sattler	(1467–1468)
Mihael Swab	(1469–1470, 1478–1479)
Lovrenc Schörtl	(1471–1473, 1480–1481)
Štefan Strasser	(1452–1454, 1473–1475, 1479–1480, 1485–1487, 1492–1493)
Klemen Kernstokh	(1475–1476)
Mihael Saxenfelder	(1476–1477)
Marinko Fünfzehen Jahr	(1477–1478, 1481–1482, 1483–1484)
Štefan Vidmar	(1482–1483)
Baltazar Rossl	(1484–1485)
Martin Duelacher	(1487–1490, 1497–1501, 1503–1504)
Klaus Schepf	(1490–1491)
Miklavž Presberger	(1491–1492, 1496–1497, 1501–1502)
Urban Safner	(1493–1494)
Hans Marchburger	(1494–1496, 1504–1507)
Krištof Werder	(1502–1503)
Jurij Grof	(1507–1508)
Jakob Freyburger	(1508–1511)
Lenart Walmsdorfer	(1511–1512)
Andrej Huetter	(1512–1513)
Benedikt Goldberger	(1513–1514)

CELJSKI DEŽELNI VICEDOMI

Friderik Aprecher (1457) ²	
Gregor Dienstl	(1458–1476) ³
Andrej Hohenwarter	(1480–1498)
Lenart Ernau	(1499 ⁴ –1516; štajerski deželni vicedom, pristojen tudi za celjski vicedomski urad)
Gašper Herbst	(1516)

¹ P. Blaznik, *Historična topografija 1*, str. 96, 98; B. Otorepec, *Srednjeveški pečati in grbi*, str. 134; A. Žižek, *Našim zvestim, ljubim celjskim meščanom*, str. 11; idem, *Karel VI. potrdi celjske mestne svoboščine*, str. viii, 95–96.

² E. Birk, *Urkunden-Auszüge zur Geschichte Kaiser Friedrich des III.*, str. 203, št. 160.

³ *Ibid.*, str. 209, št. 219; str. 397, št. 645; str. 434, št. 912; J. Chmel, *Regesta Friderici*, št. 3939, 4726, 5265, 5439, 5464, 5477, 5709.

⁴ A. Muchar, *Urkunden-Auszüge für die Geschichte Innerösterreichs*, str. 509, št. 523.

9 789616 448253 >

Cena: 25,00 EUR